

13653 / B

JOANNIS BAPTISTÆ
BIANCHI

Archiatrorum Magistratus Præsidis &c.

De naturali in Humano Corpore,
vitiosa, morbosaque

GENERATIONE
HISTORIA

*Nunc commentariis ad instruendam
Monstrorum Historiam
Aucta.*

Tomi II. cum Æneis Tabulis

TOMUS PRIMUS.

AUGUSTÆ TAURINORUM 1749.

Typis Philippi Antonii Campanæ.

Superiorum permissu.

D. Luigi Longo

THE
HISTORICAL

AND
MEDICAL

LIBRARY

OF THE
HISTORICAL

AND MEDICAL

OF THE

HISTORICAL

AND MEDICAL

ORATIO^I

IN REG. TAUR. ACAD. ANAT. THEATR.

XII. KAL. FEBRUAR. MDCCXL.

A JOH. BAPT. BIANCHI,

Dum publicam inciperet Anatomen,

Coram EXCELLENTISSIMO Rei
Litterariae MAGISTRATU

HABITA:

QUAE SEQUENTIS OPERIS PROOEMIUM EST.

UM ab hujus Academiae in-
stauratione ad haec usque tem-
pora, nihil unquam jucundius
habuerim, praeter frequen-
tiam hanc vestram, N. N.,

Quâ dum me ex hoc amplissimo loco di-
centem quotannis excipitis, gratos vobis
esse acceptosque labores hos meos huma-
nissimè ostenditis; id profectò in caussa
est, cur ego officia in me vestra grato
pariter memorique animo prosequuturus,
nova semper, & si Diis placet Vobis non
indigna, dicendi argumenta excogitave-
rim; eaque solemnè hac die, quo cultu
vires meae patiuntur, coram vobis habe-
re studuerim. Quapropter, cum ante hos
viginti annos Anatomicae Scientiae prae-

A

stantiam

*Anno**MDCCXX**MDCCXXI**MDCCXXII**MDCCXXIII**MDCCXXIV**MDCCXXV*

stantiam, ejusque cum bonis omnibus disciplinis necessitudinem, in solemnibus Comitibus praefatus, hanc Provinciam susceperim, eodemque scholastico anno exordia humanorum staminum, eorum naturas & ordines, & ad singulas ordiendas Hominis partes connexus attulerim; sequentibus inde annis, quae in hac Facultate nobiliora mihi visa fuerant, publicis prolusionibus complectebam. Omnia igitur humani corporis canalium genera, & principum secretionum loca, & animalium motuum instrumenta, & ossa singula eorumque artificium & robur, aliquando prolata sunt. Miniatis hinc Tabulis quaslibet oculorum partes, opticeque spectantes leges, explicare perreximus. Postea in alium ordinem revoluta totius Hominis machinam, atque membranis, musculis, tendinibus, ligamentis, cartilaginibus, glandulis, visceribus, universis partibus perlustratis, recentes, eosdemque praecipuos omnes, Anatomicarum Rerum Inventores Viros censere ac celebrare visum est. Accessit inde Muliebre, a nobis inventum & conditum, gravidumque integrae eminentiae Simulacrum; quo non illae solum, quae conceptum respiciant partes; sed caeterae penè omnes corporis, uno intuitu revelatae sunt. Succedebant nova venarum & articularum, a nobis quoque inventa constructaque

Haque Simulacra: Quibus quaeque sint, in-
 ternae & externae, horumce vasorum pro-
 pagines, propriis in sedibus oppidò specu-
 lati sumus. Hinc aliâ luce, suscepta, per om- MDCCXXVI
 nes & maximè priscas aetates, Anatomica
 Studia & Inventa aperire contendimus. Sed
 nova deindè nervorum & ossium numeris MDCCXXVII
 omnibus absoluta Statua, ut superiores
 aliae venosum undequaque, aut arteriacum
 Hominem fecerant, ita in singulis mini-
 misque partibus, aequè eleganterque nervo-
 sum explicuit. Sequenti felicique anno, quo
 Tu *EXCELLENTISSIME PRIME PRAE-* MDCCXXVIII
SES, Litteras regere atque fovere coepi-
 sti, illaeque exindè magis magisque florue-
 runt, praelocutione nostra demonstratum
 est: Anatomicen ritè cultam totius Faculta-
 tis Medicae Caput & Cardinem esse: No-
 vosque, recentibus praecipuè saeculis, de-
 rectos morbos, imò nova remediorum ge-
 nera & opera, Anatomicis Studiis omnino
 deberi. Interea post longè latèque evolutas
 eas, quae notae jam sunt, humani corpo- MDCCXXIX
 ris provincias, invias haëtenus, parvique
 hujusce Orbis velut ignotas terras designavi-
 mus: Et quidquid in Anatome, ipsaque ob
 mancarn Anatomicen Praxi medica, adhuc
 deficiat; & quidquid Posterì addituri sint,
 singulatim attigimus. An non ex Italorum
 inventis atque lucubrationibus Anatome &

MDCCXXX

Praxis illustrata est? Id quidem singulari Prooemio, & hujusce gentis inventorum Hominum recensione, tractatum fuit. An

MDCCXXXI

non selectiora nobilioraque mechanica machinamenta, Facultates aliae ab Anatomia didicerunt? Id quoque a nobis est proditum. An non ex brutorum plantarumque

MDCCXXXII

comparata Anatome, Hominis fabrica praeclariùs innotuit? Et nos comparatam Anatomem in singulis humanis partibus stu-

MDCCXXXIII

diosè discussimus. Porro ut Mundi partes omnes, ita animalium quàm maximè, certo numero, pondere mensurâq; statutae sunt. Haec pariter ubiquaque humani corporis adamussim perpendimus. Atque cum

MDCCXXXIV

Viro Anatomico honestius acceptiusque sit nihil, quàm suae Facultati accrementa facere; Nos numerosissimis foetibus, ab ovo ad natum Hominem undequaque collectis ac praeparatis; iisque singulis homuncionibus, qui ad quintum quemque totius graviditatis diem respondeant, ad hunc locum explicatis, eorumque enarratâ abso-

MDCCXXXV

lutâque Historiâ, in haec quoque conati sumus. Sed alia ulterius Inventa nostra, Simulacra alia, Tabulas alias, liquoribus injectos aut balsamis conditos Homines, novasque horum partes, earumque singulares apparatus, sequenti Anatomica Praefatione demonstrare satagemus. Demum postremis

postremis iis annis externas & internas Ca- MDCCXXXVI
 pitis partes, & interiorum atque exteriorum
 sensuum instrumenta, & motuum altiora
 organa, naturalibus novis & artificiosis
 quoque partibus recollegimus atque revisi-
 mus. Tum verò insignia superioris saecu- MDCCXXXVII
 li Anatomica inventa, ad ea praesentis aeta-
 tis contulimus ac comparavimus. Liquida- MDCCXXXVIII
 rum humani corporis & solidarum, sensi-
 lium & insensilium partium complexum at-
 que harmoniam tradidimus. Illaeque inu- MDCCXXXIX.
 tiles res, quae istis aetatibus ab Anatomi-
 cis inquiri plerumque solent; utiles verò,
 quae omissae jacent, proximè superiori an-
 no sigillatim discussae sunt.

Quibus quidem omnibus per me sump-
 tis argumentis, atque in hoc amplissimo
 Theatro coram Vobis ex ordine pertractatis,
 quamquam omnes humani corporis partes
 functionesque, sat superque comprehensae
 fuisse videantur; fatendum tamen est, *Au-*
ditores, nihil hucusque dictum esse de illa
 Hominis functione, quae tantum caeteris
 praestat, quantum humana vita rebus om-
 nibus antecellit. Nam machinarum cōspiran-
 tium functiones, quibus humanum corpus
 excrefcit, nutritur & vivit, nisi agendi prin-
 cipium consequantur, quia suapte naturā
 inertes illae sunt, perpetuò quiescēt. Quae nā
 igitur Vis illa est, quae functio, per quam

humani corporis fluidae solidaeque partes, ovo conclusae, aliae in alias concitantur, impelluntur, calescunt, & vivere incipiunt? Undenā tot humorum fluxus & secretiones? Quomodo tot solidorum corporum vibrationes & impetus, tēiones & motus excitantur? Annon haec omnia aliquando pertractabimus? At verō id praestare difficilius est, quò minus ad haec usque tempora innotuit. Vis illa, quā genitura virilis ad femineum semen perveniens, matura ova commovet, afficit, foecundat. Vis quidem & qualitas occulta, atque illi, quam *electricam* vocant, omnino comparanda. Vos enim non ita pridem in hoc eodem Theatro usque ad caput Hominis ignitas excitari motiones, admoto tantum ad pedes vitreo fricato tubo, non minori jucunditate, quā admiratione vidistis. Annon ex subito hoc motu multum luminis desumendum est ad subitos motus illos dignoscendos, qui per generationem in quibuscumque animalibus producantur? Sed generationem prosequi, quantumvis difficillimum sit, nihilo tamen minus ut difficiliora etiam in ejus origine aliquando aperiuntur, me juvat hodiernā luce suos effectus sermone complecti. Generatio igitur actio est, quā corpus organicum, propriā adhuc vitā destitutum, & alio jam vivente inclusum, ab eodem sol-

Generatio quid sit.

VITUR

vitur atque explicatur, ut motus vitae proprios exerceat. Organicum verò corpus, *Et quid vivens organismum corpus.* materiae contextus est, ex succis, canalibus & aëre resultans; quo hae partes motu proprio & reciproco, quem vitalem dicimus, moventur, aut moveri possunt. Sed cum motus iste in viventibus perpetuus non sit; idcirco ex vivente organico & morituro corpore, ut eadem semper species servetur & propagetur, novum alterum, aut plura generantur. Porro generationis argumentum, licet de ea tantum sermo instituat, quae aut naturalis, aut vitiosa, aut morbosa in humano corpore sit, amplissimum sanè, & prolixum nimis esse videtur. Quod ne mihi dicenti, & Vobis audientibus molestiae foret, Typis edere, Vobisque donum facere cogitavi. Ita pariter mihi volupe est, vigesimum hunc adolescentis Academiae completum annum, quem summa PRINCIPIS Providentia, tam Illustrum ejus Moderatorum & Patrum selectione, memorabilem beatumque facit, singulari opere celebrare. Ego interim quod brevius potero, partes Liberculi, quem editurus sum, summatim modò percurram: Et mirum illud animalis vitae exordium, si vires ferant, in posterum aggressurum esse polliceor. Atque utinam Cycnum imiter; qui ad finem properans, cantum elegantius modulatur.

Quemadmodum supremus naturalium rerum ordo, in continuis generationibus similium a similibus earumque gradatis explicationibus situs est; ita in animalibus non solum & plantis, sed metallis ipsis aliisque fossilibus corporibus, generationis principia atque instrumenta quotidie a Philosophis inquiri solent. Et verò quatuor ista sunt: Praevium germen, seu semen aut *embryo*, quod idem est: Folliculus continens, qui ovum dicitur: Foecundans, seu generans causa: Demum foecundati germinis, ad usque generationis complementum, conveniens stationis locus, qui incubatus vocatur. Incubatus ratione animalia *vivipara* altera; altera *ovipara* dicta sunt: Prima, quorum ova internè seu in utero matris; Altera quae extra matrem incubantur. In *Humanis* *Divisio*: mano corpore generationis instrumenta cum eadem semper non sint, humanas idcirco generationes in naturalem, vitiosam atque morbosam distingui oportet. Naturalis generatio est, quum naturale germen & ovum in *ovario* sunt: Tum generans naturale principium ad hunc locum operatur: Et creata ova foecundataque, in naturalem incubatus sedem, seu in uterum descendunt; ibidemque stata tempora complent; & gradata incrementa, ad usque expletam foetus maturitatem ac naturalem partum, consequuntur.

quuntur. Vitiosa generatio est, in qua quidem naturalis ovorum sedes & solita generans causa, non idem verò incubationis locus; aut ejus saltem tempus vel brevius, vel longius, neque idè naturale est. Atque morbosa generatio est illa, in qua neque ovorum & germinum idem locus, neque idem foecundans generansque principium, neque eadem incubatus est sedes. Nos itaque nostro hoc opusculo primùm naturalem in humano corpore generationem, deinde vitiosam, tertio morbosam prosequemur.

Ad naturalem generationem explicandam accedent humana germina, distinctis ovis, cœu capsulis, in muliebri ovario antè generationes implicita & condita; hinc per succorum confluxus accrèta; hinc matura, hinc foecundata & explicita; postea in foetus, demum in natos Homines ampliata. Quid igitur ovorum maturitas; quid eorum alibilia vasa, eorumque congeries seu placenta sit; & quale in ovario eorum intercedat commercium, diligenter explicabitur. Atque embryones ab ovario solvi; in uterum delabi, ipsique annecti; amnii liquorem immutari; sanguinem confici; cordis motum, humorum circuitum, caeterasq; vitales omnes excitatas res, cōtinuant actionem esse suspiciemus. Ad primam in utero

Primæ Partis
Summarium.

utero foetus aetatem, quidquid eidem cum matre liquorum & motuum commune sit; & quae partes in foetu agant, in nato adultoque; deleantur inde, aut otiosae permaneant: In altera verò aetate, unam primis mensibus Homunculi nutritionem esse; sequentibus celebrari duplicem; & quid partus causa potissimum sit; & quid a partu contingat in Homine, singulatim ostendemus. Deinde ut ea, quae ante partum adveniunt, patentiora fiant; ad recens ovum redeunt, ejus in utero, toto graviditatis curriculo, accretionum leges & ordines, a nostris Archetypis omnino demonstrabimus. Neque omissa erunt foetus in utero versionis tempora & causae; & quaeque inde succedant res: Neque *placentae* loca in *ovariis* & utero, ejusque nexuum singulares modi: Neque illae ejusdem atque *umbilicalium* vasorum, quae graviditatis processu mutationes contingunt. Ita proditis in omni sede ovarum emisphaeriis & formis, uterique cum foetu accrementis; & quantum par erit, *embryonum*, foetuum, *ovariorum*, tubarum, uteri, *placentae*, ejusque vasorum, aliarumque secundinarum reclusis fabricis atque rationibus; nostrisque insuper, cum aliorum foetibus comparatis, iisque omnibus per justas icones patefactis, veritatem acutè tetigisse aliquando confidemus. Sed cum tot illa instrumenta, quae in humanam naturalem

fatalem generationem conspirant, vitiosae quoque generationis per saepe sint causae; idcirco Opusculi Pars altera in illos, eheu nimis crebros, malae generationis modos, locos & ordines progredietur; unde tanta mulierum infortunia orta sunt.

Recens Anatome veterem, nec raro fatalem, absterfisse errorem visa est. Majoribus enim nostris omnes in feminis graviditates, quae extra uterum in abdomine evasissent, semper extitisse in utero arbitratibus, iis illae solum victimae non ceciderunt, in quibus eorum cultri statutas ad metas fortuito non pervenere. Nunc post inventas superiori saeculo muliebrium ovarum sedes, eorumque non infrequentes detectos lapsus, sperandum est, gravidarum sectiones ad faustam tutamque methodum revocari posse. Utinam quae modò inquirunt plerique Anatomici, iis quoque non paucis, quae in Medica Praxi desiderantur, simili modo conducant. Igitur in mulierum organis, in *ovariis*, in tubis, in utero, quae facilem vitiosis generationibus viam sterant, inquiremus: Cur iis Mulieres, plusquam animantia caetera, obnoxiae sint; & quaenam earum intemperantiae iisdem conferant, adamussim explanabitur. Vitiosi conceptus omnes advenient, externi, interni, intermedii: Molae, falsa germina; & monstra: Foetus vel diutius coërciti, indeque

que exsiccati, corrupti, aut etiam incorrupti; vel brevius immorati; quos abortus denominant. Differentias omnium, indicia, solemniora exempla, nostris maximè Historiis accuratè exponemus. De celeberrimorum aliquorum conceptuum auxilio, seu caesareo partu, interno externoque, prolixius tractabimus. At solis ne Mulieribus generationum incommoda? Quippiam utrique sexui commune esse debuerat. Hoc quidem in morbosa generatione evenit: Cujus periculis Mares & Feminas aequaliter subici sancitum fuit.

Et Tertius.

Rein itaque per verminosas eas germinationes expediemus, quae dum in humani corporis partibus morborum sunt causae, morbolae generationes dicuntur. Atqui cū humani vermes vel intra vel extracibarium canalem degant, primique, vel naturales sint vel morbosi; nos naturales, seu teretes lumbricos, pineales, taeniolas & ascarides, qui familiares Homini hospitesque sunt, neque nocui, nisi jisdem nos ipsi malā prius nutritione noceamus, ex initio paululum memorantes; peregrinae & infesta, in alimentorum fistula aliisve in partibus orta aut intrusa, animantia singulatim percurremus. In intestinis Taenias, quas veras dicunt, & quae fortè teretium sunt monstra, variis re ipsa speciebus & formis, undè tanta Scriptorum dissidia manant

nant, instructas esse intuebimur. Cucurbitini Vermes dicti, eorumque novae partes, invisque ad hanc diem juncturarum modi, atque earum rationes aperientur. Postmodum inter monstrosa memoratorum canaliculorum animantia, *lacerti-forme*, aut si lubeat, *salamandri-forme* insectum adveniet. *Eruci-forme* vel potius *bombyci-forme* subsequetur. Aderit quoque *angui-formis viviparus* vermis: Cujus causa *intestinales* ipsos ordinarios, *oviparos* esse alteros, alteros porro *viviparos*, exemplo pariter *oviparae viviparaeque* muscae, conjiciemus. Extranea prorsus humani corporis bruta, ab extraneis quoque parentibus propagata esse constabit. Sed ad fœtos extra intestina natosque vermes progressi, horum alios, qui in partibus sunt, e quibus exitus pateat; alios, qui alicubi degant, undè exire non queant, ex ordine prosequemur. Ex tribus primorum classibus, prima, in externorum sensuum organis aut caveis viventes, seu aurium, narium, oculorum & oris distinctim vermes complectetur: Altera vermes, per naturalia trajicientes docebit; nimirum *reinales*, aut aliter *urinales* dictos; itemque, qui utriusque sexus genitalium partium morbofi sunt: Tertia, aërearum majorum viarum incolas, seu pulmonarios, revelabit: Plerosque singularibus nostris Historiis firmabimus. Deinceps ad eos, qui ad corporis

corporis fores non positi, nullam videntur habere viam, quâ exeant, gradu facto; primum hepaticos vermes exquiremus: Hinc illos, qui nidulantur in cerebro: Tum quae super iis planè comperta sunt, adjiciemus. Succedent lienis, pancreatis, pericardii, ipsiusque cordis aliorumque viscerum vermes. Neque deerit volatile insectum, spermaticae Hominis venae affidere repertum: Ejusque tolliculus atque incubatio ostendentur. Porro dum *mesentericos* aggrediemur, naturales hominum vermes suapte naturâ nec rumpere nec rodere, appositè demonstrabimus. Praesto erunt intermedii generis alii, seu qui inter externos internosque censendi, variâ cum propriis latibulis rationem cōsequuntur. Scabiei vermes atque phthirasis pediculos, singulari classe memorabimus. His recenti quodam addito vermium, cujuslibet morbi propriorum, Commento; habitoque insuper, in corollarii locum, brevi vermium sanguinis, naturalium morbosorumque, sermone; ipsaque ad complementum Operis, humanorum Cadaverum genuina animalia, eorum chrysalides & nata muscarum genera; & singula, quae nobis ipsis aut fide dignis Homi-nibus nota sint, suis locis attingētes; & difficiliora, si quae fuerint, quantum liceat, explanantes; tum demum praecipuarum rerum imagines, a diligenti Discipulo mul-

multaeque spei Adolescente ære incisas ,
explicantes , Tertiam hanc Partem ipsum-
que Opusculum absolvemus .

Ita , *Auditores* , in priori parte natura-
lem Historiam Anatome illustrabit : In al-
tera haec Praxi ; in ultima naturali Hi-
storiae Praxis inserviet . Hunc aliis labo-
ribus superaddam meis : Quos ab adole-
scentia , vigiliis & impensis non parcens ,
& lucris ac domesticis curis omnino ante-
ferens , perlubenter suscepi ; ut ex Pra-
xi & Anatome veritatem illam pro virili dis-
quirerem ; Quae nimis sanè Faculta-
tem hanc nostram , ad hanc usque diem
latere visa est , crassisque velut nebulis obsita
delitescere . O quàm esset optandum ,
ut , qui omnes in Medicarum Rerum Uni-
versitate docent scribuntque medentur-
que Viri , Studia sua ad unum aliquando
conferrent ; & litibus ac controversiis depo-
sitis , suum opus , Caemētariorum saltē more ,
uno spiritu elaborarent ! Hi singuli , ut
fabricentur , suo quisque loco positi , lapides
& lateres ordinatis vicibus manibusq; com-
mittere atque unanimiter colligare con-
suescunt . O utinā Facultas nostra saeculis
omnibus ita factos habuisset Artifices ! Coe-
pta haec ad mundi initia jactisque funda-
mentis optimis , sequentibus tamen aevis
nunc erecta , nunc demolita , haecenus , quod
dolendum , parum accrevit . Accrescet Haec
tamen

tamen curis aliquando vestris , *Sodales Amantissimi* , qui hîc in honorem meum sedetis , *Professores optimi* , qui florentissimam , si unquam aliàs , Academiam hanc nostram illustrare pergitis : Eoque amplius accrescet , quò maiori conatu , Discipuli , qui adestis lectissimique Tirones , hoc tempore , quo amplissimi isti litterarumque amantissimi Moderatores , in suam Vos clientelam recens excipiunt , omni-que cura vestrum commodis prospicere parati sunt , virtutis & gloriae viam insistere prosequemini . Si id praestabitis , Vos quoque in *Medicae Facultatis* fabricam , vestrum aliquando lapidem collocaturos esse confido .

Vobis autem , *Viri Excellentissimi* , ut merita in me vestra significem , quemadmodum hujus orationis exordio , nunc iterum sermonem meum converto : Qui hanc diem , quâ demonstrationes anatomicas publicè aggressurus , ex hoc loco praefari soleo , ita praesentiâ vestrâ exornare voluistis ; ut tanto hoc vestrum omnium Conventu , non solùm me cumulari honore & perfundi , sed recreari plurimùm , quinimo incitari & accendi persentiam . SUMMA enim MENS illa , quae Vos ad hanc SEDEM apposuit , & in Officiorum vestrorum dignitate velut transpicitur , mihi , curis ac aetate labentis , vires animosque revocare videtur . Dicebam .

P A R S P R I M A

NATURALIS GENERATIO.

Umana germina, distinctis *Humana Ova*
 ovis, singulari ordine in fe- *atque germina*
 minarum *Ovariis* inclusa, *ante omnes ge-*
 prima, a rerum initio, sua- *nerationes jam*
 rum partium stamina conse- *sunt.*

quuta sunt. Haec stamina, per com-
 munium indè generationum processus &
 series magis magisque evoluta explicata-
 que, tandem per sibi inditam specialem
 generationem singulatim commota, & ad
 perfectam explicationem atque accretionem
 aliquando disposita, primum in *embryo-*
nes, deindè in foetus, postea in natos ho-
 mines evadunt. Sed haec singularis gene-
 ratio, quae etiam *foecundatio* dicitur, in
 humana ova atque germina, seu semina,
 haudquaquam recipitur, nisi haec priùs ad
 maturitatem pervenerint. Maturitas est
 ovorum & germinum ad certam magni-
 tudinem evolutio & accretio: quas qui-
 dem, cum per alibilium laticum accessiones
 & confluxus fieri oporteat, jam in primo
 illo ovorum *gestationis* loco, seu *ovario*,
umbilicalia seu alibilia vasa praestò sunt;
 & eorum radices & radicum congeries,
 quae *placenta* dicitur. *Placentae* vasa ovis

B

sub-

substrata, seu alteri eorum hemisphaerio extrinsecus coalita, alibiles calicum succos ovo atque *embryoni* communicant : calices enim, seu *ovatorum* sinus & alvei, ova continent : Hi succiferis vasis referti sunt : Haec vasa cum *umbilicalibus* conveniunt. Sed de iis infra. Ità caeterum constituta ova, suisque binis tunicis, seu *chorio* & *amnio* instructa, in omnium ; quae adoleverint, mulierum *ovariis*, in virginibus, nuptis, foecundis, sterilibus, non gravidis & dudum gravidis, & iis, quae recens conceperint, ad usque maturam aetatem liquore plena continuè perspicua sunt : Quae in vetulis, absumpto humore, arescunt & corrugantur.

*Gradatim inde
maturescunt,
maturaque foecundantur.*

Ova ex initiis magnitudine differunt: Neque igitur simul omnia ad maturitatem perveniunt. Ita statò tempore in animalibus nunc plura matura ova sunt, nunc pauciora, nunc nulla: Matura in *oviparis*, ex *ovarii* folliculis, seu calicibus, in uterum spontè decidunt : Matura in *viviparis* ad decidendum sunt quidem disposita & prompta ; neque tamen decidunt, donec a maris geniturae effluvio, novos quosdam suscipiant motus. Quum ea igitur solùm ova atque germina a genitura moveantur, quae matura sunt ; & ova atque germina non simul omnia, sed

sed alia post alia maturescant; *Multipara* idè bruta, si brevi post partum denuò prægnantia evadant, pauciores foetus plerumque concipiunt; si tardiùs, numerosiores. Atque maturitas ovorum & seminum, & ad singulares motus eadem excitantis substantiæ introductio & afflatus, tantæ in viventibus omnibus ad absolvendos conceptus necessitudinis sunt, ut vel in ipsarum plantarum floribus, nisi quidam subtilissimus pulvis, apicibus tamquam testiculis per stamina firmatis inditus, per pistillum seu *oviductum* perveniat ad matura jam semina, in ovis sui que generis utero seu *ovario*, ad *oviductus* basim aperto, degentia, iisque geniturae motus inferat, hæc quidem infœcunda remaneant. Ita in omnibus *vegetabilibus*, pulvis, apices, stamina, quæ ad singulos flores data sunt, maris officia præstant: *Oviductus*, appensus uterus seu *ovarium*, comprehensaque ova atque semina, velut femineæ sunt partes.

Jamque matura ova, postmodùm fœcunda facta, seu in perniciosissimos motus concita, subitam in suis partibus impensamque explicationem intendunt; ut in tantam brevi molem atque vim augeantur; quâ quidem paulò post conceptionem suos aperire calices, expediri ab iis

Fœcundata oppido in uterum delabuntur.

& erumpere, diductoque ovarii involucro appositam obtentamque tubam penetrare valeant: Velut matura sylvestris cucumeris germina a propè admotae manus calore in subitos aptosque motus concita, apertis statim calicibus strenuè foras velut ejaculata erumpunt. Nam quod in *vegetabili* hoc ovo per subitam a manus halitu excitatam liquidorum *rarefactionem* fit, ut inflatum tensumque ovum eam sibi compareret vim, quam nos, nucleo cerasi, per pressionem digitorum ejaculantes, induceremus; id ipsum ex influxo genitali effluvio primùm in humano ovo praestari videtur. Copiosus *amni* liquor oppidò in ovo rarefcit: Undè tam subitus ovi tumor tantusque nifus exoritur. Jacens enim in ovo & liquore, foetus corpusculum, & ovi ambitu centies fortasse minus, ità, subitoque expandi non posset, ut liquidum & ovum premendo inflare valeret. Transgressa in uteri caveam foecundata eruptaque humana semina, fuorum *umbilicalium* vasorum examen, seu *placentam*, eorumque liberos, & hiantes apices uteri *sinulis* porrigunt nectuntque. Ita *umbilicalia* vasa humanis *embryonibus* externa sunt, ut patulo semper ore succos haurire valeant: Ita quoque in caeteris viventibus sunt disposita: Nam licèt in plantis & ovi-

paris

paris animantibus sub ovi cortice recondi videantur ; in illis tamen, germini , seminalibus foliis interposito , exteriora pariter sunt ; quae primùm alentes latices ex iis foliis excipiunt ; postea in radices evadunt : In *oviparis* verò , vel insectis , vel aquatilibus , vel etiam quadrupedibus , *embryoni* exteriora quoque sunt : In *oviparis* volatilibus, quorum ovis, vitellus & albumina insunt , vasa haec a cicatricula seu *embryone* foras edita , ad vitellum & albumina , ipsumque *chorium* protenduntur . Tum verò in volatilium genere sanguineis *umbilicalibus* vasis membraneus tubus additur ; quo succus vitellum ambiens , indeque & vitellus ipse , in pulli ventrem devehantur . Quidpiam instar hujus tubi , immo instar infundibuli , sanguiferis vasis adjecti , in latis *umbilicalibus* tenellorum humanorum foetuum falciis nobis interdum apparuisse visum est . Tanta equidem, quae in humano ovo primis *gestationis* temporibus liquoris copia redundat , non a solis venosis , sed a pluribus sanè rivis , fortè & a raris tunc poris *chorii* , instar feminis in humidiori uberique terra brevissimè tumescentis , invehenda esse videtur . Haec igitur *immissaria* foetus non tantùm ab utero uberes succos hauriunt , quibus exilissi-

ma germinis flamina magis magisque explicari, & in perspicuum *embryonem* accrescere contingat; sed novos inprimis vitales motus suscipiunt. Namque ut in *oviparis* ab exteriori, ita in *viviparis* animalibus ab interno, seu uterino incubatu commotus atque excitatus ille idem liquor in *umbilicalibus embryonis* vasis antea jam degens noviterque confluens, novos hoscé susceptos motus ex iis canalibus ad interiores alios continuos, contentosque pellucidos antea succos, ita transmittit & propagat; ut ruber seu sanguineus ex iis novis motibus exortus color, atque in iis *umbilicalibus* succis incoeptus, ad alios postmodum interiores liquores quoque penetrans, jam ad vasa, atque liquida cum cordis caveis communicantia perveniat. Devento jam ad cordis bullulam sanguine, haec statim micat, seu saliens, ut ajunt, punctum fit; seu corculi motus incipit; & *embryonis* completur vita; & purpurei jam laticis, seu sanguinis, trajectio per corculum, & a corculo propulsio, & a propulsione progressio per partes, reditusque a partibus inchoantur. Porro in hoc rerum puncto *embryo* in foetum evadit: simulque *umbilicale* vas largiores succos ex *chalaxis*, & albuminibus in *oviparis*; tum verò ex

coty-

cotyledonibus , *placentis* , uterisque in *vi-*
viparis , ad foetum importans , ejus par-
 tibus copias & incrementa , simulque vi-
 res atque firmiores sedes conciliat : Hinc
 liquorum circuli , misturae , secretiones
 aliaeque vitales res .

Embryone in foetum facessente jam Humani foe-
tus alibiles suc-
ci.
 quaedam partes vix antea membranaceae ,
 varios firmitatis gradus consequuntur :
 Nonnullae citius in ossa indurescunt ; ut
 quae ad *spinam* , ad *pelvim* , aut medios
 majores articulos , aut *tympani* cavitatem
 sunt : Lentiùs procedentes aliae , priùs
 cartilagineae sunt , antequam ossa fiant ; ut
 ossa *cranii* , extremitates artuum , *apophy-*
ses plurimae , atque *epiphyses* omnes . Haec
 sanè omnia obtinentur per rectè instructam
 a matre in foetum liquorum undequaque
 affluentiam ; quibus quidem extentae ejus
 partes , simulque pleniores ac propiores prae-
 stitae , alios contactuum modos suscipiunt .
 Foetum non ali materno sanguine ; seu pro-
 priè sanguineum liquidum a matre ad *pla-*
centam , & a *placenta* ad foetum pro ejus
 nutritu non convehi ; sed *chylum* solum-
 modo , aut nutritium a *chylo* succum , probè
 elaboratum cum refluò foetus sanguine im-
 misceri in *placenta* & transferri , liquido
 constare videtur : Primùm ex inspectis a
 diligentioribus Viris in praegnantium ute-

ro, albīs innumeris seu tanquam *chyliferis* vasis: Secundò ex celebri Plurium observatione in gravidis canibus, per repetitas sanguinis detractiones, exanguibus paulatim redditis; ideoque tandem demortuis; quarum gestati foetus debito adhuc sanguine referti saturique deprehendebantur: Tertiò ex perspecta *placenta* lacteis liquoribus redundante, eosque immo largè effundente (a): Quartò ex accretione *placentae* aliarumque *secundinarum* in molis, cum decresciente destructoque, immo penitus consumpto foetu: si enim lactea seu nutritia uteri peculiaria vasa cum his partibus non immediatè communicarent, sanguis matris per *umbilicales* venas ad foetum ire, & a foetu per arterias in *secundinas* pro earum alimonia redire creditus, his postea vasis per foetus necem a proprio officio sublatis, neque hunc circulum, neque harum partium nutritionem servare in circulo posset. Demum succi ab utero ad *placentam* non rectà, seu per una aut saltem continua, sed per diversa & tantùm contigua, poris dumtaxat communicantia vasa, idest per coli aut incerniculi, uno verbo, per secretionis rationem contraijciuntur. Neque igitur per vias, quibus

(a) Vid. in *Anatom. Observat. Histor. Reg. Scient. Paris. Acad. ann. MDCCXIV.*

bus secretio fit, purus & integer, seu non secretus sanguis traduci potest. Liquores in *umbilicales* arterias injecti, per *placentae* substantiam in *umbilicalem* venam continuò referuntur. Ergo vasa foetus, matris vasis per *anastomosis* juncta non sunt, ut matris sanguinem in eum devehant: Nec insuper quidpiam sanguinis a foetu ad matrem revertitur; cum haec reversio non nisi novâ secretionis operâ, seu, ut ajunt, *infiltratione* haberi queat: Nec matris & foetus communis sanguinis circuitus est; sed, ut in *oviparis* fit, cuique suus, propriarum partium confiniis circumscribitur. In Equâ, Sue feminâ, Apro, Cane marino aliisque brutis, *secundinae* diu antè maturum foetum matri nexae non sunt. *Placenta* in iis animantibus valde subtilis est, dispersaque in minutula, diu plerumque insensilia, tubercula; quae solùm postremis gestationis mensibus accreta atque ampliata, nectuntur cum utero, & sensibilia fiunt. Viperæ & Torpedinis foetus neque *placentam* gerunt, neque cum utero videntur connecti: In iis itaque animantibus, aut serò aut nunquam, matrum & foetuum *immediata* per uterum communio est. Atque commercia succorum in uteris & foetibus, per omne animantium genus, analogâ sunt. Aliisque
obser-

observationibus & rationibus confirmari res potest . Porro effusio sanguinis in partu, non a sanguineorum vasorum uteri, cum *placenta* communicantium, disrptione ; sed a sola uteri robusta contractione, indèque in *vaginam* expressione alicujus contenti sanguinis partis aestimanda est . Ita interdum in partu nullus exit sanguis, utero scilicet non statim constricto , aut non ita satis constricto , ut sanguinis , quem in circuli vasa premit , partem quoque aliquam in suam caveam exprimat : Exit indè in puerperii *lochiorumque* progressu per ipsamet menstruorum vasa , ab excitationis aliquando solitis validisque hujus organi corrugationibus expressus . Quod autem ad faciem *placentae* , quae uterum respicit, membrana aut membranaceus reticulus supertensus sit , aut nihil etiam horumce sit , perindè esse videtur : Neque enim membranae defectus, liberum magis sanguinis , quàm *chylosi* succi trajectum probat . Accedit observata a Littrio (*b*) in falso germine (immò potiùs molâ) *placenta* ultra modum accreta . Et quum ad foetum, in quasdam vesiculas evasum & consumptum , primò parùm , deinde nihil nutritii a Matre suscepti succi, *placenta* transmitteret

(*b*) *In Histor. Reg. Scient. Paris. Acad. ad ann. MDCCXV.*

mitteret , hoc ipso succo , qui erat omnino lacteus , tota diffuens reperiebatur : Favet id (adiicit Cl. Auctor) iis , qui statuum , in homine , ut in pluribus animantium generibus (ubi res ultra omne dubium est posita) lac & non sanguinem a Matre in foetum transmitti , sanguinis saltem lacteam atque albam substantiam . Porro lacteae , non sanguineae substantiae transmissio in ruminantibus cunctis , tum in Cuniculis , Leporibus , Indicis Porcellis , aliisque , luce clarior est . Sed observatio D. Merj (c)

„ quòd foetu ab utero egresso , & umbilicali funiculo caeso , sed non ligato , placentaque uteri fundo adhuc nexâ , per umbilicalem venam sex propè librae sanguinis cum maximo matris discrimine effluxerint ; dum placenta unam prope libram vix pendet , alicujus momenti est : Ita & alia ab eodem Viro perlata ,

„ Mulieris maturè praegnantis , & casu subito extinctae , in cujus cadavere ventris cavitas sanguine plena , sanguinea verò sua , tum foetus unà perempti , vasâ omninò vacua deprehensa fuerint : Sanâ atque adhuc connexâ placenta , nulloque ad uterum effuso sanguine ,

(d) & quod ab ipsomet Auctore adiicitur super

(c) In eadem. Hist. ad ann. MDCCXIV.

(d) In eadem Hist. ann. MDCCVIII.

*Historia cruen-
tae Taurinen-
sis Gravidita-
tis.*

super hac re in casu foetus sine corde na-
ti (e) . Plures interea harumce observa-
tionum circumstantiae superessent perpen-
dendae illustrandaeque . Porro super hac
re graviolem fortasse observationem me-
morare lubet . Vegeta quaedam & juve-
nis femina toto *gestationis* tempore tantam
eandemque perpetuam ab utero haemor-
rhagiam passa fuerat, ut calculus factus sit,
150. libras sanguinis toto hoc tempore per-
didisse : Peperit tamen feliciter : & vix me-
diocribus expletis *lochiis* haemorrhagia
quaelibet evanuit : Mulierque in optimam
valetudinem rediit. Consulti Periti aliqui, ar-
bitrati sunt, *placentae* partem ab uteri an-
nexu toto graviditatis tempore fuisse disjun-
ctam : Alii verò solidiora super hac re , alio
loco indicanda, cogitarunt. Nam postquam
Cel. Ruyschius villosam tunicam, *chorii* pro-
paginem demonstraverit, *placentae* latus
utero obversum obducentem (quâ quidem
integer trajici cruor non posset) (f) subiicit:
„ longè itaque a veritate recedit , quod di-
„ xerint olim Anatomei : Vasa sanguinea
„ placentae, inosculari vasis sanguineis ute-
„ rinis „

*In foetu sunt
& operantur
partes, in nato*

Interea in humano foetu per unam , seu
umbilicalem viam ad *gestationis* initium pro-
gres-

(e) *In eadem Histor. ann. MDCCXX.*

(f) *In Thesaur. Anatom. V.*

gressumque enutrito , res placidè videntur indè ad ultioque
otiosae, aut nul-
lae . incedere . Vacuus & collapsus cibarius canalis minimam abdominis partem occupat; potissimam tenent hepar , atque succenturiati renes: hepar alibiles succos ab *umbilicali* vena per portae venam hauriens, alteram eorum, eamdemque potissimam partem citiùs per venosi tubi diverticulum , minorem alteram tardiùs per priùs indutum in tota sua substantia circuitum , ad communem humanorum liquorum alveum, seu cavam venam propellit: renes succenturiati *urinariae* propriorum renum secretioni, opportunam diverticuli rationem praestant. Porro succenturiati renes in humano foetu amplissimi , & ad ostia propriorum renum, quos amplectuntur suoque velut in sinu recondunt , appositi , largissimam sanguinis copiam , aut ab *emulgentibus* ipsis arteriis, aut ab ipso ibidem sito *aortae* trunco , expicientes, in causa sunt , cur minor hujus liquidi in renes propriè dictos sit fluxus , & in iis idè minor urinae secretio celebretur : Cujus major secretio plura in humano foetu , *allantoidis* experte , intulisset incommoda . Quamobrem sicut in nato homine proprii renes , priùs in foetu valdè exiles & succenturiatis renibus plerumque minores, semper indè crescunt adusque debitam comparatam magnitudinem : Ita
succen-

succenturiati renes in nato homine, officio functi, a propriorum renum complexu paulatim lecedentes, semper videntur decrescere. Praeterea in foetu quidquid ex jecore biliosi succi, aut crassioris salivarii liquidi in *pancreate* aliisque cibariae fistulae salivosis glandulis, tum quidquid pariter mucosae substantiae in stasis ejusdem tubi incerniculis secernitur, neque excernitur, sed coercetur, & cumulatur, & immiscetur; demum quidquid faeculentum fit ex oris nutritu, quem foetus postremis mensibus suscipit, & sub communi *meconii* nomine in intestinis redundat, id certè omne, ne per anum exeat, *amniique* liquorem conspurcando, alibilis hujus succi conditionem laedat, ad *intestinale* diverticulum, sive caeci intestini appendicem *vermiformem* dictam, quae sanè in foetu maxima est, & intestini tenuis amplitudinem aequat, tamquam in communem cloacam pedetentim deponitur, coaccervatur reservaturque. Hoc ideo in foetu diverticulum, immò singulare excipulum, non tantùm iis scoriis refertum ac turgens deprehenditur (quod quidem post natum hominem haudquaquam spectatur); sed pro commodiori receptaculi officio dupliciter circa *Ileum* intestinum plerumque inflexum, totidem ideo commodioribus sinibus

nibus ac velut distinctis excipulis instruitur. Adhaec , ut delapsarum in dictam appendicem faecum sustentetur pondus , coli intestini ligamenta ad hanc partem desinunt & coeunt , eamque instar cingulorum muniunt , ac velut *suspensoria* suffulciunt. Praeterea caecum intestinum in foetu brevissimum est , & secùs ac in nato instructum : Tota enim ejus figura ad *vermiformem* implendum processum facta esse videtur : quae scilicet ad modum amplioris infundibuli , in eum se aperientis atque deonerantis concinnata est . Urina a renibus in vesicam fluens (quae tamen , ut diximus , sat modica est) per apertum in hoc excipulo singulare aliud diverticulum , seu *uracham* , videtur leniter & paulatim traici in spongioso-cellularem , *umbilicali* funiculo implexam substantiam ; & ex hac per placentam adusque maternos succos convehi ; ut horum ductu per maternos tandem renes unà cum materno lotio eliminari queat. Ita *urachi* cavitas , quae in natis adultisque persaepe adhuc spectatur , in humano foetu semper conspicua est : adjuvatque lotii per hunc canalem trajectionem , alia in foetu , quàm in nato adultoque , *urinariae* vesicae positio : In illo enim longioris figurae vesica est , atque ad umbilicum directior & propior . In foetus pectore,

re, inanibus, flaccidis atque in se replicatis pulmonibus, princeps thymo locus est: Quae nempe non subactos, aut non satis subactos, in primae digestionis visceribus nutritios succos, postremis praesertim graviditatis mensibus, colligens servansque, & forte propriis momentis indè subigens, ab ingressu in sanguinem nonnihil retardare videtur. Thymum enim in foetu, novum non tantum *chyli*, sed & *mesentericae* & *pancreaticae* subtilioris lymphae, fortè & *intestinalium* specialium succorum diverticulum, immo superadditum excipulum esse, verisimile arbitror. In *galaxiam* foetus, quae quidem libera, & patula servanda est, fluere latices necesse est: Non tamen oppidò cum sanguine commisceri debent succi omnes, qui *galaxiam* introeunt: quoniam in foetu, qui non respirat, haberi iusta illa & vitalis omnium succorum cum sanguine mistura non posset, quae in pulmonibus & respiratione praestatur: Idcirco Thymus, *galaxiae* summitati apposita, succos crudiores recipit, statoque tempore retinet servatque. Ita in recens natis, neque adhuc lactatis, neque aliter pastis, a Graafio limpidi humoris copia, & a Bartholino, Munickio, Aliisque plurimis, lactis redundatio in Thymo reperta est. In nato verò homine Thymus instar aliorum
foetus

foetus diverticulorum decrefcit , & inutilis omnino pars praefita , velut contemptim a respirantibus pulmonibus calcatur & extenuatur ; ut in adultis plerumque omnino abfumptus , nec propria veftigia fervaverit (g) . Rurfus fanguis in Thorace foetus , ab altera in alteram auriculam , & a majori in majorem arteriam per bina adhuc alia , iisque partibus intermedia diverticula , five *ovale* foramen atque *arterialem* tubum , levi unda progreditur . Ita foetus , diverticulis iftis & promptuariis , ceu providiffimis fubfidiis levatus & fubventus , dempto omni animalis oeconomiae difcrimine , tranquillè degere , fuaque in incrementa ire fuaviter , aliquandiù videtur .

Quum verò vires gradatim acquirat , aptiorque fiat ad externos quoque motus , quos quidem fuo in *amni* liquore pofitu comodiores habet , fibique fuarum partium obftrictus in dies moleftus fit , iftas naturali inftinctu extendere nititur : In hoc crebriter fufcepto nifu , capite a dimotorum extenforumque genuum , brachiorum & manuum fulcimentis elabente , & ob fuam , prae caeteris partibus , impenfam molem & gravitatem necèffariò in uteri inferiora decidente , tota foetus mutatur pofitio ; ejuſdemque , inverſo devolutoque corpore , inferiores artus ad priſtinum

Nutritio foetus prius per umbilicalia vafa , deinde etiam per os celebratur : Unde poſſiſſima partus cauſa .

C

capitis

(g) *Vid. Theſ. noſtr. de Viſc. Fabr.*

capitis locum ascendere necessum est. Rur-
sus densitate semper increscens *placenta*,
spatia foetus & liquoris *amnios* coarctare
pergit. Quare foetus in dies adauctus &
grandescens, suâque mole in majorem
præstandam uteri cavitatem urgens, eoque
magis intermedium, in quo velut innatat,
amni liquorem stringens & premens, in
caussa ipse est, ut ad summum constrictus,
& ubique trusus atque coactus hic liquor,
vel in ejus oris caveam aliquando ir-
rumpat: & mox ab ore in *pharyngem*, a
pharynge in *oesophagum*, & ab *oesophago*
in ventriculum sibi viam sternat, & li-
quidi motu perfluat: Ita in natis
foetibus, vel non natis sed maturis &
ab utero extractis, has tubi cibarii partes
jam succo istiusmodi imbutas, immò re-
dundantes reperimus. Quamobrem adul-
tus foetus jam duplici, seu per os & um-
bilicum, nutritione perfruens, succis im-
pensè scatet & viribus. Neque ad tam
promptè cumulatam, & gravem succorum
minuendam plenitudinem succenturiatorum
renum, thymique diverticula sat esse pos-
sunt. Jam ergo moles & unda totius san-
guinis sollicitat magis, aperitque *pul-
monicas* vias. Redundat novis substan-
tiis, tumetque ventriculus: Intestina tu-
ment, novâque excrementorum mole ita

gra-

gravantur , ut , quum appensum diverticulum , seu *vermiformis* appendix , hospitandis iis omnibus non sit satis , suas quoque molestias ab eorum mole , pondere , acrimonia jam perferant . *Galaxia* tumet , tumentque vasa omnia , tantoque succorum gurgite proprii jam renes , & vesica tument . Foetus angusto jam nimium carcere vexatus & pressus , gravis , turgidus , inquietus , virium aeris , & motuum corporis indigens , jactat se ; & trunco & artubus & capite quatitur : Et *spinam* sensim dirigens , & pedes & brachia in fundi uteri latera novo robore intendens , atque ita extimulans ; demum eadem in fortes contractiones , ac propulsiones adigit ; unde illa uteri se constringentis manat vis , potissima partus causa , seu naturalis matricis tenesmus excitatur : Id verò , quum non sine violentis ejusdem ligamentorum , atque cervicis , vaginae , pudendorumque distentionibus , & veluti divulsionibus contingat , non potest , quin secum quoque acerrimos in iis omnibus partibus cruciatus ducat . Sed iis *uterinis* additis , suisque simul etiam viribus , suum praecipue ad ima uteri devolutum caput magis magisque concutiens & impellens foetus , eodemque *secundinas* valide premens , easque ad cervicis hiatum in formam ampullae , descenso cumulatoque

C 2   liquore

liquore *amni*i plenae & turgentis , protrudens & elongans , productamque ampullaceam hanc partem attritu dēum extenuans & abrumpens , per hanc portam sibi lucem & viam aperit : Et secum involucra , seu tunicas & *placentam* , plerumque trahit . Neque enim tam strenuae *secundinarum* distentiones sinè vi , ad earum adhaesionis punctum , seu *placentam* , inducta , esse potuissent . Atque illa quidem , a maturo foetu ad *placentam* inflicta , postrema concussio est , quā haec pars suas omnes radicularum *gomphoses* ab uteri alveolis aliquando solvere atque enodare adigatur . Interdum foetus toto *amnio* , aut aliquā ejus parte a caeteris *secundinis* solutā , involutus excluditur : atque ita Galeatus vocatur .

*In nati foetus
partibus quae
eveniant.*

Egressus in liberum aërem , eique illico immerfus , velut qui in aquas pectore tenus delabens , iis prementibus ad subitam coelorum elevationem cogitur , ab aëris pondere improvisò gravatus & pressus , costas necessario attollit . Ita pectoris ampliacionem , ita ingressum aëris , ita respiracionem fieri , necessum est . Itaque vix natus respirat foetus ; & acceptis aëris suppetiis suas partes undequaque urget ac premit ; & mingit ; & deijcit ; & plorat ; & ejulat ; & fugit ; liberèque deglutit .

Jam-

que in nato homine caecum intestinum depositâ , quam priùs ad suam appendicem egerat , infundibuli ratione atque formâ , in longum producitur , simulque ad latera retrahitur , & roboratur ; suoque , quo in appendicem tendebat , valde constricto hiatu , proprium jam munus aggreditur : Suâ enim positione cum sacculus , in quem omnes superiorum intestinorum faeces decidunt , subter eadem appensus reapse fit , opportunus idè earumdem faecum typus est (Gall. *un moule*) quas nempe ex Ileo delabentes , tum verò liquidiores aut molles , inductâ morâ & pressionibus , humidiori parte exuit : & residuo magmati coactam , solidiusculam & in se consistentem , longam seu rotundatam ac velut columnatam formam concilians , in causâ est , ut in unum velut corpus compacta figurataque excrementa , uno solùm naturaliter stimulo , non pluribus , unam , non crebras & incommodas dejectiones , in perfectioribus animalibus , fortè & in omnibus , incitare valeant . Sed haec , quae alio loco tractantur , (i) in praesens non sunt operae . Demum in nato diverticula caetera , vena & arteriae *umbilicales* , *venosus* tubus in hepa-

te
praeterquam in tot apertis privatim aliis ,
patulum adhuc urachum ostendimus .

(i) Vid. Thes. nostr. de Visc. Fabr.

te , *arteriacus* inter aortam & *pulmonicam* arteriam, ovatum inter cordis auriculas foramen , & *urachus* ad umbilicum , clauduntur . Verumtamen *urachus* pervium saepius servari diximus : & ovatum foramen in pluribus adhuc apertum manet: Undè Urinatorum est ratio .

Dum foetus in utero crescit , unam *Accretionis leges in foetu .* eandemque proportionem constanter non servat ; sed modò magis , modò minùs augetur , pro ratione incipientis , vel mediae , vel maturae jam graviditatis . A conceptu usque ad finem primi mensis in ratione adaucta crescere , ut gravium descensus , videtur . Toto mense altero usque ad tertium integrum , augetur tantùm in ratione directa temporis : ut si intra biduum duos accrementi gradus acquirat , quadri-duo pariter quatuor accepturus sit . Trimestris factus, denuò inaequaliter crescit usque ad septimum expletum mensem , & in ratione quidem adaucta ; sed caeteris paribus non aequè ac primo mense . A septem mensibus usque ad nonum completum , & ultra, non ampliùs in ratione adaucta, immò , neque in ratione directa , sed potiùs in ratione imminuta excrescere videtur : ita ut si intrà tres dies incrementum fiat ad duos gradus , sex diebus tres tantùm gradus vel pauciores addantur : Namque octavo ac

nono mense , & si quid excedat , foetus ad majorem potius suarum partium firmitatem & robur , quàm ad externam augendam dimensionem progreditur. Monendum est tamen, haec , juxta Matrum aetates & constitutiones , variosque in eis rerum non naturalium usus , eadem sibi semper non esse . Nunc , ut quae diximus de humani foetus progressuum legibus , per exemplaria & imagines , a nostris ovorum & foetuum Archetypis fideliter diligenterque collectas , illustrare ac demonstrare valeamus , ad ipsa foetuum primordia reverti , & ab iis adusque eorum complementum per omnes incrementorum gradus procedere, opus est .

Quae figuris
demonstrantur.
Fig. I. & II.

Fig. III.

Fig. IV.

Humanus *embryo* , in ovis vel maturis , ante conceptum invisibilis est : *Optico* tamen vitro perspectus , sub quadam incerti obscurioris corpusculi specie , immò sub levissima velut *semilunari* macula , deprehendi , ab aliquibus traditur . Nos verò ab humanis illis *embryonibus* incipiamus , quos sanè videmus , & curiosè servatos demonstrare cuilibet possumus . Humanus igitur *embryo* post conceptum patens fit : Nam tertio quartove a conceptu die in ovo , quod ex priori rotunda forma jam ad ovatam accedit , vel nudis oculis inspectus , in minutissimum vermiculum evolutus jam
apparet

apparet. In iis graviditatum exordiis ova in utero , ut prius erant in *ovariis* , *placentis* suis dimidio adhuc superficiei circumscripta sunt : Quod inferius dicemus . Post septem dies a suo in uterum ingressu exploratus in folliculo humanus foetus , ad instar vermis continuè cernitur : Qui nempe major factus , subtilem & levem truncum , levi , longâ & acutâ caudâ exceptum , seu a capite nudum externis partibus , seu sinè ullis artubus valde promissum & tandem acuminatum corpus , ostendit. At vero hic vermis grandiusculum jam caput , distincto collo impositum , exerens , supernis ideo partibus jam humani quidpiam exhibet ; & colli interventu capitatus jam truncus est . Rursus si clariorem rerum folliciti , vermiculum hunc *optica* lente speculamur ; non tantum has omnes adauctas partes jucundiùs attingimus ; sed in elato capite jam quaedam nobis humanae faciei vestigia obversantur . Porro si crystallo deposito , & ad ovatum jam foetus folliculum redeuntes , *vasculosam* eleganter *placentam* , folliculo circumdatam , hîc a nobis diligenter anteriùs diductam & quaquaversus explicatam , contemplamur ; tum verò levi principio nata , latè indè diffusa , multoque *placentae* spatio copulata , *umbilicalia* vasa cernimus ; singulares quidem

Vid. Fig. I.

Fig. V.

Fig. VI.

Fig. V.

dem res, & Anatomicorum curiositate valde dignas percipimus. Tria namque humano conceptui graviditatis processu, eademque notabilia succedunt: Primum in ovi figura, alterum in *placenta*, tertium in *umbilicali* funiculo.

Ovi habitudo
in ovario & in
utero: ejusque
post conceptum
alterationes.

Fig. I.

Fig. IV.

Ovum in femineis testibus quocunque tempore rotundum est: Cujus hemisphaerium alterum ab imposita instar pilei *placenta*, ejusque superstructis vasculorum fasciculis, opacum, asperum & inaequale est: Alterum verò non obductum, sed liberum, ob subtilissimas componentes tunicas leve & pellucidum spectatur. Foecundatum & in uterum delapsum ovum, suâque jam vitâ fruens & crescens, elongatur, & ad ovatam reapse figuram accedit. Uteri cavitas in ovi ingressu angusta est; ut quae scilicet esse solet in non gravidis, neque puerperis, neque aliquâ hujas visceris insolitâ affectione detentis feminis; atque ita angusta, ut vix pisum, aut fabam, admittere valeat: Semper enim haec pars in *constrictionem*, imò ferme in *occlusionem* nititur: introductum ergo aequalis pilo magnitudinis, & fortè etiam majoris, foecundatum tumensque ovum uterus non solum completi, sed premere, sed elongare debet; immo plus minùs explanare potis est. Ovi igitur hemisphaeriis ad uteri faciem continuè

nuè compulsis, explanatis & pressis, quod asperum ac villosum est, seu, quae eidem ab initio nexa & continua est, nec unquam ab eodem distinguitur, placentam, utero coalescere, nempe suos liberos fluctuantefque *vasculares* villos, seu radículas, quas quidem priùs in *ovarîi* loculis infixas habuerat, nunc in uteri poros infigere, necesse est. Villosa enim, levissimi musci ad instar, *placentae* superficies a calice soluta, tanquam decorticata pars est, quae facilè idcirco ad uteri faciem agglutinatur; ovoque indè augescente, in stricta adhuc uteri latera urgetur & premitur: ut hinc non mutuus tantùm ambarum attactus, sed inferiùs dicenda connexio praestetur. Ovi verò detecta ac levigata pars altera, libera sinè ullo connexu, solum uteri proximum contactum obtinet. Fortè etiam primam oblongae figurae rationem suo ad primam tubae ponè fimbrias & tentorium angustiam, deinde ad angustissimum ejusdem in uteri caveam aditum transitu, ovum consequutum jam fuerat: In iis enim trajectibus sola tubae *dilatatio* parum esse; ovum quoque elongari oportere, videtur. Quid autem miremur, humanum ovum, quod si maturum est, jam grande est, si verò foecundum fiat, grandius quoque fit, per plures tamen tubarum angustias non difficile

cilè traïci? Natura in viventibus, & maxime in generationis rebus, aptos suos subitoſque dilatandi modos habet. Quis crederet, maturum foetum per anguſtiſſimum uteri oſculum tranſire poſſe? Hoc vero ita ſubitò apteque dilatatur; ut ſinè hujus noxa ille tranſeat. Sed foetus quoque latiores partes, & caput praefertim, in tranſitu elongantur. Quis igitur non intelliget, ovum ſuo per tubam trajectu produci, apteque ſubitòque tubam dilatari? Nec certè ita grandium corporum per ita impares anguſtias, niſi alterorum productione, alterarum verò amplificatione, haberi tranſitus poſſent. Quantum in Gallinis aliisſque inſuper volatilibus, *oviductus* foramen, ſive infundibulum, ſit anguſtum, poſt Graaſi aliorumque Anatomicorum icones neminem impraeſentiarum latere poſſet: nec latere inſuper, quàm pendula in iis animantibus *oviductus* a racemo, ſeu ovario diſtantia ſit: Et quantum Vitellorum maturorum moles major ſit (centies fortàſſe pluſquam muliebrium ovorum) *oviductus* foramine. Vitelli tamen omnes per huiusce *oviductus* ſemitam in uterum delabuntur. Quadrupedum organa ſi advertimus; in brutis variis & praecipuè majoribus, ut Vaccis, *oviductus* extremum, ovario obverſum, pluſquam in mulieris tu-

ba coarctari , re ipsa , atque , prae aliis Au-
ctoribus , ex memorati Graafii Tabula , ubi
utraeque , muliebres & vaccinae , par-
tes appositae sunt (k) oppidò perspici-
mus . Quàm verò vaccina ova , exilioribus
illis osculis , indèque & exilibus *oviducti-*
bus traducenda , majora sunt muliebribus
ovis , quae insuper & per ampliora tuba-
rum ora , & per tubarum sinus etiam am-
pliores , pertranseunt ! Sed quid ratioci-
niis utemur , aut analogias advocabimus ,
si res ipsa se palam facit ? Notissima Hi-
storia Celebris Bussiere (l) foecundati ovi
in suspensa supplicio femina , suo adhuc
in itinere inter *ovarium* & tubam inventi ,
ea , quae tradimus , apertè confirmat at-
que demonstrat „ Deprehendi (*scribit ille*)
„ tubam dextri lateris versùs extrema-
„ tem suam praeter solitum distensam ,
„ quòdque ea dissentio in maxima sua la-
„ titudine complectebatur plusquam pol-
„ licem unum in diametro , ac versùs ute-
„ rum sensim diminuta paulo ultra sesqui-
„ pollicem procedebat . Ea pars hunc in
„ modum dilatata se incurvabat , totum-
„ que fere amplexabatur ovarium , cujus
mem-

(k) *De Organ. Muliebr. & in Tab. ab iis de-*
ducta Bibl. Anat. Tom. I. quae XX. est :

(l) *In Epist. Gall. apud Acta Phil. Angl.*
1694. & latine redd. apud Act. Lips.

„ membranæ tam firmiter adherebat , ut
 „ ab ea non nisi vi divelli posset . . . Ovum
 „ æquabat magnitudine avellanam , li-
 „ quore in media tubæ cavitæ dilatata
 „ concluso involutum . Tres hujus ovuli
 „ quadrantes jam extra ovarium per fa-
 „ ctum illic foramen exierant , & illi non
 „ ampliùs adnexum videbatur . Nihilomi-
 „ nus tamen cum illud auferre eniterer ,
 „ adherere adhuc illi deprehendi per pe-
 „ tiolum satis durum , per quem decur-
 „ rebant vasa sanguinea , intra ovulum ,
 „ & etiam supra illud dispergenda . Per
 „ illa vasa foetus materiam sui nutrimen-
 „ ti ac incrementi recipit , non minus in
 „ ovario , quàm in utero , siquidem pe-
 „ tiolus ille placentæ rudimenta procul
 „ dubio continet , Quid hac historia va-
 „ lidius , quid opportunius ad rem nostram
 „ comprobandam firmandamque tot inter ,
 „ quæ a Scriptoribus hucusque tradita fue-
 „ runt , exempla reperiri poterit ? En tubam
 „ obtentam adhuc , ad ovum excipiendum
 „ apertam , & quòd maximè , tam amplè op-
 „ portunèque dilatatam : En ovum foecun-
 „ datum , adauctum , atque ab ovarii calice
 „ majori ex parte solutum ; & fortè vitioso
 „ casu per duriorè illum petiolum diutiùs
 „ retentum . Caeterùm uteri cavitæ , quam
 „ in ovi adventu angustam esse diximus ,

ad

ad ovi mensuram gradatim quoque dilatatur : seu continens vas , juxta contenti corporis crescentes magnitudines , in omnes quoque partes augetur .

Ad *placentam* venientes : hanc perpetuam esse humanorum ovorum omnium sociam & partem , eorumque dimidium , in pilei formam extrinsecùs occupare , jam vidimus . Ova in femineis testibus , non secùs ac glandes in quercuum arboribus , uno suo hemisphaerio calices eleganter instructos occupant ; altero libera sunt : Nectuntur autem calicibus *placentae* interventu ; quae nempe totum illud hemisphaerium involuit , quod in calice immersum est . *Vasculares placentae* radices per *gomphosim* in alveolis , seu areis reticulorum , quos vasa calicum faciunt , infixae sunt . Atque hae a calicibus nutritium sugentes lac , stabiles firmaeque remanent , donec ova immatura sunt : Laxantur verò & vacillant , quum maturefcere ova coeperint : Eademque in fructibus atque feminibus plantarum analogia perspicitur . Solvuntur verò exeuntque ab *ovariorum* alveolis *placentae* radices , si a foecundi tandem congressus opera , strenuè concutiantur . Ita nempe maturorum in infantibus dentium radices , quae priùs firmæ & stabiles in propriis alveolis erant , & ab iis alibiles succos hauriebant , momento ab iis-

Artificiosus Placentae nexus in Ovario & in utero : ejusque in utero mutationes .

dem expediuntur, si laxae jam pridem fuerint; nunc porro fortiter excutiantur. Eundem in universo animali genere *placentas* & dentes, unas illas esse partes inspicimus, quas cum aliis partibus stato tempore nati, statoque solvi, naturaliter expediat. An non igitur nostra inter has partes comparatio appositè cogitata dicenda est? Neque enim radicum *placentae* in *ovariorum* aut uteri *sinu* introductio, quam ipsam *gompophosim*, seu instar dentium connexionis esse dicimus, ad plantarum inoculationem referenda esset, velut olim retulit Cl. Drelincurtius (*m*). Inoculatio enim actio est, firmam, stabilem, perpetuam duorum corporum in unum corpus unionem, non verò temporariam, non mutabilem statoque tempore solvendam, intendens. *Placenta* ejusdem ac totum *ovarium*, seu *vasculare* substantiae est: Utrumque enim corpus in aqua diligenter subactum, aut aliter praeparatum, in eandem *villosa-vascularem* compaginem facessit. An non igitur dicendi quoque locus est, *ovarium* velut majorem quamdam atque communem *placentam* esse (nisi velis cum pluribus primum ovorum uterum dicere) in quam certo tempore minores plurimae ac singulares *placentulae* propriis radicibus insignantur & crescant

(*m*) In *Sistem. de hum. foet. Perioch. XXVII.*

creſcant ; quemadmodum in plantas pluri-
 mas aliae inſiguntur *plantulae* ; ſuaſque radi-
 ces inſerant, & vegetentur & augeſcant ; ſe
 ſe invicem tamen foras ad quoddam tempus
 preſſurae ; veluti plures oppidò dentes ad
 unum alveolum infixi, ſeſe mutuè foras gra-
 datim premunt impelluntque? In comperto
 illud eſt, maturas cum ovis *placentas* atque a
 geniturae effluvio aliquando commotas ,
 ſuo ab *ovariis* diſceſſu matureſcentibus aliis
 locum facere ; miſſosque calicum nexus
 cum uteri poris reſumere ; tum verò quem
 proprio corpore dimidium ovorum corti-
 cem, radicibus autem ſuis tamquam eorum
 bulbum & pediculum in *ovariorum* alveolis
 praeſtaverant, eundem in uteri cavea corti-
 cem, & in uterinis alveolis bulbum & pedi-
 culum, ad eadem ova auctosque eorum fol-
 liculos praeſtare. *Placentosum* porrò ovi corti-
 cem, in Mulieribus ab inditis conceptus mo-
 tibus pro ſua quoque parte in *ovario* expli-
 catum & tumentem, & ſuo quoque tumore
 in ſolutiones a calice conſpirantem , tum
 vaſcula, *intestinulorum tenuiſſimorum ad inſtar,*
contorta, ut ait Heiſterus (*) exerentem , id
 eſſe putamus , quod ſub *lutei & glanduloſi*,
 aut *glandiformis* corporis, ovo ſubſtrati, no-
 mine ab Aliis deſcribitur. In gravidis & puer-
 peris, quibus lutea corpora valde eſſe conſpi-

D

cua

(*) *Comp. Anat. de part. Genit. Mulier.*

cua scriptum est, nos nihil luteum aut glandulosum, sed solum hoc *placentae* vasorum elegantissimum, plerumque albo-rubescens, examen, ovo cuilibet substratum, hactenus deprehendimus. Num fortè lutea illorum & glandulosa sunt corpora, mollusci quidam velut adiposi pulvilli, ovis, ne crescendo nimium se premerent, interpositi, atque in humidioribus Mulierum *ovariis* non rarò occurrentes? Attamen exiles hi lobuli productaeque striae, ni morbida sint, lutei coloris esse non videntur. Accuratissimi Anatomici, qui castigatis sanè iconibus (n) in Vaccarum aliorumque brutorum *ovariis* lutea corpora explicarunt; in muliebribus tamen *ovariis*, quae in iisdem tabulis designantur & comparantur, nec posuere, nec ponere unquam cogitarunt. Oculatissimus prae aliis omnibus Anatomicis Fridericus Ruyschius substantiam, in muliebrium *ovariorum* calicibus ova ambientem, nunquam luteam, nunquam glandulosam, sed rubram, sed villosam observavit: *Admodum mollis*, ait (o) *villosa, rubicunda, sanguinolenta, sicuti videre est in cavitate uteri post foetus exclusionem, ita ut exclusio ovi ex ovario considerata sit tanquam primus, & ovi partus*: Et inferius

(n) Vid. Graaf. Icones in Tract. mulier. org.

(o) Thesaur. Anat. VI. fol. 24.

rius suum ovarii Archetypum describens :
*In uno, addit (p) ex ovariis vestigium ovi
 videre licet, scilicet ubi ovum est expulsum ;
 calix post contenti expulsionem obsessus est ma-
 teria quadam rubicunda, quam olim inveni
 villosam, post ovi exclusionem : Hic autem
 a liquore occurrit compacta, rubicunda, in cu-
 jus medio foramen aut cavitas exigua repe-
 ritur, quam Ego habeo pro osculo cavitatis,
 ex qua ovi contentum est prognatum, quae
 cavitas, jam denuo contracta, foraminis in-
 star nobis occurrit. Pro ovi contento habeo li-
 quorem, qui in ovis continetur, & membra-
 nulis, Chorion, & Amnio obducitur. De qui-
 bus ergo muliebribus ovis sentiendum sit:
 an de iis, quae invisibilia sedeant in glan-
 dulosis luteis, quae certè in Mulieribus
 non videntur, corporibus : an de aliis,
 tot modis in hoc opere demonstratis, quae
 in quacunque magnitudine, tum verò vel
 immatura sint, vel matura, vel foecun-
 data, ante exitum ab ovario, in exitu,
 & post exitum, semper eadem, & iisdem
 semper partibus instructa praeclarè viden-
 tur; Cordatiores Anatomici, quorum mos
 est non credere, sed videre, ut lubeat,
 judicabunt. Sed de iis alibi : Atque ad hu-
 manam *placentam* redeunt : Illud uti-
 que compertissimum quoque est, *pla-**

D 2

centam(p) *Eod. Thesaur. fol. 27.*

Vid. Fig. I. &

IX.

centam, quae in *ovariorum* statione ejusdem
semper cum ovi tunicis mensurae & proportionis est, dissimilis subinde proportionis in utero fieri: Quamquam aliquandiu, seu primis graviditatis diebus, juxta *dilatationis* tunicarum rationem, ipsa etiam ita dilatari videatur, ut quam exilis cupae formam ad minora habuerat ova, similem ad majora, sed ampliorem, adhuc habeat. *Placentae* vasa, quum *gestationis* processu magis ad latera in crassitiei rationem, quam in longitudinem augeantur; haec ideo pars paulatim contrahi simulque condensari videtur; donec non amplius dimidium *chorii* seu ovi hemisphaerium, sed minorem in dies circumferentiam occupet: At per gradus in se retrahitur atque spissatur: namque primum post mensem ovi superficiei solum circiter trientem complectitur: Postea a membranis amplius crescentibus magis magisque restringitur & cogitur: ut tandem in minorem quidem ambitum, respectu ad accretam membranarum amplitudinem, at verò in densum solidumque corpus orbiculatim colligatur. Quare et si *placenta* in omnem semper rationem accrescit; cum ejus tamen in latum accretio simili membranarum accretione valde minor sit, decrescere potius videtur. Interea cum accretio *placentae* in densitatem major

jor , in latitudinem minor ; tunicarum vero in densitatem minor , in latitudinem major , in reciproca ratione sint ; eadem omnium incrementi conditio est . Ex iis ergo , quae de *placentae* loco , connexu , fabricâ , officiis , incrementis , in *ovario* & in utero hactenus ostensa sunt , & ulterius figuris ostenduntur , mirari subit , quòd ii Viri , qui se in foetibus *vasculosam chorii superductam substantiam* , villis , tamquam radiculis undique dependentibus & fluctuantibus instructam , primos delineasse asserunt , non dignoverint , ipsam esse diffusam & subtilem , fermè velut priùs erat in *ovario* , neque hactenus valde contractam compactamque *placentam* : Miramur insuper , quòd hanc substantiam *exteriorem esse chorii tunicam* effati sint : Quum tamen in eorum figuris *umbilicalem* funiculum adusque eandem substantiam perduxerint , & in icone foetus trium , quod ajunt , mensium , ejusque *secundinarum* , nulla alia , praeter hoc villosum corpus , *placentae* vestigia designaverint (q) . Quisquis verò petas genuinam *placentae* habitudinem cum tunicis *amnio* & *chorio* , postquam illa graviditatis progressu suam soliditatem compleverit ; sic habeto . *Chorium* internam seu concavam *placentae* faciem obtegit : ibidem sub-

D 3

tile

(q) Vid. inferius in explic. Fig. XI. Tab. I.

tile est & transparens : Sed quum ad *Placentae* margines pervenerit , undè ad cameram foetui praestandam circumducitur , densum , ac velut ligamentosum fit : Ad illam internam *placentae* faciem in binas subtilissimas laminas distinguitur : Exterior , *placentae* nexa est ; interior , *umbilicalia* vasa tegit : quae ideo in hac *chorii* duplicatione , velut in capsula , contenta , postquam eleganter *placentae* faciem , flexuosa , velut varicosa seseque equitantia percurrerint , externam *chorii* laminam perforant ; & *placentae* substantiam ingrediuntur . *Amnios* tunica in *chorii* sacco contenta , ad intimam *placentae* faciem laxa est ; neque ad ejus crepidinem alligatur ; sed ad solam foetus cameram impenditur : Ita *chorio* subtilior facileque ab ipso se expediens : Arctius tamen cum *umbilicali* funiculo nequitur : quem , cum ad binos circiter transversos digitos variis veluti annulis completatur , difficile , nec sinè laceratione , disjungi potest . A tota *placentae* crepidine , ubi *chorion* firmissimè coalitum est , subtilissima villosa tunica protendi , immò ejusdem *chorii* productio esse , videtur , quae ad extimam totam *placentae* faciem producta , eandem obducit . Ita ex Ruyschio : *Integumentum* , quo obducitur placenta uterina eâ facie , quâ uterum respicit , mihi succosum seu villosum

villosum dicitur (r) : antea dixerat : *Illud autem nihil nisi productio chorii ; & sic chorion placentae utramque superficiem obducit.* (f)

Demum *umbilicalis* funiculus primis quoque conceptus auctiorisque *embryonis* diebus sensibilis quidem fit: sed potius in membranosae fasciolae seu laminae , quam in funiculi formam , a foetu ad membranas atque *placentam* protendi videtur . Haec fascia in aliquibus *embryonibus* & foetibus ab umbilico ad secundinas aequalis latitudinis est ; in aliis versus secundinas latior . Plicae in hac fascia multae sunt , atque hae expansae ad multa *placentae* loca neuntur . Sed una cum *placenta umbilicalis* haec taenia paulatim quoque constringitur & co- gitur , & in teretem aequalem funiculum aliquando contorquetur . Ita verò in unum corpus unamque funem junguntur *umbilicalia* vasa , quae prius super latam Zonam libera atque disjuncta fuerant ; ut nempe ab *umbilicalibus* in foetu pulsantibus arteriis , super ingerens succorum vas , seu *umbilicalem* venam, in crebras spiras , hederarum more , aliquando inflexis ac circumductis , liquorum cursus urgeantur . Sed in *embryone* sine cordis motu ad *ovarium* degente , & per solos maternorum la-

Umbilicalis quoque funiculi in graviditatis progressu varietates.

D 4 *Umbilicum*

(r) *Thesaur. Anatom. X.*

(f) *Thesaur. Anatom. V.*

ticum lenes motus alto accretoque, funiculi artificio non opus fuerat: Immo plus dilatatae ingrentis vasis distributiones, ex latiori calicis area, tamquam plùs sparsae plantarum radices ex latiori solo, nutritios succos hauriebant. Sensim verò apparatur funiculus, non tantum quum foetus jam pulsat cor, sed quum nutritus atque accretionis negotia majora jam sunt. Neque verò in sola latitudinis, sed quoque in *rectitudinis* ac longitudinis ratione, quòd ad ejus in utero. mutationes, perspicendus *umbilicalis* funiculus est. Hic enim in tenellis foetibus non tantum rectior, sed quoque brevior est: Ita liquores quàm citissimè in foetus feruntur; praecipuè cum foetuum locales motus nulli adhuc, aut saltem insensiles sint. Dum tempus verò pervenerit, quo foetus omnis se movendi facultatis potiri, neque a brevi funiculo, tamquam ab affixa arctiùs catena, impediri oportet, catenam hujusmodi valde elongari necesse est. Ita *umbilicallium* vasorum complexus, quemadmodum propter expositam causam in funem concinnatur; ita & in omnes suas partes, juxta foetuum incrementa adeptasque vires & motus, magis magisque producit; productusque, in flexiones & plicas, progressu majores, disponitur: Ad tres circiter *stationis*

stationis menles , cum brevis adhuc sit , paucas flexiones suscipit : ulteriùs , cum longior fiat , plures consequitur : Juxta foetuum motus saepè etiam ad eorum colla contorqueri solet : Mediâ praegressâ graviditate , etiamsi collo implicatus jam sit , antequam ad *placentiam* perveniat , in alios quoque flexus torquetur : Ex iis *umbilicalis* funis plicis & angulis alia fortasse utilitas comparatur : Ex iis quippe aliquando redundantes ob magnani *umbilicalis* venae amplitudinem nutritii latices , non solùm atteri attenuarique , sed quoque a nimio in foetum incursu & inundatione cohiberi possunt . Omnia , quae diximus , iconibus repraesentantur . Nunc ut eò , undè digressi fuimus , redeamus .

Dierum circiter duodecim humanus vermis , instar chrysalidum in insectis ; suam videtur metamorphosin incipere . Namque ad latera summitatis trunci binae papillae , seu pusilla duo tubercula , utrinque unum ; duoque pariter , utrinque unum , ad inferiora *caudati* trunci latera prodeunt . Cauda verò jam extenuata ac velut exaresfacta est , ut vix amplius appareat . Quum verò contingit sexdecim circiter dierum foetus speculari ; superiora atque inferiora tubercula in iis acuminatiora praestita , seu in artuum exordia jam producta

Incrementa foetuum , iconibus ulterius demonstrata .

Fig. VII.

Fig. VIII.

Fig. IX.

Fig. X.

producta videntur ; trunco praeterea ampliato , deletâ jam caudâ , facieque in humanam vertente . Ita nobis, viginti dierum foetus inspicientibus , jam hi grandiores apparent, cum crescentibus artubus; adhuc tamen in apicem desinentibus , sinè manu atque pede ; sed inferiori impensè educta mandibula : lumbi non valdè adhuc expansi . Illi verò , qui vigesimum jam quintum diem attigerant , satis majori , ad priorum mensuram comparata , latitudine & crassitie , cum jam apparentibus lumbis & iliis , deformi quidem adhuc inferiori mandibula, instructi ; sed ad mancorum adhuc artuum extrema non solum manuum & pedum , sed digitorum prima jam vestigia praebentes , se produnt : Atque gradata haec artuum , tamquam radicum , a trunco foetus, eruptio, dentibus iterum comparanda est: Hi vel in ipso adulto foetu, trunci sinè ullis radicibus sunt: Has postmodum paulatim exerunt. Porro ad hunc XXV. dierum foetum elegans *placenta* in suos *vasculares* villos soluta, nostris in iconibus perspicitur , & a caeteris secundinis expedita; solaque ad foetus connexum relicta: Lunata haec est ; seu segmentum semicirculo minus describens ; cum a priore suo ambitu retracta jam sit : Huic appellit funiculus seu potius *fascia umbilicalis* , latè-
que

que necitur : quae quidem a foetu ad *placentam* aequalis latitudinis est ; tùm verò brevis & recta . Aborsus triginta duorum dierum, nobis non ita pridem oblatus , nostroque in Musaeo , ut Superiores caeterique omnes , servatus , ovum gallinaceo non valdè inferiùs repraesentat : in cuius pellucidis tunicis inclusus transparet accumbens foetus , cum valde adhuc lato & *fasciali* (ut in junioribus iis foetibus plerumque est) *umbilicalium* vasorum ductu , plicis insuper referto , brevi adhuc & recto , sed inaequalis latitudinis ; cum mancis adhuc artubus & imperfectis digitis ; tum verò distinctis tunicis , eisque appositâ jam valde contractâ *placentâ* ; & in insolitos , at elegantes *vasculares* lobos concinnatâ . Singularis in tenello hoc foetu inferior mandibula est ; quae nempe vix longitudine deformis , sed ferè naturalis conspicitur : Quod certè in aliis foetibus , qui tribus mensibus minores sunt , plerumque videre non licet . Triginta sex dierum foetus neque adhuc satis elongatos perfectosque artus , manusque & pedes eorumque digitos , porrigit : Ita fermè qui quadraginta dies consequutus erat ; ut ut magnitudine superiori major : quem nos , ut & priores atque sequentes aliquos , stantem rectumque in iconibus exhibemus :
quam-

Fig. XI.

Fig. XII.

Fig. XIII.

Fig. XIV.

Fig. XV.

Fig. XVI.

Fig. XVII.

quanicquam in uteri cavea alia eorum positio est. Ita aptius eorum dimensiones apparent. Porro gemellos quinquaginta dierum ad nostras icones adijci curavimus: in quibus quidem jam grandioribus, artuum, trunci, capitis justam aliquando completamque conformationem & proportionem perspicere est. Accedit indè foetus duorum mensium cum dimidio: ut ejus magnitudinem, tertiâ circiter parte superiorum gemellorum magnitudine majorem, videamus: Hic suam *placentam*, *umbilicali* funiculo adhuc continuam, ostendit: At verò funiculus non valde elongatus, neque ideo valde flexus erat. Trium postea mensium cum dimidio, & quod excedit, foetus in ea, quam tener in utero, naturali positione exquisitè repræsentatur; cujus jam longior *umbilicalis* funiculus non tantum collo, sed aliis quoque partibus inflectitur. Denique foetum in utero matris, subito morbo extinctæ, mortuum quoque repertum, dies aliquot ultra mediam graviditatem gestatum, jamque in utero versum, porrigimus: ut genuina foetus cum utero post mutatam positionem habitudo in propatulo sit. Foetus ad majorem claritatem a suis tunicis expeditus est. Uterus in interno revoluto latere nexam adhuc *placentam* præbet; & foetum proximè

proximè amplectitur . Neque tamen tanta uteri ad contentos foetus accessio , ac fermè ubique contactus , naturalis esse solet . Sed foetu , qui ad oculos est , sub matris vitam vexato , exitumque & abortum fortasse moliente , cum ruptae tunicae , & aquae *amni* defluxae fuerint , uterus ab iis antea extentus , demptâ effusi liquoris resistantiâ , robustum suum in contractionem naturale momentum egerat ; ut , totâ suâ constrictâ cavitate , propior superstiti foetui evaderet : Vas enim istud tantarum in contractionem est virium , ut vel demortuum , & extractum , & impletum , urgeat in implentia corpora ; eademque obstringens , adhuc strenuè contrahatur . In hoc foetu , cum *umbilicalis* funiculi longitudo jam mutata sit , grandiores ejus plicae videntur . Neque in aliis ulterius depromendis foetibus ex tot tantisque , quos ex omni graviditatum tempore & genere curiosè collegimus atque servamus , brevi hac historia immorari juvat : cum statae tabulae ad naturales eorum omnium , praecipuè maturiorum , imagines habendas , nimis angustae fuissent : Tum verò cujuslibet *gestationis* mensis , aut intermedii temporis , adusque maturitatem & partum proportionales foetuum , quae eorum incrementa & magnitudines respiciunt , ab iis figuris

figuris, atque ab expositis crescendi legibus deducere, proclive sit. Sed ea, quam in icone ostendimus, versio foetus in utero, & capite in cervicem prolapsio, tanti in graviditatibus, immo in ipsa praxi, momenti est, ut post allatum exemplar, ab hac re, quibusdam animadversionibus adhuc exquirenda, abstinere non liceat. Nam quae dicta superiùs jam fuerant, eam satis illustrasse non videntur.

De foetus versione in utero.

Tempus, quo foetus in caput volvitur, cum ab ejus matrisque motibus dependeat, videtur fortuitum incertumque esse. Caput, quod caeteris partibus majus & gravius esse jam diximus, si cum illis aequilibrium amittat, & propensionis linea, a capite per centrum corporis *perpendiculariter* ad ejus basim protensa, extra basim exeat, tunc caput deorsum volvatur, eodemque tempore sursum aliae partes, vel ipsis lubricis ambientibus *amni* aquis juvantibus, ad capitis locum ascendant, necesse est. Sed quò motus foetuum accrescunt, eò majorem operam adhibent ad capitis, naturaliter ad anteriora jam propendentis, inclinationem ad eadem loca ciendam. Itaque inversionem hanc, certè ad commodiorem partum a naturae legibus institutam, ab ipsis foetuum vitalibus motibus elicitam, omnino naturalem esse dignoscimus

gnoscamus . Haec porrò post satis explicatum foetum, debiteque in suas partes completum & extensum , quolibet mense accidere potest ; ex quo foetus acceptis viribus in corporis motus nitatur : Idque Anatomicis inspectionibus comprobatum est : Namque in quibusdam Mulieribus gravidis , repente sublatis, trimestris foetus jam in caput deciderat . Quo foetus invertitur momento , ad anteriorem uteri partem valdè protenditur; atque hìc loci velut pendulus, non satis , ut par est, innititur atque fulcitur : Undè ex quolibet, vel levi, infimi ventris matris incurfu ictuve , tunc foetus mors , vel abortus sequi potest . Ita Hippocrates : *Incipit laborare puer antè partum; & interitus periculum subit, quum in utero vertitur (t)* . Post lapsum caput foetus suo pondere adhuc descendens , uterinae cervicis alterutram circumferentiam premit , eique, velut basi, firmiter infigitur : Qua de re ab anteriori parte aliquantum recedens, tutior fit : Neque ex modica vi , ut antea, abortus produci poterit . Si verò foetus ante sextum mensem non volvatur , ob jam adeptam molem & extensionem , ab uteri lateribus undequaque constrictus, suspenditur & a casu impeditur : Quapropter foetus illi vitioso laboriosoque partu nascuntur

Fig. XVII.
Lis C.

(t) De octimestri Partu .

cuntur . Peraçtâ conversione foetus in utero , ejusque capite ad ejus cervicem delapso , hoc certè ab introducto in vaginam uterique osculum peritè digito facile explorari , quocunque graviditatis tempore posset ; nisi osculum propria solidaque contractione clausum , versùs anum inflexum , densè rugosum , & tenacissimo insuper glutine obignatum esset . Reperiuntur tamen dexterrimae manus , quae ita impeditum & incurvum uteri hiatum tenui obtuso , & quâdam formâ instructo specillo, sinè gravi geſtantis feminae incommodo superare possent , & foetus , vel tenerioris, caput propè tangentes , de graviditate judicium ferre, pollicentur : Sunt porrò & Maleficae , quibus acuto introducto instrumento , vacuari aquas , abortum edi, immo foetum , matre incolumi , interfici, fama est . Sed maturo foetu atque imminente partu , etiam ante aquarum effluxum , cum jam laxatum , extenuatum dilatatumque matricis os , tum verò jam anteriùs directum & satis a glutine expeditum sit , vel ipsae vulgares obstetrices induceto digito ad caput infantis perveniunt . Quosdam caeterùm novimus , qui in anum explorantes , cujuscunque temporis graviditates palàm facere consueverant .

Quam

Quam hactenus diximus , prima hominis vita est ; ea scilicet , quam in uterilatebris agit : Altera deindè sequitur , dum partu in apertam lucem emergit : Sed utra praestantior sit , vix dicere auserim . Foetus in obscura vita imperfectus adhuc homo est : attamen a naturalium functionum perfectissima , seu generatione , componi in hominem coepit . Natus autem homo aliquandiu quidem perficitur : demùm verò in imperfectissimam pessimamque omnium , moriendi functionem dissolvitur . Atque humana generatio non eò solùm admirabilis est , quòd per subitam evolutionem vitae initia recludat : sed quoque admirabilior , quòd vitam hanc innumeris aliis atque diutinis evolutionibus jamdudùm paraverit . Namque ex ea , quam vidimus in humano germine , vix credibili artuum omnium velut ex nihilo prodita , & celerrima explicatione in crura , brachia , pedes , manus , digitos omnesque partes , an non itidem caeterarum partium evolutiones atque *emergentes* , antequam sensibiles fierent , pedetentim & per tot illos gradus , quot ab ovorum creatione , naturalium rerum exordiis coaeva , adusque eorum completam maturitatem requiruntur , processisse dijudicandum est ? Cum verò in puncto , antea oculis omnibus inaccessa , singulae distin-

E

Ataque

Arcentibus & postremis in tritico foetus evolutionibus vestigiorum in ovariorum serie alioresque comprobantur.

Quaeque *embryonis* partes reverà fuerint comprehensae; quae tamen deindè tam latè explicantur, conspicuæ fiunt, atque in molem amplificari valent; an erit adhuc dubitandi locus, nascendorum hominum ova atque germina, non quidem in generatione construi & formari; sed jamdudùm elaborata, *vegetabilium* adinstar, solummodò explicari & evolvi?

Multae actiones & instrumenta, coitus momento, ad humanam generationem conspirant.

Atque utinam generatio humana neque tantà partium evolutione, neque tanto actionum, quae momento temporis fiunt, numero admirabilis esset; ne tam crebri in Feminis, falsi infaustique conceptus acciderent! At nimis sanè summa & mirifica sunt, omnemque cogitationem facilè superant, quae generationis momento peraguntur. Omnia mulierum genitalia organa intendi, atque in se retrahi conantur: Uterus per ligamenta rotunda inferiùs ad viriles partes deducitur; simulque lata ligamenta, tanquam proprias aponeuroses, musculosum hoc organum ad se trahit adducitque; & hoc modo ad latera quoque se ipsam suasque appendices retrahit: Latior extrema pars, libera mobilisque tubarum, seu *oviductuum*, qui ad peripheriam centri horum duplicium motuum sunt positi, versùs hoc centrum adducitur; &, ob artificiosam latorum ligamentorum connexionem

xionem , ad tumidiora , seu maturis ovīs referta, *ovariorum* loca deflecti, iisque affigi, necessum est . Eodem tempore geniturae virilis effluvium , uteri vaginam , cervicem & fundum , *oviductus* , *ovaria* praeterit; matura ova appellit, foecundat: Quae illicò valde tument; vim faciunt; prodeunt; & per *oviductum* , uterum versùs feruntur (quod fusiùs alibi nobis dictum est (u)) . Haec omnia nonnisi letorum feliciūque complexuum tempore ab innumeris & subtilissimis artificiosarum partium machinamentis praestari intelligimus. Quae cum ita sint , id mulieribus laepissimè , quod minoribus plurium rotarum, aliarumque machinarum ordine, contextis horologiis evenire solet : quorum harmonia eò faciliùs labefactatur , quò subtilior est . Et feliciores in brutis animantibus conceptus & partus succedunt , ob simpliciore fortassis , quàm in mulieribus , firmioremque genitalium eorum partium structuram.

E 2

(u) *In Thef. de novis in genitalibus partibus edit. ann. MDCCXXXVIII. : tum in nostr. human. foet. Tract.*

P A R S   A L T E R A

VITIOSA GENERATIO:

*Vitiosarum in
Muliere gene-
rationum caus-
ae.*

EQuidem inter Muliebria Instru-
menta, quae in humana gene-
ratione, foecundoque amplexu,
ab illo motuum & actionum con-
centu aberrare possunt, *ovaria*, tubaeque
primas tenent. Harum enim in primis par-
tium erroribus extra uterum graviditates
ita frequentes sunt, ut earum copiam
animadvertens Politissimus Scriptor, qui
neque Medicus est, Celeberrimus Fonte-
nelius tradiderit: „ Des foetus hors de la
„ Matrice ne sont pas aussi rares, qu’il se-
„ roit a souhaiter „ (x) *Ovaria*, ut ova
illa plurima, quae in dies maturescunt &
tument, tueri firmius, aptiusque contine-
re valeant, firmâ & duriusculâ tunicâ in-
structa sunt: Haec ideo foecundati ovi
pressionibus nisibusque interdum non ce-
dens, idque intus retinens, *testiculares*
inferre graviditates potis est: & maximè
si testes, a laboriosis ac violentis partu-
bus distortionem, contusiones, decorti-
cationes, aut affectionem aliam quamli-
bet fuerint passi; undè succingens mem-
brana

(x) *In observat. Anat. ad Histor. Reg. Scient.
Parif. Acad. ann. MDCCXIV.*

brana durior , & velut callosa sit facta : vel si foecundata ova , prope *ovariorum* cum proprio ligamento nexum ; fortè sita sint : Hoc enim loco duplicata ab expanso coalitoque ligamento tunica , densior solidiorque est . Sed cum multo major *ventralium* , ut dicunt , quàm aliarum omnium extra uterum graviditatum sit numerus ; Tubarum errores *ovariorum* erroribus crebriores esse putandum quoque est . Crebrius enim ex tubis foecundata ova decidunt , quàm in *ovariis* vitiosè servantur . Faustum equidem feminis , si quae ova a testibus per tubas in uterum progressura fuerant , a tubis succussa , vel aliter delapsa , aut rejecta , ideoque in ventrem cadentia , languida & lubrica maneant ; neque alicubi adglutinentur , sed marcescant & pereant : ut ex opposito deploranda sanè calamitas ; si vegeta sint , atque obviarum partium tenacia ; iisdemque adnata & succreta , in infausam praegnationem evadant : primum tamen bono Mulierum omine compluries contingit . Namque cum tot facilibus modis ovorum trajetibus deficere humani *oviductus* possint ; si quae ex iis ova decidunt , alicubi ventris omnia aut plura conciperent , mihi sanè naturalibus vitiosi crebriores fore conceptus viderentur . Cum

enim in vegetarum bonaeque aetatis Mulierum, utriusque simul testibus 30. 40., imo 50. & amplius, ova plerumque deprehendantur; in maturis, neque amplius parientibus, multò plures certè, quàm foetus fuerint editi, ad testium ambitus cicatrices cum solitorum foraminum vestigiis, & inanibus subter calicibus deprehendantur; in vetulis verò nulla amplius plerumque ova sint; Major profectò foecundatorum ovorum numerus cecidisse in ventris caveas, ibidemque periisse; minor, ad foetus, indèque homines efficiendos, transisse in uterum videtur. Et fortè, ut in plantarum & brutorum, ita & hominum generationibus altum Divinae Providentiae consilium est suspiciendum: Quòd dum eorum omnium *ovaria embryonibus* refertissima sunt, ut nunquam quorumcunque viventium semina deficere possint, eae quoque inductae sint causae, quae quidem, ne angustus terrarum orbis nimis viventibus obruatur, multam eorum partem a conceptione subtrahant & impedian.

Vitiosarum graviditatum causa non infima esse potest, tum in Mulieribus ab ovario distantia, &

Porro Mulierum *oviductus*, undè potissima in iis vitiosarum graviditatum est causa, illius, quod ad *ovarium* & quod ad se, conditionis est, ut vel ovum non excipiens, vel exceptum non traducens,

ab

ab opere suo modis plurimis declinare *mobilitas, seu*
 queat . Primum enim , quod ejus ad *ovario* *inconstantia .*
rium habitudinem spectat , nimia in mu-
 liebri genere tubae ab *ovario* distantia &
 libertas esse videtur . Namque cum haec ad
 anticas, atque posticas rotundi aut subrotun-
 di *ovariorum* corporis diversas partes & fa-
 cies admoveri debeat; ut matura in diversis
 iis sedibus , ac foecundata ova excipere
 valeat ; ad plurimam ejus longitudinis par-
 tem ita libera & vaga est ; ut non tan-
 tum ab *ovarii* sedibus latiori suo extre-
 mo , seu tentorio , valde dissita , in ven-
 tris caveam , & adversâ plerumque ad
ovarium positione ac directione hiet & pro-
 pendeat , sed cum *ovario* nullis , qui fir-
 mi stabilesque sint , alligetur modis . Et
 sanè in Mulieribus , neque per extremas
 fimbrias , neque per musculares fibras ,
 neque per alia vincula vagum istud & in-
 constans *oviductus* orificium cum *ovario*
 connectitur . Quidam profectò per liga-
 mentum latum dispersus , tubisque & *ova-*
riis interpositus, nervulorum implexus oc-
 currit : sed quid ad inducendos harum
 partium in foecundo coitu constantes con-
 tactus nerveis illis funiculistribuendum
 erit ? An nervorum motus muscularium
 fibrarum potestatibus est par ? An arbitra-
 rius esse poterit , seu alicui temporaneae

contractioni obedire valens? An, vel si proprius in nervis motus ad operam excitari posset, hic *nervæa* in diversos ordines dispersa fila ad unam, & eandem directionem adigeret? Quamobrem tubæ ad *ovarium* intentio, accessio & contactus, fortuita esse videntur; nimirum tamquam casu præstita a communi genitalium partium in voluptuario congressu tensione, atque in se omnium contractione accessioneque. Facile est igitur, tubam, aut non firmè, aut non rectè satis, debito *ovarum* loco applicari; aut si applicata sit, citius removeri atque flecti; antequam debitus in ejus orificium ovi trajectus fiat.

Et ipsius quoque tubæ naturalis compositio, & fabrica; tum verò vitiosi connexionus.

Sed quamquam ovum excipiat tuba, quot insuper difficultates in eadem tuba superandæ sunt! Neque enim sola ejus sedis mobilitas & inconstantia, liberae tutæque ovorum trajectioni ob stare potest; sed ejus insignis longitudo, tum præcipuè flexuosa habitudo, inæqualis capacitas, & maximè, valdè strictus & angustus ad ejus versús testes extremum appositus angiportus; strictissima verò angustissimaque minor ejus, seu cum uteri fundo communicans extremitas. Namque, ut irregulares plurimæ tubarum cum latorum ligamentorum laminis connexiones, hinc productæ in ea-

rum

rum caveis curvitates & anguli, totidem superandas ab ovis in tanto tramite angustias obijciunt; ita in iis angustiarum locis pinguis tubarum mucī collecta interdum quantitas densataque, insuperabilem aditum facit. Circulus ille velut tendineus, qui ponē tubae tentorium, seu pelvim, ejus diametrum insigniter illicò obstringit, tantae interdum contractionis & resistentiae est, ut ova illic perventa, traici ulterius non queant; sed in ventrem necessariò decidant. Quid verò dicendum non esset de nimis persaepe lubrico, tentorii intimam faciem ungente latice; ut immissa jam ova ad usque labendi necessitatem lubricentur; aut ita glutinoso, ut ova implicet, & ab ulteriori trajectu vetet; aut de mala hujusce *tubariae* pelvis atque infundibuli habitudine, quā quidem haec pars constricta nimium, aut relaxata, ovis ulterius urgendis inepta fit? Quid de majori illa ad tubae ingressum in uterum angustia, praecipué si aliquo lenti succi congestu augeatur? Addite memoratam in tam longo tubarum ductu flexibilitatem liberrimam: Addite internam plurimam tubarum naturalem *rugositatem*; quae quidem, ut in intestinis fit, ab interna tunica, plurimum super externam diffusiori, producitur. Ita

si

si tubae , aut a primordiis , aut per vitium indè aliquod , aut etiam succretum morbum , velut per divulsiones in partu, decorticationes, inflammationes, aut aliam quamlibet affectionem , ad aliquam latiligamenti partem , praeter naturales connexiones , strictiùs solidiùsque coalescant; aut etiam alicui *ovariorum* lateri ab origine , aut per subsequenter morbum adnatae , aut caeterum (ut saepiùs assolet) *peritoneo*, omento , imo intestinis aliisue partibus ita implicatae nexaeque sint , ut foecundi conjugii tempore ad *ovarii* contactum & accubationem accedere , libèrèque pervenire non possint ; ova utique ab *ovariis* egredientia , ab iis non excipientur : ut ideo in ventris caveas delabi necesse sit . Haec verò vitia , vel in alterutra , vel in utraque tuba esse possunt : ut ideo memorata casus ovorum discrimina , completa, vel incompleta sint. Hujusce succretae connexionis tubae cum *ovario* exemplum inferiùs in altera Taurinensis Feminae Historia videbimus. Hic verò advertemus , vitiosas utrarumque tubarum habitudines , si ad illum obstructionis gradum pervenerint , quo nihil omnino per eas transire queat ; aut ad eam cum vicinis partibus implicationem, quâ nullo pacto ad *ovariorum* contactum

acce-

accedere possint ; tunc constantis etiam sterilitatis causas esse. Quare in naturaliter, aut progressu aetatis, steriliū Mulierum apertionibus saepe visi sunt tubarum tumores ; aut ab attiguis tumoribus constantes pressiones ; aut aliae a praeviis inflammationibus, aliisve morbis organicae affectiones : stabiles insuper earum distortionēs ex laboriosis praehabitis partibus : tum eadem interiùs omninò arctatae atque coalitae : aut a propriis sedibus luxatae . Potissimùm verò orbicularis laudatus limbus, totius tubae extremum angustans naturaliter & constringens, in utraque tuba coalitus, frequens sterilitatum causa visus est . Iis accedunt & alia horumce canalium vitia, ad ciendas sterilitates non minùs facientia : velut *spasmosae* tubarum contractiones, aut paralySES, aut ariditates ab irrorantis mucilaginis defectu ; aut é converso nimia lenti hujus succi copia, aut tenacitas ; aut gravis alia depravatio, aut vitiosa positio . Ita in publica hujus anni Academica *Anatome* genitales Mulieris partes ostendimus ; quarum tubae non tantùm latis in ligamentis velut sepultae erant fortiterque coalitae ; sed earum latiora extrema adeò ad mediam ipsam uteri fundi externam faciem fuerant omninò infle-

xa, suasque ibidem fimbrias atque tentoria alligaverant; ut difficillimè disjungi potuerint. Et sanè haec Mulier, ut ut de venerea re benemerita, nunquam conceperat. Quapropter ex iis, quae occurrunt, organicis in tubarum cavea & connexibus, praeterquam in vagina uterique osculo, fundo aut substantia, sterilitatis caussis, inferre juvat; virilis geniturae effluvium rectà per uterum & tubas ad *ovaria*, ovaque in iis contenta foecundandaque ferri. Nam si a pudendis & vaginâ, per universi circuitus vias primùm in sanguinem, deinde in *ovaria* conheretur genitalis hic halitus; memorata quaelibet tubarum vitia non quidem sterilitatis, sed *ventralium* dumtaxat, aliorumve vitiosorum conceptuum caussae esse possent.

*Intemperantiae
utriusque hu-
mani sexus, ad
vitiosas quoque
graviditates co-
tribuere valent*

Attamen dum vitiatarum muliebrium generationum caussas, praecipuè in tubarum erroribus inquirimus, an non quidpiam fortè jacturarum, quae ovis adveniunt, aliarumque eorum calamitatum, ipsis in coitu intemperantiis hominum tribuere datum esset? Nam facite, quòd uno efficaci congressu maturum ovum foecundatum, commotum inflatumque, atque ad egressum ab *ovario* promptè excitatum sit; & tuba ad *ovarium* intenta, suisque
apertis

apertis Productisque fimbriis, tamquam totidem praetentis digitis imò potius manibus , adversus ovum , in ovario tamdiù gestatum , jamque nitens in partum , solemnem primae obstetricis operam jam aggrediatur : Tum verò alius intempestivè succrescat fervescens congressus ; qui protinus spermaticas partes in alios concitans motus , ligamenta uteri quatiat , hinc cum caeteris partibus liberiolem tubam imprimis concutiens, a suscepto super ovarium sui generis incubatu dimoveat atque deflectat, rigidiolem denuo praestando ; an non de maximo ovorum, tubam jam ineuntium, discrimine cogitabitis ? An non proclive erit inferre, tubam, quo momento a priùs assumpta ad firmum cum ovario contactum curvitate erigi jam debet, ut suscepto ovo rectum inde apertumque, per inclinatum velut planum, iter apparet , denuò potius incurvari ; hinc ovum ab inito itinere succutere , semovere , deturbare , imò ità facile emovere ; ut quo promptu ova ab ovariiis in tubae infundibulum transferant , eodem quoque , aut a teste , aut a tuba ipsa , in ventrem delabantur ? Equidem id saltem brutis omnibus commune propriumque est , ut haec foecundum coitum aliquando habitum , repetitis statim aliis non interturbent & perdant . An non inter vitiosarum graviditatum

ditatum origines , de ipsa quoque mulierum effraenatione suspiciendum est ? Quid enim , nisi modestiae leges averterent , dicendum non superesset , de salacibus , foecundoque in amplexu ardentiùs motantibus atque crissantibus feminis ? Quàm enim proclivè est , ut in fortioribus totius earum pelvis concussionibus , ab *ovariis* excidentia germina (excidunt enim foecundi coitus fere momento temporis , cum ad hunc casum nullum assignari aliud temporis momentum posse , aliàs sat amplè ostenderimus) ita quassata , turbidèque circumjecta sint , ut vel ex *ovariis* , vel praesertim ex tubis , tamquam fragilibus & inconstantibus locis praestitis , excutiantur atque profiliant ! Nos verò , quamquam hujusmodi arcana satis divinare in praesentia non instituimus , adnotamus tamen , feminas , marium congressibus frequentius atque effraenatiùs indulgentes , minùs compluriens foecundas esse : quod sanè in Meretricibus palam est . Interea tam rigidi crissantium , ac de venerea re benemeritarum Mulierum inquisitores esse nolumus , quin extra humanae generationis luctam intemperatos alios a Feminis susceptos motus incusemus . Quippe cum non modò ad naturalis graviditatis initium , seu ovis vix in uterum appullis , sed quoque ad progres-

sum

sum , aliorum generum vehementioribus matrum motionibus , ovorum & foetuum jacturae , seu divulsiones ab utero , eorumque abortus , non rarò succedant ; ut idem Hippocrates meretricem docuerit , fortiùs saltando ac concursando , conceptum ex utero deturbare (y). Ita ad tenella ova vix in tubae pelvim ingressa , suumque versùs uterum iter inchoantia , deturbanda , & in ventris cavum deijcienda , non minor erit in promptu causa ; si ab insolitis matrum motionibus atque flexuris corporis , inconsideratè tubae cum annexis caeteris *uterinis* partibus concutiantur ; & in aliquam , quae illorum casui praesto sit , inflexionem pressionemque adigantur .

Quòd verò mirum est : Brutà vitiosis graviditatibus , non aequè ac Mulieres , imò multò minùs Mulieribus , subiecta sunt : Brutis etenim , servatà eorum magnitudinum proportionem , tubae prae humanis tubis plerumque breviores sunt ; & aequalior earum capacitas , & directior progressio , & major firmitas , & ampliora extrema : praecipuè quòd in uteri cornua liberiùs desinunt . Insuper in plerisque valdè minor tubae tentorii , ejusque orbiculati limbi ab ovario distantia : praeterea tubae apertio ad ovarium rectà , vel fer-

*Cur Mulieres
super bruta vi-
tiosis gravidita-
tibus faciliores
sint .*

mè rectà apponitur , atque servatur : tum verò *oviductus* , vel propriis membraneis productionibus , vel musculosâ substantiâ , vel etiam *ligamentaceâ* , proximè cum ipso *ovario* connectitur. In volucrum genere , quamquam *oviductus* foramen , seu contractus limbus , a racemo , seu *ovario* , plurimum distet , & valde liber sit ; ut nempe ad omnes , & singulas ejusdem factis expansas partes , pro latè diffusis excipiendis ovis , aptius moveri atque expatiari queat ; suâ tamen latissimâ productione , quae imò ejus motus dirigat , cum ipso quoque *ovario* firmè coalescit : ejus verò post foramen progressus semper amplior evadit : Tum in avibus *ovariorum* fermè plana sunt , & undique aperta , seu ad unum liberumque velut tabulatum composita : neque iis ideo *oviductus* in tantos flexionum modos , mirabili , ut ita dicam , industria contorqueri debet ; ut debet in Mulieribus , ad ova , in diversis , immò oppositis , *ovariorum* orbis plagis sita , excipienda : qua de re , ut quamminimè errare possit *uterina* brutorum in genere tuba videtur , foecundatum germen ab *ovario* in uterum devehens ; ita muliebris tuba quammaximè . Atque ut ad liberum ovi trajectum tot impedimenta esse queunt , quot memorata ea sunt , per quae
humanac

humanae tubae a brutorum tubis discriminantur; sic dum vitiosae graviditates, magisque sterilitates, in mulieribus frequenter adveniunt, generatim in brutis raras admodum sunt: Quamquam in maioribus brutis, ut vaccis, equis, aliisque ob maiorem in iis tubarum, saltem quod ad longitudinem & angustias, cum muliebribus similitudinem, non tam raras sint. Ita brutorum huiusmodi infoecunditates heris saepe & parariis negotium facessunt: & Accuratissimus Genuensis Anatomicus *Fasce* nobis ante hos duos annos referebat, vaccam in tuba praegnantem vidisse: sed quoque praegnationem hanc inter insolentes eventus numerabat.

Cur vero brutis ad *gestationes* tanta commoda data sint, & tanta Mulieribus discrimina: & an haec muliebri originali culpa, praeter dolores partus, succreta adhuc alia censenda sit poena: id dum mystici Homines viderint; nos ex iis quae diximus, varias vitiosarum generationum, seu graviditatum species jam deducemus. Vitiosa igitur graviditas triplex est: externa, interna, atque intermedia: externa, quae extra viscera in ventris cavea defigitur; & foetus cum *secundinis* ad eorum facies solum connectitur; & *placentae* radiculae eundem cum eorum nutritiis va-

Vitiosa generatio, seu graviditas, in varias suas species distinguitur.

sis connexum, quem cum uterinis vasis obtinere solent, idemque commercium ineuntes, accrementa foetui naturalium similia contribuunt : atque haec *ventralis* simpliciter graviditas nobis dicta est : quae in *ventralem* minùs externam, & *ventralem* magis externam, tum insuper in superiorem, & inferiorem subdistinguitur : Minùs externa, quum foetus, ejusque involucra in viscerum spatiis nonnihil profunda sunt : magis externa, quum illa magis extrinsecùs, seu velut *subcutanea*, jacent : superior, quum regiones abdominis, supra pelvis caveam sitas, conceptus occupat : inferior, quum inter confinia pelvis, seu infimae ventris cavitatis, consistit : in iis omnibus foetus debito tempore non extracti, vel exsiccantur, vel putrescunt, vel neutri manent . Interna porrò vitiosa graviditas illa est, in qua etsi naturale, foecundatumque ovum jam ab ovario per tubam in uterum transierit ; hoc tamen ovum, vel in molam, vel in falsum germen, vel in monstrum faceffit : vel etiamsi foetus in ovo explicatus & accretus, in haec vitia non cesserit, brevius tamen quam par sit, aut diutiùs, in utero immorans, nec solito naturalique partu exclusus, vel per abortum expellitur ; vel in hoc vase sensim exsiccatur, atque, ut ajunt, *co-*
riaceus

viaceus fit ; vel putrescit : Putridus verò , vel per uteri vaginam & pudendas partes integer , aut membratim excernitur ; vel ipso tandem quoque corrupto abruptoque utero , in ipsam ventris caveam irrumpit . Ad internas quoque vitiosas graviditates referendae illae sunt , quae vel in interna ipsa *ovariorum* substantia , vel in interna tubarum cavitate fiunt . Media demum vitiosa graviditas illa est , quae vel inter *ovariorum* substantiam , ejusque succingentem tunicam ; vel ad exteriorem tubae caveam , ante ejus *tendineae* circuli ingressum , seu ad tubae tentorium efficitur : media verò dicitur , quoniam neque interna est ; ut quae in uteri fundo , aut solida *ovariorum* substantia , aut interna tubae cavea celebratur ; neque externa est , ut *ventrales* dictae . Illa porrò a Philippo Salmuth (*z*) & Casp. a Reies (*a*) relata graviditas , in qua foetum per os partum fuisse legitur ; eademque a Maroldo (*b*) mirabilior indè facta , ex partu per eundem locum triplici in eadem femina descripto , primo foetus cum *placenta* ; altero foecundati ovi , & tertio novae *placentae*

F 2

tac

(*z*) *Cent. 2. obser. 94.*

(*a*) *Elys. juc. quæst. 91.*

(*b*) *Ex Rulæo : Traité de l' Operation César. Cap. XIV.*

tae, & integrorum ossium partiumque novi foetus; tum verò ab aliis per similes narrationes firmata: & illa in urinali vesica praestita (c) nos non solum cuinam vitiosarum graviditatum generi referendae sint, profectò ignoramus; sed quoque neque eas intelligere, imo nec credere, lubenter confitemur. Cum verò harum omnium delinquentium *gestationum* aliquod afferre peculiare exemplum non abs re esse videamus; caeterisque longè crebrior *ventralis* seu externa graviditas sit; ad hanc Provinciam implendam se primùm praebet appositè prior illa earum, quae nostris diebus visae sunt, celebrium Taurinensium *ventralium* graviditatum: atque inter illas superiores *ventrales* ea est, quas magis externas, seu *subcutaneas* dicimus.

Ventralis graviditas Taurinensis Feminae.

Angela Francisca, Alexandri Morani Periti Taurinensis Chirurgi Coniux, minuta, *pichrocola*, aetatis annorum XXVI., Februario mense anni 1714., jam dudum a ventre, maximèque ab *umbilicali* sede, impensè, non assiduè, dolebat: Nonum graviditatis mensem tetigerat; eademque antegressis mensibus passa, quae in quatuor aliis maturè gestatis filiis, & bene partis fustulerat: Idque desuper, quòd in hac postrema praegnatione ad flaccientes, ac

semper

(c) Eph. N. C. Cent. 5. & 6. obs. 20.

semper inanes mammas lac nullo modo accesserit ; tum verò ventris tumor superiora solum loca , potissimum *umbilicalia* , occupaverit , vacuâ relictâ *hypogastricâ* sede . Diuturna praeterea fuerat spirandi angustia , constantes nauseae , crebri vomitus , crebraeque *anomalae* febres . Dolores postea dies aliquot temperati sunt ; solitique , qui nonnihil torpuerant , redditus foetus motus : recrecebant tamen cruciatus ad quartam Martii mensis diem : indeque saeviores , ad lumbos atque *uterinas* partes gliscebant . Quare se partui proximam putans femina , accersiri obstetricem curat : quae postquam aptè puerperam collocasset , manuque in vaginam intrusa , cervicem uteri , quam partui paratam censuit , asperius , quàm decuisset , obstetricari nisa est ; multa ex hoc loco diuturna quoque sanguinis effusio successit . Succrevit vomitus cum nauseis perpetuis acerrimi , plerumque inanes ; *cardialgiae* ; spirandi difficultas ; ardentissima febris , cum siti , calore atque vigiliis perpetuis : quibus addebatur dolor , a scrobiculo ad umbilicum impensè divellens & lanians . Accersitus ipse ; atque antecedentia , & adjuncta quaelibet illumque imprimis cruciatuum principem stabilemque locum , ejusque tumoris rationem seriò perpendens , de ven-

trali graviditate cogitare coepi . Certiora tamen super hac re signa cupiens, Chirurgum de Roy, in obstetriciis quondam peritissimum, advocari jubeo . Hic uteri osculum diligenter speculatus, id non dilatatum, non explanatum, non extenuatum invenit, ut maturis atque imminetibus *uterinis* partibus esse, necesse est; sed a consueta illa in non gravidis angustia nullo pacto immutatum: ut ideo de graviditate extra uterum omnino statuendum fuerit . In iis salebris etiam superaddito expertissimo D. Calvo, tunc Chirurgo, rerumque Chirurgicarum eleganti Scriptore, postea Medicinae Doctore a nobis renuntiato, nunc Sacerdote piissimo, & eximia doctrinae Filii, Collegii Doctoris optimi, felici Patre; eodemque in consilium adhibito, unà rei summam Marito aperiebamus: nimirum: Foetum *ventralis* conceptus esse, eumque in ultimo vitae agone positum: In extremo, simulque inani internarum virium pariendi nisu nihil superesse tentandum, praeter parvum, seu, quem ita ego appellare soleo, externum caesareum partum; eoque magis, quòd, aliquo adhuc vitae foetus elucente indicio, & Matris & Filii incolumitati prospici unâ operâ posse videbatur . Sed, *volesse il Cielo, che alle sue persuasive* (de me ait feminam vivente

sente , consulenteque laudatus Calvus)
 (d) *avessero ceduto in tempo le repugnanze
 domestiche , e dell' Ostetrica .* Nostro igitur
 (malâ sorte) non statim , ut opus erat ,
 expleto consilio , aliud indè , praeter do-
 mesticorum atque obstetricium difficulta-
 tes , eidem adversatum est . Namque ac-
 cerbissîmi , super priores omnes , extemplò
 surrexere dolores : quos nonnisi partus ef-
 fe , seu eosdem illos , quibus pepe-
 risse aliàs solita fuerat , misella exclama-
 bat : immò peperisse jurasset : cum ab
 hoc summi cruciatus puncto omnes illi
 molestiae sedatae fuerint : nec pristinos il-
 los , ad *umbilicalem & epigastricam* regio-
 nem semper incommodos , foetus subful-
 tus , immò nec minimnm ejus motum am-
 pliùs senserit : & vomitus , qui priùs
 perpetui fuerant , eodem inomento pla-
 nè subsederint . Atque post illud tem-
 poris nonnisi immobile pondus se gestare
 in ventre percepit femina ; idque , quum
 ad alterutrum latus decumberet , instar
 lapidis dilabens concidensque . Adhaec
 verò post diem unum augetur febris ; post

F 4 alterum

(d) *In Epistola ad Anellium , edita in ejus-
 dem Libro : Suite de la nouvelle Metho-
 de &c. , & in alia Epist. : Lettera Istori-
 ca di Paolo Bernardo Calvo &c. Tori-
 no 1714.*

alterum acutior ardentiorque fit, cum deliquio frequenti, immani siti, crebrâ mentis alienatione, defectu virium, nunc luridâ, nunc rubeo-plumbeâ facie: quodque rei caput est, halitus oris teterrimè fetet; & assiduus ex utero liquaminis, fetentissimi seu *cadaveracei* odoris, fluxus animadvertitur. Ex iis igitur non solum dignovimus, maturum foetum in sui generis partus conatibus, & in illo dolorum apice, a necentibus, & alentibus ventris partibus unâ cum *secundinis* semotum divulsumque, indèque mortuum fuisse; sed jam in praecipitem corruptionem evadere: tum verò foetus sedem cum *uterinis* partibus communicare; cum ex illa in has tabifici liquores stillarent: Quamobrem nostrum de matre, foetuque simul salvandis per caesaream sectionem consilium fore ex parte irritum, doluimus; cum haec maternae salutis solum posset indè subsidium ferre: At sectio a nobis, dignotis his omnibus, tunc eò ardentius urgebatur, quò celerrimam mortui foetus putrefactionem, maternum quoque excidium promtiùs propiùsque minari, in comperto erat. Sed nova ex timore feminae, atque ex consultis Viris aliis, oblata obstacula sunt. Interea putrido *uterino* fluxui, aliisque calamitatibus accesserat

ferat major spirandi angustia , summa virium in dies decessio ; hinc gutturis sibilus & stertor . Duodecimâ a summis doloribus , seu a foetus obitu die , tumor ad umbilicum prodiit , se quàm citissimè expandens & erigens ; brevique acuminatior praestitus , *hiatulo* , vix milii granum admittente , spontè aperiebatur ; apertumque tumoris osculum , ichorem fetidissimum luridumque tabum , *uterini* simillimum eructabat : Hinc pessimè mulieris reaversae : acerrima febris cum delirio , duroque & angusto celerrimoque brevique pulsu , fortiora & assidua deliquia , clamorosa sitis cum sicca aridaque lingua , vomitus perpetuus , marmoreae extremorum frigiditates , spirandi suffocatio , cadaverosa facies , stertor magnus ; *Antipatricus* indè , atque formicans jam pulsus . Tumoris osculum , spontè adhuc dilatatum , putridos cum horrida lividaque sanie emittebat capillos ; similelque vagina uteri pari tempore eijciebat . Foetus *subcutaneus* erat , mortuus , putrescens ; suoque tabo matrem interimens : Mors propè est : nec vitae hora superesse videtur . Quis temerè sectioni adhuc obstitisset ? Secuit ideo aliquando Calvus noster peritissimus , introducto priùs specillo , eoque amplam caveam , & astantem foetum specularus .

Foetus

Foetus die ab ejus obitu 18. , omni involucro carens extrahitur , nigerrimus , corruptissimus , fetidissimus , multis jam in partibus solutus & tracidus : Eruitur inde non minoris labis *placenta* . Reviviscit Genitrix ; recreatur subsidiis ; vires recolligit : teterrima uteri purgamenta minuuntur ; & tandem deinunt : Inductum abdominis vulnus topicis remediis fotum , suppurationem aggreditur ; & multam salutis portendit spem . Sed cadaverosum octodecim dierum contagium , in inficiendas eas omnes , quae foetum comprehenderant , partium matris superficies , jam nimis latè longèque processerat . Mulier ipsâ sectionis horâ ab orci faucibus erepta ; postea inter alterna salutis & occubitus indicia nutans , decem adhuc integros dies vixerat : quum ab iis , quae *necroses* internarum partium comitantur , *symptomatibus* correpta & obruta , placidè expiravit : a ferotino caesareo partu nonnullos vitae dies consequuta : quae tamen , florente tunc aetate , vel ipsos seniles annos a tempestivo impetrasset .

Feminae Cadaveris inspectio.

Aperto a Peritis Calvo & de Roy in frequentia Spectatorum Cadavere , internae partes ventris liventes , immò nigrae omnes perspectae sunt : sed hic gangraenae color , atque suffusio solam earum partium

tium superficiem invaserat : Cum levi hoc nigredinis absterfo abraſoque cortice , rubrae omnes & incolumes interiùs appa-
rerent : ut facilè omnes noverint, tincturam hujusmodi a ſolo putridi foetus contactu fuiſſe ſuperductam . Membranae ferè rotundae & ſpongioſae , jam valdè corruptae , alicubi lacerae ſolutaeque , ad ventris centrum inteſtinis ſuperſtratae , ſuperiùs colo , reliquo ambitu tenuibus inteſtinis connexae , iilque , *ſupernumerarii meſenterii* adinſtar , adnatae , eademque novi inſtar vinculi alligantis atque adducentis , veſtigia apparebant : Membranoſa appendix a rotunda hac , aut ſubrotunda membrana ſiniſtrorſum protendebatur , velut in inſculptam foveam , inter gracilia illius lateris inteſtina praefitam , inſinuata ; ſuâque productione atque formâ totam adhuc foetus figuram ac dimensionem repraeſentans : ut planè fuerit idcirco compertum , foetum ad hanc ſiniſtram membraneam appendicem , ſtationem ſuam habuiſſe ; *Circulari* verò membranae *placentam* fuiſſe ſupercretam ; & ſuccos alibiles , hujus membranae , tamquam providiſſimi cribri atque coli , interventu , vel a *meſeraicis* & *inteſtinalibus* ſanguineis vasis , vel fortè etiam ab ipsis immediate lacteis , in foetus nutritum trans-

Fig. V.

Lit. E.

F. G.

transmissos . Ita ex ea , quam a diligenti designatore ex materno corpore adumbrari curavimus , iconem , foetum quoque in propria materni ventris sede , eademque , quae in eodem extracto visa fuerat , & quae a membranaceae appendicis figura indicata est , capitis , trunci artuumque positione , inseculpi atque exhiberi satagemus : Centralis verò , seu subrotunda membrana in hac imagine , tametsi a *placenta* , suo pariter posito delineata , obtegatur ; suam integram tamen sub *placenta* extensionem atque *circumferentiam* ostendit . *Uterina* verò tuba , non dextra (ut ab aliis est proditum) sed sinistra , ultra naturalem statum dilatata elongataque , & superius versùs subrotundam membranam inflexa , sinistro inferiori ejus limbo per ampliatum suum liberumque tentorium , & praecipuè per erectas extensasque fimbrias , adnata erat & coalita . Igitur inter tabidas & putrescentes *secundinas* foetumque , atque uterum , vaginam pudendaque , saniei fluentis , immò & capillorum foetus , cum urina demum exeuntium , per patulam affixamque hanc tubam , commercium inditum apertumque fuit . Sinistra verò tuba , ut ut solito contractior , naturalis erat . Demum subrotunda centralis tunica nullum cum
uteri

uteri fundo habuisse nexum visa est : Cum nempe utrisque partibus tenue interpositum intestinum esset : neque insuper ad utrasque tubas , neque ad iliorum ossum , aut ventriculi confinia eadem tunica porrigebatur : Quod si colo nonnihil adnexa perspecta est , intestinum hoc , inducto flexu anguloque , recedens a ventriculo , ad inferiora descenderat : Haec verò colli intestini flexura & descensio , in gravidis non infrequens est : ut nobis ex innumeris extispiciis constare potuit .

Cum verò Praeclariss. Mangeto , anno 1716. Theatri sui Anatomici editionem festinanti , istamque , sibi jam diu relatam historiam , a me flagitanti , ejusdem brevium , raptim utique , at verò ad naturae imaginem fideliter exscriptum , transmississem ; privatis tamen litteris pollicitus , ampliorem postea , & in tubis , utero , membranis , foetu , caeterisque partibus , absolutam historiam fore me traditurum , quum iconem aere incidi , eamque ideo sub oculos praeclariùs describi licuisset ; (quod quidem variis de causis nonnisi post longum tempus confectum est) hoc interea quodque fuerit , summarium absque alia cunctatione , laudati Theatri editioni eodem anno fuisse additum perspeximus . Me quidem diligentia & fortu-

*Ortae super
hanc graviditatem contro-
versiae .*

nâ superavit Calvus noster Peritissimus; qui eodem jam anno 1714. tres super insolito hoc eventu ad tres eximios Viros Epistolas dederat: Primam, ni fallor, ad Celeberrimum Fontenellium, qui ejus summarium Historiae Reg. Scient. Paris. Acad. adjecit (e). Alteram ad Celebrem quondam Anellium, qui eandem in suo ad eundem annum edito libro evulgavit (f). Diffusiores tertiam, ratiociniis scilicet ac flosculis ampliatam, ad Illustriss. Fantonum: quam Auctor ipse eodemque anno publici juris fecit (g): Atque hae omnes Epistolae non solum eodem propè tempore lucis usurâ perfrui meruerunt; sed multo majoris solertiae laudem, prae illa nostra, principes dumtaxat res memorante, narratiuncula adeptae sunt. Namque anno 1719. Liber in Celeberrimum Mangetum prodiit, hunc Virum suo loco de nostra illa Historiola multis verbis objurgans & increpans: quorum quidem haec summa est: „ Debuisset Mangetum hujus Fe-
 „ minae historiam exhibere, potius quam
 „ ex litteris nostris, ex multò accuratiori
 „ Chirurghi peritissimi P. B. Calvi descrip-
 „ tione; ex qua nempe, quomodo ute-
 rus,

(e) *Ad ann. MDCCXIV. in Observ. Anat.*

(f) *Cit. sup. Lib. Taurin. 1714. fol. 294.*

(g) *Cit. superius Epist.*

„ rus ; tubae , foetus , involucrum atque
 „ illa membrana se habuerint , praecla-
 „ riùs intelligitur : tum ex eo praeipue ,
 „ quod ab eadem *accurata* descriptione ,
 „ per Cel. Fontenellium evulgata , foetum
 „ potiùs in exteriori dextrae tubae mem-
 „ brana , quàm in ipsa ventris cavea , ut
 „ a nostra *minùs accurata* ostenditur , fuis-
 „ se conclusum appareat : ut haec ideo
 „ Historia (prosequitur Mangeto expro-
 „ bare) potiùs inter *tubarias* , quàm *ven-*
 „ *trales* historias referenda fuerit , (*h*) .

Quae ipse quum viderim , subiit ani- Et diluuntur.
 mum , Calvi nostri *accuratioris* Historias ,
 jam mihi dudum invisas , paululum revol-
 vere . Porro ex prima Historia ita legi :
 „ Le foetus étoit renfermé dans un sac for-
 „ mé par la membrane extérieure de la
 „ Trompe droite (typorum errorem fuisse
 arbitror , cum sinistra pro dextra tuba
 intelligenda sit) cette membrane s' étoit
 „ extrêmement dilatée , sans doute , parce
 „ que l' oeuf , qu' un malheureux hazard
 „ avoit placé entre elle , & la membrane
 „ intérieure de la même Trompe , avoit tou-
 „ jours en s' accroissant , & en se dévelop-
 „ pant étendu celle , sur la quelle il pesoit (*i*) .

Sed

(*h*) *Adversar. Anat. IV. Animadv. XLVII.*

(*i*) *Loc. sup. cit. , seu ad Hist. Reg. Parisi-*
Scient. Acad. ann. 1714.

Sed cum foetus apud omnes Calvi nostri Historias putruerit, atque ita putridus extractus fuerit, & putredo foetus membranas, vel solidiores ac remotiores, partes ita infecerit, ut eundem legerim in altera, seu ad Anellium, Epistola, differentem Virum: Il peritoneo ne era tutto affatto putrido (1), arduum mihi certè fuit, ex hac lectione intelligere; quomodo factus ille, ex membrana exteriori tubae confectus, ubi putridus foetus habitasse dicitur, illaesus adeo a putredine extitisset. Cuinam (mecum legendò meditabar) datum fuisset perspicere, foetum in hoc sacco, seu internam inter externamque tubae tunicam, habuisse sedem; cum foetus a vivente matre divulsus, fuissetque omnibus nexibus atque membranis omninò solutus per putredinem fuerit? Et sanè oppidò reminiscebar legendò, neminem certè, saccum istum in mortua matre perspexisse. Plus ergò appositè in altera Epistola legebam: „Nella tuba sinistra non „ scorgevali mutazione alcuna, la destra „ era soltanto dilatata verso le fimbrie (m). „ Cum verò in prima Epistola foetum ad externam tubae tunicam a nostro Auctore collocari animadverterem; in tertia tamen

(1) *Cit. loc.*

(m) *In cit. ad Anellium Epist.*

tamen ad internam positum inveniebam:
 „ Due sono le membrane costituenti la tu-
 „ ba ; l' esterna , che è un' intima conti-
 „ nuazione dell' utero ; l' interna , che, es-
 „ sendo spongosa, tutta è ripiena di glandu-
 „ le , verso l' ovario è alquanto rugosa , e
 „ perciò capace di dilatazione : Questa di-
 „ latazione , come si ricava dalle osserva-
 „ zioni accennate , era di una grandezza
 „ proporzionata a contener il feto di tre ,
 „ sei , o nove mesi , avendo questi trovata
 „ la tuba ampiamente dilatata „ (n). Hinc
 Scriptorem nostrum , de membrana illa
 sermonem instituentem , legendo prosequer-
 bar „ : Ritrovai una spuria membrana pro-
 „ dotta , come i follicoli , *suam a tuba ori-*
 „ *ginem trahens , & incrementum* , che essen-
 „ do unita alla esterna parete dell' utero ,
 „ distendevasi ad ambe le tube „ (o). At ve-
 rò ita legendo divinare non poteram ex
 hoc descripto cum ambabus tubis , illius
 membranae connexu , utra eidem origi-
 nem dederit . Cum verò in prima Episto-
 la solum de sacco loquentem adverterem ;
 in altera , misso sacco , planam solum ,
 ac *sphaericae* figurae , seu , ut intelligit ,
 rotundam membranam memorantem per-
 spiciebam : In tertia non quidem *saccifor-*

G

mem

(n) *Cit. Epist.*(o) *Idem ibid.*

mem, sed rursus planam membranam describens, tradit tamen in plana hac membrana foetum fuisse contentum: & cum prius constituisset foetum in sacco, a tubae membrana composito, nunc adijcit:
 „ Dunque il feto nel caso presente non era
 „ contenuto nella tuba, ma nell' accennata
 „ membrana; che *vices gerebat uteri*, (p):
 & ante paucas lineas, misâ tubâ, misso sacco, misâque prorsus membranâ, foetum hujusmodi apertè *ventralem*, & nunquam in tuba fuisse, statuerat, : lo son di
 „ pensare, che l' ovulo fecondato, aperta
 „ nel distaccarsi la membrana dell' ovario
 „ non sia giunto ad imboccare nella tuba,
 „ ma sia rimasto bensì tra quella, e l' ovario,
 „ e perciò nella cavità dell' abdome :,
 & superius: „ Qual meraviglia, che portando
 „ il plastico liquore all' ovario a render
 „ fecondo alcun ovo; ma non essendo la
 „ tuba disposta a riceverlo lo lasciasse in vicinanza di quello?, Et inferius: „ Quest' ovulo
 „ fecondato ebbe a rimaner fuori della
 „ tuba, (q). Praeterii tunc loca alia, tubae amplitudinem confirmantia: „ per qual
 „ strada poi rinvenissero l' uscita gli accennati
 „ capelli? Non d' altrove se non che
 „ dalla tuba ancor dilatata ne' primi giorni,

e

(p) *Idem ibid.*(q) *Idem ibid.*

„ e da questa nell' utero , indi dalla vagina
 „ portati con l'orina stessa nelle materie fe-
 „ cali „ : & alia omisi , ejusdem angustiam
 „ probantia : „ Procurando di rinvenir alcu-
 „ na dilatazione della tuba, non fu mai pos-
 „ sibile di ritrovarla; anzi che aperto l' ute-
 „ ro dal fondo verso la tuba destra assai pro-
 „ longata, non scorgendosi nella sinistra al-
 „ cuna mutazione , ammetteva un sottile
 „ specillo a gran pena ; tanto che vicino
 „ all' ovario sembrava affatto chiusa ; ma
 „ erano le sue fimbrie assai dilatate, ed uni-
 „ te alla fudetta membrana,, (r). Haec, in-
 „ quam , praeterii : satis enim mihi visum
 „ fuit revissse ea , quibus judicare omnes
 „ possent : An ex peritissimi Chirurghi P. B. Cal-
 „ vi accuratori descriptione appareat , foetum
 „ in tuba , non in ventris cavea fuisse conclu-
 „ sum . Laudatus Anellius hanc a me abso-
 „ lutam Historiam dudum expectaverat : „
 „ Mr. Bianchi (scribit ille (f)) a for-
 „ mé le dessein d' écrire á cette occasion:
 „ Il a même déjà communiqué cette ob-
 „ servation á Mr. Manget . Il m'a fait
 „ voir la reponse obligeante , que ce sa-
 „ vant Medecin lui a fait ... Il m'avoit
 „ G 2 chargé

(r) Idem ibidem .

(f) In Epist. ad D. Calvum , quae postrema
 est in ejus superius cit. opere Suite &c.
 ad ann. MDCCXIV.

„ chargé de donner avis de son dessein à
 „ Mr. l'Abbé Bignon ; & ie n'y avrois
 „ pas manqué , si Mr. Bianqui avoit eu le
 „ loisir de me communiquer le fait bien
 „ circonstantié , sans quoi , il seroit inu-
 „ tile de le présenter à Messieurs de l'Aca-
 „ demie . L'occupation , que l'impression
 „ de mon livre m'a donné , m'a em-
 „ peché de le solliciter là-dessus . J'es-
 „ pere que le Public ne perdra rien pour
 „ attendre &c., Ego verò curis aliis innu-
 „ meris atque gravioribus districtus , ad hos
 „ usque diès Historiæ editionem distuli : Si
 „ nunc temporis laudatus Anellius adhuc vi-
 „ tam duceret, desideratam narrationem , fu-
 „ siori calamo conscriptam, lubenter legeret.

*Aliæ, eadem-
 que præci-
 puæ ventra-
 lium graviditatis
 Histories.*

Nunc , ut alias quoque *ventrales* gravi-
 ditates , earumque differentias & historias
 prosequamur: Jam ad minùs externæ *ven-*
tralis graviditatis exemplum , occurrit præ
 caeteris singularis illa graviditas , a Ma-
 nialio descripta (t) , ex tribus foetibus
 per totidem diversos conceptus in uno Gal-
 licæ Mulieris ventre collectis accretisque ,
 triplex ideo præstita ; solutaque per ab-
 scissum ad latera umbilici , exitumque om-
 nium simul ossium , quæ illos tres foetus
 construxerant. Haec igitur Mulier ter par-
 tum labores , ter internos abortus , ter
 foetuum

(t) *Ex Rulaco de operat. caesar. Cap. II.*

foetuum necesse, terque eorum corruptiones sustulit: deinde sana rectèque foecunda vitam degit. Porro ad *ventrales* superiores graviditates, quae spectant Historiae, praeter eam, quam referunt de celebri Mussipontano foetu, velut lapidificato, Straussius, Bartholinus, Deusingius, Horstius Aliique (u) & aliam perfecti foetus, suis tunicis partim mesenterio, partim colo intestino alligati (x), & aliam Tolosani famosi quoque foetus, Epiploa annexi, & annos XXV. in superiori abdomine commorati (y) & aliam a Saviar-do (z) & fermè similem aliam a Courtial (a) & plures ab actis Anglicis (b) & foetus aliam in dextro Hypochondrio siti, placentaëque vertebrae haerentis (c) innumerae adhuc sunt per Auctorum commentarios dispersae. Neque enim prima extitit diuturnissimae graviditatis *ventralis* Tolosana memorata Historia. Lautier, Eys-fonius Aliique plurimi, foetus extra uterum

Ventralis graviditas minus externa.

Ventrales graviditates propriè superiores.

G 3 in

- (u) *Pecul. Tract. Francof. 1669:*
- (x) *Ex Diario Ab. de la Roque 1663.*
- (y) *Bayle in Hist. V. celebris hujus foetus: & Blegny Zod. med. ann. 1.*
- (z) *Observat. Chirurg.*
- (a) *Observat. Anat.*
- (b) *Volum. VII.*
- (c) *Histor. Reg. Paris. Acad. an. MDCCXVI.*

in abdomine accretos, viginti annos immò triginta gestatos, &, ut putabant, lapidifectos describunt: & plures adhuc descripsissent, si illis aetatibus, ut hâc nostrâ, sedulae gravidarum morientium operationes atque inspectiones invaluisent. In *ventralibus* istiusmodi graviditatibus, quum foetus maturus est, & in partum nititur, ejusque dolores excitat; nisi promptè per caesaream sectionem extrahatur, ruptis nutriticus commerciis illicò moritur: Mortuus vel putrescit, vel exsiccatur: Porro si putrescat; felices utique Matres, quoties a foetuum corruptionibus excitentur abscessus; iisque ultrò apertis, imò etiam a Chirurgo ad instar caesareae sectionis dilatatis, vel integer corruptus foetus, vel solutae disruptaeque jam ejus partes, tempestivè egrediantur. Referebat mihi ante hos decem, aut duodecim annos peritissimus quondam Chirurgus noster Schina, Mulieri cuidam, in Vercellensi Urbe a decem annis in abdomine gravidæ, inflammationem, totam illicò anteriorem ventris partem occupasse: plures indè natos abruptosque abscessus: ex his ita foetentem saniem eruptam, ut omnes feminam, imò feminae domum effugerent: At verò ex iis singulas sensim foetus putrefactas solutaeque frustatim partes exiisse: hisque omnibus

Vercellensis historia superioris ventralis graviditatis, cum foetus corruptione.

bus ejectis, hiatus omnes suppuratorum tumorum consolidatos esse : Feminamque mediocri incolumitati redditam , supersite tamen gravi *omphalocele* , & quibusdam viscerum erroribus : undè post aliquot annos ejus obitus fuit . Hanc quoque historiam Cel. Fantonus noster in suo nuper edito elegantissimo Opere (*d*) memoravit . Prona sanè ventris sectione post susceptos a foetu conatus ad partum (namque hi conatus , non secus ac in *uterinis* naturalibus foetibus , adveniunt quoque in ijs, qui ad maturam *ventralem* graviditatem pervenire : Foetus nempe in egressum é carcere naturali instinctu nitentes, *placentam* solvere a nexibus , imò & membranas per-rumpere valent) tantis naturae laboribus ac tentamentis, productisque morbis induc-taeque neci fuisset parcitum . Ita non solum apud Recentes (*e*) leguntur Historiae foetuum , aut earum partium , per umbilici , aut aliùs abdominis regionis suppuratos tumores exeuntium , aut extractorum ; sed quoque apud Veteres

G 4

&

(*d*) *Opuscul. Med. & Physiol. fol. 204.*

(*e*) *Rivaltier. apud Diar. Med. Ab. de la Roque : Th. Barthol. Theoph. Raynaud. Santorin. & apud eum Rubinus : Aliique .*

*Historia germanae
Feminae, non sine caesareae
sectione parientis.*

(f) & vetustiores g) Hoc tamen non semper promptum naturae auxilium, seu ventris abscessus, eorumque inde apertiones ad suos edendos foetus, non expectabat quaedam robusta Femina, Germani Militis uxor, *ventrales* semper graviditates habere solita: Haec ab ann. MDCXC. usque ad ann. MDCXCV., quo tempore belli causâ in iis nostris Regionibus commorata est, quatuor a suae legionis Chirurgus diversis in ventris sedibus caesareas sectiones sustulit; & quinque jam antea passa fuerat: Post paucos a sectione dies hilaris & sana é lectulo surgebat, ad novos conceptus parata. Mulier postea discessit cum suis, atque in Germaniam protecta est: Igitur an ulteriùs in ferendas sectiones processerit; an ipsi evenerit, quod Rossetus (b) Feminae, sexies quoque jam ita sectae, contigisse refert, ignotum. Hanc quidem non novimus: sed a Chirurgis, & Obstetricibus omninò fide dignis, qui eam ejusque cicatrices conspexerant, a longo tempore

(f) Alex. Benedict. Marcellus Donatus: Sanguerius: Cornax: Albosius: Gassarus: Rossetus in pluribus Historiis: Platerus: Bauhinus: Cordaeus: Hollerius: Doringius: Alfarinus &c.

(g) Albucasis Chirurg. lib. II. Aliique.

(h) De partu Caesar. sect. I. Cap. V. Hist. I.

tempore relatum habemus . Necessaria igitur caesarea sectio est , vel quum foetus in *ventrali* superiori graviditate vivus adhuc, idemque maturus est , & nifus in partum susceperit ; quibus nempe *secundinas* succutiens ac divellens , facile quoque *placentam* ab assumpta cum ventris partibus connexionem expediat , aut ad se expediendum disponat (*Placentam* enim in maturo, jamque nitente foetu non difficile , imò spontè etiam expediri & disjungi , in naturalibus partibus perpetua observatio est : estque omninò conspicuum , in irritis iis partibus , misellorum foetuum , ita exitum & in lucem aditum tentantium , cohatus celeri externo auxilio indigere) vel quum mortuus jam est , & ad corruptionem properat ; aut eam jam subiit . Quum verò in superioribus ventris graviditatibus mortuus aliquando foetus non corrumpitur , sed exsiccat , Caesarea sectio non ita tutata est : neque idcirco , nisi multis perpensis circumstantiis habitisque cautelis , imperanda . Namque exsiccatio foetus indicium est , tantam adhuc inter ipsum & ventris viscera connexionis , & velut continuitatis rationem intercedere ; ut licèt nutritiorum succorum commercium inter utraque corpora demtum fuerit , quaedam adhuc velut communis vitae consensio superfit

perfit: quâ quidem eveniat, ut foetus *ventralibus* partibus firmè involutus, non ut omnino extraneum mortuumque, sit corpus: neque ideò corruptionis legibus pendeat. Accedit insuper, foetum in ventre exsiccatum, nisi *uterina*, seu naturalis superveniat graviditas, vix ullo esse incommodo; diuque incolumi matre gestari posse. Hinc aequum est, gravidas ita suae sorti relinquere: ut barbarum esset, in vitae discrimina, per ruptos foetuum cum ventris visceribus & tunicis profundiores fortasse connexus, coniicere; ut inferiùs videre erit, quum de altera *ventralis* graviditatis Taurinensi Femina dicemus. Caeterùm inter famosos *ventralium* graviditatum exsiccatos foetus, duo quidem primas tenent: Primus Tolofanus ille, annos XXV. gestatus: Alter verò Svevicus, ann. XXXXVI. in ventre matris sepultus; atque a Cl. Camerario descriptus (i): Hic verò non tantùm exsiccatus, sed globulo quoque osseo involutus deprehensus est. Sed iis aliisque hactenus omnibus, longè rarior & admirabilior est Taurinensis noster, inferiùs describendus; non solùm ob duplicem extra uterum habitam graviditatem, sed, (quod hactenus visum non fuerat) neque corruptus, neque exsiccatus.

Porro

(i) *Dissert Inaug. Tub. MDCCXX.*

Historiae ventralis superioris graviditatis cū foetuum exsiccatione,

Porro autem si in exsiccatis *ventralium* Ventrales inferiores graviditates. superiorum graviditatum foetibus caesarea sectio non valde tuta est ; in inferiori *ventrali* graviditate , seu quae ad pelvis abdominis caveam sub iliis contingit , minus quoque auxiliatur . Namque primum , ossea undequaque claustra istiusmodi operationem impediunt . Insuper ova , quae in pelvim delapsa sunt , accretique indè cum *secundinis* foetus , contentis partibus plerumque immersa sunt prorsus , ac velut earum centrum occupantia . Etenim communior horumce foetuum sedes illa est , inter rectum intestinum uterumque ampla , vix levibus fibris , aut membranulis implicata capacitas ; quae intrusi atque accrescentis indè corporis ponderi facile cedere , & ad usque magis declivem pelvis regionem dilatari potest . Quod si tamen in iis pelvis graviditatibus caesareus partus tentandus esset ; hunc certè ad perinaeum potiùs , seu ad vesicae calculorum sectionis , magnique , ut dicunt *lithotomiae* apparatus locum , fieri oporteret . Quid enim Chirurgicis sectionibus magis est accommodum , naturâ monstrante viam ? Namque Venetiis anno MDCCXXIX. , in simili infimae ventris regionis graviditate , inter irritos pariendi diuturnos conatus , a quadam primipara femina , robusta & Historia recentis Veneti Partus , per subitam in perinaeo praestitam seissuram. juvene

juvene, per abnormem profundamque ex-
templo spontèque praestitam in Perinaeo
scissuram, seu plagam, masculus puer vi-
vus, & adhuc vivens, partus est, cum
quadam sanè vaginae, intestino adnexae,
laceratione; sed cum indè sequenti faci-
lique matris incolumitate. Casum juratus
refert Cl. Medicus & Comes, Livius Igna-
tius de Comitibus, Publicus in illa Urbe
Anatomiae Professor (1) *Uterinum* foetum,
per sectionem perinaei ex rupta inferiùs va-
gina, atque ad pudendum clausa, a no-
strate Chirurgo vivum extractum, inferiùs
describemus. Sed cum in pelvis gravidita-
tibus neque semper similis, aut perinaeo ita
proxima, foetus sit sedes; neque eadem
a contentis visceribus solutionis libertas;
idcirco saepè plagas optimè atque oppor-
tunè molitur natura: quas certè aliàs in-
faustè atque intempestivè Chirurgus inflig-
eret. Quamquam enim Rossetus attulerit,
foetum per sinistrum inguen solo artis ope-
re fuisse extractum (m). Qui tamen foe-
tum in pelvi accretorum exitus sunt; hos
sanè natura potius, quàm artis opera,
moderari valet. Illa verò vel per novas &
violenter apertas, vel per naturales, seu
intestini atque ani vias agit. Prima actio
sanè

(1) *In fol. Volanti eod. ann. edit.*

(m) *De part. caesar. sect. 1. Cap. VI. Hist. I.*

sanè rarior: Nam praeter Venetum memoratum casum, qui suo equidem in genere, quód sciam, unicus est; vix unum, aut alterum accedit exemplum spontè aperti per abscissum ilei, aut inguinis; cum foetus indè, a declivibus pelvis regionibus per internas vires superiùs elati, ibidemque protrusi, aliquâ indè artis operâ, egressu: (n) Altera verò ita frequens est; ut undique jam privatae publicaeque integrorum foetuum, aut eorum partium, per anum excretorum, aut extractorum, historiae ad hominum memorias pervolitent. Foetus in pelvi accrescentes, cum in eo, a firmissimis ossibus circumscripto, sint loco, qui, secùs ideo ac superior abdominis cavitas, ad quamdam solùm, nec ulteriùs, mensuram dilatari potest; ad certum tempus crescere amplius non queunt; sed a vitae officiis vetiti, ac tanquam praefocati, multò ante maturitatem moriuntur: atque hoc tam firmo clausoque carcere coerciti, tandiu, cum quodam internarum matris virium otio, morantur; donec putrescant: Hîc verò, ob totius corporis declivem sedem, & tamquam sentinam, faciliùs & citiùs putrescunt:

Porro

(n) *Gassarus apud Dodon. Med. Observat. & Polius Hemerol ex Pistoris Dissert. inaugur. fol. 9.*

Porro putredinis contagio intestini partem, cui accubant , afficientes , ejusque inde compagine disrumpentes , saepe per solutam unitatem sibi viam in ejus cavum , & usque ad podicem aperiunt. Quare , ut perquam difficile est , foetus in iis sedibus exsiccare posse ; ita rarissimae historiae sunt integrorum simulque incorruptorum foetuum , per anum extractorum : minùs tamen rarae , foetuum totâ adhuc partium compagine servatorum ; quamquam ad aliquam jam partem corruptorum : valde é converso frequentiores dissolutorum jam foetuum, atque frustra- tim exeuntium , aut extractorum. Equidem ut integrorum & incorruptorum omnino foetuum nullus nunc mihi casus suppetit ; ita inter integros , at partim jam corruptos , foetus ille occurrit, a Cl. Santorino traditus (o) & ab eximio atque industrio Chirurgo Patunà , corpore quidem integer , sed ad latus intestino obversum corruptus, unâ felicique operatione exemptus . De foetibus verò membratim ex ano eductis , eorumque praecipuè singulatim ejectis ossibus , scribunt , Langius , Cagnatus , Ronseus , Rossetus , Aliique plurimi . Memorat laudatus Santorinus in

Pata-

(o) *Istoria di un Feto estratto felicemente intestico dalle parti derettane MDCCXXVII.*

Patavini agri pago adhuc viventem , & incolumem feminam ; quae solido anno foetus ossa exclusit (*p*) . Insuper partes foetus omnes , frustatim a recto matris intestino per Cl. Littrium exemptas esse , celebris Historia vulgavit (*q*) . In iis verò intestinalibus partibus , si foetus in pelvis cavea accreverint , fato functi paulatim solvuntur , partibusque disjunguntur : & paulatim quoque eorum partes disjunctim excernuntur : ut ideo valdè diutini istiusmodi partus sint : sensim enim accrescentibus his foetibus assueta pelvis viscera ; & sensim ad horum gradatas accretiones dimota ac diducta , non tam violenter in eorum propulsionem conspirant : Sed foetibus ad ventris superiora conceptis , indeque per internum partum ad infimam hanc ventris partem propulsis , inassuetae iis decumbentibus corporibus partes , ad validiores conatus extimulantur : hinc advenae isti foetus , adhuc integri ad anum peluntur . Ita contigit in foetu Peritissimi Patunà , qui altiori ventris loco conceptus , per internum partum in pelvim indè descenderat : Ita & alteri Veneto memorato foetui contigisse puto : Qui nempe

ad

(*p*) *Loc. cit.*

(*q*) *In Comment. Reg. Scient. Paris. Acad. MDCCII.*

ad superiora ventris conceptus , & usque ad maturitatem accretus , per internum deinde partum ad pelvis humiliora protrusus , indeque a maxima intentarum pelvis partium concitata vi , vivus adhuc per apertum perinaei hiatus foras eiectus fuisse , videtur. Ambo hi foetus novam in pelvi graviditatem fecere. Caeterum *Alvinie* ejusmodi partus *ventralibus* , per abscessus aut caesareas sectiones habitis , feliciores esse , liquidó constat : Ab illis enim matres plerumque incolumès , imó rursus rectèque foecundae , evadunt : ab istis verò rariùs ac difficiliùs : quae nempe , nisi quàm citiùs , sectione aut etiam suppuratione , foetum vivum , aut mortuum excludant ; praeter affectiones alias , saepissimè in hernias , citò interdum funestas , incidunt. Hanc inferioris ventris graviditatum disquisitionem nostrâ quoque absolvere Historiâ liceret. Vercelleni enim Feminae , quam in altiori ventre fuisse gravidam , & abscessibus liberatam , superiùs vidimus , eâdem in Urbe successit altera ; quae non ita pridem inferiori ventre , gravida erat : Illa a corrupto foetu per apertos ad ventrem morbosos hiatus se expediit : Haec a corrupto quoque , solutoque jam foetu per communem naturalem hiatus , seu anum , diu se expedire laboravit : utinam felix

Nostra ventralis inferioris graviditatis , cum foetus corruptione , ejusque per anum rejectis ossibus , Historia .

ista

ita fuisset , ut aliae similiter parturientes
fuere . Sed horrida intestini in *alvino* hoc
partu inducta laceratio eam ad lethum
perduxit . Porro autem cum haec gravi-
ditas , externa *tubaria* fuerit ; hanc ideo
inferiùs suoque opportunè loco memora-
bimus ; postquam vitiosas alias gravidita-
tes , jamque internas , easdemque primùm
uterinas , prosequuti simus .

Mittimus hìc vitiosas uteri graviditates , *Vitiosae in ute-
ro generationes
atque gravidita-
tes .*
quae ab hujus organi vitio ortae sunt :
easque solùm assumimus , quae a concep-
tuum erroribus nascuntur : ut hoc pacto
generationum vitia propiùs complectamur .

Namque si organicos uteri errores in me-
dium adducerem , in quot novas vitiorum
species evagandum esset ! Porro inter ma-
las uteri conformationes , hujus organi
hernia primas tenere posse videretur : un-
dè tot difficiles partus , & abortus praeci-
puè , aut coërciti diutiùs , variisque indè
modis depravati foetus aestimandi sunt .

Haec verò omnia alio loco tractabimus :
hìc solùm obiter memorantes , *uterinas*
hernias distingui posse in internas & ex-
ternas : atque inter externas singulare in
nostra hac Urbe exemplum se prodere .

Namque Rosae Cantuæ , Taurinensi fe- *Historia her-
niosae gravidita-
tis in Tauri-
nensi Femina .*
minae , sericam operam agenti , cum an-
te hac gravida esset , uterus extra ventris

H

caveam

caveam protensus , ita in abnormem faccum pendebat , ut hic ad usque dextri femoris medium , interdum & ad usque genu accederet . In hoc sacco foetus tam vividi motus erant ; ut se non solum tactui , sed & visui exhiberent . Interea foetus ad debitam maturitatem perveniebat . Mater suis semper officiis totâ graviditate vacans , nulla in motu quolibet , nullaque in naturalibus aut domesticis functionibus incommoda patiebatur . Partus tempore ejusque instantibus nisibus , omnia benè erant , herniâ , Chirurghi aut Obstetricis manu ad interiora repulsâ : facilemque inde partum Mulier , atque laudabile puerperium consequebatur . A partu , totâ promptè retractâ hâc uteri mole , nulla amplius exterior ejus productio , nisi ad novam graviditatem , apparebat . Femina maturae modò aetatis , seu annum circiter 45 . agens , tres hoc modo foetus , binos masculos , & sexus sequioris tertium , feliciter sustulit & peperit : Alium verò prius , sed naturali modo , gestaverat enixaque fuerat ; & in violentis diuturnisque hujusceprimi partus conatibus , primam *uterinae* herniae originem , sub quadam internae subitaeque uteri *luxationis* specie , persenserat : Quae tamen affectio , excluso tunc foetu , deleri videbatur . Primus ille filius in vivis
solus

solus est: Cum tres illi succedentes *herniosi*,
 etsi maturi, necnon in speciem valentes, mox
 a partu obijissent. Neque Mater haec post ha-
 bitam in quarta graviditate, etiam ante par-
 tum, *uterinam* haemorrhagiam, ulterius con-
 cepit: Graviditatis cursu nullâ unquam arte
 nullâque vi, ei saccus cum foetu in ven-
 trem introduci poterat: Instante verò ma-
 turo partu, facilè introducebatur. Femina,
 gravis aut non gravis, parturiens aut
 puerpera, nullo unquam cingulo aut sus-
 pendente vinculo usa est: Neque extra gra-
 viditatum tempora, notam verae alicujus
 herniae, seu cum singulari peritonaei pro-
 ductione, alicubi ventris aliquam protu-
 lit. Verumtamen, graviditate ad medium
 tempus vergente, jamque ad multam fe-
 moris partem devoluto sacco, foetusque
 invalescentibus motibus, extrinsecus se
 praebens umbilicus, valdè prominebat: Sed
 hic citò, confecto partu, retractus, toto-
 que hinc ventre aequaliter corrugato, nul-
 la praesentis herniae indicia servabat. Si-
 milem prope casum refert Cl. Ruyschius

Ruyschiana fo-
 rè similis Hi-
 storia.

(1) in quo tamen praecesserat *circa inferio-
 ra abdominis, quamproximè inguini, suppurat-
 us tumor integumentorum communium atque
 peritonaei, & ad locum apostematis, inductae-
 que cicatricis debiliior concreti rursus peritonaei*

H 2

fabrica

(1) *Advers. Anat. Decad. II. §. IX.*

fabrica fuerat praestita : Atque ideo uterus foetu crescente tumens, dilatabat hunc peritonaei locum, seque in saccum hunc dilatatum insinuabat eoque, ut foetus tandem cum utero ad genua usque penderet antrorsum. Sed in nostra, cum nihil in externis tegumentis antecesserit, quod ad illam sedem peritonaeum singulatim infirmare potuisset; ex sola uteri, se in herniam dilatantis vi, non ex majori ibidem peritonaei conniventia, extensio enormis illa producebatur. Quare nostram herniam, uteri propriam; Ruyschianam verò, peritonaei potius herniam; appellare mallet. Interea eadem, in utraque herniosa puerpera femina, Obstetricis administratione opus fuerat. Nam quoque instantibus parturientis laboribus (addit Ruyschius (f)) elevabatur ab Obstetrice uterus cum foetu, ut in abdomine haereret tandiu loco debito, sicque felix evasit puerpera, edito per vias naturales benè nato foetu. Jam ego uterinas hernias memorans, apud Fr. Mauriceau, si adhuc in vivis esset, multâ fanè gratiâ valerem. Hic enim plurimum suppressorum partuum, & diutius retentorum foetuum, uteri herniis tribuere contendit: & Vassalii tubarium foetum, a Graafio firmatum, inter herniosas uteri graviditates reponens

(f) *Ibidem.*

ponens, Vassalii iconem, aliâ effictâ, inversâque *uterinarum* partium positione, reformare studet. Caeterum haec insolita, imò admirabilis externa uteri in vitiosa graviditate productio, quae sanè inter huius organi genuinas hernias recensenda est, mihi modò in animum revocat varias illas, seu in diversas loci differentias, ejusdem uteri internas, quae in naturalibus quoque *gestationibus* contingunt, productiones: quas ideo quoque hernias, sed tamen naturales, appellare non dubitarem. Etenim praegnantem uterum non semper in eandem positionem ac directionem extendi producique animadvertimus. In iis feminis, quibus uterus potiùs ad anteriora gradatim extenditur, primis statim graviditatis mensibus uteri tumorem manu percipimus: aut altero jam saltem mense hic omninò manifestus est: Tertio, quartove neque oculis occultari potest: sequentibus in anteriorem tantam, ac velut acuminatam molem, cum vix expansis ac dilatatis lumbis, erigitur & attollitur uterus; ut ab iis feminis, vel vivacissimum masculum, vel plures saltem foetus gestari, in vulgi ore sit: Sed si ad latera speciatim producitur uterus; sanè nec tactui, nec visui tumore suo ita promptus facilisque est: & lumborum plusquam ven-

tris ampliatio , femineum partum , non masculum , futurum esse , etiam inter vulgi nenas portendit . Quum verò omninò posteriùs gravidus uterus expanditur ; ejus extuberatio , quae quidem sub sacro osse atque illis reconditur , saepiùs neque septimo *gestationis* mense ad anteriora perhibetur : Nos enim interdum ad septimum mensem gravidarum , prosperaeque valetudinis Mulierum , (quae nono indè mense maturè perfectèque pepererunt) ventres contrectantes ; & nihil sensibile persentientes , non esse gravidas affirmare potuissimus . Sed ut a devio in viam . Illas in utero vitiatas graviditates , quae ex propriis ovorum , *embryonum* , aut foetuum vitiis oriuntur , & superiùs in molas , falsa germina , & monstra distinximus ; insuper in breviores , aut longiores in uteri hospitio foetuum moras , eorumque diutius servatorum mortuorumque exsiccationem aut corruptionem ; vitiosos demum egressuum modos , hìc in ordinem expedire statuimus . A mola igitur incoeptâ disquisitione ,

De Mola.

Mola an a mole, tamquam inani pondere, an a graeco *μᾶλος* , tamquam a carne informi & inutili in utero confecta, dicatur, non inquirimus . Id scire juvat , molam inter humanos conceptus esse : ut ideo innuptae castaeque feminae nunquam peperisse

perisse molas vitæ sint ; licet sæpius parva quaedam sanguineo-membranea uteri rejectanea , fermè molarum substantiam æmulantia , præcipuè in mensibus , rejcere soleant . Imo & interdum a feminis , viro vel assuetis vel inassuetis , majora durioraque excerni corpora , molarum plus ideo similia , cernimus : Quæ tamen vel τὰ σπυρίσματα sunt , priùs utero annexa , hinc soluta ; vel coacti induratique sanguinis grumi, velut membranacei imo & *lamellosi* præstiti ; vel tandem uteri polypi . Haec tamen apud veros , seu Anatomicos , Præcticos suas dispares notas deferunt ; quibus singula inter se , atque omnia a mollis distinguantur . Sed mola , quam bonus semper & naturalis conceptus antecedit , a vitiosa indè facta mendosaque prægnatione constituitur . Namque , etsi mola , præcipuè si recens sit , falsum quoque germen ab aliquibus dicatur , verum tamen est , ovum , a quo mola fit , in ovario foecundum jam factum , sanum integrumque cum suis omnibus partibus in uterum delabi ; In hoc postmodum loco , inter *embryonem* , vel etiam foetum jam præstitum , ac *secundinas* ipsas , nutritionis atque incrementi debitas & naturales leges , ac proportionales laedi . Foetus enim decre-
scit ; neque succos amplius excipiens suos ,

absumitur : *Secundinae* , vel suos non solum , sed quoque qui foetui statim fuerant , nutritios succos sibi arrogant : vel morbosos a matre latices excipiendo , & in se cumulando , foetus succos depravant & inficiunt : ut ideo tenerrimum hocce corpusculum , ob harumce causarum alterutram aut utramque , deperire demum & absumi necesse sit ; dum *secundinae* in enorme incrementum evadunt . Ita ovi in molam mutatio non ab ipsis foetus aegritudinibus plerumque aestimanda est ; sed maxime ab ipsis *secundinarum* morbis , aut vitiis , eisdemque aut propriis , aut fortuitis : Morbi *secundinarum* proprii sunt , si ob propriam causam in interna earum substantia tumores , hinc succorum congestiones fiant : Fortuiti , si ab externis compressionibus impedimenta in iis , & collectiones succorum suboriantur : Vitia verò earum sunt , eademque propria , si simplicis carnis , seu π *ὑπερσπαρχήσεως* , accretio sit : Fortuita , si *umbilicalis* vena vel in trunco , vel in ramis impediatur ; aut in *umbilicali* funiculo implicationes illae superveniant , quae succorum trajectum impediunt : Aliaeve fortuitae res ; quibus quidem , ut & a superioribus causis , foetus laedi , comprimi , nutritu suo defraudari , atque ideo extenuari , tabescere , deperire , dissipari ,
aut

aut aliis centenis modis sensim deleri & obliterari ; *secundinas* autem é converso densari & crassescere , & foetus locum aut aliquem , aut totum occupare , contingat . Nos longâ observatione edocti , solemus molas distinguere in primas , seu in recentes , nec valdè densas , sed satis adhuc cavas ; in quibus foetus jam quidem mortuus est , sed non adhuc omninò absumtus & deletus ; isque ab accrescente *secundinarum sarcosi* jam valdè pressus , & circumquaque extenuatus , ut Alexander Benedictus (t) Kerckringius (u) Aliique describunt : vel adeo contusus & pinstitus , ut enormiter quoque elongatus fuerit ; qualis a R. P. p. m. Bernardino a Podivario *Capucino* Medico nostroque olim discipulo observatus & delineatus , nobisque communicatus , nostris in iconibus exhibetur : In alteras , seu *chaoticas* a nobis dictas , in quibus interiti destructique foetus partium vestigia adhuc quidem apparent , sed ita dispersa , & confusa , ut pedes cum capite , oculi cum articulis , & cum articulis viscera , hìc illìc dissipata sint : In tertias , quae quidem cavae adhuc occurrunt ; sed in earum sinu nullae ampliùs foetus antea contenti , vel collectae , vel dissipatae notae

Fig. IX.

Fig. X.

Fig. XI.

(t) *De curatione Morbor. lib. XXV. Cap. IX.*

(u) *In observat. Anatom. observat. 95.*

Fig. XII.

tae visuntur : & demum in quartas , seu omnino plenas & solidas , & , obstructâ quâlibet interiori cavitate , exquisitè carneas ; in quibus non solum nullum amplius foetus vestigium deprehenditur ; sed pristinae omnes *secundinarum* & foetus , confusae invicem partes , in unam & indistinctam massam excrevere : Hae quidem postremae molae , majoris prae caeteris magnitudinis plerumque sunt ; cum sanè aliorum generum aliae , si citò non excludantur , in has quarti generis facessant : istaeque in dies crescendo , sensim abnormes moles acquirant : earum autem figura plerumque *piriformis* , seu velut *uterina* est : ab uteri enim , qui eas instar nuclei circumquaque complectitur & obstringit , similis figurae cavitate , figuram & typum accipiunt . Atque hae molae , in hac figura aliquando constitutae , commodius ideoque diutius gestantur : illaeque sunt , quas plures annos in utero degere Hippocrates memorat (x) Cl. *Rideux* hujus generis *piriformem* molam , 23. solidos annos a vetula quadam Monspeliensi femina gestatam , & non ita pridem cum propriis partus doloribus , & cum succedente puerperio excretam , eleganter describit , atque delineat

(x) *De Morbis Mulier. lib. 1.*

neat (γ) : Interea haec mola licèt tam vetus fuerit , & quocumque foetus atque *secundinarum* vestigio carens , suam tamen adhuc cavitatem servaverat . Illa verò , quae in nostris iconibus porrigitur , hujusce quarti generis mola , quamquam recentior fuerit , & tres solos annos in cujusdam maturae Taurinensis Feminae utero immorata sit , exquisitè tamen plena atque solida deprehensa est : Haec caeterùm nostra , non solum externâ figurâ , sed etiam mole , & insuper pedunculo , monspeliensem illam molam , quae viginti circiter uncias pendebat , similasse visa est : hîc enim eam multo naturali minorem , ob tabulae angustiam , insculpi curavimus : ab ejus tamen ambitu quaedam elongabantur appendices , quae in monspeliensi figura non observantur : Pedunculus in uteri cervicem fuisse protensus videbatur : tum verò quae inferiores molaë partes pedunculo laterales erant , super infimas laterales uteri partes , veluti basim & accubationis sedem toti ejus corpori praestabant . Hoc modo innixae sustentataeque molaë , & valdè insuper auctae , atque ideo a tota uteri interna facie immediatè & aequaliter complexae , huic vasi minùs molestae sunt

Fig. XII.

(γ) *In Comment. Reg. Scient. Paris. Acad.
ad ann. MDCCXXXV.*

sunt : hinc in eodem diutius , fermè nullo gestantis Mulieris incommodo, stabulantur. Sed quae altiùs alligatae utero molae , totam ejus non occupant caveam, aut saltem imae ejus parti non accumbunt , & ab aliquo solùm hujus excipuli latere sunt pendulae, hae quidem , cum ob inductam divulsionem & pondus , eidem constanter incommodae sint , citiùs ad expulsionem continens hoc organum extimulant : Expulsae verò non *piriiformem* , sed aliam figuram quamlibet praeseferre videntur . Ita quae molae in uteri fundo sublimes sunt , superiorum plerumque viscerum affectiones , ut nauseas, vomitus , praecordiorum anxietates &c., quae verò ad uteri imam regionem assident , inferiorum potiùs vicinarumque partium , ut intestini , aut vesicae difficultates , interdum excitare solent . Veterascentes molae, cum semper deterior earum nutritus atque incrementi conditio sit ; non solùm in carnes plus semper informes accrescunt ; sed *vesiculosae* aliquando , imo aquâ plenae , seu hydropicae aut *hydrotides* , (de quibus inferiùs , quum de humani uteri monstris) saepiùs *lamellosae* , *laciniosae* , *schirrosum* , *callosae* , cartilagineae , osseae , aliisve modis delinquentes fiunt . Volantes , aut aliter extra uterum se moventes molas , quales observatas esse

se

se memorant Salmuth (z), Zacutus Lusitanus (a), Aliique (b) nos certè haecenus non vidimus. Earum igitur fides penes Auctores sit.

Molarum praecipua signa ista sunt: Durior ventris, & quàm in vera graviditate molestior, plerumque inaequalis, tumor est, isque citiùs percipitur: Tumidae, sed molles, ac simul collabentes mammae, modico & aquoso lacte donatae: & juxta hanc rationem Hippocratis, de molis loquentis, locus intelligendus est: *Venter plenus est velut praegnantis: Nihil in ventre movetur, neque lac in mammis generatur: Mammae autem turgidae sunt* (c): In femoribus & cruribus velut è contusione dolor: Lassitudo, & insolitus gravitatis sensus: urinae inaequalis difficultas: ad ima ventris loca ferè perpetuus ponderis sensus; quod quidem pondus in corporis flexionibus ad alterutrum declive latus, velut emortuum, persaepe decumbere atque concidere videtur: Elapsis primis mensibus genuinus ille solitusque, in legitimis graviditatibus motus non percipitur. Ita Divinus Senex: *Judicare verò oportet ex plenitudinis mole, & quod in ventre non move-* (z) Cent. 3. Observat. 98.

Molarum indicia.

(a) Prax. admirand. lib. 1. Observat. 144.

(b) Vid. Acta Hafn. vol. 1. Obs. 26.

(c) De Morb. Mulier. lib. 1.

tur : Nam *mas trimestris* ; *femina* verò *quadrimestris* motum habet . Postquam igitur tempore hoc praetergresso non movetur , hic morbus est (d) . Hic tamen obiter adnotare liceat : Hippocraticam in foetibus ejuscemodi sensibilem motuum legem , neque quod ad temporis , neque quod ad sexus rationes , constantem esse : Quippe cum juxta dissimile foetuum robur & sanitatis gradum , nunc citius , nunc tardius in utroque sexu percipiuntur hi motus . Nobilis Mulier mihi nota est , masculorum haecenus quatuor , triumque feminarum Mater ; quae eorum aequè omnium motus , vix sextâ expletâ conceptus hebdomadâ , non tantùm ipsa persensit ; sed quoque Mariti manui clarè dignoscendos praebuit . Quare Mulier , si jam gestaverit , de foetuum genuinis motibus se ipsam ; si haecenus infocunda fuerit , feminas jam matres consulat : Namque alius plerumque , idemque dispar , seu molestus motus in molae graviditate sentitur : qui certè ab uteri contractionibus & concussionibus fit . Ita hos in molis , velut *convulsivos* , semper violentos & subitos , plerumque doloriteros , & tanquam laniantium , aut saltem nitentium animalium , non quidem contenti , sed continentis corporis motus , quae jam

gestarunt

(d) *Lib. de sterilibus .*

gestarunt ; feminae satis distinguere norunt a leni illo, naturali , per gradus invalente , nec valdè incommodo , foetuum motu . Adultâ demum molae *gestatione*, venter interdum nonnihil detumescit : Sed cujusdam constanter duri corporis sensus , neque placidus , superest . Demum in molis , praecipuè quae in utero altiores sunt , & minùs ad ejus ima quiescunt , gestantium valetudo mulierum mala est , & malus corporis habitus , atque , in inversa naturalium graviditatum ratione , in dies deterior ; & cum difficili respiratione minùs coloratus , ad cachecticum & *oedematofum* vergens . Tum verò frequenter , naturalium mensium loco , album , aut aliter vitiatum uteri profluvium , vel continuum vel intervallatum , supervenit .

Medentes tamen, molas a retentis adhuc in utero post enixum foetum *secundinis* distinguere discant : Hae interdum in cavea matricis coërcitae , diuque ibidem commorantes, ita mutantur ; ut indè excretae , sub molarum specie imponant . Saepiùs tamen ita retentae *secundinae* , ad uteri faciem extenuantur , & arescunt : atque , instar succretae, *coriaceae*, densioris membranae , ita aptè explanatae sunt & coalitae ; ut sinè aliqua gestantis Mulieris nota senescant ; atque in defunctis indè serò Mu-

lieribus

*Molarum ,
retentiarumque
secundinarum
discrimen .*

lieribus, neque quaesitae, reperiantur. Sed a retentis, uterique faciei ita constanter instratis, *secundinis* feminae steriles fiunt: Non ita fiunt tamen, si relictæ in utero *secundinae*, neque unquam excretæ, sensim (quod & rarum non est) penitus absumantur. Ita semel, iterumque nobis in feminis, alia de causa denatis, *secundinarum*, dudum sanè retentarum, substantiam, aut saltem reliquias, curiosè inquirentibus, nulla amplius earum vestigia se obtulerunt. Itaque colligere licet, *placentas*, a partu parum aut dudum in utero retentas atque indè excretas, nunquam revera molarum naturam aut genuinam formam induere. Coërcita quippe *placenta* vel in utero corrumpitur; hinc si vel integra, vel in partes soluta, excernatur aut extrahatur, constantem adhuc *placentæ*, aut ejus partium, rationem servat: vel incorrupta manet; atque ideo necessariò exsiccata, contracta, extenuata, *coriacea*, neque illam carnis habitudinem, quae propriè molarum est, neque densitatem illam, neque rotunditatem, plenitudinem, aut teretem formam habere potest. *Placentulae* foetuum, duorum, trium aut quatuor mensium, si in utero a partu supersint, plerumque exsiccatae, *coriaceam* naturam induunt; ideoque minoris incommodi sunt.

Quae

Quae verò quinque aut sex menses attingere, interdum a pressione uteri in carnem, molis solidiorem duriolemque, nunc totius uteri cavitatis figuram, nunc *lobosa*, aut aliter insolita corpora, imò non rarò brutà aliqua referentem, conglobantur. Quae demum maturae sunt, aut *septimestres*, vel *octimestres*, si diutius servantur, periculi plurimum afferre solent: tum verò saepissimè vel corrumpuntur; vel illae sunt, quae etiam in *hydatides* facessunt. Undè quemadmodum efficta a retentis *placentis* excretaque corpora, Ruyschius *psendomolas* appellare consueverat (e); ita coërcitas in utero vitiosè *placentas*, interdum in singulares *hydatides* vergere, ex eodem Auctore videre est (f). In hoc igitur gentae molae, servataeque *placentae*, conveniunt; quòd utraeque in *hydatides* converti possunt.

Quamquam a plerisque sit proditum, neque sanè ego inficiar, falsum germen, si ultra binos, aut summum tres menses in utero maneat, in molam evadere; ut ideo eorum quoque mens sit, molam & falsum germen perinde esse; in comperto tamen cordatioribus est, falsum, sive men-

De falso, communiter dicto, germine.

I. falsum

(e) *Observat. Anatomico-Chirurg. XXVIII.*

(f) *Observat. XXXIII., & Fig. XXXIV & XXXV.*

dolum germen a mola, naturâ & origine distingui. Ut enim mola *secundinarum* quidem, non verò contenti *embryonis*, aut foetus in origine vitium est; ex adverso spurium germen non *secundinarum*, sed foetus error primùm esse videtur: Morbus enim quicumque sit, qui tenellum foetum in utero invadens (plures autem propriae hujusce germinis affectiones esse posse videntur) eum occidat & absumat, *secundinis* illaesis, & statum adhuc incolumem aliquandiu servantibus; is quidem falsum germen inducet. Cum verò ad ipsa plerumque conceptuum initia causae, quae in falsum germen conspirant, foetum, imo & fortè adhuc *embryonem* adoriantur, cujus quidem corpus ita parvulum tenellumque est, ut vix extinctum & mortuum, non solum facillimè flaccescat aut corrumpatur, sed citò destruaturs absumaturque & dispareat, solusque in ovo seu vesica liquor *amni*, quo illud inerat, superstes maneat; ita jam supervacuum, atque inde onerosum hocce extincti homuncionis hospitium, sive ovatam etiam tum naturalem, suisque in involueris, de more distinctis, & propria adhuc loca occupantibus, bene constitutam vesicam, frequenter uterus citòque expellere solet: Atque haec falsa germina sunt: quae nempe sub

minorum

minorum aut majorum ovorum specie egrediuntur: quorum hemisphaerium alterum villosa elegans *placenta* totum adhuc; aut fermè totum obducit; & quorum tunicae a *placenta*, atque invicem, disjunctae sunt: *Amnios* verò tunica adhuc liquore redundat suo: in quo tamen nihil solidum deprehenditur. Si verò post longius *gestationis* tempus, foetus quidem extinguatur: sed ita tamen in aetatem ac firmitudinem gradum fecerit, ut absumi ac deleri amplius non possit; ita vel integer, vel extenuatus, vel corruptus, vel in partes discerptus, integris aut etiam abruptis *secundinis*, excludatur; non quidem falsum seu spurium germen, sed abortus, atque juxta aliquos abortus, dicitur. Caeterum falsi germinis vesica, ut ut recens & parvula, si extincto aliquando destructoque & oblitterato foetu, diutius adhuc utero adhaereat; atque in eo immoretur; cum libera *secundinis* potestas maneat, nutritios uteri succos ad sese omnes distrahendi forbendique, facile saginatur, crassescit, & ultra naturalem statum densior ac fermè carnea fit: seu sibi molae naturam aliquando comparat. Ita verum est, mendosa germina in molas ipsas converti posse, si diutius in utero servantur: Sed ita sanè conversa non sunt; donec li-

Fig. ★

TAB. I.

Fig. XI.

TAB. II.

Fig. VII.

○ VIII.

quor *amnii* in eorum vesica adhuc scatet & fluitat ; tunicaeque *placentaeque* distinctae invicem, disjunctaeque servantur : Propria enim molarum natura est , non solum liquore *amnios* omnino deficere ; sed *secundinas* omnes in unam , informem , atque extra omnem naturalem rationem , accretam carnem omnino confundere . Quare ad initium , mendosae istiusmodi generationes , seu falsum germen & mola , naturâ ipsoque aspectu dissimiles sunt : progressu tamen conveniunt : & falsum germen , nisi citò ab utero exeat , mola fit .

Vitiosa uteri abortiva graviditas , seu parva foetus in utero mora , cum immaturo in ad partu .

Jamque , cum in *uterino* conceptu non solum ovata totius servatur figura , sed & tunicae ovum formantes distinguuntur , & in iis servatur naturalis cavitas , & in cavitate redundat liquor , & in liquore foetus innatat ; nihil certè molae aut falsi germinis est ; sed foetus naturali conditione fruitur : Hic tamen saepius ab una causa , aut plurimis , ita turbatur & premitur & ad exitum urgetur ; ut reuera citius , quàm par sit , seu immaturus , ab utero exeat ; seu potius a vitiosa hujusce vasis propulsione deijciatur . Intempestivus ac praecox hic partus , seu abrupta foetus in utero naturalis mora , abortus dicitur . In hunc sanè plurima conspirare queunt , cum ex parte solidarum matris partium , vel omnium ,
vel

vel uteri singularium ; tum ex liquidis diversis generis substantiis ; vel etiam ex vasis angustia , vel compressione , inflammatione , duritie , laxitate , imbecillitate , lubrica nimium habitudine , in alterutrum latus retractione ; vel ex casu , vel ictu , vel violentis concussionibus & divulsionibus ; vel imperfecta cervicis uteri occlusionem ; vel animi affectibus ; vel tandem a malis *secundinarum* aut foetuum conformationibus : Imò a liquoris *amni* defectibus plurimis : tum etiam ab ipsa *Rachitide* , aut alia ossium , praecipue ad pelvim , vitiata fabrica . Multa saepe contorsio *umbilicalis* funiculi , (avertit Ruyschius (g)) a frequentiori *circumgyratione* foetus in utero praestita , cum succorum fluxus , uterum inter , *placentam* & foetum omnino impediat , foetui mortem inferens , abortus causa est (h) . Cum verò statuerimus nos , in hac brevi Historia solos vitiosae graviditatis effectus percurrere , causarum disquisitionibus aliò servatis : liceat ergo nunc solum asserere , abortuum causas saepe vivum adhuc foetum foras expellere ; saepe , dum expellant , aut antequam expellant , interimere ; interdum quoque non tantum interimere , sed , antequam expel-

I 3

(g) *Observat. Anatomico-Chirurg. XI.*

(h) *Eodem loc. Fig. XIII.*

latur, abrumpere & in partes discindere.

Cum verò primae abortuum classis plura

TAB. I. superius in l. Tabula exempla haberi que-
Fig. XIV. XV. ant; foetuum videlicet adhuc viventium,
© XVI. cum immaturè sunt parti; atque insuper

Fig. XI.

alterius abortuum generis exclusus foetus
 eodem loco exhibeatur; Quum nempe, &
 tenerrimae aetatis, cuilibet leviori offen-
 sae faciliè succumbentis, ratione, & im-
 primis ob malam, neque ipso solùm ab-
 ortus momento natam, *chorii & placentae*
 conformationem, jam ante partum fuisse
 extinctum, certiores sumus: Hic tertii or-
 dinis abortum sub oculos ponimus: illum
 nempe, in quo non solùm ante partum
 perijsse foetum, sed quoque toto corpore
 solutum atque discerptum fuisse, constat.

*Hist'ria singu-
 laris Taurinen-
 sis abortus.*

Honesta Mulier, aetatis suae XXXXV,
 annum agens, sanorumque aliquot filio-
 rum Mater, ad finem Augusti mensis pro-
 ximè superioris anni, se duorum mensium
 gravidam esse affirmabat: Gravis & obesa,
 se multùm defatigaverat; & corporis vio-
 lentas flexiones ac concussiones passa fue-
 rat: ab aliquibus hebdomadis expube dole-
 bat & lumbis: improvisè aborta est: par-
 tumque ovum ad nostras aedes transmitti
 curavit. Nos pro duorum mensium foetu
 ovum exile esse judicavimus. *Chorion* ve-
 rò *placentae* supersterni, admiratj fuimus:

TAB. II.
Fig. VII. ©
VIII.

*Fig. VII.
 a. a. b. b.*

Hoc

Hoc insuper a subiecto *amnio* facillimè expediebatur: Quo igitur sejuncto diducto-
 ctōque, ponè lūminè perlucidum ad libe-
 ram suam partem *amnium*, confusae foe-
 tus partes transpiciebantur. *Placenta* verò
 utrique intermedia, jam valdè coacta erat
 & densa; integra tamen adhuc & illaesa.
 Aperto *amnio*, en *chaoticam* partium om-
 nium foetus dissipationem. Putridae om-
 nes erant; & dudum fracidae disjunctae-
 que vix consistebant; in liquore *am-
 nios* singulae velut fluctuantes. Caput
 cum collo divulsum erat, & a trun-
 co dissitum: corrupta lingua & soluta:
 Semotae dorsales vertebrae & costae: lum-
 bares cum cruribus confusae: Corculum
 dispersum & dissitum: hepar collo proxi-
 mum: corrupti ac fluitantes pulmones:
 dispersa alia viscera atque intestina: De-
 mum *umbilicalis* funiculus plūs caeteris
 partibus servatus, intestinorum glomerem
 angustè subiens; sed versùs *amnium* dila-
 tatus, ac velut in plures inflexas zonas
 expansus. Caeterùm a dudum sublato per
 foetus necem ac corruptionem nutritu
 dignovimus, quamobrem ovum ad soli-
 tam duorum mensium amplitudinē non
 devenerit. Dignovimus insuper, quanta *se-
 cundinarum* sit firmitas: quae nempe tantae
 solutionis causis resistere. Haec sanè fir-

Fig. VIII.

a.

b.

c. d.

e. f.

g. h.

i. l. m. n.

mitas vel in ipso ovario conspicua est: quae tamen singulari naturae providentia in maturo partu labascitur; levique abrumptenti vi facillè cedit.

*Vitiosa uteri
gravitas, ab-
ori vae gravi-
ditati opposita:
Sed quâ foetus
diutius in ute-
ro coerciti, ple-
rumque exsic-
cantur; aut pu-
trescenti: varii-
que eorum exi-
tus.*

Nunc ex adverso, ad nimiam, seu quoque vitiosam, foetus in utero moram accedentes, undè, partibus ad debita tempora non celebratis, mori, atque insuper solidis suis partibus alterari coërcitos foetus, seu exsiccare vel putrescere, plerumque contingit; atque omnibus *συντοκίαις* causis hîc loci pariter omissis; aliquod exemplum vitiosae hujusce graviditatis ex innumeris per Auctorum Codices dispersis, & nostrum quoque aliquod, seligemus. Atque ut illa uteri praecipuè habitudo, quâ ad exitum lubrica, directior facilisque via fit, foetum citiùs ejicere solet; ita opposita, undè obstrictus aut inflexus, atque ita difficilis sit aditus; coërcet diutius & retinet. Idcirco foetuum debito tempore non partorum causa, praeterquam in insolitis cervicis uteri osculique resistentiis, in internis vitiosis ejusdem uteri inflexionibus ac velutiproductis *sacciformibus* latibulis, seu veris, idest non naturalibus, internisque herniis, potissimum sita est. Ejusmodi *herniosas* uteri productiones, inductas frequentius vidimus ad loca introitus tubarum: ubi quidem haec cavea obtusum quemdam

quemdam utrinque angulum, & velut sacci fundum praestare solet; tum involucris atque parietibus subtilior est. Hi porrò interni sacci arte manuque comprimi, atque reduci non possunt, atque ita contenti implicatique foetus foras ab eorum gremio urgeri; ut in Taurinensi Femina, exteriori hernia in graviditate detenta, fieri superius diximus. Retenti in utero foetus, si ita arcto clausoque per tunicas sacco involuti sint & coaliti, ut cum externo maternove aere nullum aut minimum commercium admittant, vel mortui, non solum diu incorrupti manent, & saepe innoxii (i); sed lentè saepius exsiccantur: Exsiccati, cum utero minus molesti sint, diutius servantur (*): imo saepius nunquam excernuntur. Prae tot aliis exsiccatorum in utero foetuum exemplis, celebre illud est, ab Albosio ac Provancherio sub *Lithopedii* nomine traditum (k): in quo foetus naturale graviditatis tempus rectè transegit: maturus, in partum frustra nisus est: hinc obrutus, simulque a nutricatu solutus, moriebatur: Postea in eadem suae accretionis sede exsiccatus, ac velut in lapideam duritiem evasus, uteri angulo (seu sacco) suis induratis tunicis omnino

(i) *Schellam. Misc. cur. dec. II.* coër-

(*) *Vid. Bautzmann. Misc. cur. dec. III.*

(k) *Portentosum Lithoped. &c. 1581., & in fine libri Rosseti de Caesar. Part. &c.*

coërcitus, imo coalitus, ac velut ipsi naturae oblitus, XXVIII. annos commoratus est: & mortuâ matre se prodiit. Innumeri insuper foetuum, in utero induratorum, ibidemque plures annos, imo totam plerumque matris vitam, degentium, apud Scriptores sunt casus (*l*). Mortui, indurati, retentique foetus in utero, corrumpi etiam indè possunt; si vel loco mutati, interno matris aeri patentiores fiant: vel matris apertum jam factum uteri os- culum, facilem ambienti aeri aditum sinat. In Medicorum namque sententia est, mortuos in utero, diuque immorantes foetus, juxta cervicis uteri clausam aut minús clausam habitudinem, minús magisque corruptioni obnoxios esse (*m*). Foetus verò Cornacis (*n*), quinquennis ferè *gestationis* in ventre, indè semiputridus, resectâ alvo exemptus, matre indè incolumi, postmodum denuò foecunda optimèque

(*l*) *Zacchias quæst. Med. leg. lib. I.: Eph. n. c. dec. I. & II.: Ephem. Uratis. Tent. VII: Th. Bartholin. Cent. VI: Jour. des- sav. 1683.: Schench. lib IV: Mauriceau Acouch. Horat. Augenius: Hertoghe: Gassarus &c.*

(*m*) *Vid. Frider. Ruyschius Advers. Anat. dec. II.*

(*n*) *Hist. Quinq. f. gest. &c. 1550.*

optiméque gestante , meo quidem iudicio, non ex utero , sed ex ovo a tuba delapso , in pelvi accréverat , atque moratus fuerat. Putrescentes verò foetus in utero, citum sibi exitum , non tantúm pondere , quàm contracto tabo , moliuntur : Etenim, quum in putredinem abeunt , ipsi *uterino* vasi infesta magis & extranea atque molesta corpora, ideoque valdè exstimulantia jam fiunt: ut ideo uterum in validos eadem expellendi conatus adigi oporteat . Expulsio verò , si liberum uteri osculum sit, per idem intenditur : Secus ; vas ipsum vel fundo, vel vaginâ rumpitur : praecipué si corruptione quoque inficiatur : & foetus in superiorem aut inferiorem infimi ventris cavam truditur ; aut trudi tentatur . Recentem Historiam prius flaccidi induratique , postea corrupti dissolutique in utero foetus, hinc foras per vaginam & naturales partes frustatim projecti , ante annos aliquot nobis communicaverat Cl. Amicissimusque Pignonus, Magistratus nostri in Cuneensi Ditione Vicarius. Femina ab annis quatuor & octo mensibus, foetum in utero gestabat. Postremo graviditatis anno menstruis fluxibus optimâ cum valetudine utebatur . Foetus denique corruptus est : jamque acuta febris cum *inflammatorio* uteri tumore, & acerbis ad omnes , quibus hic necitur , partes , crucia-

Historia Pedemontana foetus, membratim depulsi, post moram in utero annorum quatuor, octoque mensium.

cruciamētis supervenit : Postmodum diuturnus partus incipiebat . Sanies etenim , carnes , putridaque liquamina , atque exinde ossa ipsa , per vaginam & pudenda deijciebantur . Ossa vero , quae exhibant , adhuc ex minoribus erant , & praesertim ex iis , quae oblonga sunt , ut costae atque exiliora ossa artuum . At haec inflammatio uteri , atque inde febris doloresque valde sedabantur : & foetus partium egressus faustè leniterque incedebant : ut multa spes esset , reliqua omnia & praecipuè majora ossa , per longum , sed tandem completum partum excernenda fore : quum malis omnibus repente recrudescētibz , & quolibet ex utero suppressâ evacuatione , mater , ventre enormiter tumida , moriebatur . In aperto cadavere infortunium , neque expectatum , neque imò cogitatum , se pandit . Costa major , suo extremo ad *uterini* osculi latera se infixerat : Infixae costae tanta illius tenacissimi , in hoc loco redundantis , & in graviditate claudētis atque obsignantis , succi concreverat copia , ut osseo huic extremo duriorē *tophaceam* , imò calculosam molem , instar coaliti globi , circumduxerit : Atque ita murum osculo insuperabilem struxerit : undè inchoati partus suppressio , atque irreparabile parturientis feminae lethum sequutum est . Majora caetera-

Fig. VI.

caeteraque ossa , jamque disjuncta & ad partum properantia , in uteri cavo reperia sunt : Quae omnia , & imprimis delinquentem costam , humanissimus Vir mihi tradi curavit . Caeterum mortuorum in utero foetuum , diuque retentorum ; postea integrorum adhuc , vel si intaminati , vel corrupti marcidique fuerint , nunc incolumi , nunc etiam non incolumi matre depulso , ubique observantur historiae ; & nobis aliisque in frequenti praxi sunt . Qui verò foetus in utero per corruptionem soluti , discinduntur partibus , plerumque Chirurgorum manibus atque instrumentis indigent .

Atque hic operae pretium esse sentio , tardiores aliquas , simulque valde incommodas *gestationes* , naturali tamen partu exceptas , velut in appendicis modum , per exempla referre : Quibus scilicet foetus , vel ante maturitatem mortuus , diuque incorruptus , serò tandem per succretorum aliorum conceptuum communem partum editus : vel longo post obtentam maturitatem tempore vivus in utero servatus , naturali quoque , sed tardo admodum partu , aliquando natus est . *Catharina* Rubea , Taurinensi Agro habitans , jam plurimum natorum mater , Septembri mense anni 1738. a tribus mensibus gestare utero , indiciis

Foetus vel mortui , vel vivi , diutina mole , &que graviditate gestati : hinc per naturalem partum editi .

Taurinensis historia foetus in utero mortui , diuque incorrupti , tandem

post novum ce-
mellorum con-
ceptum, gesta-
tionem. & tar-
tum, sero, iis-
demque com-
mun, partu
exclusi.

diculis omnibus pro certo habuit: quum
subitâ aliquorum dierum *uterinâ* haemor-
rhagiâ, simulque ventris atque lumborum
doloribus, eorum, qui in partu sunt,
revera similibus, correpta est. Quibus fe-
datis, tumidus venter superest, & tensus
ac durus uterus, molestus harum partium
sensus, & frequens deiiciendi stimulus.
Mox menstrui, trimestri illo tempore sup-
pressi, fluxus jam redeunt: & ad usque
Martium mensem sequentis anni 1739. ada-
mum prosequuntur: ut foetum in hae-
morrhagia illa irritisque pariendi nisibus,
morti occubuisse, omnino censere debea-
mus. A Martio mense, suppressis denuo
catameniis, mulier iterum concepisse per-
cepit: & ad usque proximum elapsam De-
cembrem molestissimam graviditatem fe-
rens, 22. ejusdem mensis die maturos vi-
vosque geminos enixa est: Postea foetum
mortuum peperit: cujus magnitudo tri-
mestri respondere foetui revera visâ est:
Huius universum ferme corpus sanum &
integrum, mollesque, velut in recenter
mortuo, carnes erant: optimèque serva-
ta integumenta singula. Solus venter ad
recentem livedinem vergere videbatur.
Caput nonnihil explanatum erat. Os in-
star avium rostri valdè productum; in quo
quatuor jam dentes, iidemque *incisores*,
emer-

emerſerant . Ex iis porro colligere eſt , mortuum olim , & ab uteri nexibus ſolutum jam foetum , a primis illis uteri ad partum fruſtraneis contractionibus , in alterutrum eorum angulorum , qui tubarum ingreſſui reſpondent , fuiſſe propulſum & coactum ; hinc a nova ſuccedente graviditate , firmâque idcirco ad *uterinam* cervicem inducâ occluſione , ab aeris commercio ideoque a corruptione illaeſum ſervatum ; poſtmodum a grandaeſcentibus gemellis , praecipuè ad ampliorem partem ſeu caput , compreſſum ; demum a noviffimi partus conatibus é ſuo profundiori hoſpicio & latibulo , poſt illorum propulſionem unâ pariter quàmvalidè ſuccuſſum & excluſum . Dentes , inprimis teneriores , qui ſanè aliâ , quàm reliquum corpus , vitâ frui videntur , vel poſt infantium mortem , excreſcere in iis poſſe , atque ex alveolis prodere , non inſolitum eſt . Nunc ad graviditatem alteram , ultra debitum tempus impenſè protractam , gradum faciens ; in qua tamen vivus ſanulque foetus ſuperfuit , & tandem per naturalem partum eſt editus ; an iſtiusmodi graviditates , quarum indicandum exemplum unicum fortaſſe non eſt , inter vitioſas recensendae ſint , hîc modò non decernam : Saltem hujus generis graviditates , tranſgreſſo naturali tempore , moleſtae

*Hic in foetus,
menses viginti
duos cum dimi-
dio vivi sani-
que utero ge-
stati; & a Ma-
tre naturaliter
editi.*

stae admodum ac laboriosae sunt. Non ita pridem Historia a Lugdunensi Panthoto ad Celebrem *Daquin* Galliae Regis Archiatrum conscripta, atque jam dudum volanti folio evulgata, mihi in manus pervenerat. In hac describitur foetus sequioris sexus, post graviditatem viginti duorum mensium cum dimidio, validus vegetusque; fortiorique & graviori voce, quàm in novem mensium conceptibus sit; non majori tamen super eosdem mole corporis, a robusta matre ann. 1693. in lucem editus: Qui tamen duas solùm horas a partu supervixit. Interea longis jam capillis unguibusque erat; dentibus ad albidas jam gingivas eruptioni paratis; duro cranio; dura pelle; & corpore, ut in trium annorum infantibus, formato solidoque: Ejus *placenta* valde exsiccata, & tamquam *coriacea* visa est. Mater totâ graviditate, uteri sanguineum fluxum est passa: Nono mense accerrimos ad partum conatus habuit: Ita & undecimo; & decimotertio, decimoquinto, decimoctavo, & vigesimo: Ante hanc *gestationem* sex filios, naturalem in utero moram emensos, rectè pepererat: Demum post hanc, si vitiosam non dicam, prodigiosam saltem graviditatem dicam, octavum filium naturaliter sustulit ediditque: Postmodum verò in insolitam rursus graviditatem

graviditatem incidit ; excluso aliquando alio foetu , post octodecim mensium graviditatem, longis quoque capillis ; & (quod praeclariùs) multis jam eruptis dentibus instructo .

Sed si foetus vel in immatura , vel ma-
tura , vel vitiosè prorogata graviditate ,
quodcunque sit oris uteri obstaculum , ab
ejus cavea , per fundi , cervicis , aut etiam
superioris vaginae ruptionem lacerationem-
que , in aliquam ventris regionem adiga-
tur ; isque vel jam corruptus , vel recens
mortuus , vel quoque , si contingat , adhuc
vividus sit ; matrem certè a tanto uteri , ejus-
que partium vulnere , brevi frigidam , fri-
gidèque sudantem , convulsam , instar ca-
daverum pallentem , a ventre enormiter do-
lentem & tensam , deliquiis obsessam in-
dèque *lypothermiis* , praecedente insuper
plerumque obitum pulsu omnem explora-
tionem fugiente , atque ad ἀσφυσίαν re-
ducto , sèc cum solitis internae lethalis
haemorrhagiae symptomatibus , mori ne-
cesse est . Moritur verò , etiamsi contingat ,
foetum in ventris cavitatem illapsum , aut
mortuum , aut etiam vivum , per caesa-
ream operationem protinùs educi posse .
Memini , a Peritissimo in obstetricii
opere , Expertissimoque olim Chirurgo no-
stro De Roy audiisse : Pauperculam quam-

*Vitiosa uteri
graviditas, quæ
per descissum
uteri fundum,
aut cervicem,
aut superiorem
vaginam, in-
terior sit par-
tus, matri sem-
per mortifera
est.*

*Historia funesti
in hac Urbe in-
terioris parius.*

dam nono graviditatis mense irritis partus
conatibus duos integros dies accerrimè
conflictatam , tertio tandem intùs ad fini-
strum ilium cum uteri ruptione peperisse:
Eventum hunc ipsi, auspiciatò tunc astanti ,
fuisse satis perspectum, ex illicò cessatis co-
natibus , crebris matris supervenientibus
deliquiis , subitoque ad ilium surgente tu-
more , atque ad hunc locum senlili quo-
dam ad tactum foetus motu : tunc sinè ul-
la haesitatione tumoris locum caesareâ
operatione ipsum aperuisse : foetumque,
adhuc vitae signa edentem , fuisse extra-
ctum : Matrem sublevari visam : sed post
aliquot horas mortuam : In cadavere rup-
tam uteri cervicem : Multumque sanguinis
in ventre repertum : Irreparabiles necis
caussas . Quamobrem quaecunque istius-
modi disruptionum uteri & illapsus foe-
tum , vel toto corpore vel aliquibus eo-
rum partibus , in inane abdominis pervo-
luntur historiae , quae quidem non
paucae sunt ; hae omnes non sinè su-
bito , aut saltem non fero , matris obitu
describuntur ; vel si per simplicem subi-
tamque inductam lacerationem ; vel si per
prae viam , atque in hujus vasis solutiones
lentè procedentem , traductamque a foetu
in uterum , aut primùm in utero natam ,
corruptionem , uterus apertus fuerit . Ita

in

in Historiis Ephem. N. C. plurimis : Ita apud Salmuthum , Fabr. Hildanum , *Mauriceau* , Plazzonum , Knoblochium , Primerosium , Loescherum , Stalpartium , Witzelium , Fausium , Maur. Hoffmannum , Reifelium , *Roonhuysen* , *Courtial* , Heisterum , Santorinum , Pistorem , totque alios : Ita & in casu , Historiae Muffipontani foetus adjecto ; in quo gestans femina fragorem ipsum ruptionis uteri audivit : Quod certè *Phenomenon* aliis quoque infelicibus Matribus evenisse legimus . Imò vel si solùm cum foetu contento suppuret uterus ; praegnantēs etiam moriuntur . Ita Rossetus (o) , Augenius (p) Aliique .

Quod ad uteri vaginam speciatim attinet : si haec in partu ad superiora loca abrumpatur , ubi cum recto intestino non adhuc continua , sed membranaceis solùm fibratisque connexibus contigua est , sanguinem in ventris caveam effundit : Atque cum altiore vaginae sedem plures adhuc majorum *spermaticarum* atque *hypogastricarum* arteriarum fascēs componant , haec sanè neque minor erit effusio , quàm quae ex fundi , aut cervicis uteri laceratione habeatur ; nec minùs ideo Matri lethalis erit : Cui quoque eae omnes accedent aerumnae ,

In vitiosa uteri graviditate partuque ; superiores vaginae ruptiones totae lethales sunt : aliquae vero inferiores non lethales .

K 2

quae

(o) *De part. caes. sect. VI. Cap. II.*

(p) *De homin. part. lib. II. Cap. XXVII.*

Taurinensis historia lethalis in partu vaginali disruptio- nis.

quae a foetu in inferiorem, aut etiam superiorem ventris caveam illicò illabente suboriantur. Imò vel si inferior vagina abrumptur, quae nempe pudendis vicinior est; quamquam haec non tam grandibus sanguineis vasis referta sit (q), nisi illo fortè loco abrumptur, ubi cum recto intestino continua est, si non subitò, citò tamen, lethalem quoque haemorrhagiam inducit: Cum fusus hìc sanguis nullo corrivari queat. Ita ante aliquot annos juveni cuidam Mulieri, tunc commoranti, ubi nunc magnificum Regiumque Provinciarum Collegium erectum est, in matura graviditate difficilique partu, quandam ab Obstetrice violentiam passae, vaginae latus versùs pudendum infaustè abruptum est: hinc totà internae funestae haemorrhagiae superveniente pernicie, statim Andreas Verna, publicus *Incisor* noster diligentissimus, atque in obstetriciis peritissimus, advocabatur: qui advolans, expirantem invenit: postea in cadavere foetum in pelvi mortuum; ruptam interiùs vaginam; ventrem autem sanguine inundatum, invenit. Sed si quo latere vagina recto intestino coalita & adnata, unum cum eo corpus constituit, ita faustè discinditur; ut sanguis è vulnere erumpens, foras

(q) *Vid. Ruysch. fig. 69. ad LXXXVIII. Observat. Anatomico-Chirurg.*

ras é corpore per anum eliminetur ; Ma-
 ter , si robusta sit , é plaga evadere ; &
 foetus non in ventris caveam , sed in anum
 erumpere , atque per ipsum foras educi
 poterit . „ Accersebar (scribit ad nos Peri-
 tissimus Savilianensis Chirurgus Giache-
 „ rius) die XIV ; superioris Maii mensis
 „ Monasterolium , tribus milliariis ab hac
 „ Urbe dissitum , ut Joannam viserem Jo-
 „ sephi Truchi Uxorem , aet. ann. XXXV. ,
 „ valde obesam feminam ; jam a quinque
 „ diebus acerrimis partus doloribus pres-
 „ sam : Cujus , a me commodiori loco
 „ dispositae , genitales partes explorans ,
 „ velut é limine oclusas inveni : Adhaec
 „ foetus capitis sinciput ad valde dilata-
 „ tum ani orificium tetigi inspexique .
 „ Quum veró ipsum (de naturali partu
 „ adhuc cogitans) summis digitis in ute-
 „ ri caveam repellere contenderem ; in-
 „ gens statim sanguinis copia per anum
 „ effluxa est . Pudendas indè partes & in-
 „ solitum earum claustrum manu mihi
 „ curiosius inquirenti , fortis occurrit mem-
 „ brana , transversim obtenta , totumque
 „ externum uteri orificium , seu vaginae
 „ introitum occupans : Hanc verò prom-
 „ tè discindens , & manum in vaginam
 „ inducens , digitos per statim repertam
 „ scissuram , recti intestini & vaginae ca-

*Pedemontana
 Historia ruptae
 inferius vagi-
 nae , simulque
 inferioris recti
 intestini , cum
 foetu per anum
 extracto , ma-
 treque sanitati
 restituta .*

„ veas communicantem , ad usque anum
 „ ita liberè detuli ; ut astantes ipsi eos ex
 „ hoc foramine erumpentes viderint. Cum
 „ verò lividam vaginam, aliasque adjacen-
 „ tes partes inflammatas & rigidas , ac ve-
 „ luti spasmo contractas , angustamque
 „ adeo viam , ut naturali partui inepta es-
 „ set , animadverterim ; curvum ferrum
 „ accipio ; ipsoque in anum introducto ,
 „ interpositum vulvae & podici perinaeum,
 „ uno strenuè ictu divido : atque per ita
 „ apertam semitam vivum adhuc foetum ,
 „ lustralibus indè aquis feliciter exceptum,
 „ extraho. Absoluto obstetricio , puerpe-
 „ perae auxiliarem indè porrigens operam,
 „ eam , post duos menses solâ Samaritani
 „ Balsami introductione atque ablutione
 „ optimae valetudini restitui admirabar .
 „ De membranae ortu , facilitate partus ,
 „ Matrisque incolumitate sagacissimum tu-
 „ um, quo nos in arduis rebus dirigis , ju-
 „ dicium esto &c. Saviliani X. Novembris
 „ 1737.,, Membranam hanc praeternatu-
 „ ralem quaedam fortè vulvae decorticatio
 „ produxerat: ut similis quoquenata est in gra-
 „ vida Muliere apud Ruyschium (r) , quae
 „ certè parere non potuit, donec haec quoque
 „ membrana incisa fuerit: Sed haec nostrâ fe-
 „ licior puerpera , partum adhuc naturalem
 „ obtinuit

(r) *Observ. Anatomico-Chirurg. XXII.*

obtinuit. Porro si Giacherius noster tam citò, ut cum sociis Ruyschius, fuisset advocatus; promptâ fortè, non secus, incisione membranae, illam in anum vaginae disruptionem avertisset.

At verò non sola uteri plaga internos partus lethales efficit. Graviditates, quae in interna tubarum cavitare, internâque ovariorum substantiâ fiunt, cum per inductionem, vel primis ipsis conceptuum temporibus, harum partium lacerationes, Matri pariter mortiferae sint, idcirco internis quoque vitiosis graviditatibus hîc a nobis recensentur. Ut verò non insoliti sunt *testiculares* istiusmodi conceptus; ita creberrimi *tubarii* sunt: utrique verò suapte naturâ in internos lethales partus abeunt; nisi fortè fortunâ, foetibus, non tantùm ante maturitatem, sed ante notabile quoque incrementum, sensim exsiccatis & tabescentibus, hae partes ad illam non perveniant extensionem, quae non sinè ruptione, ut ruptio non sinè Matris excidio, est: aut saltem ita lentè extendantur, ut tanta illa, neque exilia, vasa, quae has partes componunt, sensim quoque extendantur; tum verò extensioni suaviter assuescentia, in lethales scissuras non deveniant. Tanta enim eademque insignes *spermaticae* atque *hypogastricae* arteriae has partes perrepunt & in-

Vitiosa in interna tubarum cavitare graviditas, semper lethalis, si tuba abrumptur.

struunt ; ut vel ex levi harum laceratione, lethalem *haemorrhagiam* evenire oporteat . Ita in illa , prae aliis recentissima , *tubaria* graviditate a Cl. Santorino descripta , & icone exposita, (*f*) disruptioni tubae , quae tam exigua erat , ut vix panici grani diametro major esset , tanta paulatim sanguinis in ventris caveam successit effusio ; ut Mater citissimè , cum iis , quae internas funestasque *haemorrhagias* sectantur , malis , fato occumbere debuerit . Interea in hac femina , quamquam valde ampliata tuba esset , contentus tamen foetus , quem quoque inter nostras icones hîc designari curavimus , minimus sanè cum imperfectis , imò vix inchoatis , artubus fuerat . E converso in illo , quem Cel. *Du Verney* reperiit (*t*) atque delineavit , (*u*) *tubario* conceptu, foetus multis vicibus illo major , & major quoque tubae dilatatio fuerat ; neque tamen lethalis istiusmodi laceratio sanguinisque eruptio subsequuta est : (cum Mater , ipso testante Scriptore , longè aliâ causâ , seu casu , indèque subortâ lethali febre , perierit) scilicet , quia foetus lentè consumptus fuerat , ut conditi exsiccati-

que

(*f*) *Observat. Anatom. Cap. XI, §. XVI. & Tab. II. Fig. III.*

(*t*) *Anno MDCLXXXIX.*

(*u*) *Histor. Acad. Paris. Reg. an. MDCCII.*

Fig. IV.

que cadaveris speciem referret : ipsaeque feminae gestantis tubae paulatim quoque induratae tunicae , non solum ruptioni resisterant ; sed insuperabili pressione crescentem foetum ita forsan consumpserant . Caeterum hanc quoque *Du Verney* figuram hic nostris adjecimus (quamquam illâ ab Auctore expositâ multò minorem incidi , ob Tabulae angustiam , oportuit) ut , quod operae pretium putavi , quemdam expungi temporis errorem contingeret . Namque cum hic Santorini foetus ita exiguus & imperfectus , vel nostris triginta dierum foetibus sit minor ; non intelligimus , cur ipsi Auctor tantam , seu quinque mensium , aetatem tribuerit . Ratio verò ingentis adeo in quinque mensium foetu exilitatis , quam *loci angustiae ad aequum suppeditandum alimentum longè impari* (x) referre nititur Vir. Cl. , nullo sanè pacto admittenda est : Quippe cum *Du Verney* foetus in durioris sicciorisque , magisque resistentis tubae claustro coërcitus , sexies & amplius hoc quinque mensium foetu sit major ; quamquam septuaginta solum dierum esse judicatus fuerit : & tamen , ut in *Du Verney* figura videre est , foetus ille a tunicis strictim involutis implicatisque , omnino constrictus extenuatus-

que

Fig. III.

(x) *Iisdem observat. Anat. Cap. XI. §. XIX.*

que fuerat : Santorini verò foetus in liberrimo amplissimoque spatio , mollique & succosa tuba depromitur : & insuper rotundus & pinguis, & succis ita saginatus, ut nullam eum nutriticus jacturam fuisse passum , appareat . Si igitur hic quinque mensium fuisset , quid ipsi naturalem nutritionem atque accrementum vetare potuisset ? Loci angustia alimento impar ? Sed cur haec , praeterquam foetus *Du Verney* , foetus quoque *Vassalii* incrementum non impediit ; qui nempe tribus aut quatuor vix mensibus ita in tuba auctus est , & artubus totoque corpore absolutus , ut Santorini quinque mensium foetum ter ad minus magnitudine superare , ex ipsa *Vassalii* icone , *Graafio* probata , videatur (y) ? Cur haec angustia membrorum & artuum completam jam fermé operam vetare non potuit , in illo sex solùm hebdomadarum a *Littrio* exposito *tubario* conceptu (z) ? Cur non in iis , quos refert *Riolanus* (a) , qui *benè optimèque conformati erant* ? Cur non in aliis creberrimis , qui in tubis plùs certé , quàm hic Santorini , aucti , & tamen aetate minores , a tot Auctoribus describuntur ? Nam praeter has , quas ex

Vernejo

(y) *De Mulier. organ.*

(z) *In Reg. Paris. Acad. ann. MDCCI.*

(a) *Anthropogr. lib. II, Cap. XXXV.*

Vernejo & Vassalio diximus, alias insuper istiusmodi internarum tubae graviditatum vidit idem Vernejus: vidit quoque, pluresque Recentes & Veteres retulit Riolanus filius: viderunt, aut descripserunt, Harveyus, Deusingius, Tilingius, Graafius, *Elsholz*, Marquardus, *Huxholtz*, *Dionis*, Paitonus, Gallicae Eruditor. Ephemerides, Anglicae, Germanicae, tum & Lipsienses, aliaeque. Quod verò rei caput est: dignoverunt omnes, ejuscemodi ad intimam tubae caveam *gestationes*, semper gestantibus feminis fatales fuisse; si tuba vel minimùm dilaniata fuerit: dignoverunt autem, gravidas internè tubas citius quidem vel tardius, at verò certissimè dilaniari; nisi hae cum implexo foetu ita arescerent, at velut callosae fierent; ut non tam foetus nutritui, quàm propriae lacerationi ineptae redderentur. Porro autem sciscitanti, cur hìc celebrem *Bussiere tubarii* foetus Historiam (b) non memoraverim? Reponerem: Hanc a praeclaro Viro traditam, & ab omnibus hactenus ad *tubarios* internos conceptus revocatam, meo quidem judicio neque *tubarii*, interni aut externi, neque *testicularis*; sed neutri; imò potius naturalis, seu non vitiosi conceptus esse. Cum enim in hoc casu tres

ovi

(b) *Act. Philos. Ang. MDCLXXXIV.*

ovi quadrantes partes jam extra *ovarium* in tubae tentorium fuissent illapsoe; & quarta pars adhuc *ovario* insistent, ei per pediculum nexa esset; & Mater, ante completum ovi in uterum progressum, subitâ supplicii morte sublata fuisset; ipse reor, nisi illa subitò interempta fuerit, connexionem illam cum *ovario*, insolitam quidem, sed non gravem, brevi dissolui, ovumque in uterum per amplam, & firmiter *ovarium* amplexantem tubam, liberè traduci aliquando potuisse. Sed haec jam superius indicata sunt.

Vitiosa alia interna graviditas, seu ovariorum interior: quae semper Matri lethalis est.

Nunc animadvertere oportet, vitiosarum in internis *ovariis* graviditatum conditionem, deteriorem adhuc esse, quàm in ipsis internis tubis videatur. Quippe cum internae *tubariae* conceptionis foetus, Matris vitae interdum parcant; nimirum quum exsiccantur: sed in *ovariis* internis nunquam parcant: quoniam semper in iis ita molles humidique servantur; ut ad illum, qui Matres eximat, exsiccationis gradum pervenire non possint. Propria enim *ovariorum* substantia, substantiâ tubarum humidior est: quae prima, licet similia, ex *spermaticeis* pariter & *hypogastricis* sumpta, obtineat vasa; re tamen verà magis implicatis atque reticulatis vasis donata, majoris succorum morae, indeque

Indèque & eorum copiae , caussa est . Imò cum densius , ut patet , prae tubae fistula , teretis solidique *ovarīi* sit corpus ; hoc ideo valde minùs tubâ , quin abrumpatur , extendi potest : Eò verò pejor in hac disruptione *haemorrhagia* est ; quò in *ovarīi* centro seu interna substantia , vasa sanguinea majora sunt : quae indè ad circumferentiam in ramos minuuntur (c) . Quapropter cum in propriis susceptis *gestationibus* citiùs multò , quàm tubae , abrumpi ac dilaniari *ovaria* contingat , ut ideo adhuc tenelli & valde parvuli contenti foetus , erumpere , matresque occidere adigantur : Hac de re *testicularē* foetum bimestri majorem hæctenus nemo perspexit . Primus , quod sciam , *testicularium* conceptum Medicorum memoriae traditus , ille est , quem a Doctissimis proximè elapso saeculo Abbat̃is de *la Roque* Ephemeridibus (d) colligimus : Hic in dextro *ovario* coërcitus , atque in foetum explicatus , postea cum ingenti laceratione , & sanguinis effusione , in ventris caveam eruptus , vix pollicis magnitudinem aequans , genitricem subito interemit . Alias istiusmodi graviditates , matribus brevi funestas , cunctis aliis superioribus

(c) *Vid. Tab. XX. Fig. VI. Tom. I. Bibl. Anat. ex Graafio .*

(d) *Ex Diario Gall. ad ann. MDCLXIII.*

perioribus saeculis evenisse non dubito: Sed ob non satis adhuc perspectas illis temporibus genitalium muliebrium partium fabricas atque functiones, rarissimaque, imò fortè nunquam habita, ita defunctorum feminarum extispicia, quas ideo Medici ex impedito potius ipsius uteri partu, quàm ob alienam ab utero graviditatem, morte occumbere putabant, hoc mali genus ad usque has aetates in latebris relictum fuerat. Sed post primam illam historiam alias quoque similes graviditates, internoque indè lethales partus indicarunt Zodiacus Medico-Gallicus (e) D. de S. Maurice (f) Vieussenius & Montagnier (g) hinc Littrius (h) Aliique.

Vitiosa intermedia graviditas, seu ovariorum externa; quae matri plerumque lethalis non est.

Interea dum nobis ita perspectum atque compertum erat, habitos in muliebri ovario conceptus, valde progredi non posse; sed interno celeriter excitato abortu, matri quàm promptè fatales esse: quis credidisset, nos recens inductam hanc scientiam aliquando refutare debuisse; atque à novis observationibus ediscere, has easdem graviditates, in eodem ovarii corpore

(e) *Eodem anno.*

(f) *Ann. MDCLXXXII.*

(g) *Dissert. de struct. & usu uter.*

(h) *Histor. Reg. Scient. Acad. Paris. ann. MDCCI.*

re , nonnihil immutatâ vix sede , naturam quoque immutare ; & ab iis foetus , adusque completum incrementum ferri ; & in iis internos indè maturosque partus sinè matris excidio celebrari ? Haec sanè prorsus contingunt in illa *ovarîi gestatione*, quam intermediam vocamus ; seu quae inter solidam propriamque *ovarîi* substantiam, atque ejus tunicam succingentem fit : Ut hanc ideo vitiosam intermediam graviditatem dicamus ; quoniam ab hujus partis memorata hætenus interiori , & insuper a vitiosa externa , seu *ventrali* graviditate , intermedio velut modo distinguitur . Sed quoniam ad hujusmodi singularem illustrandam graviditatem , uti exemplis consultiſſimum est : Accedit igitur celebris altera Taurinensis Feminae vitiosa extra uterum graviditas : Quam eò curiosè ac singulatim describam , quò sui generis primam puto . Namque super omnes , quae hætenus innotuerunt , in *ovariis* graviditates , videtur haec sanè recensenda ; quae nova , neque ante hunc diem alibi , quòd sciam , visa est : in qua foetus non solùm extra uterum XV. propè annos recens fuccisque redundans , simulque incorruptus superfuit ; sed idem quoque duas in eadem femina distinctis sedibus *gestationes* , & primam (quod mirum est) in *ovario* omnino maturam , sustinuit .

Taurinensis

Historia externa in ovario graviditatis, indeque ventralis externae, in Taurinensi Femina.

Taurinensis Mulier, postquam binos debiteque maturos conceptus duobus partibus marem feminamque, vivos edidisset, septem deinde annis absque graviditate transactis, anno MDCCXIII., Majo incipiente mense, cum trigesimum aetatis annum ageret, tertio concepit. Omnia naturalis graviditatis signa, quamplurimis incommodis & morbis conjuncta tulit. Suppressis mensibus, venter pedetentim excrevit; sed magis ad dextram *hypogastricam* regionem: Sinus pariter tumidior apparuit. Initio graviditatis acerbos & fere continuos ossis sacri, lumborum ac totius infimi ventris dolores sustinuit: nauseae, animique non gravia deliquia, constantia fuere. Quinto circiter mense, foetus motiones aliter, quam in antea actis graviditatibus, seu semper dextras molestasque sensit: Quo tempore, mammae lacte distendi coeperunt. Dolores autem quolibet mense expleto, usque ad nonum, semper cum foetus motibus adaucti sunt; quibus praegnans vehementer excruciat, in lentam febriculam incidit, multumque emaciata est. Nihilominus octavo & nono mense adeo repletae sunt mammae, ut lac sponte flucret. Labente jam, nono a conceptu, Januario mense ann. MDCCXIV., parienti dolores acerbissimi; & praecipue lumbares

bates , incesserunt . Quatriduo puerpera laboravit : nec paulum aquae fluxit . Quapropter Chirurgo accito , qui partus vias exploraret , prorsùs ineptas ad foetus exclusionem invenit . Tandem in gravioribus partus doloribus , mater , a dextra infimi ventris parte ingens corpus velut divelli , locoque moveri sensit , quod pròtinùs ad dexteram superiorem umbilici regionem ascendit . Adstantes foetum , quinque transversos digitos elatum , externo tactu noverunt . Tum omnes materni dolores , & pariendi conatus deleti sunt : Nec foetus ulteriùs motus est ; sed velut inutile pondus proximè sub integumentis communibus tangebatur ; ubi abditus , rotundo capitis vertice , & manus digitis , occupatum locum exploratoribus evidentissimè designabat . Mater exindè resecta est : cui reverà peperisse videbatur , simul atque foetum loco moveri percepit . *Lochiorum* postea fluxus nullus fuit . Majori lactis copia nutrices impletae sunt ; quod brevi recessit . Tribus internum partum sequentibus diebus nauseae vomitusque excitati sunt . Post haec , sedatis omnibus , Mater lecto surgens , omnique incommodo vacua , domestica pensa resumpsit : vix aliquo remanente mutati ponderis sensu . Mense jam praetergresso , corpus quoddam

L

velut

velut carnosum , sanguine tinctum , & juglandis magnitudine , ab utero sine dolore emisit . Paulo post menstrui fluxus ex ordine successerunt : quos tamen exigui dolores ad primam a foetu relictam sedem praecedebant . Tres menses postquam internè , seu in proprio ventre pepererat , idest ad Majum mensem ejusdem anni Celeber Anellius , tunc in Regia hac Aula Chirurgus , caesareum partum , sive ventris sectionem tentandam proposuit ; vel quòd naturâ audens erat ; vel quia id in alia Taurinensi Muliere , cui foetus extra uterum , maturus tandem putruerat , a nobis jam antea tentatum audiisset (i) . At verò nobis id non probatum est , tum ob prosperam Mulieris valetudinem , tum aliis de causis : quamquam foetus conceptio & accretio extra uterum , immò praecisè in dextro ovario ; simulque ascensus ad superiorem dexteram abdominis cavitatem , satis superque innotuisset . Itaque laudatus Chirurgus , eodem anno librum edere contentus fuit ; in quo tam singularem miramque graviditatem , quantum observare potuerat , enarravit . „ Il faudra (scribit „ annos XIV. antequam ab hac defuncta „ Muliere foetus extraheretur (k) que les Curieux

(i) Haec Histor. superius habetur fol. 84.

(k) Suite de la nouvelle Methode &c. fol. 303.

„ Curieux attendent, que le destin ait déci-
 „ dé de son sort, & que Messieurs les Mede-
 „ cins & Chirurgiens de Turin leur commu-
 „ niquent l'Histoire entiere de cette grossesse,
 „ se... & on ne negligera pas sans doute de
 „ leur faire part des circonstances les plus
 „ remarquables, qui accompagneront jusqu'
 „ á la fin la grossesse de cette Femme „ Id
 „ verò perficiendi tempus , ut ut paulif-
 „ per serum , accessit . Igitur huic mulieri
 „ suppressis exindè mensibus , de nova
 „ graviditate dubitatum est . Quapropter
 „ caesarei tunc partus tentandi , si reverà
 „ praegnans fuisset , neque abortum primis
 „ mensibus fecisset , occasio praeberi vide-
 „ batur . At menstruorum fluxus ab ad-
 „ versa valetudine impeditus fuerat : & ve-
 „ nereae luis suspicio extunc orta est : quae
 „ utpote in eam a Marito collata , subindè
 „ clariùs , ab octavo ad reliquos graviditatis
 „ annos plures partes infestans , se manife-
 „ stavit . Sic a X. usque ad XV. *gestationis*
 „ annum hujus Mulieris res in deterius abie-
 „ runt : donec assiduâ febriculâ , doloribus
 „ & ulceribus in universum corpus affecta ;
 „ & ad maciem ultimam redacta , tandem
 „ errosâ facie , adhuc praegnans interiit Kal.
 „ April. MDCCXXVIII.

Posteriâ die , nobis postulantibus , Ca- *Secundae gra-*
 daver in Anatomicum Regii Archigymna- *viditatis inspe-*
 L 2 *ctio in hujus* fii

*Feminae Ca-
davere.*

Fig. I.

ssi Theatrum, delatum; ibique coram Me-
dicinae, & Chirurgiae Professoribus, aliis-
que sexcentis dissectum est. Antequam ape-
riretur, foetus caput & manus adhuc ex-
terno tactu discernebantur, ut superius di-
ctum fuit; sed versus *hipogastricam* cavi-
tatem aliquantum descenderant. Cadavere
aperto, membranosa & musculosa abdo-
minis tegumenta; multum arefacta & gra-
cilia apparuerunt. Post haec, Omentum
subtile & exsuccum, sed circumquaque
novis velut tenuibus membranis Perito-
naeo firmiter connexum; atque insuper
usque ad pubis summitatem protensum ei-
que valde adhaerens: Duram densamque,
& velut *coriaceam* membranam immediate
obtegebat, cui valide etiam jungebatur:
Erat autem membrana, *chorion* ipsum foe-
tus, *amnio* conjunctum; quae mortui foe-
tus partibus ita accomodabatur, ut jam
foetus hujus imaginem exterius repraesent-
taret: Brachium verò praecipue manum-
que sinistram, velut lata & aptissima chi-
roteca involuebat. Supra *Chorium*, neque
placentae vestigium supererat, exceptâ tu-
niculi *umbilicalis* portione integrâ adhuc,
vasisque apertis; quae a foetu per dexte-
rum latus ad *chorium* protensa, illud per-
forabat; & deindè ad externam faciem
nonnihil erumpens, se jam a *placenta* di-
vulsam

vulvam indicabat. Idem *chorion* ad posteriora cum Matris *mesenterio* arcuissime jungebatur. Et unio a mesenterii limbo incipiens, duos transversos digitos latitudine, & tres longitudine versus centrum protensa excurrens, ad ultimas lumborum vertebrae definebat.

Caeterum foetus positio in ventris cavitate haec fuit: Anteriori parte ad dorsum Matris, obliquâ tamen & pronâ facie conversus, superioribus *frontalis* & *parietalis* ossis extremitatibus in cacumen elatis, atque eò magis, quò ejusdem nominis sinistra ossa depressiora erant. Truncus supra modum distortus: nates ad dexteram elatae: finistrum latus valdè flexum. Dextera coxa adeo erecta, ut genu faciem obliquè pertingeret. Genitalia dexteri pedis appositione depressa; & ad foliorum similitudinem extenuata. Sinistra coxa extensa & non nihil ad laevam exterius erecta; cujus genu ad oppositum nonnihil distorto, crus cum pede in saccum, qui supra dexterum latum uteri ligamentum, seu potius ad dexteri *ovariorum* locum excavatus erat, extendebatur. Brachium dexterum usque ad medietatem ossis *parietalis* capitis elatum; cui manus in pugnum complicata adhaerebat. Sinistrum verò brachium ad inferiorem faciei partem positum;

Inventi in Cadavere foetus descriptio.

d.

f.

★

b.

c.

Fig. II.
c.

ita ut carpo inferius labrum & mentum obtegerentur. At haec manus, ut etiam altera, firmis digitis & unguibus instructa erat, sed multum distorta. Quid plura? Foetus hinc undique distortus erat, & omni ex parte admirandus. Ejus extima superficies, albidâ, oleosâ & velut sebaceâ crustâ obtegebatur: quae tamen crusta non undique ejusdem erat consistentiae; sed mollior circa collum, & ubi femora aliaeque partes flectuntur: & quod observatu dignum est, unguen hujusmodi, patenti aeri expositum, non secus ac gypsum aquâ subactum, brevi concrevit. Praeter haec omnia (quis crederet?), hujus extincti homunculi externae internaëque partes, licet tandiù mortuus omnique nutrimento destitutus extiterit, molles adhuc & flexiles erant: totumque cadaver musculosum, pingue atque torosum, octo librarum pondus excedebat; atque maturus foetus debito tempore in lucem editus videbatur. Cutem habebat subtilem & gracilem, verum unctuosam, mollem & validam: Sub hac adipalem tunicam, densam, crassam, & firmam. Inter musculos verò, & in internis cavitatibus, ut etiam supra costas exterius & interiùs, pulcherrima pinguedinis strata & velut cumuli inventi sunt. Musculi praeterea firmi, optimèque enutriti, sed
fibris

Fig. I.
k.

fibris quamvis torosis & validis , nonnihil nigricantibus instructi . Infimi ventris viscera , quamvis nonnihil pallida , humiditate tamen & flexibilitate naturalibus erant simillima . Stomachus , totusque intestinorum canalis vacui ; at interiùs quodam nigro unguine, velut *meconio* , obliniti : Ventriculi facies internà in plicaturas *rhomboidales* corrugata : *Mesenterium* densum & validum : Renes quà proprii , quà *succenturiati* , omnino naturales : atque hoc modo reliquae abdominis partes . In pectoris cavitate cor humidum & firmum , at sanguine omninò vacuum . Sanguineorum vasorum trunci magni & sólidi , simulque exangues : Validum , & instar recentis , *pericardium* : *Thymus* plenus & tener : Ampli mollesque & flaccescentes pulmones , sed albi , atque omni pariter sanguine destituti ; quodque notandum praecipuè est , aquae immersi , non aliter, quàm si jam spiritum duxissent , supernatabant . Caput erat satis firmis capillis ornatum : Dura mater valida , tensa , uda & albida ; cujus messoria falx multum extensa . Cerebri verò utraque pars , corticosa videlicet & medullosa , eodem rubicundo colore , carnis in morem suffusae . At spinæ medulla , omni ex parte naturali simillima : Pia mater & omnia nervorum

L3   principia

principia , debitâ crassitie distincta . Splendentes oculi , & quamvis aquoso humore destituti , aliorum tamen humorum supplemento pleni & convexi . Nares apertae , lingua flexibilis , mollis & rubra , Gingivae durae , ex quibus jam dentes prominebant . Demum aures aut parum , aut ferè nihil conspicuae .

Fig. I. & II.

✱

*Genitalium
Matris partium
descriptio , &
super hunc foetum
ejusq. graviditatem
animadversiones .*

Fig. I.
h. & g.

Fig. II.
h.

Itaque saccus , quo sinistrum crus foetus , ut annotavimus , continebatur , ruber erat , validis & musculosis membranis contextus , cujus diametros ovi gallinacei diametrum non excedebat . Nec tantum pedem & tibiam , sed insuper materiam quamdam , memoratae foetus crustae non multum ab similem , fibris vasculorum eleganter complicatam atque contortam , albam , friabilem simulque oleosam & lubricam capiebat : At verò interna hujus excipuli membranacei superficies , ossibus tenuibus laminis obtegebatur ; ejusque dexterum externum latus velut in zonam porrectum , tenuium matris intestinorum partem sibi adjungens , indè usque ad sinistram cadaveris coxendicem elatum , eidem connectebatur : Matris verò dextera *falloppiana* tuba , quantumvis nonnihil crassitie aucta , naturale tamen ab utero principium situmque servabat : at progressu , & maxime latiori extremo clausa , & memo-

rati

rati sacci margine sine ullo amplius tentorii & fimbriarum vestigio omnino coalita atque confusa. *Ovarium* dexterum nullum: sed ejus loco saccus iste repertus est; qui revera nihil aliud erat, quàm *ovarium* ipsum, in quo foecundatum ovum, dum cresceret, necessariam sibi stationem comparaverat. Nam probabile est, tertium feminae, tunc postremum conceptum, in hoc *ovario* fuisse praestitum; foecundatumq; ovum ab *ovario* erumpere nullo modo potuisse, ob tubae impedimentum, quae scilicet non tantum ad majus extremum jam dudum, imo, ut ab ejus fabrica, & continuitate visum est, ab origine clausa erat; sed etiam prius quàm Mulier conciperet, ita *ovarum* tunicae superducta, ut eam indurans & densans, omnem ovorum exitum impediret. Hinc patet, ovum illud *ovario* coërcitum, ibi *placentae* ope, ut ante foecundationem actum fuerat, nutritum fuisse; atque ad debitam nascendi magnitudinem excrevisse: foetus deinde maturus, rupto *ovario*, internèque partus, ab eodem exivit; & ventris cavitate receptus, sequentem alteram graviditatem produxit. Pedem verò, quo loco primum excreverat, semper retinuit: qui locus utpotè prius, continendi maturi foetus capax extiterat, postea a minori sanè corpore

Fig. II.
k.

pore occupatus, naturali suo contractionis momento paulatim circa pedem coarctatus est, & ad minorem capacitatem accessit. Igitur toetus, ventris cavitate exceptus, ob intermissam nutritionem, mortuus est; & ut supra diximus, aliquibus ventris partibus adnexus, tandiù integer & incorruptus permansit. Credibile igitur quoque est, hanc Mulierem, quae antea bis jam felici eventu pepererat, ita concepisse, ut ova ab altero seu sinistro *ovario* tubaque, exciderent, & in uterum portarentur: quae partes tunc temporis, non unà connexae erant & coalitae, sed in naturali statu dispositae. Sed cum inde viderimus, tubam hanc sinistram decurtatam & corrugatam, inferiori parte, *ovario* annexam fuisse, ac si alteram imitatura, successu temporis eidem prorsus coalescere voluisset: Idcirco concludendum est, susceptam hanc tubae connexionem in causa fuisse, ne Mulier a tertia graviditate amplius conceperit; ovis, si quae foecundata fuerint, ab *ovario* in ventrem delapsis, ibidemque forte & fortuna dissipatis & perditis. Caeterum huius feminae uterus omninò naturalis erat; immò pro ratione Mulieris, quae jam pepererat, mole parvus videbatur: Quae uteri tubaeque corrugatio & diminutio, ad humorum

humorum fluxuumque defectum , ob ultimam graviditatem sequutum, referenda est. Cum verò hujus uteri fundo , foetus natibus exteriùs incumberet , hinc fortasse a facta non levi pressione vasis , humorem ad has partes deferentibus , eadem *corrugatio* quoque ex parte repeti potest . Tria ergò adnotanda sunt in hoc casu , antea invisa & inaudita : I. Duplex , seu complicata unius foetus graviditas : prima enim graviditas novem mensium est ; iusti nempe atque maturi viventis foetus in *ovario* : Altera verò duorum mensium supra XIV. annos in abdomine ; quo spatio temporis idem foetus mortuus fuit . Legimus enim conceptos foetus in *ovario* ; sed non ibi usque ad maturitatem vixisse. II. Ab artificiali utero maturus foetus per eruptionem in Matris ventrem prodiit , hâc salvâ & incolumi : Cum tamen alii omnes foetus , qui concepti in *ovario* hoc pacto erupisse leguntur, huc usque , quod sciam , ut & illi , qui in internis tubis adaucti eadem ratione sibi exitum paraverunt , extremum illicò fatum matribus attulerint . Ratio autem , cur alii foetus , qui pariter laceratis *ovariis* exierunt , mortui antea sint , hic autem vixerit , esse videtur ; quòd illi in intimis *ovariis* concepti , illa non multùm dilatare potuerunt ;
 ficque

sicque multo antè maturitatem , velut *testiculari* abortu exclusi sunt ; & multà laceratione factà , vasa ideo , quae in interiori testis substantia sunt plura atque grandia , & praegnatione grandiora praestita , rupta sunt , ut fatalis Matribus *haemorrhagia* sit consequuta : velut supra posuimus . At noster faustè conceptus fuit , & crevit inter propriam testis substantiam & succingentem tunicam ; ovo scilicet ad ambitum jam propulso & ab una tunica impedito . Quapropter , ut ut insolita harum partium distentio , majoribus ac saevioribus in dies Genitricem cruciatibus afficeret ; tamen huic distentioni , tunica praecipuè obnoxia fuit ; quae nempe naturâ suâ *extensilis* , multò magis , quàm *ovariorum* substantia , resistit , atque ut ut densior , se se indè tamen paulatim extendit , crescentis foetus moli cedens : neque antè maturum foetum rupta est . Quia verò *peritonaei* pars extat haec *ovariorum* tunica ; dum tenderetur , renes , seu lumbi , quibus *peritonaeum* firmissima adhaesionis puncta obtinet , torquebantur . In ejus autem disrptione , non multùm *haemorrhagiae* sequutum est ; quia haec tunica , vel in saccum expansa , non multis , nec magnis , sed minimis tantùm sanguineis vasis ad superficiem reptantibus refertur . Rupto autem

umbilicali

umbilicali funiculo , *placentâque* in *ovarîi* substantia relictâ , imò ita adhuc haerente , ut majora ejusdem sacci , & testiculi vasa non rupta fuerint , Mater incolumis superstitit : pauca sanguinis effusa quantitas , per abdomen consumpta : & rupta tunicae vascula consolidata sunt . *Placenta* verò in *vascularia* frustula , fibrasque & liquamen , ex parte in osseam velut substantiam concretum , resoluta est ; ut saepè in varia animalium partium collectione accidere observamus . III. Summè mirandum est , hoc foetus cadaver ultra quatuordecim annos in Matris ventre , incorruptum , humidum , flexile , molle & carne plenum extitisse , ac si foetus horâ , antequam extraheretur , extinctus esset . Cujus pulmones post 12. annos , ac si nunc evulsi essent , apud nos balsamico in liquore servatos & molles , quisque videre potest . Totum verò cadaver exsiccare , licèt soli expositum , multisque salibus conspersum fuerit , multis hebdomadis , vix potuimus : adeo verum est , hunc foetum , qui nunc in nostro pariter musaeo positus est , fucis , multâque pinguedine & carne abundasse . Causae , quibus cadaver hoc servari potuerit , duae videntur admittendae . I. Impeditus principii destruentis , nempe aëris , é Matre in foetum liberior aditus ;
quâ

quâ etiam ratione fructus, aliaque corruptioni obnoxia corpora conservantur. II. Vitæ peculiarium hujus corporis succorum exhalationes, ut hi intus quiescentes, immotique contenti fuerint. Cerea sic superficies quibusdam fructibus inducta, eos diu intactos tuetur: ovaque obducti *glutinis* ope, stipatis poris, ut Celeb. *Raumur* expertus est, ad annum, tamquam si recentia essent, optimè conservantur. Et sanè cum nobis compertum sit, foetus materno ventre abditos, saepius non adeo defendi aëre, quin corruptionem contrahant; sollicitamur asserere, crustam illam, seu pingue gluten, quo foetus hic noster undequaque obducebatur, communicationem foetus cum aëre, materno ventre contento, humorumque foetus expirationem impediendo, ea praestasse, quae ad cadaver tandiu incorruptum & integrum conservandum requirebantur. At peculiare adeo *phaenomenon*, & praecipuè hujus sebacei tegumenti origo, fusiolem calamum, majoremque disquisitionem requireret. Quod tamen nos, brevitatis & historicae tantum, non verò supervacuae orationis amatores, hic non conficimus.

Graviditas intermedia in tuba, seu ad anteriorem ejus

Sed postquam externam ovariorum graviditatem diffusè explanavimus; consonum est, ut pariter externam tubarum consequamur. Utriusque tubae sim-
briarum

briarum bases ab arcto quodam , velut tendineo , circulo obligatae sunt , & in unum corpus coalitae . Hae fimbriae quemadmodum progressu liberae , & in latum expansae , elegantem pelvim sive infundibulum praestant ; ita ad circuli limbum constrictae , primam ibidem tubae angustiam constituunt . Porro , sicut internarum *tubariarum* graviditatum causae , ab altera plerumque tubarum angustia , seu earum in uterum introitu , repetendae in genere sunt ; ita & externarum *gestationum* rationes , ab hac prima angustia aestimandae . Etenim externa tubarum *gestatio* fit , quum ovum in *ovario* foecundatum , atque ab eodem erumpens , in alterutrius tubae principio , per quod ad usque uteri caveam devehi oporteret , impeditur : seu in tubae pelvi , aut tentorio , ut dicunt , excipitur quidem ; ab hoc tamen per angiportum , seu per primam illam *circulari* angustiam , in tubae progressum minimè traducitur . Hoc verò primi ovorum progressus impedimentum , vel ab insuperabili *circularis* limbi contractione , aut obstructione quâlibet evenire potest : vel a lento tentorii adeo implicante muco , ut licet tubae annulus liber extet ; irretitum tamen ovum trajici ulteriùs non queat : Secundò si *oviductus* per unam , aut plures

suarum

suarum extremitatum , seu fimbriarum ,
 cum ovario ipso , aut lato ligamento , aut
 attiguo *peritonaeo* , aut ibidem delapso
 omento , aut alio quolibet viscere , ita
 nexus atque firmatus sit , ut quamquam
 suscepto jam ovo , & spermaticarum par-
 tium tensione , a foecundo coitu excitatâ,
 deservente desinenteque , relaxetur & con-
 cidat ; non tamen suam pelvim versûs ab-
 dominis latera atque imas partes inflectat
 & dimittat ; sed adhuc ita erectam stabi-
 lemque servet , ut ovum retineat ; neque
 ad *ventralem* praestandam graviditatem de-
 labi sinat ; neque ob memoratos nexus pro-
 movere ad uterum valeat. Hae autem vitio-
 sae connexiones osculi & *tubarii* vestibuli
 cum adjacentibus partibus ; non solûm a
 praecessis inflammationibus ex violenta
 partium divulsione in laboriosis partibus
 aliisque casibus , aut tumoribus , aut succo-
 rum congectionibus , aliisque affectibus , sed
 etiam a mala interdum in origine con-
 formatione contingunt. Quamobrem ita ef-
 fecta *tubaria* graviditas , si ovi *placenta* , ten-
 toriis faciebus adnexa , succorum cum iisdem
 commercium ineat , suos non difficilè pro-
 gressus consequetur . Atque haec externa
 tubarum conceptio illa est , quam nos , ut
 ab harum partium interna , atque insuper
 a *ventrali* externa distinguamus , interme-
 diam , non secûs ac superiorem , *ovarii*
 sub-

Substantiae ejusque tunicae interpositam ,
vocare consuevimus . Externarum *Tubarum*
humanarum graviditatum nulla
hactenus apud Scriptores certior atque
praeclarior est tradita , Vercellensi illâ al-
terâ graviditate extra uterum , primûm
nobis a peritissimo Chirurgo , hinc a doc-
tissimo Medico communicatâ , quam jam
superiûs pag. 112. libavimus . En accura-
tam Epistolam , nobis super hac singulari
graviditate partuque & extispicio , a Cl.
Guala Med. Doct. , nostrique Archiatro-
rum Magistratus in Vercellensi Urbe &
Provincia Vicario , transmissam . „ Anna

„ Catharina Uxor Joannis Baptistae Boc-
„ cardo bajulatoris Illustris. Comitis ab
„ Auxiliano annorum 32. , elapso fle-
„ rilis Conjugii decennio , etsi stato tem-
„ pore debitaque quantitate fluxum sexui
„ proprium singulis mensibus obtinuerit ,
„ doloribus renalibus diu vexata , ac pri-
„ stinae incolumitati etiam secundò resti-
„ tuta , tandem mense Octobris anni à par-
„ tu Virginis 1738. concepisse haud dubiè
„ opinata fuit , ex insuetis uomitibus , nau-
„ seis , cardialgiis bimestri spatio perseve-
„ rantibus , quod ratum , firmumque indi-
„ cavit lactis stillicidium ex mammarum
„ papillis secundo gestationis mense erum-
„ pens . Nondum , aut forte vix completus

Vercellensis
Historia altera
externae Tu-
bariae gravi-
tatis , cum foe-
tus corruptione,
ejusque per a-
num dejectis
ossibus .

„ numerabatur tertius gestationis mensis,
„ dum versus internam ilei sinistri faciem
„ distinctum foetus motum persenserat, ac
„ firma fruebatur valetudine, qua usque ad
„ finem Februarii 1739. seu quinto gesta-
„ tionis mense gavisa fuit, quo tempore
„ hebdomadae spatio febricitavit terque
„ *phlebotomata*, ac semel epoto purgante
„ cessit penitus motus foetus, pondusque
„ gravativum per abdomen mobile persen-
„ tiebat, ac biduo menstruas purgationes
„ sustinuit mediocris quantitatis, & sani-
„ tati valedixit; elapsis tribus hebdomadis
„ adhuc menstruata fuit, uomitibusque
„ sollicitata per dies 15. brevibusque in-
„ terpositis diebus gravissima passa fuit
„ ventris tormina cum conatibus dejicien-
„ di foetus, tenesmo affectorum more: per-
„ severabat talis affectio torminosa irritis
„ quibuscumque remediis octavo gestatio-
„ nis mense, Majo videlicet, dum me per
„ laudatum Comitem enixe precata fuit ut
„ illi opitularer, ac tam pertinaci morbo
„ modum imponerem; & en vix enarra-
„ tura diuturnitatem iliademque sympto-
„ matum quibus divexata fuit, fibulam
„ quam ano prîdiè ejecit ac asservabat,
„ pre manibus fumens dixit: hoc heri ano
„ os eieci & alia parva, nec ulla mihi à
„ cruciatibus quies diù, aut noctù; precor
ita-

itaque . . . Obstupui sane, ac fateor primo
obtutu fibulae, quae propriis donabatur
capitibus, me suspicatum fuisse potius
femur ranae extitisse quam fibulam hu-
mani foetus, etsi arduum excogitarem
potuisse illud intactum deglutiri: cessit
tamen protinus stupor, ac meis interroga-
tionibus respondit ut supra, eoque magis
dum infimum ventrem explorando, tu-
morem in sinistra regione iliaca incurri
haud mediocriter dolentem, caeteris qui-
buscunque abdominis partibus naturali
mole & consistentia fruentibus; utque
propriae non tantum satisfacerem curio-
sitati, sed ut de concepto iudicio quot-
quot voluissent testes habere potuissem
Xenodochium hocce (Eminentissimi
Guala Bicherii jussu à fundamentis con-
structum opibusque tanto opere dignis
dotatum, anno á partu Virginis 1220.)
Mulierem adire hortatus fui, quod mihi
etiam in otium cederet illud bis in die
petenti egrotos curaturo. Cessit horta-
tioni mulier, jussuque rigido extemplò
edito singulis famulatum praebentibus
in eodem nosocomio, ne stercoreaceum
vas emundarent nisi adessem, primo die
binas ejecisse costas stercore involutas
cum aliquibus vertebrae ac filamentis
muscularibus (putrefactis) inspexi, se-
cundo

„ cundo die aliquas vertebrae cum hume-
„ ro, tertio die quatuor costas cum clavicula
„ aliquibusque vertebrae, quarto die unde-
„ cim costas cum duodecim vertebrae,
„ quinto die tibiam, radius, & fibulam,
„ sexto die tibiam, septimo scapulam; ac
„ praeter morem hanc ejiciendo doloribus
„ divexata fuit, leviusque duodecim circiter
„ horarum spatio febricula excitata, ac
„ duobus interpositis diebus ab ossium eva-
„ cuatione vacuis, à primò ad duodeci-
„ mum (qui pro hac vice fuit terminus
„ evacuationis ossium, immorata in nolo-
„ comio sexdecim tantum diebus) demptis
„ duabus costis, unaque scapula, atque os-
„ sibus capitis, omnia ad humanum sce-
„ leton efformandum ossa ejecit: emun-
„ data recepi, numeravi, asservo: quatuor
„ mensium spatio immorata domi, sueta
„ ventris tormina passa fuit; nunquam ta-
„ men aliquid ex superstitibus ossibus eje-
„ cit: dum repente validis cruciatibus ven-
„ tris affecta, opus habuit manu chirurgi-
„ ca; quae die duodecima Octobris, digitis
„ ex ano avulsit os occipitale: elapso mense
„ vomitibus ac torminibus ut supra affectae
„ eadem solerti manu os coronale duabus
„ divisum in partibus extractum fuit, dex-
„ trum videlicet mane, sinistrum vero ve pe-
„ ri: reliqua interim ejecit disperditque ac
tan-

„ tandem cachectica evasa, die nona De-
„ cembris obiit. In denata muliere inven-
„ tum est abdomen mole preter morem
„ tensum; sectis musculis visa sunt intesti-
„ na flatuosa, & tensa; omentum totum
„ sinistrorsum protendebatur, & versus re-
„ nem peritoneo adhaerebat, ubi mirum
„ in modum conspiciebatur densum, gra-
„ cili, laxaq: se exhibente reliqua ejusdem
„ substantia, cujus inferior lamella intra
„ colon & jejunum veluti conssepulta, nul-
„ laque ejus pars obvelabat intestina,
„ adhaerebatq: etiam ovario, & vesicae
„ urinae: Ileum pene totum inflamma-
„ tum cum inferioris lamellae omenti par-
„ te conspeximus. Uteri substantia incolu-
„ mis penitus, & mole parvus virginum
„ more, in cujus anteriori parte parva pu-
„ ris quantitas, quae nullam continui so-
„ lutionem habuit, aut labem, se se exhi-
„ buit; huic (à quo tamen facile avulsa
„ fuit) in posteriori parte, necnon ejus-
„ dem ligamento lato, & fimbriis tubae fal-
„ loppianae dextrae adhaerebat placenta
„ densissima, extrinsecus colore albicans,
„ intrinsecus vacua, & naturam verae pla-
„ centae redolens, vasisque quamplurimis
„ intertexta sanguiferis, quae cum vasis
„ fimbriarum falloppianae dextrae haebant,
„ atque communi fruebantur consortio,

„ magnitudine ovi gallinacei, circa intestini
„ colon finem implantata , cui intestino
„ etiā sinistra tuba posterius inflexa adhae-
„ rebat , quod in diversis etiam punctis
„ unācum ileo osculabatur . Fundo uteri
„ dextrorsum pendebat hydatis maxima, in
„ cujus folliculo serofus scatebat humor ,
„ ab ipsoque ovario dextro membranam
„ & vasa mutuare ostendebat ; ovariis in-
„ terim substantia & figura vix à natura-
„ libus recedentibus . Ubi implantatam di-
„ ximus supra dictam placentam , hiabat
„ ostium trium transversorum digitorū la-
„ titudine, commune ipsi placentae & colo-
„ obductum veluti sphinctere & quasi cal-
„ losum versus sinistram partem : quaque
„ parte mutuo osculantur ileon & colon,
„ septo veluti intermedio valde consisten-
„ ti & denso invicem & dividebantur &
„ annectebantur , ut quae oculus distincta
„ conspiciebat corpora , ob mutuam coa-
„ lescentiā indistinctum viderentur corpus;
„ ibique implantata orificia quamplura
„ conspeximus mutuo hiantia , ac rectā
„ ab ileo ad colon producta . Spero Te
„ aequo animo suscepturum hoc pignus
„ obsequii mei ; vehementerque cupio sen-
„ sus tuos intelligere de singulis rebus in
„ hac historia traditis . Vale interim Rei-
„ publicae Medicae bono & gloriae , Vir.

Sa-

„ Sapiientissime , mihiq̃ue ultro jussuum
 „ tuorum favere ne dedigneris precor .
 „ Vercellis 23. Februarii 1740. , „ Graviditatem hanc *tubariam* externam fuisse , luce clarius est : Neque enim haecenus ab Auctoribus , hujus generis clarior graviditas est prodita . *Ostium* illud *trium transversorum digitorum latitudine* , praebuisse aditum foetus partibus , quae ab ejus corpore , ad locum graviditatis , non valde clausum nec satis ab aëris commercio protectum , sensim corrupto dissolutoque , in adnexum colon intestinum migrabant , alterâ epistolâ luculenter nobis Doctissimus idem Guala confirmavit . Hujusmodi hiatus sensim á corruptione accumbentis foetus , tùm verò vetustate labrosum , seu velut sphinctere obductum , & insuper *callosum* seu tanquam *fistulosum* , fuisse praestitum , facile quidem intelligimus . Sed tanta *coli* intestini laesio sine digestionum ac naturalium succorum invalescente depravatione diu vigere non potuit , quin sensim , dirutis naturalis oeconomiae legibus , lethalia *chyloscos* vitia insurgerent . Ita Peritissimus Serafinus , Vercellis Chirurgiae Professor , ibidemque Xenodochii Chirurgus , qui feminâ quoque viferat & observaverat , tùm verò occipitale os jam ab ineunte elapso Octobri ex ano extraxerat , cum ad finem ejusdem men-

sis Taurinum advenisset, referebat mihi, singulas, ad illud tempus, alvinas in femina dejectiones, veluti totidem dolores partus atque conatus esse, easdemque inditis clysteribus acerbiores fieri, tum verò rarò concoctas, saepiùs crudas, saepe ichorosas, semper frequentes, prodire: Ut ideo ex laelis perditisque primorum viscerum officiis, cachecticam primo praestitam feminam, postea ab erosioni- nis caussis ad intestinum inflammata, facto cessisse, mirandum non sit. Caeterum cum mihi Serafinus os illud capitis, aliaque minora jam excreta, quae secum de industria tulerat, ostenderit, meosque sensus efflagitaverit, non difficilè aperui: trunci, artuum & capitis ossa, jam excreta aut extracta, à proxima recto intestino sede descendisse: Occipitale os, molis & inaequalitatis causâ, inferiori recto se transitu infixisse: minora levioraque ossa liberum habuisse trajectum: foetum, qui extremâ jam corruptione solvebatur, versùs crassorum intestinorum finem tenuisse sedem; fortè in tubae extremo, interiùs tamen inflexo; tum verò membraneis sepimentis ac vinculis, fortasse & placentâ ipsa, obligatum fuisse, simulque crasso intestino ita accumbentem; ut eidem attritum & labem, indeque dissolutionem latamque apertionem intulisse, sentiendum esset. Neque, ut liquet,

quet , á vero discessimus . Porro , quòd quippiam durioris , (ut idem Serafinus retulerat) tumidiorisque , cum majori , prae aliis partibus , ad pressionem molestia , ad sinistrum ilium perciperetur , dum dextrae tubae tentorio insideret conceptus ; id certè referendum est vitiosae ejusdem tubae , appensique foetus , versùs sinistrum latus inflexioni magnaeque productioni : neque enim aliter dextra tuba in contactum intestini *coli circa* ejus *finem* accedere potuisset : qui nempe *coli* intestini locus á sinistri ilei regione procedit . In Actis regiae Societatis in Anglia philosophicis , quorum eruditae in italicam linguam versioni , a celeb. Equite Th. *Dereham* susceptae editaeque , nobilissima ea plura debemus , quae plerisque nos Italos , peregrini idiomatis causâ , dudum fortasse latuissent , a cl. *Younge* relata pecudis tubaria externa , graviditas est ; undè agnus ad usque omenti medium irreptus , ibidemque coalitus fuerat . (*)

Atqui *tubaria* hujus generis graviditas non solum in libero spatio est , quod nempe admodum extendi potest absque rupturae vasorum discrimine ; sed nexus in origine atque stabiliior suoque tentorio superiora respiciens oviductus , quò magis ab

*Externi tubarii conceptus, cur distine inter-
tèque interdum servetur.*

ac-
(*) *Saggio delle Transaz. Filos. &c.*

Tom. III. fol. 32.

accrescente ovo , foetuque ad hunc locum expanditur , & in abdominis liberrimam superiorem caveam prorogatur , eò faciliùs obviis attinguis partibus connectitur; praecipuè cum *peritonaeo* , quod quidem inexhausta membranarum , ligamentorum , atque involucrorum , in quaecunque ventris spatia scaturigo est : ut ideo *peritonaei* productionibus hìc illìc implicatus , commodissimum accrescenti conceptui , facilisque simul extensionis multaeque firmitatis cubile , pluribus velut sepimentorum ordinibus suffultum , apparare valeat. Ideo externi istiusmodi *tubarii* conceptus diutius prae caeteris internis totis , sinè lethaliùm disruptionum discrimine protrahuntur ; & ad usque foetus maturitatem , & ulterius , servari queunt . Namque , ut *ovariorum* succingentem tunicam quàm maximè sinè lethali valorum ruptione , propriam verò substantiam quàm minimè dilatari posse , superius ostendimus ; ita & tubae , cum in interna cavitate multam extensionem sinè hoc mortali sanguineorum canalium excidio ferre non queant ; exterius tamen , seu ad infundibulum , imò & ad externam tunicam , non difficile ferunt : ubi nempe haec vasa majora non sunt , & si aliqua sint , non ita sunt tensa , ut facile quoque extendi non queant : seu densè plicata , atque admodum

tor-

tortuosa sunt; ideoque productioni aptissima. Ita in variis interdum hydropis speciebus *ovaria* atque tubae ad haec loca enormiter tument, & aquis implentur; neque tamen tam facile, lethalter ab-rumpi solent. Hydropem muliebris *ovariorum* memorat laudatus Eques *Dereham* (*) descriptum a summo Viro, Equite *Hans Sloane*, cujus digna sanè laus est, Magni Isaaci Nevvtoni in Regiae Societatis Anglicae principatu successorem esse. Vidimus nos ante hosce XXX. annos, hydropem *ovariorum* dextri in nobilissima Taurinensi Femina, in quo plus LXXX. librae limpidi feri congestae fuerant. Ita celebris est historia *Munickii*, spectatissimis Bibliothecae Anatomicae Auctoribus communicata, & ab iis Icone exposita (l) quâ tumor dextrae tubae CXII. aquae libras continebat: in sinistra verò plures quoque libras redundabant. Sed noster *ovariorum* tumor intra ejus substantiam & succingentem tunicam collectus fuerat: Hic vero *Tubarius*, non in tubae cavitate, sed inter intimam externamque tunicam, & in ejus parte juxta Testiculum, nec non in ligamento lato. (**) Idem putandum est de celebri tumore *Tubario*, CL. libras aquae praeter pro-

Historia variorum
ovariorum Hydro-
pis in Tauri-
nensi Matrona.

Et Tubarum
ex Munickio

Et alius Tu-
barum Hydro-
pis ex Cypriano.

pter

(*) *Tav. delle mater. a tutto l' anno 1700.*

(l) *Tom. I. Part. I.*

(**) *Ibidem.*

pter continente, quem Cyprianus descripsit. (m) Idem de aliis similibus Historiis. Nam si in propria tubae cavea collectae fuissent aquae, facile per uterum foras fluere potuissent. Sed ad externam *tubariam* graviditatem redeunt: cum tubae vestibulum, quò plus *gestatione* ampliatur, eò magis versùs exteriora abdominis plerumque producat; ut ideo non minùs istiusmodi graviditas, quàm externa *ventralis*, Caesareum plerumque partù admittat atque depostulet; Hunc ideo in genere non incuriosè tractabimus; postquam quaedam in specie de peculiari *tubaria* (ut ratum fuit) externa graviditate, & in hac a recenti Viro praestita Caesarea operatione, praecisè dixerimus.

Caesarea operatio, ut tubariae exteriori, seu intermediae, graviditatis, atque ventralis superiori, aequè apta est; ita quocumque tempore, in utraque promiscuè graviditate, habitasse videtur.

Equidem tota nunc Recentium Medicorum Schola primas Caesarei partus laudes memorato Abrahamo Cypriano tribuere solet: tamquam ei scilicet, qui unus Mulierem á *Tubario* partu, huiusmodi sectione liberaverit (n). Ego verò arbitror, non minùs laudabiles esse paganos eos omnes Chirurgo, imo Tonsores, quos Rossetus, Cordaeus, Albofusus, Saguerius, Pelionus, Bauhinus Alique memorant, & laudant: qui nempe diù ante Cyprianum,

fortè

(m) In Epistol. ad Equitem Millington.

1700.

(n) Ex ead. Epist.

fortè faciliùs citiùque , similes operationes felici eventu , matre incolumi , plerumque foecunda superflite, tam frequenter perirece-
re : Imò Cypriano laudabiliores essent , & Cypriano meliores fuissent artifices , si re-
vera , ut rati fuerant , suà hâc sectione & uterum ipsum secuissent : sed hoc licet non fecerint , ut inferiùs dicemus ; quidquid ta-
men , quod Cyprianus fecit , ipsi jam fece-
rant . Cum enim neque Cyprianus satis de-
monstrare valeat , Batavae suae Feminae foetum revera in exteriori tubae sinu exti-
tisse , neque iis aliis tribui possit , suos illos omnes extractos foetus , in sola ventris ca-
vea, non verò in ore Tubarum fuisse ; atque Caesarea , ab Illis Istoque aequè adhibita sectio , & *ventrali* , & *externae Tubariae* gra-
viditati aequè propria esse queat ; Cur eve-
nire non potuisset , conceptus à primis sec-
tos , nunc in tubâ , nunc in ventre fuisse ;
Quemadmodum certiores non sumus , al-
terius , seu Cypriani , conceptum potius in
tuba , quàm in ventre stationem habuisse ?
Veteres illi , atque Recentior iste , super eas
graviditatis circumstantias Caesaream ope-
rationem moliti sunt, siné quibus haec ma-
la esset & perniciofa : scilicet quum praegna-
tionis tumor ad exteriorem ventrem, ac ve-
lut subcutaneus fuit : quum vivi foetus ad
partum nisus , connexiones divellens , prae-
ces-

cesserat: quum indè mortuo foetu, naturæ ad expulsionem conatus successerat, foetus & Matris partium connexus ulteriùs ita solvens, ut, mutatis partium sedibus, acerrimi cruciatus, tumores, inflammationes, indèquè suppurationes, ulcera atque aperitiones plerumque contigerint. (quamquam postremi isti effectus casuales sint; satisque si ab internis spontaneis motibus arctæ nimis partium adhaesiones expediantur) Hoc tantum inter hosce artifices discriminis est; quod illi foetum, operatione exemptum, semper fuisse in utero arbitrati sunt: Hic verò in Anatomicis rebus sanè peritior, extra uterum degere pro certo habuit: sed quo ventris speciali loco, non benè designasse videtur. Etenim Cl. Cyprianus feminam visit, (o) post unum & viginti menses gravidam, cum *ventralis* tumoris loco ultra consuetum altiori; nono mense magnos dolores, foetusque vehementiores motus, postea ad illud momentum, ut probabile est, foetu demortuo, nullos amplius passam; Decimo octavo mense novis denuò cruciatibus, hinc acutis circa umbilicum doloribus prehensam; tandem fungoso ulcere ad umbilici loca percitam. Ipse operam aggrediens, ulcus dilatat: digiti minoris apicem immittit; eoquæ

foe-

(o) Eod. loc.

foetus *parietale* os illicò attingit : Introducto per uices stylo abdomen á dextro latere aperit : indicem digitum immittit : In saccum foetus (quem ipse *Fallopianam* tubam dicit) perventus , juxta rectitudinem albae lineae , forcipe supra digitum posito , deorsum versùs maximam scissuram facit . Foetus illicò justae magnitudinis in conspectum venit : qui , apertione utrinque ad usque pedalem longitudinem producta , praecipuè verò intestinis , in cavitate abscissi ventris manu diligenter coërcitis servatissimeque , integer extractus est . Infantis pedes versùs diaphragma extendebantur . Saccus , in quo foetus fuerat , magni instar marsupii latè patens , *peritoneo* ita adnatus erat , ut una quasi videretur membrana . In hoc sacco adhuc residuum aquae *Amnii* , ipsomet Cypriano iudice , deprehensum est : ut ideo saccum hunc ex ipsis foetus *secundinis* fuisse conflatum , in comperto sit . Vulnus mundatum , indèque ex arte cum debitis spiraculis confutum fuit . Post haec convaluit Mulier ; tertioque ab operatione mense , sanitati reddita , domo exiit : Sequenti anno Filiam peperit : iterumque alio subsequente anno gemellos , Filium & Filiam , enixa est . Haec porrò non satis demonstrare videntur , foetum potiùs in tuba , quàm in libera ventris cavitate fuisse situm .

Et

Et quamquam viderit Vir Cl. , inferiorem sacci hujuscæ foetus partem , dextro lateri uteri circa fundum affixam fuisse ; neque hæc inspectio *tubariam* conceptionem satis demonstrat : cum in nostra Taurinensi femina conceptionem fuisse revera *ventralen* superiùs viderimus ; etsi tuba sacco foetus & loco connexa esset affixaque ; eandemque per tubam latus uteri , ipseque uterus, cum foetu communicarent . Quòd autem ita liberum esset , in viva ad umbilicum aperta femina inspicere & contrectare uterum ; & apertè dignoscere , præter illum saccum, nullam aliam inesse dextrorsus tubam , velut iste testatur Vir , id certè cordatis Anatomicis dubitationem aliquam inducit : præcipuè cum speculantem satis impedire valuissent intestina ipsa ; quæ suis in sedibus propriâ manu tenuisse , Cyprianus affirmat . Porro cum primus hic Autor fuerit , qui foetum Feminae, quam vivam exsecuit , extra ejus uterum fuisse dignoverit ; Tum verò illum , quo equidem solo uti licet, Caesareum partum meliori , prae caeteris Antecessoribus , anatomico lumine exsecutus fuerit ; ansam nobis Idem , & stimulum praebeuit , ut in hoc auxilii genus , & præcipuè in eas , quibus in ejus usum Veteres capti sunt, allucinationes, aliquantulum digrediamur .

Quam-

Quamquam Antiquis ufui folùm fuiſſe videtur , vivum foetum á defunctâ jam matre per Caefareum partum educere ; Neceſſitas tamen ſaeculis omnibus locum praeſbuit , non dicam cautis Artis Magiſtris , ſed Tonſoribus ipsis , atque audacioribus Circumſoraneis , vivas ipſas Matres ex alterutro ventris latere ſecandi ; ut excludi vivi , vel mortui foetus poſſent ; qui nempe per uteri vias non poſſent . Cum igitur tantum facinus extra probae artis leges videretur ; nemo Veterum ante duo proximè ſuperiora ſaecula de hoc Caefareo vivarum partu verba feciſſe viſus eſt : ſi vetuſtam excipiamus Aſpſiam ; cujus fragmenta apud Aëtium collecta , quamdam poſt foetus excretionem , curam proponunt (p) : niſi forſan in Hippocratis ſenſu haec ſectio foetus intelligenda ſit : qui nempe de ſecando ſolùm foetu , non de ſecanda Matre , ſermonem inſtituit . (q) Ita Plinius homines , ex ſecta , ſed defuncta jam Matre in lucem editos memorat : *Auſpicatiùs enectâ parente gignuntur . Sicuti Scipio Africanus prior natus Primus Caefar à Caefo Matris utero dictus . Quâ de cauſſâ & Caefones appellati . ſimili modo natus eſt Manlius , qui Carthaginem cum*

De Partu ,
Caefareo dicto .

Caefareus viventium gravi-
darum partus
Antiquis igno-
tus ; aut ſaltem
inuſitatus .

N

exer-

(p) Tetrabibl. 4. ſerm. 4.

(q) Lib. de exerc. foetus ; & lib. I. de morbis mulier ; & lib. de ſuperfoetat.

exercitu intravit. (r) Galenus, Medicarum rerum Vastissimus scriptor, nihil de Caesareo partu memoriae mandavit: hoc vero, aliò spectans, monitum obiter tradidit: *Uteri sectiones difficulter conglutinantur.* (f) Celsus lethales uteri sectiones statuerat; ut inferiùs videbimus. Porro cum sola extrema fata gravidarum Mulierum, in teterrimo difficilis, imò impossibilis partus agone luctantium, temerarios potiùs, quàm peritos homines ad audendum fecandumque impulerint; qui primis imò & postremis saeculis Caesaream vivarum sectionem aggressi sunt, aequiparari illis possunt, qui oculis omninò obductis clausisque, jaculum in scopum rectè jacere contenderent. Videlicet hi nostri *Incisores* impavidi, ignorasse hactenus videntur, cur secuerint; & quorsum, & quoad usque partium, suas sectiones instituerint. Ita in Histor II. Appendicis Caspari Bauhini ad Rosseti Caesareum partum, de quodam in Caesareis partibus exercitatissimo & celebri Aesculapio haec afferuntur: *Rogabamus quamnam id arte praeferet industriaque: An cutim primum dividere solitus esset: deinde an hos, vel illos potius Epigastrii musculos, postremoque Peritoneum, ipsumque tandem uterum: an quae-*
que

Eorum, qui
Caesareum
hunc partum
aggressi sunt,
caeca operatio,
saevusque
eventus.

(r) Lib. VII. cap. IX.

(f) De loc. aff. lib. VI. cap. V.

que haec separatim scilicet ; an vero simul universa : quae nobis percunctantibus , nec sine studio , & admiratione , totus ipse obstupuit , obmutuitque ; cumque urgeretur magis , fassus est is ingenue , nostras interrogatiunculas aenigmatum plenas sibi videri . Se securum tunc ab omni metu , ventrem , foetus granditate distentum quam maximè , non secus scalpro solitum dividere , quam abscessuum aliud omne genus . Attamen , quod certè incredibile simulque admirandum est , in spissis iis tenebris hi homines plerumque benè operam peregerunt : Quippe cum hi , in frustraneis parientis laboribus , desperatoque habendi naturalis partus casu , proximoque maternae necis periculo , tumidiorem ventris partem , seu ipsum auspicatò graviditatis locum inciderint ; quamquam ocluforū oculorum erant , eos tamen in scopum ivisse non dubitamus : Cum scopus tam amplus latusque fuerit , ut certe declinari non posset . Ita cum foetus sectioni praeberet se ; & pressus foras erumperet ; ipsique operantes pro certo semper habuissent (& sanè iurassent) graviditates omnes in utero semper esse ; recuperatâ indè à vulnere Matris incolumitate perspectâ , faciliè rati sunt , non solum in eorum omnibus Caesareis partibus uterum ipsum fuisse sectum ; sed tantam huiusce partis sectionem , non

Recens Anatomie , Caesarei viventium partus rationes aperuit .

difficilè sanabilem esse . Nuperae tamen Anatomicorum observationes maximum eorum errorem revelarunt . His enim aliquando certiores sumus , crebras esse mulierum extra uterum praegnationes : suademur insuper , has suis non minùs , quàm nostris aetatibus frequentes videre potuisse Veteres , si eàdem , ut nos utimur , in iis disquirendis diligentia usi fuissent . Tum verò dignoscimus , vehementes partus labores , qui frustranei sunt , & cum nulla uteri , ejusque in primis cervicis , ad pariendum dispositione persistunt , nullaeque parturitionis aquae fluunt , graviditatem extra uterum praeslitam omninò indicare ; susceptas ergo in iis circumstantiis Caesareas sectiones (ut pleraeque ita sunt praeslitae) non quidem in utero , sed extra uterum graviditatibus prospexisse : Ideoque habitas omnes , sospite Matre , Caesareas operas , foetus non ex utero , sed à partibus utero externis extraxisse . Compertum ergo nobis quoque est ; Mulieres ipso utero sectas , periisse omnes : sectas interea Mulieres , penè omnes evasisse ; cum pleraeque sectioni expositae , cum extra uterum concepissent , externarum tantùm partium non uteri sectionem sustulerint . Ita tres illas feminas , quas secare vidit Massaria , (t)

om:

(t) *Lib. IV. Pract. Med. cap. XII.*

omnesque periisse fassus est , utero fuisse
sectas dijudicandum incumbit : nisi quoque
velimus ambigere , an omnes Mulierum
non *uterinae* sectiones , faustae semper ac
salutares sint . Quamobrem , ut tres esse
humanas graviditates superiùs attulimus ;
Primam nempe , quae interna vocata est ;
caeteris quidem frequentior , si propriè in
utero esse intelligitur ; rarior verò , si in in-
teriori tubarum , aut *ovariorum* substantia ;
alteram *ventralem* nec certè infrequentem ,
quam externam graviditatem diximus ; ter-
tiam verò mediam , seu vel inter *ovariorum* sub-
stantiam ejusque succingentem tunicam ,
vel ad extremum tubae , ejusque tento-
rium ; ita triplicem caesareum partum di-
stinguere oporteret : Primum nempe , qui
internas , sive inprimis propriè *uterinas*
praegnationes prospiciens , uteri quoque
sectionem deferat ; atque ideo internus cae-
sareus partus jure dicatur : Alterum verò ,
qui externis seu *ventralibus* graviditatibus
sinè uteri sectione impendatur ; quem ideo
externum vocemus : Tertium , qui inediis
illis *gestationibus* se accomodans , medius
ideo appellandus sit . Sed medium caesa-
reum partum mittentes , qui nempe ad ex-
ternum referri potest ; ex interno externo-
que , primus , vel si *uterinam* ipsam , vel si
internam tubae aut *ovariorum* graviditatem

*Caesareus vi-
vae Mulieris
partus duplex
est , internus
& externus .*

respiciat; ut rarissimè fit, ita semper lethalis est, Alter & plerumque adhibetur, & plerumque salutaris est. Porro externum caesareum partum, non internum, plerumque adhiberi, ex eo patet; quòd caesarei partus praestentur, quum uterus nullam pariendi dispositionem exerit: Hoc verò nonnisi in graviditate extra uterum contingit: cum in uteri graviditate, ut ut difficilis valdè sit partus, aliqua semper pariendi dispositio occurrat. Liquet vero ulterius, externum, non internum, caesareum partum plerumque in operam duci; cum internus, lethalis omnino sit: qui verò caesareus partus ab Auctoribus describitur, plerumque faustus, imò sospite, suamque foecunditatem servante, matre depraedicetur: Tum insuper ab iisdem Scriptoribus nunquam ut internus & *uterinus*, sed potius ut externus & simplex, descriptus videatur.

*Internus caesareus
re s parius,
suapte naturâ
semper mortiferus
est.*

Atque mortiferam esse uteri caesaream sectionem, seu illam, quae totum hujus fundi latus transversim ab uno ad aliud extremum dilaniat, luce clarius est. Namque exsecutis uno immanissimo ictu, non solum innumeris venis, quarum plures in matura graviditate ad Scriptorii calami amplitudinem dilatatae sunt, sed praesertim innumeris pariter arteriis, quae ad
propor-

proportionem venarum, sunt quoque enormiter ampliatae, quis misellam patientem feminam tueri poterit a subita, interna, effusissima, immedicabili *haemorrhagia*, comiteque *syncope*, *hippocraticâ* facie, sudore frigido, *asphyxia* atque nece? Ita Celsus ex vulvae, sive uteri sauciatione, non solum mori feminam cum horrendis symptomatibus praenunciat; sed mori instar eorum, qui ex insanabili principis visceris plaga moriuntur; *morientesque tandem eadem, quae corde vulnerato, patiuntur* (*). Ita quibus feminis in graviditatis progressu, quaecumque interior aut etiam externa causa fuerit, laceratione ei analoga, quae in interno caesareo partu praestanda est, uteri fundus discissus fuit, hae omnes post momenta nonnulla, inter memorata symptomata, miserè periere. Innumerae super hoc casu consulantur historiae. Imò ad subitam gravidis inducendam necem, ipsius vaginae ruptionis satis est, Retulimus superius casum feminae, in maturi partus laboribus subito fato functae: In qua aperta, vaginae inferius versus pudendum abruptio, a violento Obstetricis nisu praestita, cum sanguinis in abdominis caveam effusione, pro tota subitae necis causa, reperta est. Ex omnibus insuper Historiis

N 4

eli-

(*) *Lib. V. Cap. XXVI. §. XIII.*

eliciamus , internos omnes *tubarios* partus lethales fuisse . In gravidis enim tubis , quae nempe *uterinam dilatationem* aemulatae fuerint , appellentes & distributae *uterinorum* vasorum propagines , ita quoque dilatantur , ut iis , cum exitu foetus in uteri caveam , abruptis , irreparabilis *haemorrhagia* cum subito , memoratisque in uteri laceratione symptomatibus stipato , genitricis obitu subsequatur : idemque ob eandem vasorum disruptionem , in internis testium graviditatibus omnino evenire perspeximus .

Eorum , qui internum caesareum parium fuerunt , nullae rationes sunt .

Quid , si Principes Caesareae internae sectionis Fautores , neque ullâ ratione , neque ullo experimento , probare hactenus valere , hanc , incolumi Matre , praestari posse ? En binas Herculeas eorum rationes : Primam „ secto utero , „ eumque extendentibus detractis corporibus , seu secundinis cum foetu , „ tota hujus vasis substantia ita spontè „ subitèque corrugatur , atque constringitur , ut vulneris labra in arcum „ necessario contactum adduci , facillimèque id circò occludi & coalescere , „ necesse sit ; , Alteram verò : „ Faciles „ sunt totius uteri amputationes , vivente salvâque Feminâ , ut ex Paulo , „ Aëtio , Avicenna , Nic. Florentino , „ Ambrosio

„ Ambrosio ipso Pareo , Aliisque com-
„ pertum est : Igitur & alicujus uteri
„ partis sectiones , incolumi quoque Fe-
„ mina , non difficiles erunt „ (u) Sed
primum ab illis inquirimus : Cur ergo
spontaneae uteri disrutiones , cum foeti-
bus & *secundinis* in ventris caveam pro-
jectis , semper lethales sint ; dum in iis
non minori negotio uterus deberet con-
trahi , discissaque idcirco ejus latera ac-
cedere , ac revinciri ? Sed eadem certe
in spontanea , atque artificiosa uteri scis-
sura , infausti successus est res . Porro
uterus in naturali partu , exclusis
cum foetu *secundinis* , viribus suis reli-
ctus , in contractionem non ita festinat ;
quin post unum , saepe & alterum diem,
eadem fermè , atque in postremis gravi-
ditatis temporibus , ejus extensio tactu
percipiatur . Ita puerperis non paucis ,
variā in partu sanguinis copiam eiicien-
tibus , lochia aliquot dies , nulloque in-
commodo , saepe deficiunt ; Postmodum
paulatim effluunt : quum nempe corru-
gari uterus atque restringi , contentum-
que idcirco in amplis suis canalibus san-
guinem , foras exprimere coeperit . Quid
igitur , extracto per Caesaream operam
cum propriis involucris foetu , sperandum
est ?

fiden-

(u) Ex Rossato, Rulao, ac Sectatoribus .

fidendumque esset , in lenta tardaque uteri *corrugatione* ; ut tanta , & tam turgida tamque ampliata vasa, ab eadem occludi expedite contingeret ? An non in sauciato utero necessarie succedens inflammatio , maioremque ideo sanguinis copiam vasorumque plenitudinem inducens , *corrugationi* uteri , vulnerisque idcirco *occlusioni* , e diametro adversabitur ? Quod ad decantatam illam totius uteri extirpationem , aut amputationem attinet , tuto asserimus nos, hanc sine subita Matris nece impossibilem esse: Hinc toto Coelo fuisse eos allucinosos, qui aliquam uteri propendentem extuberationem amputantes , totum exsecuisse uterum , salvâ feminâ , rati sunt . Etenim extirpato sectoque toto utero, eiusque ideo divulsis quoque , & apertis quatuor ingentibus arteriis , quae ipsum inde totum ramis innumeris uberrimo irrigant imo inundant sanguine , seu binis *spermaticis* totidemque *hypogastricis* arteriis (praeter quasdam alias diversae Classis minores) an non ex iis una solum, subitae, irreparabili, lethali, internae inducendae *haemorrhagiae* sat esset ? Quid verò de quatuor amplissimis fontibus , salientem sanguinem pleno gurgite simul effudentibus , dicendum ? Quis porro haec

haec sanguinem ejaculantia vasa comprimant; quis liget, aut cauterizet? Quis verò Virorum praeceptis non periit ex iis, quibus testes exsecti sunt; nisi apertis eorum arteriis promptè prospectum fuerit? & tamen binae solum virilibus testibus, seu *spermaticae* arteriae, datae sunt: atque hae *spermatice* uteri arteriis, saltem *hypogastricis*, certe minores. Sed quae revera non sunt, fieri tamen concedamus. Igitur in viva femina totus uterus exsecetur; divellatur: An inde non gravidam cum gravido utero comparatio facienda erit? An non, primi sanguinea vasa, alterius vasis ultra omnem mensuram minora atque inaniora esse, bonis omnibus Anatomicis liquet? Quomodo igitur ex *haemorrhagia* ab utero non gravido extirpato, quam quidem non lethalem esse ex animi lusu fingimus, *haemorrhagiam* in gravidam uteri vulnere, ab uno ad aliud ferme ejus extremum inflicto, lethalem quoque non esse, tam leviter deduci poterit?

Rationes igitur eorum, qui Caesareum partum cum uteri caesione fieri arbitrantur, satis explosimus. Nunc eorum super his rebus productas observationes videamus. Itaque Rossetus, qui primus Caesareum partum expressim tractavit, cui
ideo

Neque ulla eorum semper praesto sunt experimenta, aut observationes.

ideo, tamquam Antesignano, sanè omnes se deferunt, qui postea de constanti sectione uteri in caesareo partu scripserunt; cum hanc sectionem in suas species distinguere non cogitaverit; internam ideó, seu foetus cum caesione uteri *extractionem*, sospite matre exemplis variis, praeterquam rationibus, probare contendens, nullo quidem pacto probare potuit: suam enim caesarei partus definitionem, videlicet „ scitam ac dextram „ Infantis ex utero materno & quidem „ per latus *extractionem*, citra ullum alterutrum aut amborum, Matris puta „ aut Foetus (modo adventitio malo non „ premantur) vitae discrimen, incolumi „ etiam servatâ imposterum matri pariendi facultate,,imò & suas ejusdem ordinis mortuorum jam foetuum ab utero *extractiones* [x] suae illae allatae historiae satis firmare non valent (y) Harum enim prima, [quae etiam ex relatu est] potiùs probat repetitas extra uterum graviditates; totidemque habitas caesareas sectiones, externas tantummodo, non verò internas & propriè *uterinas* fuisse. In femina enim, non secus ac nostra á nobis superiùs proposita, sexies per uterum parere omninó inepta, ideo-

(x) Τσεγοποζνία sect. I. Cap. I.

(y) Eod. oper. in sequentibus

ideoque semper exsecta , & semper viventes foetus enixa , & septimùm quoque foecunda praestita , quomodo uterus (aliis omiſſis ineluctabilibus difficultatibus) sex distinctis , & enormibus fusdeque cicatricibus deformatus , atque in totidem earum locis induratus occallatusque , necessariam illam se undique distrahendi , contrahendique habitudinem , gestationibus sanè necessariam , servare potuisset? Altera historia , & tertia , & quarta , similes quoque extra uterum graviditates , eademque ex relatu praeseferunt : Ita quinta & sexta nihil *uterinae* graviditatis demonstrant : quamquam in iis Rossetus sectionum cicatrices viderit : & in sexta Juvenis , qui inciderat , imperitusque tonsor vidisse uterum ac secuisse dixerit ; cum saccum potiùs aliquem , qui foetum hospitio recepisset , vidisse ipsum ac secuisse putandum sit . Septima Historia ejusdem farinae est ; & a pagano Homine cum cicatricis testimonio Auctori tradita : Octava ex sola Tonforis ; nona ex rustici Chirurgi narratiuncula , siné ulla *uterinae* scissionis mentione habita : Decima tandem á duorum Chirurgorum assertione elicitur : neque caelaream propriè sectionem aperit . Quid igitur constantis & veri ab iis hujusce Viri Historiis compertum est

est nobis ; praeterquam super tres femi-
 neos ventres, totidem Eum cicatrices vi-
 disse ? Additae iis ab Antiquis vel Re-
 centibus Historiae , quae ruptos aut pu-
 trefactos uteros , hinc foetus ab ipsis
 in ventris caveam elapsos , postea per
 abscessus aut sectiones eductos , incolumi
 atque etiam iterum foecundâ Matre , de-
 scribere visae sunt , *ventrales* solum, su-
 periores aut inferiores graviditates , sine
 ulla uteri laesione aut conspiratione , re-
 vera describunt : neque enim ex iis Hi-
 storiis genuina gestantis uteri , internique
 indè partus , signa elciuntur. In recenti
 ea , quam retulit peritissimus Birbekius,
 (*) videre est „ mulieri partus dolori-
 „ bus correptae , *secundinae* simile corpus
 „ obstetricis manibus fuisse ab utero ex-
 „ tractum : elapsâ circiter hebdomadâ fe-
 „ tidum humorem aliquandiù e vagina
 „ exiisse ; hinc ad *hypogastrium* , postea
 „ ad *umbilicalem* regionem cum dolore
 „ tumorem prodiisse ; ipsumque indè suppu-
 „ rasse cum magno fetidi luridique liquo-
 „ ris exitu : appositas ulceri partes , imò
 „ albae lineae , musculorum abdominis ,
 „ *peritonaei* omentique portiones , in cor-
 „ ruptionem ivisse : ex latissimo fetidissi-
 moque

(*) *Saggio delle Transaz. Filos. della Soc.
 Reg. &c. Tom. III. fact. 30.*

33 moque ulcere , foetus minora ossa
33 sponte fuisse prodita ; majora porro ,
33 dilatato hiatu exeniptaque corruptâ car-
33 ne , a laudato Viro , cum caeteris cor-
33 rupti nigerrimique foetus partibus pu-
33 tridoque liquamine , partitis vicibus lon-
33 goque opere extracta : Hinc demum
33 consolidato ulcere , simulque *uterino*
33 deleto fluxu , feminam pristinae valetu-
33 dini fuisse redditam , Nihil tamen con-
tigisse in casu videtur , quo quisque sua-
deri valeat , foetum prius in utero exti-
tisse , postea in ventris caveam fuisse par-
tum . Ita cum obstetrix , primo illo ex
utero extracto corpore , nihil indè in ute-
ro superstes esse , tum feminam detumere,
eamque ab extracta illa substantia valde
fuisse recreatam, uterumque ad naturalem
statum retractum, dignovisset ; non quidem
secundinam , sed molam potius aut falsum
germen exiisse ab utero jure censuit .
Non enim verae seu *uterinae* graviditatis
internique indè partus , indicia aliqua se
obtulerunt. Et quamquam vitiosi indè
puerperii quidpiam effluxerit , neque ta-
men gutta sanguinis effluxit ex illa parte,
quae si pro interno partu fuisset abrupta,
abnormem sanè , atque ad pudendas par-
tes impensè exundantem, *haemorrhagiam* in-
tulisset . An non igitur satius esset in-
ferre:

ferre: falsum in utero conceptum cum alio extra uterum, seu *ventrali*, in illa femina simul adfuisse; a *ventrali* verò aliquando corrupto, memoratosque morbos inducente, exedens tabum fortè ad usque imum vaginae extrinsecus descendisse; eamque, ut fluxus indè manaret tabificus, non-nihil rosisse? Vetustiores Historiae, & maximè quae Rosseti libro a Bauhino superadditae sunt, tum quae in eodem ex Aliis plurimis enarrantur, hae sanè omnes, aut solùm *ventrales* graviditates, & externas sectiones apertè describunt; ut prima Bauhini, in qua legitur: *Primo ictu ita feliciter abdomen aperuit, ut subito infans absque laesione extractus fuerit*; aut internam solùm uteri corruptionem cum nece matris depromunt.

Neque Analogiae.

Allatae caeterum á Rosseto Sociisque, ad uteri firmandam sectionem, san. bilium in aliis humanis partibus vulnerum analogiae, nullius quidem momenti esse videntur. Et sanè intestinorum atque vesicae vulnera, cum uteri vulneribus comparanda non sunt: cum omnino hae partes fabricâ vasorumque ratione, ab utero differant; earumque plagas suapte naturâ sanabiles esse, quotidiana experientia doceat. Neque uteri apostemata, ulcera, procidentiae, imó aliquarum ejus corruptarum partium ad

pu-

pu-
dendi ora sectiones aut extirpationes ,
facilem , atque sanabilem in caelareo par-
tu uteri sectionem demonstrare possunt :
cum eadem ratio sectionis vasorum non
sit. Quae enim hîc, ab Antiquis vel Recen-
tibus collectae , succrescunt Historiae, non
quidem totum uterum ex pudendo abscis-
sum , sed aliquam solum internam , &
in primis *vaginalem* ab eodem solutam
partem , dissectam fuisse comprobant . Et
sanè totum excidi aut absumi , incolumi
femina , uterum , non in Mulieribus so-
lùm , sed & in ipsis met brutis , fabellam
esse putamus : neque enim totus abscindi
potest , nisi totus foras e rima procidat ,
atque propendeat : Quo autem modo in
non gravidis, neque recens puerperis femi-
nis , in quibus valde major laterum uteri
densitas est , quàm ei insit cavitas , hoc
vas a tot tantisque quaquaversum apposi-
tis validissimis vinculis non tantùm solvi ,
sed totum inverti , atque ita inversum fo-
ras propendere posset ? Ita Hippocratis lo-
ca: *Quum uteri ex loco moti fuerint . . Si ute-
ri extra naturam progressi fuerint . . Si uteri
extra prominuerint . . Si penitus ex pudendo
exciderint uteri, dependent velut scrotum. . Si
extra pudendum os uterorum exciderit (z)*
aliaque plura ; vel de solis uteri adversùs

O

alias

(z) *De morb. Muliebr. lib. II.*

alias partes consensibus , vel de collo , non fundo uteri , extra pudendum procidente intelligenda sunt .

Perpenduntur
Rulaci , Aio-
rumque ab eo-
dem adducto-
rum , Histo-
riae .

Demum Rulaeus , qui multo recentius de caesareo partu librum edidit, in eodem sanè Rosseti , Bauhini , Roderici a Castro , Fieni , Mizaldi , Cornacis , Gassari , Scipionis Mercurii , Laurentii , Cordaei , Albosii , Manialis , aliorumque , quos sibi addere comites studet , errore versatur . Hic etenim , dum caesareum partum semper cum uteri sectione esse , propugnare contendit ; solam illam , quae ipsi contingit , caesionem non quidem internam , sed potius externam , seu non ad *uterinam* , quin imò ad *ventralem* graviditatem fuisse institutam , aperte testatur : In hac enim , quam caeterum nimis sicco pede trajcit , non solum secuisse uterum non probat , sed potius non secuisse probat ; (a) cum parum ex hac sectione doluisse feminam , tum valde modicum ex vulnere (quamquam in matura graviditate , uteroque sanguineis succis impensè redundante praestitum fuerit) extitisse sanguinis fluxum ; praecipuè verò cum nihil sanguinis ex utero , totum verò ex inflata plaga defluxisse , fateatur . Caeterae , quas idem addit ,
aliorum

(a) *Traité de l' Operation Césarienne Chap. IX.*

aliorum Historiae, ejusdem omnino rationis sunt: Illae omnes scilicet, non secus ac aliae Rosseti & sociorum, quas memoravimus, non conveniunt quidem cum iis Massariae superiùs allatis (*b*), in quibus sectae omnes feminae perierunt: nempe ut putandum est, quoniam nimis audaci Chirurgorum cultro sectae usque ad uterum fuerant; sed conveniunt appositè cum nostra illa, superiùs pariter fol. 104. memorata Germani gregarii Militis femina, quae in matura graviditate solis ventris sectionibus parere solebat: atque harum sectionum plures non solum in Castris cum multa rerum inopia sustulit, neque majus incommodum passa, quàm alia Mulier in partu nonnihil difficili habuisset; sed ipso proficiscente exercitu recens secta, post quatuor aut quinque dies, revolutò suo humerisque gestato grabatulo, & vix simplici fascia obducto vulnere, ipsa etiam ponè Milites, & pedestris, progrediebatur. Cumque ante aliquam ejusmodi caesionum celebris olim nostra *Catharina* Paliusla, Angeli Obstetrix dicta, casu ad spectaculum accersita, cervicem uteri sedulò exploraverit; mihi saepiùs testata est, nullum omninò *uterinae* graviditatis signum invenisse: Interea post ali-

*Germanae
Mulieris ite-
rum adductae
Historia.*

O 2

quot

(*b*) *Lib. IV. Pract. Med. Cap. XII.*

quot momenta temporis , vivum maturumque foetum , sectione ventris ex hac femina citissimè a Castrensibus Chirurgis extractum , vidisse , mihi insuper eadem Obstetrix asseruit : Tum verò totum inferiorem hujus feminae ventrem sub umbilico , dextrorsum ac sinistrorsum , enormibus caesareorum partuum cicatricibus oblitum adspexisse : Ut ideo ipse putem , in utraque hujusce caesareorum partuum heroinae feminae tuba , ovorum trajetui extitisse obstacula . Interea Militares Chirurgi feminam hanc secare soliti , deneigare non potuissent , ea , quae illi infligebant , vulnera , *primae* dumtaxat , ut dicere solent , *intentionis* fuisse , seu simplicem solutarum partium consolidationem exigentia : Nihilo tamen minùs constanter putabant , ferrum ipsos semper ad usque uterum impulisse ; & ab ejus cavea caesareos illos filios extraxisse . Neque aliter certè in hoc casu judicassent Rossetus , Rulaeus , Albosius , Bauhinus , Rodericus a Castro , Bauschius , Fienus , Mizaldus , Aliique principes omnes , caesarei interni partus Fautores .

Et Aliorum quoque solemniore super hac re perpenduntur Historiae.

Atqui , quae aliorum quoque , praeterquam Rosseti & Rulaei , leguntur de iis casibus Scriptorum Historiae , vel sanè graviditates extra uterum , & in

his solum susceptum externum, ideoque salutarem, describunt Caesareum partum; vel funestum exhibent, quum internus fuerit, seu in *uterina gestatione* uterique vulnere revera celebratus; vel, cum ex spontanea uteri disruptione promtas puerperarum neces enarrent, artificiosam ipsam hujus visceris per Caesareum partum disruptionem manifestè condemnant. Ita binae Historiae, quas affert Vorvvaltnerus (c), memorans alterâ magnum ad umbilici loca tumorem, quem Chirurgus ad suppurationem perductum aperiens, Foetum putridum frustulatim extrahebat, ulcere dein feliciter curato, & feminâ posthac sanos alios partus edente; alterâ verò tumorem consimilem, ex quo Foetus membratim pariter, at nimis violenter evulsus, ita intestina dilaniaverat, ut ibidem novus idemque deinceps perpetuus, inferiori naturalique suppresso, excrementorum anus superesset, feminâ tamen, quod ad caetera, incolumitati redditâ; Hae, inquam, Historiae, *ventrales* conceptus, nullo pacto *uterinos*, testantur. Nec diversi generis est alia à cel. Mangeto (d) memorata & quae

O 3 a

[c] *Ephem. Curios. Dec. III. Ann. IV. V. & VI.*

[d] *Bibl. Chirurg. lib. XIV.*

a Platero, (**) aut Th. Bartholino est edita: (e) Et quae imó a celebri obstetrice Borghefia, senonensis Foetus, xxvii ann. gestati ac velut lapidei praestiti, memoriae renovatur (*) Ita Tulpii Historia (f) Foetus frustulatim per alvum excreti, ostendit non dissimilem memoratis superiùs, conceptum, inter uterum rectumque intestinum in pelvi habitum. Ita in annosa illa londinensi muliere, quam refert Eques Skippon (g) post xxviii. annorum graviditatem abscessus ad inguen sponte proditus, leniterque apertus varia Foetus ossa eiiciens, seu caesareum naturae operâ, siné gravi incommodo salutarem partum aggrediens, *uterine gestationi*, ruptionique referendus esset? Iam dudum Horatius Augenius (h) cum *uterinum* duorum annorum conceptum posterorum memoriae tradidisse putaret, tradidit inter uteri & recti fistulam praestitum, cum corruptione indè Foetus, intestini atque uteri. Porró quae Historiae peculiari ad Hildanum Epistola a Doringio scriptae sunt, (***) *Pract. lib. I. cap. IX.* cum

[e] *Lib. de insolit. part. viis*

(*) *Observ. div. liv. I.*

(f) *Observat. med. XXXX. lib. IV.*

(g) *Sagg. delle Transaz. filos. &c. Tom. III. fol. 31.*

(h) *Lib. II. de Hom. part.*

cum scissione uteri funestos Caesareos partus exhibent. Earum prima est, quam Sennertus jam dederat (i) Mulieris gravidæ, ad inguen percussæ, hinc ad hunc locum, ab enormiter & sine ulla ope, ad usque ima femoris procidente utero, gravissimè herniosæ præstitæ, hinc Caesareâ operatione ad usque uterum sectæ; quæ cum *lipotyhmia* brevi moriebatur. Sequens Historia, a Polio & Meigenio desumpta, (l) præbet mulierem, quæ gravidæ quoque uteri herniam, ad usque genu propendentem, & ut prior, reponi ineptam, patiens, eandem sectionem tulerat; & citiùs primâ defuncta est. An non quæ gravida Mulier, a Ledelio (m) tradita, sibi ipsi internum Caesareum partum inflixerat, promptâ nece temerarii facinoris poenas persolvit? At verò in Hildani responsione ad Doringium superadditur Marchandeti narratio de caesarea sectione in mulieris, xxv. menses cum dimidio gravidæ, tumore ad umbilicum suborto: Atque altera Cornacis rescribitur, de eadem operatione in gravidæ feminae jam spontè priùs per-

O 4

forato

(i) *Instit. lib. II. part. I. cap. IX.*(l) *Histor. Nucl. class. I. cap. IV.*(m) *Misc. Cur. Dec. III. ann. I.*

forato umbilico . Porro in iis ut *ventrales* revera graviditates , ita & externi solummodo Caesarei partus describuntur . Cum caeterum ruptis in partu uteris , matres illicò mori , non solum ex Knoblochio (n) Salmutho (o) Doldio (p) Dobrzenskio (q) Scholzio (r) Tudeccio (**) Aliisque plurimis sit admonitum ; sed laudatus ipse exper-
tissimus Hildanus in feminarum, *dystociâ* laborantium , hinc subitò mortuarum, Cadaveribus , laceratos uteros , & infantium corpora aut capita in ventris caveas propulsa , pro tota obitus causa tam frequenter dignoverit (s) cur Idem indè tam facilè rerì potuisset , posse gravidas utero secari , atque vivere , planè non intelligo . Et si Hildano Caesareae, vel internae , sectiones ita videbantur infontes , cur in casu , quem affert (t) Hertogii, ejus incuriam non increpat, tanquam scilicet non imperantis Caesaream sectionem in illa femina , in qua a mul-
tis

(n) *In Observat.*

(o) *Cent. I. observ. XVI.*

(p) *Epist. med.*

(q) *Misc. Curios. 1670. obs. XVIII.*

(r) *Ibidem 1671. obs. LXXXVI.*

(**) *Ephem. Cur. Ann. II. num. 254.*

(s) *Cent. I. observ. 57. 64. & 67. & Epist. 12.*

(t) *In respons. ad Doringium.*

tis annis Foetus *skeleton* , a natura foras e viscerum gremio expulsum, subcutaneum erat ; cuiusque partes singulae ab omnium tactu discernebantur ; feminâ caeterum continuo flagitante , summisque precibus contendente , ut abdomen ei manu medica aperiretur ; exempto nempe *Sceleto* se sanitati pristinae restitui posse contendente? (u) An non Hildanus Chirurgos admonet, ne ab huiusmodi operationibus manus penitus abstrahant : sed potius aliquid cum periculo tentent , quam aegrum in mortis periculo relinquant? (x) Traditâ a celebri Rivalier Historiâ (y) non *uterinam* , sed *ventralem* aperiri graviditatem , facile constat ex descripta *omnimoda* in ipsis materni partus doloribus constantique *interni uteri oris clausura* ; tum verò maximè ex menstruis ipsis , huiusce graviditatis tempore , restitutis fluxibus . Verumtamen minora quaedam foetus officula ex matris vagina prodire : cuius quidem *uterini* tubi infimam partem ab acerrimis ichoribus , e superiori graviditatis suppurato loco elabentibus , fuisse erosam , jure statuimus . Ita ex vagina , prae caeteris partibus , acerbè constan-

[u] *Enchir. med. consult. Mat. Corn. fol. 214.*

[x] *In cit. Respons. ad Doringium .*

[y] *Manget. Bibl. med. pract. Tom. III. lib. XIV. & alibi.*

stanterque dolente, puris, ichorum, & sanguinis interdum copia profluebat: Atque ex partium continuitatis consensu diarrhoea, tenesmus atque stranguria succrescebant. Majora tamen ossa, capilli, aliaeque foetus praecipuae partes, per umbilicum, ubi revera graviditas erat, exierunt. Denique *uterinus* Fluor, qui non nisi exhausto *umbilicali* tumore, & majoribus foetus corporis eductis partibus, desiit, satis ostendere videtur, omnes vaginae excretiones ex illo eodem gravidi tumoris loco effluxisse. Sanè a corrupta illa graviditatis sede plures foetus solutae partes huc illuc, & praecipuè ad infimas partes ventris irreperant: *Quaedam officula deprehendimus (a) quae descriptum inter peritoneum, musculosque abdominis erosos, prope dextrum inguen latitabant: Maximamque item capillorum copiam, palmari latitudine ab umbilico distantium desuper & a dextris, ubi foetus caput antea recumbebat. Quà de re, ad perfectam curationem dextrum ipsum inguen incidi oportuit; ut illapsa ad hunc usque locum tria officula evellerentur. An non haec omnia, revera ventralem, non uterinam, fuisse graviditatem convincunt? Gestationem illam a Lankischio descriptam*

(b)

(a) *Ex ead. Histor. cit. loc.*

(b) cui caefarea operatio est praeftita, non probatur uterinam fuiſſe; qua inquam calloſus tumor in vaginam ſucceviſſet, totumque fere canalem, relicto ſolum foraminulo, piſi magnitudinem & rotunditatem adaequante, replet; ſed potius ventralem: cum nullum grave ſymptoma, imò ne lipothymia quidem, ſucceſſerit ſectiōi: Quam ideo, externam quoque ſtatuimus. Sed quorſumnam reliquas, neque hercle memoratis diſſimiles, huiusce generis ſexcentas Hiſtorias recenſerem?

Cum igitur neque genuinam caefarei *Solus igitur exter-* partus rationem, neque ejus differentias *ternus Caefare-* plerique Auctores dignoverint; eundem *us partus, licitus* malis definitionibus ulterius obſcuro- *eſt.*

runt. Nam praeter ſuperius expoſitam, quae a Roſſeto efficta eſt, malam quoque Varandeus litteris mandavit; ſeu: *caefareum partum eſſe Infantis in utero exiſtentis extractionem per ſectum abdomen & uterum*

(c) cum hic partus ſine uteri ſectiōe plerumque ſit; Perperam quoque definiit Rodericus a Caſtro: *extractionem foetus ex utero matris, quae foetum aliter excludere non poteſt: cum chirurgica manus, foetum extrahens in difficili partu, uterum non caedat. Sed ſimilibus omiſſis aliis, illa nobis caefarei partus praellantior de-*

finiſſio

(b) *Miſcell. Curioſ. Dec. III. Ann. II.*

(c) *Lib. II. de Affect. Mulier. cap. VII.*

finitio est : *Extractio foetus vivi , vel mortui à praegnante Muliere viva , vel mortua , per ejusdem ventris sectionem .* Ad quam pariter Zacchias accedit (d). Quòd si naturam , & differentias caesarei partus , & cur ita sectae feminae moriantur plurimae ; plurimae verò supersint , adamussim novissent hi Omnes , quibus variis de rationibus hujusce rei pertractatio incubuit , seu *Canonistae* , Medici , Jurisconsulti , Philosophi , Historici , Chirurghi , Theophilus Raynaudus , Alphonsus Cartagena , Rodericus Toletanus , Franciscus Marcus , Hildanus , Polanus , Schenchius , Laurentius , Mercatus , Sennertus , Fienus , Bauschius , Diemberbroëckius , Cortesius , Romelius , Donatus , Mercurius , *Marchant* , Caranza , Zacchias , Paraeus , *Mauriceau* , Mellius , Aliiq: superiùs memorati Medici Chirurgique ; aut etiam non commemorati ; Alii operationem hanc ad usque uterum salvâ Matre fieri posse negantes ; Alii è converso affirmantes ; Plerique solis Aliorum relatibus , non solidis experimentis insistentes ; profectò confusam rem , neque rectè hactenus perceptam , inanibus controversiis atque quaestiunculis non ulteriùs obscurassent . Quapropter cum illa nostro huic saeculo lux affluerit , quâ quidem pervicaciora praejudicia

(d) *Quest. Med. Leg. lib. IX. Tit. II.*

dicia singulis scientiis feliciter abstergantur: Hoc quoque de Caesareo interno opere praejudicium aliquando deleatur. Current igitur in posterum Homines, internam caesionem in gravidis ab exteriori distinguere. Theologi, *Canonistae*, Jurisperiti in vivâ feminâ externam licitam, internam verò omninò illicitam, seu homicidam esse, pro certò habeant: nec Medicorum, praeterquam verè scientium, & revera Anatomicorum, sententiis fidant: nisi velint res sibi imponi, vel ineptiores illis, quae de ingressu Animae in masculum humanum corpus post triginta à conceptu dies, in femineum post quadraginta; & de intima atque ideo nobiliori, obtenta in utero sede ab illo ex gemellis Fratribus, qui postremus in lucem prodierit, sunt creditae. Medici non nisi in recens mortua praegnante internam sectionem praescribant. Chirurghi, quibus Caesareus partus, quod ad finem, & quod ad modum, haecenus fuisse ignotus videtur, in posterum interiorem cum exteriori confundere amplius non audeant. Philosophi de eo sanius ratiocinentur. Historici demum non omnes super his rebus tonforum, aut muliercularum inanias & gerras recolligant; facilèque in vulgus insinuent. Tempus enim esset, nos non minùs iis, quàm tot aliis, a bona Anatomie

me abhorrentibus erroribus, quibus ubicumque obsidemur, aliquando expediri. Nostrum verò hîc adhuc sit, pro Caesarei partus disquisitione ad umbilicum perducenda, inquirere in notas variarum extra uterum graviditatum; indeque in iis dignoscere, quando necessarius; quando verò perniciosus; imò & quando mortiferus, externus Caesareus sit partus. Itaque

*Variarum extra
uterum gravi-
tatum Notae.*

Quae feminae extra uterum gestant, omnes quidem caesariae sunt; nec multiformium febrium, nec dolorum, nec *anorexiae*, *cachexiae*, oedematum aliarumque affectionum plerumque immunes: tum earum graviditatis tumor ab uterinae graviditatis tumore non parum discriminatur. Namque in iis, quae naturaliter gestant, (nisi uterus potiùs ad latera, aut ad posteriora extendatur, ut revera per saepe contingit) primis ipsis mensibus indolens fundi uteri tumor subrotundo-planus, aequalis, ac veluti levigatus, ad *Hypogastrii* medium à peritis manibus apertè tangitur. At verò earum praeter naturam graviditatum neque ille locus est, neque illa tumoris figura, aequalitas, levitas. Si enim in alterutra tuba *gestationis* sit tumor; jam dexter, vel sinister est: magisque à ventris medio recedit, si alterutrum *ovarium* occupat: Inaequalis insuper, rudis, acumi-

natio est , naturali durior , atque ad temporis rationem minor : Neque comprimī sine dolore , aut aliquo molestiae sensu potest . Major verò à tactu pressioneque molestia est , si gravidum intimum *ovarium* sit ; minor , si tuba . Atqui gravida interdum tuba ita versùs corporis centrum interùs inflectitur , ut neque lateralem molestiam , neque imò lateralem dolorem habeat : Non rarò ad alterutrum quidem latus defigitur ; sed nimium quoque interiùs producta , atque in intestinorum anfractibus velut sepulta & immersa , obscuram tumoris atque molestiae speciem , non claram & perspicuam exhibet . Ita evenit in Vercellensi , superiùs à Cl. Guala descrypta , *tubaria* graviditate : Quae solita idcirco externa signa vix detulit . *Ventralis* graviditatis tumor , vel superior est , seu in majori abdominis cavea ; vel inferior , seu in minori , quae pelvis dicitur , situs . In majori cavea ; foetus tumorem faciens plerumque exterior , seu subcutaneus est , seu viscerum externis faciebus superstratus : Hinc cum in lata sede , & ad ductiles , lubricas cedentesque partes connexus sit ; pressus non tam molestum sensum inducit : induceret tamen , si cum intimis partibus profundius coalesceret . Sed hujusmodi intimarum *ventralium* superiorum graviditatum

tum genera sat rara sunt . Pelvis verò graviditates, cum visceribus ossibusque , arctè invicem constrictis & nexis , immerse plerumque sint , hinc semper viscera violentè premunt . Premens ideo tactus , ad quamcumque gestantis pelvis regionem inductus sit , molestus est . Nec solum à premente manu , sed sinè pressione aliave qualibet externa causa , graviditates extra uterum factae , suaptè naturâ *doloriferae* plùs minùs , aut aliter molestae sunt . Ita licèt ad initia , *testiculares* , aut *tubarii* , aut superioris ventris , aut pelvis conceptus , vix esse molesti videantur ; postea verò vel semper vel frequenter ita sunt : Progressos *Testiculares* , praecipuè intimos , intimosque *Tubarios* , maximi comitantur dolores , ac fermè perpetui : tum verò praesertim excitantur , quum foetus movetur : Non leves & in illis conceptibus percipiuntur , qui in pelvi inhabitant : Qui tamen dolores plerumque intervallati sunt ; tum principio , quoniam exilis est foetus , & viscera , quibus interponitur , interdum cedunt ; tum progressu , cum in foetu , ad has sedes citò moriente , vis quoque extendens depereat . Minores , in *tubariis* externis conceptibus cruciatus sunt : Leviores ob allatam causam in superiùs *ventralibus* . Quare *uterinae* graviditates in genere ab omnibus non

uterinis initio , maximèque progressu , luculenter distinguuntur : Illae enim principio plerumque incommodae sunt ; indè verò leviores & lenes ; ut quò magis tumescit venter , eò minora ab eodem sentiantur incommoda : sed istae ex adverso leniores principio sunt , cum hystericas , ut illae , res , aliasque uteri *Diatheſes* non moveant : progressu tamen cum partes , quae ductiles reapse non sunt , per vim extendant & distrahant , non nisi cum acrioribus semper cruciatibus in propria incrementa progrediuntur . (Semper de vivis & crescentibus foetibus loquimur : nam si ii mortui sint , caussa etiam majorum extensionum , ita & majorum cruciatuum , extincta est .) Porro *ovariorum* extensiones , praecipuè si in interiori substantia efficiantur , tubae extensionibus molestiores sunt ; cum illud plenius atque solidius istâ sit corpus ; neque in *extensilis* canalis formam atque rationem , velut tuba est , suapte natura instructum atque dispositum . Idcirco intimae *ovariorum* graviditates diù gestari non possunt ; sed ante tertium mensem cum matris interitu abortiuntur : tubariae verò interiores diutius protractae occurrunt . Sed quæ inter propriam *ovariorum* substantiam , ejusque succingentem tunicam graviditates contingunt , ob *extensilem* tunicae *sacciformis*

mis rationem, maturitatem consequi, quamquam non sine summis cruciatibus, valent. In nostra illa, primum *testiculari*, postea *ventrali*, taurinensi graviditate, luculentum hujus rei exemplum proditur. Caeterum quae in majore abdominis cavea *gestationes* fiunt, progressu, prae vitiosis aliis, minus molestae sunt; quoniam, ut diximus, in amplo, vacuoque spatio ductilibus valde partibus circumdantur: sed quae in pelvi creatae sunt, ubi ossea claustra extensionibus circumquaque obfistunt, gravibus saepe stipari doloribus, praecipue ab osse pubis ad sacrum, instar infixi terebrantis clavi, porrectis, in comperto est. Maxime verò superiores *ventrales* graviditates, vomitus & nausae ratione, ab *uterinis* discriminantur: Hae nempe affectiones si in *uterinis* principio adfuerint, progressu plerumque minuuntur: Ex opposito, in progressu superiorum *ventralium* plerumque invalent atque ingravescunt. In graviditatibus, quæ non solum *ventrales* superiores sunt, sed ex ipso initio sunt tales, lac nullum in mammis conficitur: Neque enim in mammis redundat hic liquor, nisi *uterina* vasa eo singulari modo premantur, quo liquorum undam per communes his partibus ductus confluere in mammas contingat. Cum nullum ergo inter

ter *gestationes* hujusmodi *ventrales*, atque *uterina* vasa, commercium sit, nulla ab iis uberum plenitudo conficitur. Sed ab illis, quae in *uterinis* appendicibus, seu *ovariis* & tubis, gestationes sunt, quatenus *uterina*, quae cum iis partibus coeunt, fatis premuntur vasa; tum verò iidem fermè pressio-
num modi super attiguas *uterinas* partes à delapsis auctisque in pelvi foetibus habeantur; idcirco non *testicular-
res* solùm, ac *tubariae gestationes*, sed quae etiam in pelvi celebratae sunt, lactis copiam in mammas adiiciunt. Rursus in testium, atque tubarum graviditatibus, cum pleraque internè occupata *uterina* communicantia vasa sint, tum tuba, saltem alterutra, aut alterutrum *ovarium*, impediatur, addatque se comitem improba gestantis feminae valetudo; neque ideo in iis menstruae purgationes superveniunt; neque novi conceptus contingunt. At verò cum *ventralium* inferiorum *gestationum* consensus, cum externis tantum uteri vasis sit, non cum internis, neque cum ejus appendicibus; superiorum verò graviditatum nullum cum *uterinis* partibus commercium intercedat; eapropter in *ventralibus gestationibus*, cum superioribus tum inferioribus, menses ac *superfoetationes* advenire possunt. Demum inferiores, quae extra

uterum sunt , in genere graviditates , vel *sitesticulares* , vel si *tubariae* sint , vel si cavo pelvis succretae ; nullam plerumque vim respirationi inferre consuefcunt , cum à respirandi organis diffito loco arceantur : Vesicae verò rectoque intestino proximae , eorum potiùs alterandis functionibus conspirare queunt. Sed superiores graviditates , omisso intestino ac vesicâ , quae sanè remota sunt , premendo impediendoque Diaphragmati , aliisque spiritalibus vicinis partibus , aptiores sunt : nisi ab eis per extrinsecus protrusum ventris saccum removeantur. Quare graviditates extra uterum singulae , à tumoris loco atque forma , ab incommodis , aliisque comitantibus rebus , praesertim ab ipso uteri statu , tum principio ac progressu , tum si partus superveniant conatus , ab *uterinis* graviditatibus fat superque distinguuntur. De tumoris conditionibus jam dictum. Incommoda eò majora sunt , quò partes , ut quoque dictum , ad extensionem ac divulsionem non conditae , violenter extendi atque divelli pergunt. Porro uterus in illis graviditatibus , quocunque tempore vacuus semper atque imus , peritâ manu deprehenditur ; idemque , si partus dolores superveniant

(qui sanè omnino naturales imitantur)
neque madet ; neque osculum aperit. At-
que haec de vitiosarum extra uterum gra-
viditatum signis nunc dicta sint satis.

Jamque ad usum caesarei partus pro-
cedentes : Quamquam in *ventralibus* Externus cae-
sareus partus
interdum ne-
cessarius est: in-
terdum perni-
ciosus: quando-
que mortiferus.
conceptibus nullum sanè hâc sectione
praestantius auxilium est ; nisi ipsos ta-
men internae vires , quas sub naturae
nomine noscimus , per insolitos excitatos
conatus , & partui similes nifus , hinc
saepe etiam per inductos tumores, abrup-
tosque imò abscessus , foras é corpore
compellere intendant , ut hoc pacto op-
portunitatem , imò normam & locum
sectionis indicare videantur ; saepe haec
sectio necessaria non est , saepe etiam &
noxia , ipsoque malo remedium pejus :
interdum quoque & lethifera evadit .
Nam quemadmodum interni conatus il-
lam foetus à maternis visceribus solu-
tionem sat aptè moliri possunt , quae
sanè a Chirurgi cultro sinè multo dis-
crimine obtineri non posset ; ita si nulli
istiusmodi conatus sint , cogitandi locus
est , conceptum , ad corruptionem non
vergentem , ita cum illis partibus firma-
tum nexumque esse , ut cum ipsis unum
velut corpus constituens , neque ideo na-

turac molestus aut incommodus , expediti & educi , nisi cum multa eorundem viscerum laesione non queat . Inducti verò , velut in internum partum , nifus , non solum foetum visceribus non ita immersum , sed iisdem velut exteriorem esse ostendunt , suisque jam à latibulis expeditum : tum verò peculiares , ut plerumque assolet , excitati ab iis cruciamentis tumores (undè ex gravibus pressionibus , aut ipso jam putrescente foetu , inflammationes , abscessus , disrptiones succedere , non difficile est) foetum jam extrinsecus protrusum esse , ac velut subcutaneum evasisse , testantur . Tunc igitur secare necessarium erit : neque ullo quidem momento temporis prorogandum : vel si foetus ex aliquo , ubi accreverit , *uterinae* appendicis latibulo in ventrem eruperit , ibidemque nutritionis defectu perierit : vel si in ipsam abdominis cavam à primordiis delapsus , suos ibidem progressus sortitus sit ; postmodum maturus , liberi partus defectu , fato cesserit : Ita si quidem *ventralis* foetus non adhuc ad maturitatem perventus sit ; & vivens , quò major factus , eò faciores cruciatus inferat , ut ferre amplius Mater non queat ; aut etiam ad ipsam

Quando necessarius.

ipsam perventus maturitatem, & adhuc vivens, partum exitumque vehementer moliatur: perspectâ diligenter cognitâque ejus fede, ad sectionis operam deveniendum est: Quod si jam mortuus, teterimâ ac velut veneficâ indole internas ita partes laceffat, ut acutae febres, *lypothimiae*, vigiliae, anxietates, teter oris atque totius corporis halitus, & immanes praecipuè dolores suboriantur: Tunc certè cunctandum non erit: multoque minús, si á putrescente jam foetu haec omnia ingravescant. Neque in hac rerum positione externus tumor, ejusque suppuratio expectanda sunt; ut per abruptum tumorem foetus jam penitus tabefactus, foras ab internis viribus eiiciatur: namque cunctationem hanc infausus maternae quoque corruptionis successus subsequetur. Ita Taurinensi Moranae dilatio ista lethalis extitit: Dum feminam hanc servari potuisse in aperto est, si interni partus exertis viribus, mortuoque indé foetu, incoeptâque ejus corruptione, partus caesareus, cui ipse oppidò instabam, intrepidè agebatur. In Vercelleni primae historiae muliere, ut ut ipsâ sectione non tempestivè sed tardiús adhibitâ, rem benè adhuc cessisse non diffitemur: At

verò quot vicibus mors fores pulsavit !
 Quanta in tot illius infelicibus disruptorum foetus membrorum partibus , acrumnarum atq; discriminum diuturnitas !
 Causarius languor totâ superstitè vitâ superfuit : Digestiones egestionisque alteratae sunt : Gravissima *umbilicalis* hernia succrevit ; quae in dies invalescens , brevi mulierem de medio sustulit . Haec quidem omnia uno momento unoque ictu praecavebantur , atque omnino declinabantur ; si benè perspectâ graviditatis conditione , naturaeque viribus atque opportunis conatibus animadversis , caesareus partus initio festinatus fuisset . In illa novem annorum ventrali superiore graviditate , quam tradit Reisellius (e) , si quo tempore putridum ulcus sub umbilicum cum foetore maximo disruptum fuit , foetus illico fuisset extractus , qui adeo negligenter non nisi post trimestrem spontaneae , seu a natura , caesarei partus locum indicante , praestitae plagae apertionem , omnino corruptus educebatur ; longa niniùm illius & continentium partium putredo , attigua intestina non erosisset ; neque cibus & potus per mensem & ultra exiissent e vulnere ; neque transiisset annus , antequam misella
 me-

(e) *Miscell. Curios. Dec. III. Ann. III.*

mediocrem recuperasset valetudinem ; & in hac melius omnia alimentorum genera tolerare , ut prius , valuisset . Ita in aliis pluribus Auctornm casibus , quos , brevitatis amatores , omittimus . Porro in quacunque caesarea sectione feliciorum ominari eventum quisque poterit , quum perito diligentique tactu comperiat , foetum minus cum ventris partibus connexum , magisque subcutaneum esse . Manus insuper ad hanc operam , etiam cum audacia quadam , admovenda est ; quum foetui in abdomine accreto , ut ut nihil molestiae praestanti , vel nempe si incorruptus satisque involutus permanferit , vel quoque si exsiccatus fuerit , nova naturalisque , seu *uterina* graviditas superveniat : atque haec ita á praecedenti *gestatione* reddatur incommoda ; ut vel primis temporibus uterus à *ventrali* foetu , ejusdem fundo accumbente , compressus atque coercitus , extendi debite non queat . Hinc , ut in hoc casu evenit , cruciatus acerrimi , febres , spirandi angustiae , deliquia , virium prostrationes aliaeque calamitates superveniant . Tunc igitur tentanda res est : cum sine hoc auxilio certum vitae Matris discrimen immineat . Quod si succreta graviditas perbellè cedat ; neque ulla , aut leviora solum , succedant

dant *symptomata* , neque in primis illi superveniant dolores , qui partuum nifus imitentur : profectò non est secandum : quamquam probabile esset , *uterinum* foetum ob externam domicilii sui pressionem , ad debitam maturitatem pervenire non posse : ut contigit in Veneto Santorini foetu ; & in Gallico illo Manialii , cui praevia erant duo alia cadavera foetuum , in abdomine adultorum : Namque in primo caesareus partus impar omnino fuisset ; In altero verò fortasse perniciosus : quem nempe naturae conatus ad expulsionem foetuum , debitaque ideo eorumdem à ventris partibus solutiones , non praeceffissent .

Quando perniciosus .

Sed certè perniciosus esset caesareus partus , quum foetum in abdomine accretum mortuumque exsiccatumque , aut saltem in nullam corruptionem evasum , neque ideo ullo pacto gestanti incommodum , neque ideo ab internis viribus commotum solutumque , tactu , insuper Matris motibus aliisque indiciis , fortiter maternis visceribus implicatum nexumque esse deprehenderemus : Ut idem igitur sine gravibus divulsionibus atque lacerationibus , extrahi e sinu Matris non posset . Ob hanc rationem ego unus firmiter olim obversabar Anellio Aliis-
que

que plurimis , sectionem *Margaritae* *Galaratae* praestandam esse mordicus propugnantis : eisque non difficilè illas foetus cum *Peritoneo* , omento , & nonnullis intestinorum ac *mesenterii* areis connexiones , tactus operâ indicabam ; quas inde in publico Anatomico Theatro post annos XV dissecta Mulier ostendit . Statuebam ergo tunc temporis , non esse , tranquillam feminam , foetus molem ita commodè gestantem , & , quod ad praecipua omnia , benè valentem , in multum vitae discrimen , iis immaturè dilaniatis connexibus , coniiciendam : Audendum verò solummodo , vel si foetus putruerit , hinc excitati in ejus solutionem interni conatus , tentando ejus egrefsui velut primas manus praebuissent ; vel si naturalis seu *uterina* graviditas aliquando succrevisset ; eandemque à *ventralis* foetus accubatione pressioneque valdè impediri atque interturbari , in propatulo fieret . Et sanè *Margarita* meo consilio à sectionis discrimine , forte etiam ab ipsa nece , diebus illis bonisque certè avibus evasit : suumque incorrupti foetus innocuum pondus feros ad usque annos incolumis sustulisset ; nisi aliâ , omnino dispari , calamitate fuisset extincta . In casu cl.

Hon-

*Et quando
moriiferus.*

Houftoun Angli (f) quamquam *ventralis* graviditatis maturo foetui tandem successerit tumor sub umbilico , & inflammatio , & suppuratio , hinc ulcus , & ex ulceris loco offiolorum aliarumque foetus partium , imò & maternorum excrementorum exitus ; cum tamen intestini caveae , sinuosae praestitae , aliisque partibus corruptus foetus ejusque ossa nimium fuissent coalita , nullo ideo tempore caesarea *dilatatio* propitia esse potuisse videtur . Et in Vercellensi altera superius descripta , seu *tubaria* externa graviditate , caesarea operatio perniciofa reapse fuisset , ob tubae gremium intestinis mersum & nexum . Ita igitur lethalis quoque esse poterit caesareus partus , si *ventralis* conceptus principibus abdominis visceribus ita adnatus , immersus atque coalitus sit ; ut divulso foetu , profundè ventriculus , aut *duodenum* , aut intima *mesenterii* substantia , aut majora sanguinea vasa rumpantur : Quae certè ruptiones mortiferae sunt . Atque ideo conjiciendum est , tres illas *Mafsariae* jam saepiùs memoratas caesareas sectiones , quas aequè lethum exceperit , non forsan omnes cum secto ipso utero , sed solùm cum laceratis

(f) *Vid. Sagg. delle transaz. filof. della societ Reg. Tom. IV. fol. 21.*

principibus ventris partibus, fuisse praestitas: Ita quoque de aliis non minus funestis, quae in hac historia memoratae sunt. Atque iis cautionibus graviditatum non *uterinarum* curationes atque caesareos partus, ad justam methodum aliquando redacta iri confidimus. Nunc ad postremam vitiosae generationis, atque ab hucusque expositis omnino dissitam Classem, seu ad monstrosos conceptus eorumque graviditates, gradum facimus: Quibus hanc partem absolvere instituimus.

Viventia, quae insolitâ alicujus partis, vel plurium, vel totius corporis ratione sunt, ut sub nulla designata specie reponi videantur, monstra dici solent. Porro monstra omnia, quae in hac rerum universitate occurrere, hominumque admirationem facere solent, tribus classibus complectuntur. Vel enim ex Hominum, vel ex brutorum, vel denique ex plantarum genere sunt. Quod ad bruta animalia, plantasque pertinet, Alii dispiciant. Quae monstra ex hominum genere nascuntur, vel unicâ, vel multiplici forma sunt praedita. *Uniformia*, quaedam trunca sunt, velut unimani: Quaedam partes habent suprâ, quàm ne-

*De humanis
Monstris,
& eorum
speciebus.*

cesse

cesse est, ut bicipites : Alia partes habent non debito loco dispositas; quomodo ii, quibus brachia collo nectuntur : Nonnulla sexus ancipitis sunt ; quemadmodum illi, quos nulla genitalium vestigia distinguunt : Quaedam partes habent supra modum adauctas, vel imminutas : Alia denique partes habent toto genere praeter naturam ; ut ii, quorum membrum aliquod lapidescit . Quae verò multiformia sunt, vel partes gerunt ejusdem speciei, non sexus ; ut illi quibus virile seu barbatum caput est, caetera verò muliebria : Vel utroque sexu gaudent, Hermaphroditos appellant : Vel denique partes habent omnino specie diversas ; quemadmodum illi, qui membrum aliquod caninum, hircinum, aut alterius speciei prae se ferunt . Quae omnes monstrorum species apud Petrum Borellum, Th. Bartholinum, Tulpium, Bontium, Meeckren, Aliosque, & praecipuè apud Licetum videantur .

*Et eorum causas
in genere .*

Causae autem, eheu nimiae ! Hominis formam prae caeteris mirabilem divinamque pervertere, & labefactare valent . Ipsam matrem, vividis imaginibus, conceptum monstriferum procreare posse vel Cordatiores consentiunt : cujus causae effectus esse videntur partus illi, qui

qui membrum aliquod diversae speciei animalium referunt . Uteri Angustiam pariter , malam foetus posituram , morbosque , quibus jam est obnoxius ; insuper alicujus partis decorticationem , duorum vel plurium eodem tempore conceptum , & his similia , continuò ad monstriferam hominis conformationem conferre , quis dubitet ? Enim verò uterus , qui a natura ad foetus continendos ita constructus fuit , ut quâ ratione ipsi augentur , facile cedat , & extendatur , si interdum rigidior , quàm par est , foetus explicationi non obsequatur , jam apertè concipimus , quomodo tenella adhuc ejusdem membra , dum crescunt , non liberè ad debitam magnitudinem , formamque perveniant ; coacta hinc inde , minús magisve extendi juxta majorem minoremve pressionem , & resistentiam .

Quod fortasse in culpa fuit , cur foetus ille noster , oblongo adeo , & portentoso capite excreverit . Mater enim , quae vivit adhuc , bonâque valetudine fruitur , toto graviditatis tempore nullum ventris tumorem , aut prominentiam exhibuit : & nos ipsi ad judicium super hac re ferendum vocati , nullo signo deprehenso , nullam pariter sententiam protulimus .

*Et in specie**Fig. XIII.*

limus . Quapropter , cum uterus neq; ad anteriora, neq; ad latera promineret, pronum est deducere, ad posteriora se extendisse; quamquam id parum, quia statim obices ossis sacri offendere debuit. Foetus igitur in Caput jam devolutus, prae uteri angustia , & peculiari membrorum positu , longaue *uterinae* cervicis forma , eò extendi coactus , quò minús impediabatur ; principem corporis partem prolixam nimis , deformemque fortitus est . Si verò foetus dum volvitur , membrum ejus aliquod praepostere flexum situmque remaneat , ob ceream adhuc flexibilitatem , cuilibet modulo & inflexioni suscipiendae aptissimam , quâ parte detortum plicatumque fuerit , instar crescentis arboris obrigescet . Hinc prodeunt in lucem non pauci , quibus brachia & tibiae distortae curvaeque sunt .

*Monstrorum
causae aliae*

Quid , si inter partium quarundam contactum , aut mutuâ perfricatione, vel quoquo modo, fiat decorticatio ? Nonne interdum propter communem exulcerationem , digiti , dum sanantur , nisi cautè aliquid interponatur, simul omnes cohaerent ? (g) Pari ergo ratione , mollia adhuc foetuum membra, postquam decorticata fuere , absumptis deletisque , quaecumque sit causa , dirimentibus involucris , in absoluto contactu posita ,

si-

simul agglutinari, succique nutrientis ope concrefcere poffunt. Atque haec illa caufa eft, quâ, prae caeteris, ad Monftrorum, quibus duplicata funt membra, explicationem, perbellè uti poffumus. Namque vel unum maneat caput cum caeteris duplicatis partibus, vel duplicetur caput aliis non duplicatis, vel duplicentur fingula, aliaeve, ex mifturis ovorum atque *embryorum*, millenae monftruosae conformationes fint; haec certè omnia a fimili origine deduci poterunt. Neminem enim latere arbitror, plura eodem conceptu ova interdum foecundari; quae dum in utero nutriuntur & crefcunt, quò plura funt numero, majorem fibi invicem preffionem inferant, neceffum eft. Sed foetus, dum motu proprio, & inordinatis diftortionibus, praecipuè fi indole difficiles & impatientes fint, vel maternis luccuffionibus agitantur perfricanturque, extima quandoque cuticula, admodum tenera & gracilis, atteritur; quâ demtâ, cum nihil inter foetuum cutem, carnemve intercedat, foetus ipfi vel intimè, vel leviter, & fuperficie tenus, unà cohaerent, & coalefcunt. Hinc monftra a Cl. Palfinio diligenter, fuèque descripta (b) Hinc tot Aliorum, quae fuis in iconibus colle-

Q

git

(h) *Description Anatomique* 1708.

git memoratus Fortunius Licetus (i) collegit Tulpus , ac colligere tot Alii : & quae ubique innotescunt . Quare cum nuper auditum sit, foetum , ex istis memoratis , duplicatorum artuum & capitis , in quadam Alexandrinae Ditionis *Pharmaceutica* Officina , ornamenti causâ , jam dudum servatum , nunc inter rarissima monstra , vel apud Exteros ipsos recenferi ; admonere est , *rara* illa monstra dicenda non esse , quae sexcentis in locis , & in quibuscunque aetatibus , conspecta , descripta atque depicta sunt . Porro ex dictis , Taurinensis Bicipitis , quem nostra fert Tabula , explicationem intelligitis, opinor ; quam comprobat *ὁκέλειον* , quod adhuc superest ; in quo duplex spina conspicitur . Nec abs re fuerit , partes illas , quae in monstris hujusmodi desiderantur , ideo destructas asserere , quia nimis pressae & obstrictae fuerunt .

Fig. XIV.

Et aliae .

Morbi verò , quibus hominum genus in dies magis vexatur , foetibus etiam insensu sunt ; eosque saepè numero in primis vitae exordiis interimunt , vel mortiferos reddunt . Quid enim prohibet , circumacti quominus humores , partem foetus aliquam impetant , laedant , & nimis adaugeant ; vel ob vasorum aliquam

con-

(i) De Monstris : Cum additionibus &c.

constrictionem, humorumque crassitiem, impedito cursu, non omnes irrigentur partes & nutriantur; undé gracilescant, exsiccentur, & lapidosa etiam evadant? Quod si noscere quis velit, undenam abnormes adeo, & monstruosi foetus nonnulli evadant, cum caudis, proboscide, belluinis unguibus, rostris, alis, asininis auribus, falculis aliisque ferinis partibus; insuper villosi, variè colorati, barbati, pileati &c., & undenam duo illi nostri, quorum unus equino capite, alter verò manibus pedibusque bufoni similibus representatur; in re tam obscura tamque difficili non deerunt, qui mirificos hujusmodi effectus Matris imaginibus adscribant.

Fig. XV.

Fig. XVI.

Portenta quaedam explicanda supersunt, quae caussarum omnium, quas mox tradidimus, nullam habere videntur. Quis enim bonus adeo putet, vel Matris ideam, vel uteri pressionem, vel decorticationem, vel duorum eodem tempore conceptum, aut morbum aliquem, sextum E. G. in utraque hominis manu digitum efficere posse? At structura digiti, non minús artificiosa, nec minús difficilis est, quàm caeterae humani corporis partes. Nullum igitur refugium superesse videtur; nisi quis haec, aliaque his similia ab ovo repeten-

Multae monstrorum causae ab ovo esse videntur.

da existimet. Ex his ergò causis, quas cursim tetigimus, bicipites, *acephalos*, imperforatos, unimanos, centimanosque, si darentur, insuper gibbos, claudos, aut quoquomodo truncos, deformes & imperfectos deducite: Monstruosa quidem omnia, si summa.

Monstra plurima, incerta sunt.

Multa tamen, & major fortasse pars muliebrium monstroforum partuum, qui bruta, aliave naturalia corpora limilasse visi sunt, non solum vitiosis muco-sanguineo-membranaceis *uterinis* concretionibus, atque ejectionibus, seu veris matricis polypis, sed praecipue molarum imò & retentorum *placentarum* (1), insolitâ fortuitâque figurâ conformatarum, familiae referenda est. Ejusmodi igitur esse putanda ducimus pleraque, immò ea omnia, quae sub forma Ranarum, immò Bufonum, Murium, Serpentum, Aquilarum, aut aliarum avium, ovillorum, aut animalia alia imitantium capitum, immò Piscium, immò variorum ordinum *vegetabilium*, a feminis per uterum non raro eijciuntur. Videantur super hac re suis in observationibus *Salmuth*, *Amatus Lusitanus*, *Skenckius*, *Horstius*, *Hoeserus*, *Forestus*, *Bartholinus*, *Platerus*, Aliique.

At

(1) *Vid. Ruysch. Observ. Anatom. Chirurg.*
XXVIII.

At si iis similia per molas polyposque ab utero ejectos explicantur, nemo verò, imperfectissimos quidem & membris praecipuis mutilatos, sed tamen foetus, aut molas aut polypos fuisse dixerit: Quorum unum nomenclatim nos ipsi Bononiae vidimus anno MDCCXX sine capite, sine thorace, sine corde, sine pulmonibus & majoribus vasis sanguineis: Ita ut summa trunci pars diaphragmate finiretur: Et tamen (quis crederet?) vivens, ut patet, usque ad maturitatem pervenerat.

Alia verò certissima.

Recens Bononiensis foetus Historia.

Sed *vesiculosa* ingentia *uterina* corpora, quae naturalis velut graviditatis indicia tulerunt, ejusque tempora prosequuta sunt, hinc partu excreta cernimus, humana quoque monstra, monstrosaeque speciatim molae dicenda sunt: Nostrum horumce partuum exemplum suppetit; & Littrii ferme simile alterum: Praeter alia insuper, per Auctorum Codices dispersa non pauca. Ante aliquot annos confertissima plurium millium hydatidum diversae magnitudinis congeries, quam nobilis Femina ad finem noni graviditatis mensis post laboriosissimum partum enixa denique fuerat, ex Casalensi Montisferrati Urbe nobis perlata est; ut nostrum super insolita hac re haberetur judicium. Haec Mulier, plurium sanorum conceptuum foe-

Molae revera monstrosae.

Nostraque singularis Historia.

cunda Mater jam fuerat : Neque in hoc postremo conceptu dissimile , atque in illis , *gestationis* principium progressumque tulerat . Nos monstrosam esse molam statuimus : In qua scilicet deleto intus foetu , in innumeros diversae molis , at verò invicem communicantes sacculos , *secundinae* facessissent . Et sanè hi omnes ab inducto flatu simul tuebant . In iis porro folliculis flavus atque subtilis liquor redundabat ; qui igni expositus facillimè concretus fuit . Super haec aliquod , *prophylacen* respiciens , consilium addidimus .

*Et alia similis
Litirii .*

Litrius monstrosam , a nostra vix disparē graviditatem refert (*m*) ; magnum scilicet racemum vesicularum , instar uvae spinae , a valdè confertis diversae longitudinis membraneis ramis pendentium : In quibus vesiculis aqueus quidam liquor erat , nonnihil turbidus : Totaque moles IX libras pendebat . Adnotat Auctor Clarissimus , hoc monstrum , feminam aet. XXIX annorum , optimae constitutionis , & quinque filiorum jam Matrem , ad medium *gestationis* decimum mensem peperisse . Hic verò hydatidum quoque cumulus fuit , superadditis membraneis productionibus artius annexus . Similem quoque monstrosam molam in Genevensi Matrona , XXX annos

(*m*) *In Histor. Reg. Scient. Acad. Paris.*

annos praeter propter agente , memorant Celeberrimi Clericus & Mangetus (n).

An verò tot prodigiosi , saeculis penè omnibus celebrati , quarumdam feminarum numerosi conceptus , nostrae huic demonstribus humanis narrationi adnecti debeant , non satis scio . At non dubito , quamplures ex iis , qui passim leguntur narranturque , multorum foetuum partus , nimiae aliquorum credulitati potius , quàm historiarum veritati esse adscribendos. Quapropter , neque centenos foetus a Celebris Hollandiae Comitissa uno partu editos ; neque incredibilem primarum Gallicae Porcelletiae Familiae Parentum foecunditatem ; neque alia hujusmodi , Tonforibus , Lippisque notissima recensebo . Lubenter hîc tamen memorare statui miram illam foecunditatem Wurtembergicae Feminae ; quae circa finem saeculi XV Mater liberorum LIII , per XXXIII partus , ex uno conjugio fuit ; hoc quidem ordine , ut XVIII partibus unicum semper infantem ederet : dein V partibus semper duos : IV postea continuò tres : In sequentia , conceptuum numerum ingeminans , sex simul filios gestaret : Quorum tres quarto mense per eundem conatum protulit ; Nonâ hu-

In naturalibus humanis conceptibus monstruosa evulgata plurima , fabulosa esse videntur : Aliqua tamen certa sunt .

Mira , atque idèò velut monstruosa , cujusdam Mulieris fertilitas .

Q 4 jusce

(n) *Bibl. Anat. Tom. I. in notis ad Tract. Graafii de mulier. organ.*

jussu puerperii die , quartum ; posthinc hebdomadâ undecimâ , quintum ; atque iterum elapsis septem hebdomadis , sextum enixa est : Demum septem simul infantibus gravida , hebdomadâ *gestationis* vigesimâ , tres ; ab hinc hebdomadis tribus & dimidia, quatuor reliquos, in fuorum partuum coronidem , edidit . Admirabile est , in hac muliere aetatis & ovorum maturitatem , velut eandem accrementi rationem habuisse . Caeterum masculi XXXVIII fuere ; feminae XV Omnes Ecclesiae lavacro excepti ; praeter octo praematurè demortuos . Horum quilibet vix novendialis fuit . Porro haec historia, testimoniis certissimis publicisque monumentis firmata , atque ab Helvvigio , Welschio , Eysenmengero , Schroeckio , Aliisque , hominum memoriae mandata , valde id illustrat, quod de genitalibus muliebrium *ovariorum* vesiculis , seu genuinis ovis , eorumque stato numero , superiùs a nobis fol. 70. prolata sunt . Quamobrem cum parum ultra quinquagesimum numerum extendi muliebrium ovorum copia in utrisque simul sumptis *ovariis* perpetuò videatur ; tanti in una hac femina conceptus , ad supremum eorum calculum advenisse , aut plurimùm saltem accessisse , dicendi sunt . Quatuor
porro

porro, aut sex unicâ graviditate gestari foetus, quemadmodum ex hac historia, & alibi quoque, ab eodem Helvvigio, Schroeckio Aliisque elicimus, perrarum valde est; ut nullum certè mihi recens exemplum suppetat. Frequentiùs verò tres, quinque, aut etiam septem, eidem *gestationi* se comites addere audivimus. Sic nostrâ hâc aetate, nostrâque in hac Urbe, tres eodem partu, semel iterumque, sunt editi: In quibusdam Pedemontanis Regionibus interdum quinque: & in Insubriae Pago non diu ab hinc, septem simul in lucem prodire. Namque non ita pridem testatus est mihi R. P. David, Clericus Regularis Theatinus piissimus, nostrique Academici Sacelli Praefectus; ante hos annos XIV progredientem se Mediolano Robeccum, ad navigabilem Canalem habuisse obviam Mulierem, sibi jam famâ notam, quae uno partu septem filios, masculos feminasque, vivos & vitales omnes, citò quidem, at non sinè magnis cruciatibus, pepererat; tum verò ex iis primum aut alterum, masculumque, obviae ipsius Matris vidisse comitem; cuius tùm aetas XI aut XII annorum esse potuisset. Notabile igitur est, si geminos excipias, impari saepiùs, quàm pari numero, infantes

Recens Mediolanensis Feminae, septem simul filios gestantis atque parientis, Historia.

fantes oriri. Qua de re si quis me roga-
ret; haud aliter responderem, ac si quis
peteret, undé crises, in acutis praefer-
tim infirmitatibus, septimâ potius quàm
sextâ, vel nonâ crebriùs quàm octavâ die,
produci soleant.

*Morbosa Gene-
ralis, utriusque se-
xui communis.*

Atqui hîc nobis, dum tot tantisque vi-
tioforum muliebrium conceptuum classi-
bus, atque calamitatibus finem imponi-
mus; nimis certé infaustam, super viri-
lem, sequioris sexus conditionem dolere
incumberet: Hunc enim, non satis esse vi-
deri posset, molestis iis ac perniciosis gra-
viditatibus partibusque condemnari, quo-
rum partem eleganter canit lectissimus an-
tehac Auditor noster Abundius a Porta
Novocomensis:

*Velut arbor praecoce fructu,
Intempestivo solvunt se viscera foetu.
Nescum animi dubius, foetus quin plurima circum
Stent mala, quae pueris utero crescentib; obstant:
Cura ingens animi, fractique laboribus artus,
Iraeque, subitique metus, quaeque horrida visu
Spectra, & praecipites alto de vertice lapsus
Surgentem excutiant sobolem &c.
Tunc dura impendent misero discrimina partu(o)
ut turpes quoque partus seu monstruosos
pati debuisset:*

Et

(o) *In erudito Antropogoniae Carmine, edit.
ad ann. MDCCXXXVIII. pag. XX.*

*Et quoties utero rudis , & sinè imagine moles
Funditur , & turpi dolet aegra puerpera monstro*(p)
An primae Mulieris culpaè adaucta haec
poena est , ut praeter naturalis generatio-
nis consueta , graviora adhuc vitiosae
qualiacunque discrimina sufferret ? An Vir,
eâdem culpâ non vacuus , ab hoc poenae
genere omnino eximendus erat ? Sed neque
hic tamen eximitur . Quippe cum in ge-
nerationis re , utrique sexui ita commune
aliquid praestitutum sit ; ut alter , quam-
quam naturalis vitiosaeq; generationis mo-
lestiis solutus aerumnisque , cum altero
tamen morbosam generationem partici-
pans , saeviora ejus incommoda effugere
non queat . Morbosa enim generatio , quò
magis a natura distat , eò perniciosior esse
potest .

(p) *Idem ibidem .*

MORBOSA GENERATIO

*Omnes humani
Vermes, morbo-
si non sunt : sed
aliqui natura-
les sunt.*

QUamquam Morbosa humana Ge-
neratio illa est, in qua ova, quae
foecundantur & germina, nec
naturali in loco sunt posita, nec
naturalis foecundante principio ad propriam
vitam excitantur, nec naturali sede suos
incubatus ineunt, ut morbi idcirco con-
tingere soleant; hujusque genesis ef-
fe vermes omnes, in humani corporis par-
tibus geniti viventesque videri possint;
neque hos sine hospitantis hominis incom-
modis degere, plerique judicent: Non om-
nium tamen vermium, qui in humano
corpore inveniuntur, Generatio morbosa
dicenda est: Siquidem nonnulli vermes, in
humano corpore hominibus coaevi, ita
semper *intestinalis* tubi latebras, tanquam
naturalem sedem quietè incolunt, ut per se
se, & naturâ suâ detrimentum nunquam sint
allaturi. Hujusmodi sunt vermes illi, qui
vulgó *Teretes* intestinorum nuncupantur.
Haec animalia nobis potius utilia, quàm
nocua esse, non Multi inficias iverint:
Namque humores, quibus enutriuntur, si
nullis pravis qualitatibus infecti sint, pla-
cidè illa in sedibus suis inhabitant, vivunt,

*Lumbrici Ho-
minis, Teretes
dicti.*

moventur & propagantur . At inordinatè tantùm & perniciosè moveri incipiunt hi vermes, quotiescumque malis alibilibus succis, suaeque naturae contrariis infestantur . Tunc enim , hinc indè se se moventes , & convolventes, a suis mansionibus, solito brutorum omnium naturali instinctu, exire , & meliores quaerere conantur : Hisce in turbis intestina irritant, nonnihil flagellant; & interdum usque ad ventriculum repantes , ascendunt , & continuis motionibus ac contorsionibus velut stimulo, mollestias iis partibus & saepè conatus excitant : Ut interdum vivi adhuc , per vomitum ejiciantur : Vel contrariam viam insistentes , ad inferius orificium cibarii canalis descendant, ibique aut progredientes , proprio & canalis nisu sibi exitum comparent : aut per sibi inditas acutas aut minùs acutas aegrotationes, moriantur : & deindè mortui & faecibus convoluti, saepissimè prodeant . Quapropter plerique statim his , tanquam verae & propriae causae , morbosos effectus adscribunt , qui revera ab aliis & praevis, morbosis causis producti fuerant : Cum vermes , vel tunc aegrotare coeperint, ac nos morbo correpti fuimus : Vel potius ex nostro praevio morbo , morborum & ipsi facti sint . Et quia ab esu dulcium , ut experimentis

Pineales ver-
mes .

rimentis constat (q) vermes necantur aut laeduntur ; potius quàm generentur , aut foveantur . Hinc pueri , quibus plerumque dulcia in deliciis sunt , a vermibus dulci succo laesis excruciantur (r) . Alii quoque sunt hominis vermes, *pineales* ab exilitate & figura dicti: Quos ipsi non rarò vidimus : & vermes fortasse naturales etiam dicèdi sunt; cum revera aut spontè prodiiti, aut simul cum faecibus dejecti, nullum unquā, quod sciam, incommodum attulerint . Hujusmodi vermes , an & ipsi ex Teretum familia sunt? Nobis, historico tantum more Provinciam hanc pertractantibus, pleraquē ex his praecipuē quae obscura sunt , neque affirmare , neque refellere in animo est ; tum maximè cum rerum origines & causae inquiruntur . Attamen utcumque se res habeat , profectò inter teretes , seu communes vermes , patres , avos , atavos & filios etiam cum nepotibus reperiri quid vetat ? Quemadmodum enim inter ejusdem determinatae speciei pisces, aliqui inveniuntur mirae magnitudinis ; alii verò minimi : Ita etiam horumce vermium aliqui

(q) *Redi, degli anim. vivent. dentro gli anim. vivent. & Vallisn. in fin. Epist. ad Lancis. Aliique .*

(r) *Haec fusiùs illustrabuntur peculiari oper. de naturalibus hum. vermibus .*

qui , licèt sint admirandae longitudi-
nis , ut ille teres , ulnam cum quadran-
te longus , ex Bartholino (*f*) ; & quem
Daniel Ludovici (*t*) tres ulnas nostrates
longum ac semivivum excretum vidit , &
qui a Baglivo 30. pedes longus traditur (*u*) ;
& quos Amicus noster , Ornatiss. Moreni ,
Medicus Aulicus , brachio productiores con-
spexit : Vel admodum breves sint , ut illi
quos supra *pineales* appellavimus , quique ab
aliquibus tenelli Teretum filii censentur ,
ejusdem nihilominus speciei dici possunt . *Humani Asca-*
rides.
Ascarides hominum , minimi *intestinales*
sunt vermes . Hi , solâ ad anum inductâ inter-
dum prurigine , molesti esse possunt : Neque
ideo morboſi , sed potiùs naturales , & in
infantibus utiles dicendi . Horum figura
appositè a Redio data est (*x*) perperam au-
tem a Contulo (*y*) , qui eos anguillarum
muraenarumque familiae esse putat . Af-
carides vocati sunt ; quoniam intestino-
rum in fecibus semper inhabitant ; sump-
to hinc nomine ab iis vermibus , qui in
putrida

(*f*) *In Cent. 2. Hist. 23.*

(*t*) *Ephem. Cur. Germ. ann. III. n. 254.*

(*u*) *In Epist. ad Andrium .*

(*x*) *Osservaz. int. a gli anim. viv. dentro gli*
anim. viv. ~~Intestinales~~ Tab.
XVII.

(*y*) *Degli Ascaridi . Roma 1701.*

*Singularis lu-
manorum Af-
caridum Hi-
storia.*

putrida aqua degentes , ascarides propriè dicuntur . Ex humanis vermibus nulli ca-
searios vermes , figurâ , magnitudine , co-
lore , motibusque magis assimilant . Non
pueris tantùm , sed adultis , & interdum
senibus familiares sunt : In quibus succo ,
alvinis sordibus superstite , nutriuntur ;
idcirco ad infernas alimentarii canalis se-
des , seu ad crassa postrema intestina , ma-
ximèque ad rectum ejusque finem , per-
petuam moram trahunt : Ubi & eorum
ortus est , & vita , & sensiles motus ,
praecipuè ad interiora podicis : Nec nisi
cum fecibus , praeterquam aut nimiâ co-
piâ palantes aut summè famelici sint , fo-
ras e corpore egrediuntur . Singularis ca-
sus , quem olim in *Hepatica* nostra *Histo-*
ria, vel in prima editione, retulimus (z)
horumce vermiculorum domicilium , nu-
tritionem & indolem illustrare videtur ;
firmatque in primis , hos vermes non so-
lis in pueris repèriri , ut Plures arbitrati
sunt . Referebam enim „ Amicum quem-
„ dam meum (qui tunc triginta , & am-
plius , annos agebat , & vitam iis adhuc
„ diebus agit) jam diu Ascaridum hospi-
„ tem , periodicam solùm ab iisdem mo-
„ lestiam pati . Horâ nempe a meridie
„ vespertinâ nonâ ad ejus internum podi-
„ cem

(z) *Part. II, Cap. VII.*

„ cem velut tumultuosa horum animan-
 „ tium collecta agmina , tantam ibidem
 „ molestamque titillationem , solidâ ho-
 „ râ , nempe ad usque decimam , exci-
 „ tare , ut illo temporis spatio nullis ser-
 „ mē negotiis vacare Vir posset : Horis
 „ aliis omnibus , tanquam si omnino de-
 „ essent , planē quiescere . Idque constan-
 „ ter omnibus anni temporibus contin-
 „ gere „ Hoc a temporario versùs rectum
 intestinum faecum descensu fuisse factum,
 planē constat . Nunc addo , Virum istum,
 immisso intus balano,acriorem interdū mo-
 lestiam attemperare consuevisse: Quo nem-
 pé innumeros implicatos vermiculos extra-
 hebat . Sed iste jam senex , modò vix , item-
 que rarissimè, hos hospites persentit . Nec
 certè in hominibus naturalium vermium
 species , quae suapte natura perpetuae
 sunt , unquam deficerent ; nisi quae ad
 incubatum eorundem vermium ac nutri-
 tionem inserviunt, per mutatam aetatem,
 aliquando in illis cessarent . Species illa
 vermium , quam plerumque in Felibus ,
 tum domesticis tum silvestribus , insuper
 in Canibus, in Lupis ipsisque Hominibus
 reperiri , Reditus commemorat (*) , qui
 videlicet albi sunt ; non rotundi , sed
 plani ; in sectiones discreti ; atque ita

*Taeniola bruto-
 torum & homi-
 nis .*

R

sibi

(*) *Cis. Oper. pag. 115. Tab. XVII.*

sibi ipsis contrahendis producendisque faciles & liberi, ut qui ad quatuor aut sex transversos digitos breves appareant, ad binos aliquando palmos extendantur; singulari Taeniarum classi referenda esse videtur. Andrii exiles, ericei *conicique* vermes (**)
nobis hactenus invisi sunt.

*Taenia, sive
latus vermis,
inter naturales
humanis ver-
mes, at mon-
struosos, recen-
sere posset.*

Quid verò, si Taeniam ipsam, neque morbosum vermem esse, forsitan dici queat; utpotè quae propriam & determinatam speciem huc usque nondum servasse inventa sit? An fortasse ex teretum genere descendit; eorumque monstruosa propago est? Nonnullis quidem probatur, diutissimè taeniarum femina in visceribus servari, & de generatione in generationem transmitti; donec ex iis animantia per quorundam succorum motus, vel aliis de causis excludantur, non aliter ac ova Mulierum, quae licèt matura, multis adhuc annis, quoad Mulier nubat, servantur, & nonnisi accedente masculae geniturae motu, foetus, & homines fiunt. At quò fiat ut tam rarò taeniae, seu in paucis admodum hominibus inveniantur? Insuper si a proprio determinatoque semine oriuntur, ergò determinatam quoque speciem & formam servabunt: Quod tamen contra evenire, non infrequentes observationes nos
edo-

(**) In Tab. XV. nov. edit. cit. Op.

edocent. Nam taeniarum aliae, caput instar acus piscis habent (a) quaedam mucronatum (b) quaedam rostratum, avium more (c) nonnullae cornutum perhibent (d) aut instar lunae crescentis (e), aut sinuosum & instar forcipis (f), aut verrucosum (g), aut bifidum (h) Quibusdam oculi, iidemque sat lati apparent (i) aliquibus nulli omninò (l), quibusdam apertum os videtur (m), aliquibus clausum, imò nullum (n), nonnullis caput non conspicitur: (o) Imò eidem observatori Viro taeniae, dissimilium capitum apparuere, ut Tulpio (p) nobisque (q) Quaedam apud Auctores plurimos, ejusdem sunt ab uno ad aliud extremum latitudinis: Aliae in caput caudamque acutam, seu strictiorem desinunt: Aut è converso latioris sunt caudae (r) Quaedam,

Taeniarum earumque partium differentiae.

(c) Vid. Fig. II.

(i) Fig. II.

(m) Fig. I.

(q) Fig. I. & III.

(r) Fig. IV.

R 2

genicula

(a) Gabucinus Comment. de lumbr. Cap. XIII.

(b) Forestus de vermib.

(d) Vid. Tulpii observat. edition. prior.

(e) Gallic. Litter. Ephemerid. ann. 1680.

(f) Cleric. Op. cit. Cap. IX., & Tab. VIII.

(g) Fehrius Analect. de Absinth. p. 125.

(h) Rhodius Obs. Med. Cent. I.

(l) Rondeletius de dignos. morb. Cap. XVII.

(n) Tulpus ibidem.

(o) Vid. I. Icon. Sennert. Pr. lib. 3. Par. 2.

(p) Vid. edit. 1652. 1672. & 1685. & poster.

(f) Fig. I.

(i) Fig. III.

(u) Fig. VI.

(x) Fig. V.

Super iis ani-
mantibus An-
etorum lis.

genicula praebent simplicia, aequali inter se spatio disposita (f) quaedam irregularia (i) Aliae genicula quidem, sed serae adinstar, denticulata (u) aliae verò nulla omninò genicula, nullas maculas, nodos nullos referunt (x) Aliae demùm a Scriptoribus villosae describuntur, aliae glabrae. (*) Idest in taeniis variis, tam variae longitudines, tam varii partium geniculorumque ordines, numeri, figurae, magnitudines, asperitates, levitates, colores, firmitates, motus ipsi sunt; Imò diversae velut naturae atque indoles (cum aliqua horumce animalium, hospitanti homini incommoda atque nocentia sint; placidiora alia ac velut infantia) Insuper tam diversae in earum partium disjunctionibus rationes; cum quibusdam longiora caudarum frustra facillè separentur; quibus inde ex hominis corpore eliminatis, caudae aliae adnascuntur: Quibusdam breviora dirimantur: Aliis verò nulla, seu semper viventia huiusmodi, indivisa in hominis aut brutorum intestinis restiterint: Ut ideò mirandum non sit, si tanta inter Recentes taeniae vermis Descriptores, Bryllum, Dunū, Platerum, Valleriolam, Spigelium, Forestū, Amatū, Rondeletium, Adrovandum, Gesnerum

(*) Vid. quoque dispares Icones Andrii cit. Op.

Gefnerum , Gulielmum Fabritium , Benivenium , *Monardes* , Gabucinum , Sennertum , Oethaeum , Rhodium , Saracenum , Mercurialem , Widemannum , Jungum , Quenzium , Lindenium , Tulpium ; Fehrium , Velschium , Borrichium , Michaelem , Malpighium , Panthotum , Tysonem , Schmidium , Meisnerum , Andrium , Vallisnerium , Clericum , Aliosque , & quoque inter Veteres , Taddaeum & Nicolaum Florentinos , Petrum de Apono , Arnoldum a Villanova , Savonarolam , magisque Veteres , Maesuem , Tral-
lianum , Aëtium , Aeginetam , Lycium , Marcellum , Aristotelem & Reliquos , ob tam diversas horumce brutorum formas , discrepantia esse , imò confusio videatur . Cautius enim duco , honestis iis omnibus & aequaliter diligentibus Viris , qui ita , ut describunt , vidisse asserunt , fidem adhibere ; quàm iis solum , qui se unos rectè & perspicuè vidisse praesumunt ; caeterosque pro rerum fictarum venditoribus habent . Si igitur in iis vermibus determinata nulla forma , nullaque species est , & tamen in hominibus inveniuntur ; cum ex omni animalium specie , monstra quaedam interdum prodire observemus ; Teretium hi fortasse , qui lati dicuntur vermes , monstra esse potuerunt . Siqui-

*Monstruosi
Teretes huma-
ni vermes.*

dem a teretibus seu communibus huma-
nis vermibus, monstra quaedam producti-
certissimum est: Bicipites enim, cornuti,
galeati, dentati, squammosi, villosi, rubicundi,
virides, atrii &c. ex eorum propagine certò
certius descendunt. Quidni igitur, & Taenias
horum monstra esse aliquis affirmet? Et re-
quidem verà nonnisi hâc ratione monstra
quaedam explicari posse videntur; quae
licet legentibus, fidem omnem excedere
appareant, ab hominibus tamen fide di-
gnis, & visa & descripta sunt. Eruca
enim *Bombyci-formis*, quam ornatiss. p. r.
Gallina, quondam noster Discipulus, &
probitate jam notus, fideque dignus Vir,
nobis per epistolam, quam huic Operi (y)
annecti placet, fidissimè descripsit, nisi
Bombycum monstruosa propago esse di-
catur, quid aliud esse suspicabimus? Ejus
namque indoles id manifestè ostendit; cum
cibis diversis, ut idem Gallina tradit, ap-
positis, solis tamen lactucae foliis, eidem
fortuitò porrectis, avidè vesceretur: Ut
fanè lubenter Bombyces hoc olere vescun-
tur. Fidem etiam huic rei facilè habebit;
qui animadvertat in citata epistola, ver-
men hunc, seu potius vermium monstrum,
per vomitum ejectum fuisse ab adolescen-
te, qui sericae arti operam dabat. Ut ut
se

(y) *Vide Epistolam in fine Operis.*

se res habeat, cum de morboſis tantum vermibus ſermonem inſtituere hîc propoſuerimus; quaecumque tandem ſit tæniæ origo, ob incommoda, quae ſaepe aut prae nimia longitudine, aut ſuis motionibus & diſtortionibus, aut propter ſubſtantiam *chyloſam*, quam, dum depaſcitur, hoſpiti demit, aut quâcumque aliâ ratione producit, dum *intefſtinalem* tubum accolit; naſceas videlicet, languores, & interdum velut animi defectiones, vomitus, diarrhoeas aut crebros ſaltem deſidendi ſtimulos, dolorem *epigaſtrii*, quandoque capitis, cum quadam aurium bombilatione, in ventre ponderis ſenſum, non raro & tormina, praefertim velut per *paroxiſmos* iterata; & murmura ulterius, & flatuſ; & ſitim, famem, pallorem, triſtitiam, maciem; aliquando febriculas & conſumptiones; ob haec, inquam, non inſolita incommoda, unâ cum cucurbitinis (de quibus quoque ſigillatim ſermo inſtituendus), inter morboſas generationes, ſeu inter vermes, qui propriè morboſi in hominibus ſunt, eam recensere ſtatuímus.

Morboſi hominum vermes alii *intefſtinalem* tubum incolunt: Alii verò extra *intefſtinalem* tubum inveniuntur. Ex illis, qui hunc tubum incolunt, quidam ingeni-

Tænia intefſtinarum vera, Veteribus quae nota, in ſpecies varias manifeſtè di-

*stinguitur: Cuius inferiores se-
junctae atq: ex-
cretae partes
ad instar alio-
rum quorundā
animalium, re-
nascuntur.*

naturalium seu teretium formae ac na-
turae accedunt, eorumque sic dixerim,
affines, aut, ut tradidimus, monstrosae
saltem progenies, esse videntur: Aliqui
verò adventitii, a teretibus omninò rece-
dunt, & exterorum potius insectorum for-
mam imitantur. *Intestinales* morbosos cu-
juslibet conditionis vermes primò perle-
quemur: Et deindè pauca etiam de iis,
qui non *intestinales* sunt, exponemus. Igitur
interintestinales ingenitos morbosos vermes,
enumerantur *Taeniae* primi secundique ge-
neris; aut potius *taeniae* propriè dictae;
& insuper *cucurbitini* vermes: Qui re-
apse interdum simul longo ordine nectun-
tur; & uniti, zonam, *taeniae* simillimam,
componunt. *Taenias* primi generis, seu
taenias propriè dictas, licèt reverà diffi-
cile sit decernere, an propriam & pecu-
liarem speciem habeant; vel potius a com-
munibus vermibus progignantur, ut supe-
riùs annuimus; certum tamen indubita-
tumque est, antiquis etiam temporibus co-
gnitas fuisse. Hippocrates ipse, totius Me-
dicinae parens & princeps, scribit (z):
*Latum Lumbricum in Puero, dum adhuc in
utero est, ut alii quicumque Lumbrici, na-
sci: & augefcente Puero, & ipsum augefcere, do-
nec intestini longitudini aequalis fiat; &*
post-

(z) Lib. IV. de Morbis,

postmodum etiam augeri pergere, quousque aut integer, aut frustatim expellatur: & tandem semel abruptum, nulla praesentiae suae signa per multum tempus dare: Sed transacto eo quantocumque tempore iterum augescere. Ex quibus manifestè nitidèque cognoscitur, Divino Seni adeò cognitam perspicuamque fuisse taeniarum naturam, ut qui post eum deindè, animal hoc descriperunt, novi ferè nihil dixisse videantur. Galenus enim haec solùm habuit (a): *Ravior autem est Lumbrici lati generatio; qui & longissimus est, & saepè per tota extenditur intestina*. At verò quod ad taeniarum varietatem attinet, licèt Clericus post Gabucinum, Tysonem, Andrium, Vallisnerium, totque Alios, hanc rem fusè tractaverit; non tamen huc usque penitùs rem aperuisse videtur. Quid enim in tanta horumce insectorum varietate satis determinari potest? & primò si caput spectes, illud Varii varioque modo describunt, ut superiùs attigimus. Nos autem taenias aliquas habuimus, & adhuc *vini spiritu* servatas apud nos retinemus, quarum caput ab aliis omnibus jam descriptis toto Coelo differt. Et quidem inter alias, una praesertim, quae mirae longitudinis

(a) In Aphor. Hipp. XXVI. sect. III.

Fig. 1.

gitudinis est, Caput adeo clarum & conspicuum praefert, ut superiorem & inferiorem veluti rostri partem exhibeat: Neque tamen ullâ ratione ad piscis aciformam accedere videtur: sed potius simile est rostro piscium, qui inferiorem mandibulam plerumque breviorē habent. Oculus nullus apparet; & rostri apices, paulò supra reliquam corporis substantiam duriusculi, nonnihil ad subfuscum colorē vergentes. Caeterum taenia alba est, geniculata; ejusque squamae per continuam totius corporis longitudinem ita se se excipiunt, ut lacerti vel anguis, quâ parte ventrem obtegit, spoliū imitentur; vel annulos asperam arteriam componentēs. Singuli noduli parvis maculis distincti sunt; quae aliquantisper eminent. Longitudo hujus vermis tanta est, ut intestinorum longitudinem, si integer sit, facile aequare possit, Nihil omnino rotunditatis ostendit, neque ullo modo teres est, sed gracilis adeo & subtilis, ut zonam repraesentet. Latitudo, parvi unguis medietatem non excedit. Sed advertendum, a naturali statu nonnihil, ob liquoris quo servatur vim, recessisse. Per totam extensionem eadem semper latitudo est; donec ad caudam sit strictior, & in conum facessat. Insuper genicula, quae propè caudam

dam sunt, eamque *successivè* componunt & finiunt, si cum aliis comparentur, longiora. In hoc igitur ab ea, quam Clarissimus Tulpus eleganter describit, praecipuè differre videtur; quòd in nostra neque oculus appareat, neque rostrum, avis in morem sit: Insuper hujus genicula contrariâ omninò ratione disposita sunt, quàm a Tulpio exponuntur. Nam se se excipiunt a capite incipiendo, ut primum excipiat alterum, hoc verò tertium, & sic deinceps: quod Tulpus a cauda incipiens describit. Profectò si quid ex his observationibus concludere velimus, repetendum est, portentosa haec animalia, non omnia eâdem structurâ esse praedita: Quum praecipuè ex his aliqua certissimè perspiciuntur, quae neque squamata sunt, neque nodosa. Taeniae namque partem cum aliis servamus, quae aequalis undique latitudinis est, gracilis, albicans; nullisque omnino geniculis nec maculis interstinguitur; sed artificialem, aut lineam aut sericam taeniam assimilat: Aliam insuper, cujus noduli, distinctissimis, instar *muscularium*, per longitudinem directis fibris simul nectuntur. Borrichius autem (b) describit latum Lumbricum, *cujus frusta, 24. pedes longa, exclusa*

Fig. II.

Fig. V.

Fig. IV.

(b) In Actis Med. Hofn.

Fig. VI.

clusa a juvene , disjunctim vivebant, & quarum incisurae creberrimae non lineam rectam constituebant , sed crenis innumeris findebantur .

Fig. III.

Quod taeniae genus nobis quoque ostensum aliquando fuit . Gallina noster suâ Epistolâ (c) Taeniam describit , quam, nobis ab eodem transmissam , servamus . Haec verò taenia neque capite , neque geniculis , neq; horum ordine, neq; maculis, cum antea descriptis convenit . Actum agere videremur , si taeniarum proprietates communiores hîc rescribere in animo esset . Hippocrates enim ipse citato loco , longitudinem intestinali tubo aequalem commemorat , quam saepè tamen & valdè majorem obtinent . Et reverà , longâ adeò caudâ instruuntur haec animalia ; ut de Nonnullorum sententia, replicato gyro , bis intestinorum longitudinem adaequent . Et quamvis fortè excindatur cauda , & in frustra é corpore humano exeat ; nihilominus , ut Hippocrates etiam observavit , denuò *pullulat & crescit*, non secus ac in lacertis , quibus amputata cauda (d) rursus *producitur & fit* . Nam , ut alias multas taeniarum excretiones , quas vidi, silentio praeteream , hîc tres tantummodo

(c) *Vid. in fin. Operis .*

(d) *Plin. lib. IX Cap. XXIX. quod & quotidiana experientia docet .*

dò & breviter quidem referam: Ex quibus tamen manifestè deduci videatur, hujusmodi vermes caudam non tantùm, sed magnam corporis inferiorem partem amittere; quae tamen denuò producitur. Blasius Sonettus *De Villare Almefio*, annos natus 44 taeniarum affectione divexabatur: Quae adèò pertinax fuerat; ut ab anno 1721. usque ad 1726. nullâ *anthelmintico- rum* remediorum vi curari potuerit; quamquam alicui ex iis, neque fortasse strenuiori, aliquandiu cedere videretur. Cum verò cunctae istiusmodi [historiae partes, alicujus momenti fuerint, eam ergò referamus. Anno illo, quo me Blasius, Taurinum adveniens, consulebat, a sex propè annis verminosam hanc in intestinis colluviem gestabat. Hoc enim decursu temporis excreverat viginti circiter taenias, aut longa saltem earum fragmina: Quorum fortè decem, ulnae unius cum dimidia extensionem aequaverant; reliqua unâ ulnâ breviora non fuerant: Ex iis novem aut decem viva, caetera mortua rejecta sunt. Viva, gradato aequalique ab uno ad aliud extremum, ut teretes vermes, motu velut *peristaltico*, seu propriè, ut ajunt, *vermiculari* agebantur. Porro nunc una solùm, nunc bina simul prodibant. Intervalla excretionum neque die-

rum

Nostrae Taeniarum primæ generis, nunc nocentiū, nunc insonium, modo singularium, modo cum cucurbitinis & teretibus verminibus; & pluriarum earum dejectionum parvum, & dejectionis temporum, Historia.

rum quindecim minora erant; neque quatuor mensibus majora. Post aliquod a nobis impetratum nunc ex Tralliani pillulis, nunc ex Aetiope minerali, Mirrha & Diagrudio praesidium, ad finem an. 1727, a novem mensibus taenias non amplius excernebat, sed solum teretes vermes. Ii taeniarum ejectionibus saepius se comites addiderant: Neque soli; Nam cucurbitini quoque vermes, una cum taeniis, trium annorum decursu plus 200. excreti sunt, nunc simul quinque, nunc septem, decem, aut plures; Interdum etiam sine taeniis solitarii egrediebantur: Qui tamen nunquam in catenas adnexi visi sunt. Nulla unquam hi nec nostrae, nec Blasii curiositati cornicula praebuere; sed uno latere plani; duobus aliis velut in unum apicem extenuabantur; ut ideo acuminata pars planae parti esset opposita; & eorum corpus velut pyramidatum videretur. Unum nos ex aliquibus, ab homine secum allatis & exhibitis, hujusmodi vermiculis delineari, hinc aeri incidi curavimus: Qui cum diu mortuus, contractus, atque exsiccatus esset, in apicem s. strictiorem, quam, Blasio ipso teste, recens habuisset, revera facefferat: Basim vero r. non mutaverat: In qua solitam fissuram non inquisivimus; nec forte inquirendi locus erat: Cum ob indu-

ctam

Fig. VII.

Etiam ariditatem & contractionem, vel diligenter inquirentes, satis videre non potuissimus. Asserebat Villicus noster, egres-
sos é corpore cucurbitinos, vividos motus habuisse, non verae tamen progressio-
nis; sed aliquod latús primúm excutien-
tes, hinc adversùs ipsum, velut corpus trahentes, arcuantesque. Taeniarum quo-
que frustra aliquot ad nos attulit: Quorum aliqua exquisité nodosa erant: Et nodi nonnisi violentâ disruptione disjungi po-
terant; eoque magis quód, quamquam nonnihil exsiccata jam erant, validas adhuc parallelas fibras ostendebant, geniculis om-
nibus obductas, eaque firmiter organico-
que nexu transversim obligantes atque conti-
nuantes; non secús ac in IV figurâ vide-
re est: Ut ideó unum omnia atque conti-
nuum corpus esse, seu veras primique ge-
neris taenias, non fortuitos cucurbitino-
rum nexus, manifestó constaret: Ad quam
quidem magis firmandam rem, internam
horumce fragmentorum fabricam luben-
ter fuissém speculatus; nisi aridula, ut
diximus, occurrissent. Aliqua veró ejus-
demmodi fragmentorum, & praecipuè
unum, ulnae semissim aequans, non no-
dosa erant, seu in geniculis non discre-
ta; sed polita ac levia, & ubique aequa-
lia; seu uniformem artificialem taeniam
prorsus

Fig. V.

prorsus imitantia : Quae quidem nodosis frustis albidiora erant . Exiguam hîc horum partem exhibemus . Cum taeniis vacuabatur Blasius ; nihil illi molestum erat : Cum verò teretes solùm vermes postremum excerneret , praecedentem aliquem ventris dolorem patiebatur . Postea omnium vermium suspensis ejectionibus , licet Homo bonâ frui valetudine videretur , improvisi varii ac periodici sed breves , neque impensi , ventris dolores , quaedam saltem non infrequens , nunc ad *epigastricam* , nunc ad *umbilicalem* sedem , nunc etiam per totam coli zonam molestia , inde in ventris murmura desinens ; ulterius ad stomachum primum , indeque ad totum corpus non rarus caloris sensus , & tensio incommoda , subitaeque interdum anorexiae , vagantium adhuc per intestina lumbricorum , non omnino naturalium , praebere ipsi indicia videbantur : Caput non raro turbatum erat & grave , cum quodam ad aures sonitu : Quae tamen quàm citius desinebant . Haec omnia tribus mihi visitationibus Blasius diligenter aperuerat . Plures alias longo nostro praxeos XLIII ann. curriculo variarum specierum ac magnitudinum veras taenias , earumque partes vidimus , vel solas , vel cucurbitinis vermibus , vel teretibus , vel utrisque sociatas , cum febre

bre, vel finè febre, vel finè molestia de-
degentes exeuntesve; ut de varia earum
indole suasus sim. Quidam Eques, propè
L annos nunc agens, in hac Urbe plura
jam hujusmodi taeniarum frustra, multas
ulnas semper aequantia, sed semper variae
longitudinis, dejecit, & identidem deji-
cit; quorum aliqua nos balsamico in li-
quore servamus. Plures certè in hujus Vi-
ri intestinis simul esse taeniae videntur.
Nam quae a nobis in figura prima, cum
suo capite exhibetur, harumce taeniarum
est. Eques interea adhuc alias eliminat:
Neque ulla unquam ab iis animantibus in-
commoda sustulit; Cum optimè semper
carnosus, vegetus, fortis ac coloratus fue-
rit: & militaris Vir, sua semper omnia
strenuè officia perfecit. Nullos autem,
quod sciam, cucurbitinos excrevit. Anno
MDCCXXVI Femina, XXX annos na-
ta, dum acutâ putridâque febre torque-
retur, quatuor sedibus, quatuor distincta
taeniae fragmenta reddidit: Quae simul
sumpta viginti ampliùs pedes metiebantur.
Quâcumque excretionem pendulae hae ab
ano lati vermis portiones, vi manuum
extractae abruptaeque sunt: Citòque indè
convaleuit. Mulier aliis quoque excretio-
nibus cucurbitinos plurimos dederat Variis
quoque temporibus similes passa erat cum

= Lumbrici lati

solita divulsione ejectiones , semper cum febre , nausea , conatu ad vomitum , prostratione virium ac ventris cruciatu : sed repetitas expulsionem prompta sequebatur valetudo . Adeò dissimiles humanarum taeniarum indoles sunt . Haec tamen femina non ita pridem pleuritica ac suppurata praestita , fato cessit . Sed Blasius Sonettus noster , compositis aliquando post alias excretionem vermium rebus , ad hanc usque diem , ut puto , in vivis est . Ita si opus esset , quemlibet de iis , quae diximus , reddere certiore valeret . In nostris iis casibus id satis non apparuit , quod ab Aliis observatum legimus : Seu veras primique generis taenias statis anni temporibus solvi , earumque fragmenta spontè excerni . Quandoquidem Fabricius Hildanus affert (e) feminam circa aestivum solstitium , latorum vermium longa frustula spontè excernere solitam , extra illud tempus , vel fortissimis vexatam purgantibus medicamentis , nunquam excrevisse : Porro reduce praescripto tempore , spontè illa rursus prodire , tanquam solo criticoque naturae imperante motu . Idem pluries observasse asserit Clericus (f) in hominibus , certo tempore , *seu semel aut bis tantum*

(e) *Centur. II. Observ. 73.*

(f) *Hist. lat. lumbr. Cap. XV.*

tantum singulis annis, taenias aut taeniarum partes vel sponte, vel lenioris purgantis operâ, ejicientibus; qui alio tempore, vel validioribus catharticeis adhibitis ac repetitis, ejicere omnino non valebant. An ergo, si ita est, in taeniis, caudarum jam impense accretarum hinc jam supervacuarum habita, determinatis temporibus spoliatio, instar illius exuviarum Serpentum, certis quoque temporibus susceptae, cogitanda esset? Sed cum aestivis praesertim diebus, observante Fabricio, istiusmodi taeniarum spolia contingant; an fortè in taeniis motuum tempora, temporibus motuum teretium lumbricorum respondent? Hi quidem, plusquam aliis tempestatibus, vernâ aestivâque, praecipuè ob generationis operam, moventur. Ita in infantibus puerisque, quibus major rotundorum vermium copia est, majores horumce motiones exitusque certis illis temporibus fiunt. Ita pariter herbarum vermiculationes (de quibus quidquam inferiùs) vere & aestate, vix temporibus caeteris, observantur. Plinius taeniarum quoque mentionem facit; sed triginta tantummodo pedum longitudinem affert, non verò 300., ut Quidam ex Plinio malé deduxerunt. En Plinii verba (g): Sic

*Mala Plinii
apud Aliquos
taeniarum lon-
gitudinis inter-
pretatio.*

S 2 intra

(g) *Lib. XI. Cap. XXIII. Hist. Nat.*

intra hominem taeniae tricenum pedum, aliquando & plurium longitudine. His de taenia breviter expositis videat quis, admit-
tenda ne sit determinata ejus species, quot
sunt hucusque ab Auctoribus traditae ea-
rum differentiae: vel potius (quod tamen
suis quoque difficultatibus non caret) con-
cludendum sit, infecta haec, inter se tam
dissimilia, totidem monstra esse, quae a
teretium vermium generationibus proficif-
cantur, & plures mentiantur species. Tae-
nias primi generis, illae secundi generis
sequuntur, quae non unicum animal sunt,
ut *Solii* nomine intelligere voluit Clarissi-
mus *Andry* (h), sed ut optimè probat Il-
lustrissimus *Vallisnerius* (i) nihil aliud sunt,
nisi series quaedam animalium, quae ob
similitudinem, quam habent, cum cucur-
bitarum semine, cucurbitini vermes nun-
cupantur: & totidem sunt, quot sunt no-
duli, qui in iis taeniis enumerantur.
Itaque etsi multa quoque de his anima-
libus a Multis jam dicta fuerint; cum ta-
men hucusque rem hanc non satis attigif-
se videantur; quae mirabilis omnino, &
multis adhuc difficultatibus obvoluta est;

non

(h) *De la Generation des Vers dans le Corps
de l'Hom.*

(i) *Consid., ed esper. int. alla Gen. de' Verm.
ora. del Cor. um.*

*Taenia non ve-
ra, sed secun-
di generis, ex
Cucurbitinis
Vermibus con-
fecta.*

non abs re erit, postquam de morboris generationibus sermonem instituimus, & inter morbosos vermes, cucurbitinos etiam annumeravimus, de his pauca quaedam referre.

Quidquid itaque & quoquo modo ab aliis Scriptoribus jam traditum sit de horumce *Entomatum* proprietatibus; ea tantum nos describemus, quae non aliundè accepimus, sed ipsi summâ adhibitâ diligentia observavimus. Diu multumque a nobis dubitatum est, an reapsè cucurbitini, catenae ad instar, inter se corniculorum ope annecterentur, & taeniam aliquando formarent. Cumque nobis hanc rem visendi cupidis, nunquam obtigisset oculis ipsis inspicere, quae ut vera ab Aliis jam tradita legebamus; dubitationem, immò incredulitatem augebat quorundam cucurbitinorum forma, qui nobis delati fuerant. Nam, ut supra, cucurbitinos quosdam acceperam (non tamen recéns ab intestinis exclusos) qui in uno extremo, seu s. non-nihil acuti erant, perindè ac si triangulum *Isocele* imitarentur. Sed cum intellexissem, in nostra hac Urbe adesse quemdam Torquati Equitis Cubicularium (1) qui conti-

Nostra Cucurbitinorum vermium Historia.

Fig. VII.

(1) *Mr. Henri, aetate nunc circiter annor. 45., in hac Urbe habitans, ad initium Vici Sancti Spiritus.*

nuò cucurbitinos per sedem emitteret ; in
spem illicò adductus , me novum aliquid
observare posse , eum adii . Qui postquam
de affectione sua interrogatus , eandem ex-
ponere aggreditur ; repentè manum in fe-
moralia conjicit , eâque retractâ : Haud
meliori tempore , inquit , ad curiositatem
tuam explendam , huc accedere potuisses :
accipe & vide . Sic dicens , cucurbitinum
unum porrexit . Deindè verò enarravit ,
quomodo post sex annos continuos ani-
malia haec faecibus commixta dejiciat ;
& quomodo interdum , ut tunc coram
evenit , spontè exeant ; eosque , a quodam
frigore , per contactum ad coxas excita-
to , statim exiisse percipiat . Et denique
nullo modo his animalibus se vel nunc ,
vel antea molestiâ affectum fuisse affirma-
vit , si quandam sensationem pruriginis
ad anum excipias : Tum verò semper haec
discreta , nunquam copulata emisisse . Tra-
ditum mihi insectum istud , illicò aquae
immersum , & post horas duodecim di-
ligentissimè , sed nudis oculis inspectum ,
hanc formam exhibuit . Quatuor lateri-
bus circumscriptum , ad rectanguli paral-
lelogrammi figuram nonnihil accedebat ,
eiusdem omnino formae , ac magnitudi-
nis , quae schemate repraesentatur . Ab
extremitate *e.* non aequalia cornicula , sed
tamen

Fig. VIII.

tamen exstantiae, cucurbitarum feminibus similes, prodibant. Atque haec extremitas subtilis extenuataque, velut in aciem desinit. Extremitas verò opposita *f.* ita duplicata; ut in duo labia admodum subtilia aperiatur; & rimam *a. f. b.*, ab uno ad alterum hujus lateris punctum productam, apertissime ostendat. Quo posito, etsi nunquam unitos simul, in zonae formam, cucurbitinos vidisse nobis contigerit; multo tamen facillime quisque intelligat, quomodo *animalcula* haec, horumce laborum ope, simul jungi queant. Lateris enim *e.* acuminata utrinque structura, ad penetrandum in rimam lateris *f.* alterius cucurbitini; Rima verò restricta arctataque, ad penetrans retinendum latus, aequè aptissima fit. In altero ex majoribus lateribus, *i.* foramen positum est: quod ab utraque extremitate aequaliter distat (minora latera extremitates appello) rotundum & patens; atque in cucurbitini corpus, ac si illud transversim secaret, & in duas aequales partes divideret, insinuatur. Gracilem labrosum limbum, foramini circumductum vidimus: impensum uber, quod a pluribus depingitur, non vidimus. Hujus *animalculi* color subalbus; & simul nonnihil translucidus: Undè fit, ut foraminis illius pro-

gressus in cucurbitinum, sub nigricantis lineae vestigio ab *i.* versús *c.* directè transpiciatur. Pars una vermis nonnihil convexa, altera verò paulisper concava. Fibrarum directio ab uno *e.* ad aliud extremum *f.* Substantia non multum ab ea limacum dissimilis. Immò insectum istud, non secús atque limax, quà reptat, dum adhuc vivens est, substantiam quandam viscidam & lubricam instar tenuissimi glutinis expuit. Nam haec *animalcula* interdum usque ad quartam horae partem, postquam a memorati hominis intestinis prodierunt, moventur & vivunt; & priusquam omnino vitam amittant, corrugantur, albamque liquoris lactei guttam per dictum foramen exprimunt. Sed postquam mortua sunt, & corrugantur magis, magisque contrahuntur ad illud praesertim extremum, quod apicibus tanquam cornibus instructum est. Immò ibi conicam figuram acquirunt. Quapropter figura VII cucurbitinum repraesentat, qui jam probabiliter corrugatus erat, quando nobis ab alio Homine transmissus, & hinc delineatus fuit. Haec sunt, quae in hisce insectis nuperimè nobis observare contigit; aliisque, si placeat, nunc ostendere parati sumus. Quare cucurbitinorum junctura similis est, in naturalibus, nexui & articulo vomeris ossis

ossis in humano corpore : Quod nempe ad posteriorem septi narium partem , firmiorem efficiendam , superius & antèrius per insculptam rimam cum indito *ethmoidae* majoris laminae margine , & cartilagineo narium claustro copulatur ; inferius verò & posteriùs proprio extremo in comuni maxillarium & *palatinorum* ossium fissura committitur : Et in artefactis illa lignorum aliorumve solidorum corporum contignatio , quae Ital. *incastro* Gall. *assemblage* appellatur , hanc quidem cucurbitinorum copulationem perbellè imitatur . Ita cum in iis mechanicis instrumentis corpus per fissuram excipiens , ab Artificibus *femina* , excepta verò alterius corporis , in latam aciem promissa extremitas , *mas* dicta sit ; an non eadem apprimè nomina naturali hujusmodi cucurbitinorum contignationi tribuenda essent , (etiamsi hi vermes Hermaphroditi sint , ut inferius videbimus) adeout ingrediens cucurbitinus , *mas* ipsum absolutè aestimetur ; excipiens verò , feminae munera exequi dici possit ; eò praecipuè , quòd hanc *intestinalium* viventium conjunctionem , ad solum generationis negotium institui , nobis in aperto sit ?

Quippè iis omnibus animadversis , cum nullum nobis ampliùs dubium supersit de

Copulatio & casta cucurbitinorum, ad gene-

cueur-

rationis nego-
tium instituta
est.

cucurbitinorum mutuae connexionis modo, nunc obiter quaerere operae pretium est, cur haec *animalcula*, quâ parte acuminata sunt, eâdem se in aliorum rimam intrudendo, mutuis nexibus, longam feriem, velut catenam constituent; ita ut illud, quod jam alterius rimâ detinetur, suâ deindè rimâ alium excipiat; hoc verò tertium, & *successivè*. Animalia omnia quibusdam anni tempestatibus, aestu quodam venereo corripuntur, seu vero potius *orgasmo*. Id fanè piscibus, insectisque aliis, & avibus imò contingit. Nam vere novo, quotannis amore exaestuantes aves. En Passeres praecipuè, qui hinc inde volitantes, demissis & tremulis alis pipilant: Ranae plus solito coaxant & conjunguntur: Pisces discursant, extra undas evehuntur, & ad ripas etiam, vernali tempore amoris aestu saltantes, exeunt. Ergo vermes hi breves & lati, *orgasmo* quoque suo correpti, simul exposito modo neclentur: Ut scilicet eorum species deindè propagetur. Quid verò, si multi, uno tempore, eodem uestro, eadem coeundi libidine corripiantur? Multi pariter simul, alter alteri, haerentes junguntur. Sed quomodo ille idem, qui alterius rimâ excipitur, suâ deindè rimâ alterum vermem, seu socium cucurbitinum excipiat? Non-

ne

ne mares a feminis sunt distinguendi ? Nonne in animalium generationibus munera diversa sunt ; itaut quod mas , dum jungitur , efficit , ab ejusdem speciei femina praestari haudquaquam possit ? Ita sane . Sed non de omnibus animalium speciebus idem sentiendum est . Nam etsi animalia illa , quae insecta non sunt , in suis speciebus ita marem & feminam habeant , ut quod munus a mare praestatur , idem haudquaquam femina efficere possit ; tamen insectorum non eandem esse legem constat . Clariss. enim Reditus & Vallisnerius in *zootomicis* , ut ajunt , dissectionibus , quas de limacibus & teretibus vermibus praecipue instituerunt , utrumque sexum in iis reperisse testantur ; ita ut teretes vermes *ovariis* omnes instructi sint : Limaces autem quoddam in venereo opere generationi dicatum organum ex ore propendens emittant ; quod in omnibus eandem formam referre videtur . An igitur dicendum erit , in animalium illis speciebus , quibus omnibus *ovarium* inspicitur , omnes feminas esse ? Profecto si res ita se haberet , horum animalium coitus nunquam sequerentur . Atqui tamen animalia haec coeunt . Ergo , ut iidem Clarissimi Auctores concludunt , in omnibus utrumque sexum esse ,
affir-

affirmandum est: Ut meritò hermaphroditì sint appellanda . Hoc igitur posito, quid nì cucurbitinos etiam , ductà ab aliis vermibus infectisque analogià , utroque sexu praeditos esse dicamus; Cum praesertim ad eorum connexiones explicandas , & alia quae in hisce *animalculis* observanda occurrunt , id unicè dicendum esse videatur . Igitur cucurbitinus quidam *orgasmo* correptus , alium cui adjungatur quaerat , inveniat , simulque copuletur . Hoc duorum nexu posito , si tertius accedat , qui jungi velit , (sunt Hermaphroditi omnes , ut diximus) illius , qui jam conjunctus est , rimam offendens , corniculis pariter suis cum illo jam nexu committitur ; sicque alii post alios . Ita catena illa cucurbitinorum exurget, quam plerique modò Auctores, secundi generis taeniam, aliterq; , ut supra , Clariss. Andrius , nominare solent . Porro , inter Alios , Clariss. Vallisnerius cucurbitinorum collectiones aestivo tempore observavit (m) . Hoc verò tempore humanos & non humanos omnes , catulire vermes in comperto est .

Quod quidem
confirmatur ab
exposita fabri-
ca ; atque insu-
per ab analogia

Quod de cucurbitinorum coitu breviter a nobis hìc scripum est , ita quidem exposuimus , non ut novi aliquid in medium proferre

(m) *Dell' origin. de' ver. ord. nel Cor. um.*
edit. Patav. fol. 69.

proferre videremur ; sed tantummodo, ut ex uniformibus super eadem re observationibus , veritas magis magisque apparet . Nam praeterquamquod a Medicis Arabibus , eorumque aliquot Interpretibus aut Sectatoribus, ut adnotavit Daniel Clericus , (n) vermes cucurbitinos jam indicatos fuisse, mutuamque vermium istorum connexionem observatam esse constat; quin tamen eorum ullus , quâ ratione id fieret , exposuerit; solers insuper Vallisnerii industria , cucurbitinorum corporis partes , tum exteriores , tum interiores (verba sunt Clerici) graphicè anatomicèque describens, easque speciatim designans, quibus mutua ista eorum adhaesio perficitur; quod ad insecti hujusce perfectam notitiam spectat , ita investigavit ; ut ferè nihil Aliis porrò addendum reliquerit. Ast quoniam in rerum naturalium inquisitione nullus omninò terminus inveniri potest ; & interdum quae omni ex parte aperta & cognita fuisse existimantur, aliquid adhuc in se recondunt ; propterea nullam me Scriptorum Cuique injuriam fecisse arbitror , si quae de cucurbitinis sentiam liberè scripserim . Quamvis enim egregius historiae naturalis Cultor, atque immortalis memoriae Vir , Vallisnerius,

quod

(n) *In Histor. lator. lumbric.*

quod ad mutuos cucurbitinorum nexus pertinet, id ita evenire arbitratus est, ut eorum sententiam, qui id fieri generationis causâ putant, minimè probans, eam amplexus fuerit, quae statuit, ob aliquorum succorum pravitatem cucurbitinos, ut a communi nocumento evadant, simul connecti, atque *ignotae mortis timore* (o) *actos*, aliorum animalium more, unâ multos effugere; tamen ea nobis longè magis arridet opinio, quam superiùs cucurbitinorum nexus explicaturi, etiam *divinando* exposuimus: Non enim scrobiculos, non geminas foveas, sed unâ rimam ad totum latas *a. f. b.* apertam luculenter intuemur; in qua efficienda, probabiliter majus aliquid a natura cautum est, quàm ut ejus adjumento haec animalia aliquando simul necerentur, atque *ignotae mortis* periculum vitare possent. Si enim ad insectorum hujusmodi conservationem tam notabile machinamentum a natura institutum est; cur non hujus auxilio interitum effugiunt? Quae enim de aliorum animalium connexione in superandis periculis exempla adduntur, nihil ad eandem rem in cucurbitinis probandam conferunt. In illis nulla partium dispositio, aut structura, quae ob hanc solam effugiendi

(o) *Clericus ex Vallisn. cit. Histor. Cap. VI.*

giendi necessitatem a natura destinata sit : In his notabilis scissura , quae huic tantum ufui inferviret : In illis talis naturae instinctus , ut , si eo utantur , simul unita a graviore vitae discrimine liberentur : In his , naturâ pariter docente , ita fierent nexus , ut etiam si a malis succis effugiant , ad pejora tamen loca (idest extra humanum corpus , ubi statim intereunt) simul juncta dum transeunt , certam perniciem inveniant : Illa , servato simili quodam , ac constanti naturalis instinctus ordine , si quando eadem offeratur occasio , uniuntur : Isti verò plerumque , immò ferè semper , extra humanum corpus , spontè etiam , non catenatim , sed separati prodeunt . Nam Noster hic , de quo scripsimus , Taurini cucurbitinos saepissimè deijcit ; qui tamen hucusque catenas , instar aliorum animalium , quae *caudas inter se mordicus tenent* (p) , nunquam constituerunt . Ad haec etiam accedit , cucurbitinos inter utriusque sexus infecta probabiliter numerandos esse : Quae omnia , si quis ritè perpendat , nullus dubito , quin a nobis superiùs expositam de cucurbitinorum catenis opinionem , saltem aequè ac reliquae , probabilem inveniat . Quod verò ad difficultatem eosdem ab invicem

sepa-

(p) *Idem ibidem .*

separandi , quae tanta aliquando est , ut potius in media corporis parte scindantur , quàm nexus deferant ; id profectò aequè difficile est in quacumque sententia : Immo nostrae potius favere videtur . Nam in iis , quae a Scriptoribus afferuntur exemplis , de quibusdam animalium connexionibus eo tempore , quo vel sedem mutare , vel ab aliquo vitae discrimine evadere student , nunquam fit tam firma cohaerentia , ut non facillimè diversa agantur , & separentur : Contra verò longè firmiores observamus animalium , & praesertim insectorum quorundam connexiones , dum coeunt generantque . Exemplo sint insecta illa domestica , ut ita dicam , quae ex bombycibus , mirà metamorphosi in papiliones mutantur : Ex his mas & femina , nonne , dum junguntur & coeunt , integris etiam diebus cohaerent ? Immo si eorum aliquis trahatur , aut suspendatur , nonne interdum alter etiam trahitur atque suspenditur ? Alia non desunt insecta , quae coitus tempore ita difficulter avelluntur , ut etiamsi alterutrum in frustra secetur , non tamen amplexus venereos deferant . Quinimmo in nonnullis quadrupedibus conjunctionis huiusmodi tenacitas ostendi potest . Non semel enim in canibus observavimus tam firmam

in

in coitu adhaesionem , ut vel alterutro suspenso , utrique steterint suspensi ; vel virgis aut fustibus caesi , nonnisi difficilime , & post multos hinc inde conatus , dissociari potuerint . Et fortè ut in canibus , ita in cucurbitinis , ingressi in rimmam apices tument ; ut ideo initi connexus admodum tenaces evadant . Sed , ut cucurbitinorum taeniae seu catenae , rarissimae sunt ; ita non tam difficile dissolvuntur : Has caeterum Petrus de Apono primus post Arabas memorasse videtur (*) .

Decucurbitinorum Anatome , nulla modo dicenda supersunt . At si quid est , quod illis in *animalculis* diligenter adhuc investigandum sit ; id profectò mihi caput esse videtur . Dubitari enim admodum potest , an quâ parte apices apparent , ibi sit caput : Atque dubitandi occasionem praebet Clariss. Vallisnerius , qui se observasse tradit , canalem illum , quem velut *thoracici* officio fungi putat (q) , ad utraque extrema non desinere , sed paulò ab extremis distare . Enim verò cum ibi os adesse putent , ubi situm est caput ; cumque caput corniculis designari autument ; reliquum esset ut canalis ille , quem

*Quae supersint
in cucurbitino-
rum Anatome
illustranda .*

T *thorac-*

(*) *Sacc. XIII. vid. Concil. Diff. 101.*

(q) *Dell' orig. de' verm. ord. nel Corp. um.*
edit. Patav. fol. 64.

Fig. VIII.

thoracicum vocant, & cibarii munere fungi debet, ad extremitatem saltem unam pertingeret, puta ad os, undè incipere deberet. At quorsum canalis ille, qui a laterali foramine *i.* versus *c.* rectâ in cucurbitini corpus insinuatur? An fortè laudati canalis *thoracici* pars? Illius saltem extremum dicendum esset, quia ab eodem canaliculo per foramen *i.* extillare solet gutta quaedam albicantis, & ferè lactei liquoris, qui illius *chyl*i pars esse dicitur, quo infecta haec in intestinorum tubo nutriuntur. Quod si res ita se habet, non video, quomodo canalis, qui *thoracici* munere fungi dicitur, ille sit, qui per medium cucurbitinorum dorsum directus, paulo infra extrema desinit (r). Longè enim probabilius est, extremum unum cibarii (sic dixerim) canalis in cucurbitinis esse foramen *i.* aliud verò simul cum ore & capite adhuc investigandum esse. Neque enim cucurbitinorum incessus nobis apertè capitis situm designare valet. Nam animalia, quae extra proprium clima, sic dixerim, inveniuntur, non incedunt, ut eis natura dedit; sed quo tantum modo possunt, feruntur. Idque observamus in piscibus aliisque hujus generis

(r) Vid. Fig. IX. Tab. II. in cit. Vallisii.
Opere.

ris animantibus ; quae extra undas , non naturali ordine & capite antrorsum , sed quâ possunt salientia , hinc indè turbatè flectuntur & repunt . Quod idem de cucurbitinorum incessu sentiendum est ; qui extra humanum corpus licèt incedant atque recedant , id non ut debent , sed quo modo possunt , peragere nituntur . Insuper etsi verum est , infecta alia , quae facile per oppositas partes , instar scolopendrae , feruntur ad alterutrum extremum , distincto capite instrui ; tamen laterale illud foramen *i.* , quod pro cibarii canalis extremo orificio habendum est , in cucurbitinis caput alibi situm esse demonstrat . Omnia enim quaecumque in hac rerum universitate vivunt infecta , orificium illud , per quod sui generis faeces excernunt , vel ad extremitatem capiti oppositam habent ; vel saltem si sub imo ventre , nunquam tamen ad latera illa , quae capiti non sunt opposita . Utcunque sit : Foramen *i.* Aliis os , Alteris spirandi meatus , Tertius anus , Quartisque etiam vulva audit . Dignum sanè meliori indagine arcanum .

De vermibus *intestinalibus* morboris atque ingenitis , satis multa dixisse videremur ; nisi quae & verbis , & scriptis ab amico Medico accepimus , Nos ad aliquid etiam hîc superaddendum inducerent . Namque

Intestinalis humanus vermis viviparus .

Fig. X.

Vir iste (f) diligens & amicus, qui in hac Metropoli Medicinam exercet, anno 1734. tradidit mihi scriptum, quem ipse observaverat, casum, meâ quidem sententiâ rarissimum, de aegrotante quadam Muliere, cui post tertianam duplicem accedentibus vagis doloribus in abdomine, cum oleum amygdalinum post alia quaedam remedia usurpasset, illicò vermis unus ad superiora ascendit, & non siné magno aegrotantis levamine per os exivit. En itaque quàm mirae magnitudinis & formae ab eodem descriptus ac designatus fuerit. Colore rubicundus erat, longitudine unius mediocris viperae, cujus extrema, pilis circumsepta, caudam uno, altero oris hiatum referente, in apicem desinebant. Crassities erat ad pollicis magnitudinem. Per longitudinem a capite ad caudam, recto fibrarum ordine; transversim verò *spiralibus* velut fibris ejus cutis contexebatur: Quae tamen ad ventrem subtilior, & nonnihil pellucida erat; in aliis verò locis, crassa magis & densa. Vivebat autem; & pluribus id motionibus, flexuris & distorsionibus facile quisqueprehendisset. Nec parum prodigiale est, in hoc verme viventem jam sobolem extitisse. Namque cum ipsius citati Doctoris pedibus (f) D. Molinerius.

pedibus disruptus humi fuerit, statim ex tumido aperto ventre vermiculi decem, & ultra, distinctissime prodierunt, crassitie dentis pectinis mediocris, & longitudine acus futoriae: Qui & ipsi vitam jam praediti se se movebant. De hujus rei veritate nihil omnino dubito: Quia Mulierem illam, ex qua vermis exivit, his adhuc diebus incolumen, Ego ipse sum allocutus: Quae rem iisdem omnino circumstantiis, quibus jam descripta fuerat, mihi enarravit. Num verò dicendum nescit, hunc vermen ex Teretium familia & ut sic dixerim, gigantem in humano corpore excrevisse; an potius exterorum sobolem, aut in ovo adhuc inclusum, aut quoquo alio modo, in illius Mulieris stomachum descendisse; animi pendeo: Nec pudet rei difficultatam & obscuritatem ingenuè fateri. Sed quia extra humanum corpus in his nostris Regionibus insectum nullum reperitur, quod aliquâ ratione cum descripto verme conveniat; si quid mihi asserendum esset, eum potius ad monstriferos teretes, quam ad quoscumque extraneos vermes referrem. Interea certum est, vermen hunc fuisse *viviparum*: Quia si vermiculos, quos jam vivos fuisse diximus, adhuc in se retinebat, eos certè dato tempore vivos edidisset.

Humani intestinales vermes in oviparos & viviparos distinguendi esse videntur.

Quapropter hinc deducendum arbitror, non omnes *intestinales* vermes ova parere, sed potius in *oviparos* & *viviparos* esse distinguendos. Clariss. Redi (t) contra P. Honoratum Fabri & Scaligerum, quorum primus muscas semper *oviparas*, alter semper *viviparas* esse tradidit, jam aperte ostendit, muscas non omnes *oviparas* neque *viviparas* omnes dici posse: Quia testatur, se muscas aliquas vidisse, quae ova super cibaria, alias verò, quae jam viventes vermes deponebant. Quod adeo verum est, ut tabularum nostrarum Sculptor, & accuratissimus magnae spei Discipulus noster Nicolaus Brovardi, cum cadaveris partem curiositatis ergo incidens, eandem omnino rem observaverit, meisque oculis subjecerit, & de hac commentariolū sibi servandum scripserit: hoc, ut simplex & breve est, hīc referre placet, Cum puellae cujusdam caput in Magno Taurinensi Nosocomio disseicaretur, ut *lacrymalium* ductuum praeparatio fieret, ejusdem capitis dimidium mihi, genuinam *lacrymalis* sacci formam visendi cupido, ab amico quodam Chirurgo allatum fuit. Cumque diligenti aliquot horarum labore, quae inquirebam detexissem, partem illam supra fenestram ad aliquod tempus

(t) Esperienze intorno agli insetti Tom. I.

„ tēpus reliqui : Quò statim muscae ali-
 „ quot grandiores , ut ibi partus suos de-
 „ ponerent , advolarunt . Brevi subindé ,
 „ cadaveris partem illam manibus prae-
 „ hendens , muscas aliquot evolasse vidi ;
 „ unicâ exceptâ , quae immota , & velut
 „ emortua reperta est . Quî autem id fie-
 „ ret statim revolvens , muscam omni mo-
 „ tu destitutam seposui ; diligenterque scru-
 „ tari coepi , an quaedam mulcarum ova
 „ in memorata capitis parte invenirem .
 „ Sed praeter ova , vivos & per carnem
 „ reptantes vermes animadvertens , eosq;
 „ non ab ovis tam citó exclusos meditando ,
 „ protinus dubium succurrit , an musca-
 „ rum aliqua vivos vermes , nullisq; ovis
 „ inclusos peperisset . Neque ea opinio
 „ falsum me habuit . Nam sepositam jam
 „ antea exanguem muscam , summis di-
 „ gitis versùs imum ventrem comprimens ,
 „ vermes qui adhuc in eadem contineban-
 „ tur , post alium alius , & interdum ge-
 „ mini, se se hinc indé flectentes & con-
 „ volventes , miro oculorum spectaculo
 „ in lucem prodibant . Id Illustriss. Prae-
 „ ceptori meo Joanni Baptistae Bianchi ob
 „ oculos posui , qui utpoté naturâ suâ de
 „ rebus a se visis potiusquam aliundé ac-
 „ ceptis , agere cupidus , ut muscam il-
 „ lam viderem lentis ope adauctam , ver-

Fig. XI.

Fig. XII.

„ mesque in aenea vermium tabula inci-
 „ derem , mihi statim commisit . Mus-
 „ cam illam postriduo velut exsiccatam
 „ subtili cultro dividens , exenteratam &
 „ omnino vacuum inveni : Si tantum ex-
 „ cipias supremam thoracis partem , ubi
 „ tres adhuc se se motantes vermes exta-
 „ bant . Dicat nunc aliquis , cur musca
 „ haec , nemine exterius laedente , mor-
 „ tua sit ? An fortasse partus doloribus
 „ sublata ? An a filiis intus exesa , inte-
 „ rempta est ? Alterutrum dicendum . At
 „ quidquid sit , nihil de hac re statuere
 „ ausim ; proindeque aliis iudicium fe-
 „ rendum relinquo , Haecenus Brovardus .
 Quod si res ita est , ut revera nos ipsi vi-
 disse testamur ; cum argumenta illa , quae
 a naturae analogia ducuntur , in rebus na-
 turalibus plurimum valeant , & immo
 pro validioribus habenda sint ; tum ex al-
 lata *vivipari* vermis historia , tum ex mus-
 carum analogia , *intestinales* vermes , in
oviparos & *viviparos* distinguendos esse ar-
 bitramur . Quod quidem observatione ul-
 terius , luculentissime demonstratur ; nam
 quemadmodum Reditus , Malpighius , Val-
 lisnerius Aliique oviparos humanos lum-
 bricos descripsere ; ita *viviparos* alios Ama-
 tus Lusitanus (u) , Panarolus (x) , Fo-
 restus
 (u) Cent. 3. Curat. 46.
 (x) Penec. 5. Obs. 15.

restus (*y*), Schenckius (*z*), Petrus Borellus (*a*), Verattus (*b*) & Andrius (*c*); observarunt . Porro non solum pisces per aquam serpentes , sed angues , seu terrestria serpentia animalia , ovipara alia esse , alia verò vivipara , nemo certè it inficias . An non humani lumbrici de genere serpentium animalium dicendi sunt ? Quidpiam adhuc , antequam praeteream , de muscarum partibus addendum puto . Nempe nos non solum cum Redio esse , quod muscarum aliae revera sola ova , aliae vivos vermes parturiant ; sed quod eadem earum species , vermes interdum edat ; quae ova semper ederet , nisi praecox tempestatis calor vermes in ventre praematurè ex ovis excluderet . Equidem muscae nostrae genus , valde aestuantibus Julii mensis diebus , vermes peperit ; quod , minus fervidis temporibus , ova solum peperisse , comperimus .

Nunc verò de vermibus iis pauca dicamus , qui *intestinales* etiam , & omnino morbofi sunt ; sed nullâ ratione terrestribus similes , adventitii a nobis existimantur . Quamquam apud aliquos ea stet opinio

Humani intestinales vermes , extraordinarii & extranei , atque omnino morbofi.

(*y*) *Lib. 21. Obs. 26 .*

nio

(*z*) *Lib. 3. Obs. de lumbr.*

(*a*) *Lib. 1. Obs. 89.*

(*b*) *Galleria di Minerva Tom. VII. fol. 66.*

(*c*) *De la Generat. des ver. Cap. IIV.*

nio , ut nimirum extranea animalia in
humani corporis intestinis , aut propter
calorem diuturnum , aut propter conti-
nuam solventium humorum affluentiam ,
nullâ ratione vitam ducere posse autu-
ment ; proindèque tanquam inter aniles
fabellas referre soleant portentosos ac mi-
rabiles quosdam eventus , qui a Celeberri-
mis Medicinae Scriptoribus , Petro Borel-
lo , Thoma Bartholino , Oligero Jacobeo ,
Tillingio , Salmutho , Schenckio , Senner-
to , Montuo , Rulando , Segero , Gemma ,
Roeslero , Volgrado , Brukmanno , Ruyf-
chio Aliisque , de Araneorum , Serpentum ,
Ranarum , Bufonum , Talparum , Piscium ,
Cancrorum , Scorpionum , Lacertarum ,
Salamandarum , Quadrupedum aliorum-
que id genus exterorum animalium ex-
cretionibus traduntur : Tamen nullo mo-
do probabile est , tot Clarissimos Gravif-
simosque Viros simul omnes deceptos fuis-
se . Neque naturalia quaedam phaenome-
na ideo deneganda sunt , quia humanam
omnem intelligentiam & captum exce-
dant . Nam quidam naturae effectus con-
tinuò observantur , qui licèt nullâ inge-
nii acie attingi possint , ab Omnibus ta-
men necessariò admittuntur . Quis enim
explicitet admirandas magnetis , aliorum-
que corporum *electricas* , ut dicunt , pro-
prietates)

prietates? Nemo hercule: An propterea denegandae sunt? Quod si quis inveniat, qui rerum novitate atque admiratione perculsus, nullam Scriptoribus fidem velit adhibere, quia scilicet id tantum in rerum natura evenire posse praesumat, quod ipse concipere & explicare potis est; cohibeat saltem, si placet, assensum, & dubitet (siquidem de rebus dubitare omnibus licet): At illud absolute non inficietur, quod etsi minus intelligat, falsum tamen esse, non noverit. At quorsum haec? Ad *intestinales* morbosos & adventitios vermes revertamur. Jam superius aliqua breviter attigimus de verme quodam, a Doct. Gallina nostro per Epistolam (*d*) nobis adscripto, qui vivus ab Adolescente per vomitum ejectus, cum nullam omnino similitudinem habeat ad *intestinales* ingenitos vermes, a nobis inter adventitios reponitur. Ego cum hujus iconem perspicerem, *intestinali* inusitatae speciei erucam nominare malui: Reminiscens, quam olim legeram, a Cl. Albrecto habitam, vomitarum erucarum ferè similem Historiam: (*e*) Nimirum „ Rusticum diuturnos & atroces

Fig. XIII.

Humanarum
erucarum Hi-
storiae.

(*d*) Legatur Epistola ad hujusce Partis finem edita.

(*e*) Misc. nat. cur. dec. III, ann. II.

„ atroces ventriculi dolores , non raro
 „ sudores frigidos , animique deliquia pas-
 „ sum , *emetici tartari* opere viginti cir-
 „ citer erucas vomuisse : Quas idem Al-
 „ brechtus partim vivas & celerrimè repen-
 „ tes , partim emortuas viderit ; coloris
 „ nigerrimi , magnitudine & figurâ pro-
 „ ximè ad illud erucarum genus acceden-
 „ tes, quod Goedartius *Metamorph. & Hist.*
 „ *nat. insect. par. 2. experim.* 39. depingit ;
 „ nisi quod glabrae , pluribusque instru-
 „ ctæ essent pedibus , Antiquitus quoque
 similes ab hominibus vivasque excretas
 erucas, Benivenius, Dodonaeus Petrusq, Bo-
 rellus descripserant . Quoniam verò ca-
 sus erucæ hujus nostræ , ut a citato Vi-
 ro descriptus fuit , commodè in ejusdem
 Epistola , huic operi adnexa , perlegi po-
 test ; Hinc ad alium monstruosum ver-
 mem , transitum facimus ; cujus Histo-
 riam hîc breviter enarrare aggredimur :

*Historia huma-
 ni intestinalis
 lacerti-formis
 vermis .*

Miles quidam Legionis *Rebbinder* ætate
 annorum XLII. temperamenti melancho-
 lici , & continuo pallidus , edax , immò
 immani inexplibili *Bulimo* jam dudum
 captus , necnon stomachicus , *cardialgiis*,
 præcordiorum angoribus , & colicis do-
 loribus obnoxius , assiduâ feбри correptus
 anno MDCCXXIX autumnali tempore ,
 ad Nosocomium se transtulit . Varia de-
 indè

indè accesserunt symptomata, *cardialgia* saevior, colici constantes dolores, sitis, vigiliae, ventris morbus, totiusque abdominis tensio usque ad *epigastricam* regionem. Plura adhibita fuerunt remedia ad ventrem emolliendum, fomentationes in primis & clysteria. Vinum *emeticum* insuper, & oleum amygdalarum dulcium propinatum est. Principio Vinum *emeticum* nihil, nisi vomitus excitavit: At deindè suppositorii adjuvantis ope, prodigiosum vermem paucis fecibus commixtum per anum dejecit: Quo excreto, post triduum, ab omni morbosa affectione liberatus est. Nunc autem vermem hunc, quemadmodum delineatum accepimus, describamus. Ejus longitudo erat spithamæ unius cum minori palmo: Quà latior erat nempe circa medium, duos circiter transversos digitos aequabat: Quadripes: Capite, cruribus & reliquo corpore ad majoris lacerti formam vergens: Colore a capite usque ad caudae principium rarus; a caudae initio usque ad extremum obscurior, & nonnihil viridis. Duabus pinnis hinc indè ad latera, quà nempe cauda exoritur, instar piscium instructus, quae, non secus atque crura, cedrinum colorem referebant: Oculi ovati, & ad limbum vivide rubri: Labia
itidem

Fig. IX.

itidem rubra ; narium meatus distincti :
Per totum ventrem , & inferiorem capitis
caudaeque partem , albicans : Aquae tep-
penti immersus , postquam ab humano
corpore exierat , quatuor adhuc horas vi-
xit : Tandem vini spiritu , ut scilicet diu
fervaretur , exceptus est . Haec omnia no-
bis retulit amicissimus Vir , indubitatae
fidei raraeque peritiae , Perronus Pater ,
Legionis olim *Rehbbinder* , nunc *Pragela-*
tensis Ditionis Medicus atque Chirurgus ;
qui non aliundé accepit , sed omnia , quae
diximus , ipse met vidit & praestitit . Non-
nulli autem , qui quoque viderant , idem
mihi testati sunt . Juvat hîc primûm oc-
currere ad id , quod statim Aliquis obii-
cere posset ; nempe animal hoc ab ali-
quibus clam in lasanum conjectum fuisse ,
ut Medicum aut Adstantes deciperet ;
aut iisdem admirationem excitaret : Ea
fermé ratione , quâ olim Patavii Medicus
quidam , Clarissimum Rhodium decepturus ,
anguem per anum in intestina cadaveris
cujusdam , coram eodem Rhodio incidendi ,
intrudere tentavit . Atque in hanc quoq ; du-
bitationem nos ipsi statim adducti fuimus :
Quam tamen animo expulit diligens ho-
rumce animalium per Regionem illam
disquisitio . Nullum etenim huic simile ,
seu ejusdem speciei animal in illa Regio-
ne

ne, ubi Miles aegrotavit, reperiri potest. Quamobrem ab exteris Regionibus illuc a Milite intus delatum fuisse, dicendum est. At nihilo minùs magna narras, hîc dicet aliquis, & quae vix credi possint. Verumtamen ab Aliis multae fidei Viris, captu non minùs difficilia quaedam literis tradita sunt. Quis crederet (f) ab humana Meninge, jam dudum spiritu vini immersa, tandem tres fungos distinctissimos productos esse? Quis sibi suaderet in Hominum intestinis latum interdum vermem latitare, qui eorum longitudinem aequet, aut etiam excedat? (g) Haec omnia nos ipsi vidimus, inquiunt, ergo nullus dubitationi superest locus. Ergone ea tantùm, quae suis oculis vident, Aliqui admittant; ea verò, quae per ipsos numquam conspecta sunt, denegent, immò naturaliter impossibilia existiment? At liberè Quisquis, ut Philosophum decet, sententiam suam aperiat. Nos per multa conceptu difficillima, vera tamen esse arbitramur: Totque Clarissimis rerum naturalium Scriptoribus fidem nullam adhibere, puderet: Eò vel maximè, quòd talia ferè hîc describimus, qualia & ipsi retulerunt. Nonne Petrus Borellus

ex

(f) Vallisn.

(g) Hipp. loco superius citato.

(h) ex Homine ejectam *salamandram aquatilem* vidit? Nonne ejuldem speciei animal vomitu ejectum, se conspexisse Clariss. Horstius (i) testatur? Et ut minor admiratio, minorque idcirco in Perroni nostri fidem contentio sit, ex recentioribus exemplis pluribus, selectum admirabilius alterum, alterumque nostri simillimum adii-
ciamus; Josephus de Rogerio (scribit amicissimus olim Lanzonus, *Protomedicus Fer-*
,, rariensis (l)) post malignam febrem &
,, subsequenter dysenteriam, tantâ fame
,, correptus est, ut unâ die varii gene-
,, ris esculenta ingurgitaverit ferè ad li-
,, bras 64. : Nec tamen exindè famelice-
,, re desierit: Inopinatò vermem vomuit,
,, ita grandem & horribilem, ut serpen-
,, tis formam ac magnitudinem referret:
,, Qui statim ab egestionem vitâ privatus,
,, longitudinem suae molis exhibuit pal-
,, morum 27 & ultra; atque ex supera
,, parte pillosus apparuit. Æger autem
,, sensim restauratus, liber a tam molesto
,, vorandi desiderio factus, adhuc in vi-
,, vis est „. Sequentia verò a prolixiori
narratione contracta, Fackhii Caesarei
Consi-

(h) *Hist. & Observ. Medico-Phil.*

(i) *Libr. II. Miscell.*

(l) *Ephem. Cur. Cent. V ann. MDCCXVII.*
Obs. XCV

„ guibus & rostro animalis erosae visae
 „ dilaceratae atque ita laesae, ut undi-
 „ que ulcuscula, erosiones, & gangre-
 „ nosae apparerent inflammationes ac cor-
 „ ruptiones „ Nimius ergo fuerim, si si-
 miles Veterum casus hîc addere conten-
 derem: Lacertum vivum alvo expulsum,
 apud Rulandum filium (n) Viride animal,
 hirsutum, quadrupes, *lacerti-forme*, sed
 crassius, apud Montuum (o) Cornutum,
 rostroque anati non dissimile, apud Wie-
 rum (p) Nigrum, pilosum, *quinquepeda-*
le, crassitie arundinis ex Gabucino (q)
Serpenti-forme, apud Schenckium filium
 (r) *Scarabei-forme*, apud Gesnerum (s)
Anguilli-forme, ex Gemma (t) *Furcatum*
 caudâ, pedibusque innixum, apud Benive-
 nium (u). Ita ex Rhodio, Panarolo, Sal-
 mutho, Marcello Donato, Monardio,
 Claudio à S. Mauritio Aliisque plurimis.
 Quamobrem, ut ad nostrum descriptum
 animal redeamus: Et hoc, animalis, in
 aquis

(n) *In demonstr. adversus Ingolstetterum.*

(o) *Lib. 4. Cap. 19. Anasc. Morb.*

(p) *Lib. 4. Cap. 16. de Praestig. Dacm.*

(q) *Comm. de lumbr. Cap. 13.*

(r) *De Acroamat.*

(s) *Lib. 3. Epist. pag. 94.*

(t) *Lib. 2. Cap. 2. Cosmocrit.*

(u) *De Abditis Cap. 2.*

*in viscerib; nidulari, foveri:
& ex iis nova animalia excludi.*

contendit . Nam ubi de his vermibus loquitur , qui simul cum cibis , adhuc ovo inclusi deglutiuntur ; , Quâ fieri potest , inquit
 „ (x) , ut vermes istos , in Mundo
 „ non suo , visceribus nempe nostris ver-
 „ sutos , alio cibo pastos , conditione om-
 „ nino diversa , nasci , vivere & augeri
 „ posse credamus ? „ En argumentum ab admiratione , rei que concipiendae difficultate productum . Interea phaenomena haec , licet difficilia , nos , quo saltem modo concipi possunt , explicare conabimur . Nemo itaque in dubium revocat , ab homine cum aqua , vel cibis , interdum etiam exterorum animalium ova quaedam deglutiri . At difficultas est , quamobrem simul cum ingestis cibis sumpta ova , quae profecto tenella admodum esse debent , caloris & liquorum solventium viribus , non digerantur , solvanturque : At verò quicumque animadvertat , alia minora etiam , & teneriora ova , quàm illud , ex quo descriptum animal produsse putamus , ventriculi intestinorumque calorem , motum , & fermenta non tantum subire , sed insuper integra omnino & illaesa , lacteorum vasorum & sanguinis vias angustiores percurrere , ut interdum postquam cujusdam animalis corporis difficiliiores meatus

(x) *Cit. Oper. dell' orig. de' ver. &c.*

tus & trameses subierint, ad alios deinde homines per vices, & *successivè* fecunda semper semina, & intacta pertranseant, quin multorum ventriculorum & intestinorum succussiones, laticumque fluentium qualitates effecerint, quominus deinde ab iis *animalcula* adhuc excludantur; ille profectò, expositi vermis ovum, uno tantùm ventriculo exceptum, integrumque ad intestinorum plicas & cellulas pervenisse, ibique exclusum fuisse, multo facilius concedet. Vallisnerius etenim Cl., ut dudum Hippocrates cognoverat, ipse quoque infantes ab utero Matris ita prodire asserit, ut verminosam progeniem vel jam in se habeant, vel cum nutricis lacte, postquam in lucem venerunt, suscipiant; Nam, inquit ipse (y), cum intestina vermium sedes ordinaria sint, & Mater pluribus mensibus chylo foetum in proprio utero alat, hinc fit, ut maternorum vermium ova, aut minutissimi vermes, in Matris intestinis occurrentes, chyli flori permixti, viis solitis ad membranas ferantur, foetum in utero involventes: Eâ utique ratione foetum cum succo isto verminosam simul, volubilemque coloniam in propria viscera recipere facile quisque intelliget

(y) *Citat. Oper. pag. 56.*

intelliget,, Et paulo post addit,, Si verò Mater, vermibus immunis fuerit, ut casu contingere potest, vel si vermes quo tempore ea praegnans est, ova non emiserint; tum quidem vermes eâ viâ, foetui non communicabuntur, sed accedens alia mulier, quae vermibus scatens infanti nato ubera praebeat, cum lacte ova eadem sugenda ipsi pariter dabit; quoniam lac a chylo diversum non est; chylusque ab intestinis ad mammas perindè fertur,, Atqui neque major in viventis hominis ventriculo, quàm in aliò quolibet ejus vase, gradus caloris est; ut Thermometri experimenta edocent; neque major attrituum ac solutionum est vis; cum ubique animalium vasorum, sinè attrituum perseverantia, sanguis & alibiles succi concreverent, quemadmodum extra vasa ab iis tritibus sublatis, facile citòque concrevissent: *Sinus omnes*, scribebat appositè Cel. Hecquetus (2) *animalis paritium, velut novi ventriculi & tritus officinae, quos a stomacho recepere succos, subigendo elaborare pergunt. Si igitur ova vermium, unâ cum matris chylo aut nutricis lacte, ad foetus membranas & viscera,*

(2) *De la Digestion &c. & de purganda Medicina a curarum sordibus*

ra, aut nati fugentisque ora, seu a Matris aut nutricis intestinis adusque uterum aut mammas traducantur; per singulares illos sinus seu fistulas, per quas ea deventi oportet, non minores, quàm in ventriculo atque intestinis, caloris, trituum ac solutionum gradus patientur: Tum si lactea illa aut *chylosa* ova, aut etiam jam nati ex iis vermiculi, per hos sinus immutabilia servantur; servari ea quoque debent, quae casu in hominum viscera, cibo potuve introeant. Quibus positis, jam luce meridiana clarius evadit, quâ ratione, ovum illud, ex quo descriptum quadrupedum genus exclusum fuisse arbitramur, & longè majus, ut verisimile est, ac validioribus etiam membranis munitum, stomachi succorumque vires sustinerit. Quia verò ejus generis animalia ita a natura sunt comparata, ut paludosis & stagnantibus aquis, quae aestivo tempore longè magis, quàm rivi & flumina incalescunt, inhabitent; adeo ut in undis calidioribus semper, vel majori numero, vel ibi tantummodo inveniantur; non adeo mirum est, si hujusmodi animal loco calido, propriaeque naturae, ut ita dicam, amico, enutritum usque ad expositam magnitudinem excreverit. Quod ad cibos, quibus vesci potuerit,

nullam difficultatem superesse existimo : Cum nemo sit , adeo parum in Historiæ naturalis scientia versatus , ut hujusmodi animalia , ranas pariter & pisces ferè omnes , non quodam peculiari cibo , sed quibuslibet , quas invenire queant , enutrientibus rebus vesci ignoret . Ergo non adeo improbable est , quaedam aliquoties ab Hominibus , cibis aut potibus commixta ova ingurgitari ; Quae deindè in visceribus , non obstante aut calore naturali , aut concussione , aut solventibus vel fermentantibus liquoribus , foveantur ; eaque animalia producant , quae deindè ad naturalem etiam magnitudinem adaucta , viva tandem Adstantium omnium admiratione excernantur . Addendum hîc esset , horumce animalium , externas saltem interdum partes , *accidentaliter* , ut ajunt , immutari posse : Siquidem ipsum Hominum genus non eundem habitum in omnibus Regionibus praesefert : Cum alicubi Homines cuticulâ nigerrimâ obtegantur , ut sunt Aethiopes ; quibusdam in terrae plagis subfuscâ , ut in Insulis ; & alibi , ut nostris in Regionibus , albâ ; & juxta loca variâ , variâ quoque faciei partium *syntaxi* sint praediti . Sed quia haec facîle intelliguntur ; & de his vermibus fortasse jam supra , quàm instituti ratio postu-

postularet, verba fecimus; nunc vermes ad illos, qui extra cibarium canalem aliquando in homine sunt, descendamus.

Morbosi vermes, qui in humano corpore, extra intestina sunt, & propriè *zoo-*
phagi ab Aliquibus dicuntur, vel degunt in partibus, è quibus patet exitus; Vel in partibus, ex quibus exire non possunt. Inter primos numerantur vermes illi, qui ab externorum sensuum organis; aut é naturalibus, aut ab aëreis seu respirationis viis prodierunt: Quarum itaque classium primae, aurium & narium vermes, oculorum insuper, & oris seu dentium, & cutis recensentur: Alterius sunt, renum atque urinalis vesicae vermes; muliebrium insuper genitalium partium; & qui morbosi viriles *spermatici* dicti sunt: Tertiam demum adimplent pneumonici. De iis gradatim nunc pauca: Postea cum aliis, qui in humano corpore nullam habere videntur viam, quâ exeant, Opusculo finem faciemus. Et primùm ab iis, qui in partibus, undè patet exitus, aut faciliior saltem esse videtur, commorantur, atque inter externorum sensuum incolae, ab aurium vermibus sermonem incipientes; non primi sumus, qui de vermibus ab aure proditis sermonem instituatamus; cum id ipsum Valescus de Tanta

Humani extra cibarium canalem morbosi vermes; eorumque classes.

Aurium vermes

ranta (a) Schenckius (b) Kerkringius (c) Volckamerus (d) Lanzonus (e) Therantanus, Panarolus (f) Andrius (g) Aliique Veteres atque Recentes, praestiterint; & plures prodire ut plurimum, & disparis formae esse, scriptis ac figuris tradiderint. Alii nempe exhibentur adinstar granorum pini: Alii, vermiculos casei referentes: Nonnulli, ab asellis non multum absimiles: Aliqui speciali modo rotundi. Ex iis quidam, interni dicendi esse videntur; seu ex suppurata aut ulcerosa aurium affectione nati; aut ex aliis corporis partibus traducti: Quidam vero potius externi; nempe in aures extrinsecus illapsi; sive ipsi, sive eorum ova, a volatilibus aut aliis insectis deposita, intrarint: Ut qui primum a Volckamero memorantur (b) Aliique insuper, qui caeteris majores plerumque observantur. Nos non plures, ab aure hominis simul excretos, sed unum solummodo, multo-

(a) *Lib. 4. Cap. 30.*

rum

(b) *Obs. Med. IV. de Aur. ex Galen. Aet. Aegin. Avic. Solen. Montan. Sylvat. Ruland. &c.*

(c) *Obs. Anat. 19.*

(d) *Ephem. Germ. dec. 1. ann. 3. Obs. 266.*

(e) *Cent. V. ann. 1717. Obs. LXXII.*

(f) *Pentecost. 4. Obs. 27.*

(g) *Oper. cit. Cap. III.*

(h) *Cit. loc.*

rum malorum, ut videtur, auctorem, auricularem vermem, vel internum vel externum, ob oculos ponere statuimus. Quamobrem si qui sint, apud quos plures illi aliorum Scriptorum vermes fidem invenient, nulli dubitamus, quin pari jure, quem trademus, ab Aliquibus etiam pro vero, unicus noster habeatur. Principio anni 1733. Joseph Massarius ab Altare, gravissimo capitis dolore correptus fuit; qui, etsi intermittens, eum tamen, velut lancea, quae ab aure dextra per caput trajecta, ad sinistram exiret, acerbissime cruciabat. Jam dextrae auris furditas accesserat: Parum somni per noctes capiebat; atque idemtidem, aut febre, aut magno calore laborabat. Per multa jam remedia, irrita omnia & vana, postquam sine ullo doloris levamine adhibita fuerunt; Tandem, Junio mense, repetitis vicibus aqua Reginae Ungariae in dextram aurem stillata est: Cum paulo post, cerumen auris, in massam veluti coactam, repente erupit. Hoc vermis, bombycis formâ praeditus, minoris transversi digiti longitudine, atque majoris frumenti grani magnitudine, involvebatur. Verme prodito, statim omnes auris & capitis dolores cessaverunt: Atque aeger convaleuit. Nunc verò, morbi quo hic vexabatur,

*Nostra auricularis vermis
Historia.*

Fig. XX.

tur, vermẽ hunc tuiſſe cauſam, extra dubitationis aleam poſitum eſſe credimus. Quod verò hĩc notandum eſſet, illud praeſertim videtur; aurium ceruminis amarore, qui maximus eſt, vermem illum nullatenus fuiſſe necatum. Porro, ſi id Superi ſint conceſſuri, quemadmodum Clarifs. Redi jam obſervavit; & nos oſtendere conabimur, ex practicis a nobis factis animadverſionibus nullatenus inferendum eſſe, quod vulgo putatur, iis videlicet, quae amara ſunt, vermes interimi aut laedi.

Vermes ab Hominum naribus prodeuntes.

Vermes in Ovis, Bobus, Cervis aliisq; majoribus brutis, narium ſinus non raro incolere, vel Indis & Arabibus Medicis priſcã aetate compertum fuit: Hos verò ex ovīs, quae muſcae quaedam in illarum antris deponant oriri, ut in nymphas aliquando vertantur, & volatilem patris naturam ineant, Recentiores docuere. Quilibet qui *rhinarios* ſeu *naſales* lumbricos in hominibus factos referat, diverſã quidem formã ac magnitudine exhibet. Ita duos illos narium vermes, quos *inſtar digiti*, *villoſos* inſuper, ſeu *eruci-formes*, perſundoriẽ dixerat Fernelius (i), cornutos inde, tum verò ſolũ inſtar *ſemidigiti* Paraeus delineavit (l). Gulielmus Fabritius

minores

(i) *Pathol. lib. 5. Cap. 7.*

(l) *Edit. Gall. lib. 20. Cap. 3.*

minores , neque cornutos , memorat (*m*) Platerus salamandrae instar, multisque pedibus constantes depromit (*n*) Alibi narium vermis , dimidium digitum longus , bombycem repraesentat (*o*) Alibi cum pedibus; quatuor digitos aequat (***) Kerkringius centipedem vermem depingit (*p*) . Littrius verò plusquam centipedem exponit (*q*) , videlicet 112. pedibus instructum animal, sex pollices longum , duas lineas latum , unius & semis crassum , colore dilutè rufum , annularibus squammis , excepto capite , opertum : In cujus capite duo oculi erant , totidemque cornua , ut & forficulus , duobus ramis constans : Os quoque inter istos ramos situm : Cauda duobus aculeis , formâ paribus , longitudine & crassitie pedes superantibus , armata . Vermis ejectus & vitreo vase inclusus post horas 18. adhuc vivebat ; nec nisi affuso vini spiritu post duas aut tres horas mortuus est . Majorem alium , seu palmo longiorem , *nasalem* vermem Benivenius attulerat (*r*) . Et aliàs dimidiam ferè ul-

(*m*) *Cent. I. Obser. 8.* nam

(*n*) *Observat.*

(*o*) *Misc. Cur. ann. 1671. Obs. 147.*

(***) *Trincavell. lib. 9. Cap. 11. de rat. cur. &c.*

(*p*) *Obs. 43.*

(*q*) *Comment. Reg. Paris. Acad. ann. 1708.*

(*r*) *De abditis Morbor. caus. Cap. 100.*

nam aequans *Rhinarius* vermis exponitur (f) Vidit quoque Amatus (t) Vidit Borellus (u) Alii demum ab Aliis, aliarumque formarum & magnitudinum, narium incolae vermes, & ex iis diversa, patientes malè habentia, symptomata describuntur. In hac ergo *Rhinariorum* humanorum vermium disquisitione, vel si sinè fraude descripti omnes sint, quid hætenus bonae solidaeque historiae conspiciamus? Si enim externorum patrum, ova in *nasariis* sinibus deponentium, filii censendi hi vermes sint, ubi nam terrarum orbis, tot varias & invisas hætenus progenies inventuri, & quibus modis in has caveas allaturi erimus? Si verò internorum sunt patrum; patres isti ubinam humani corporis degunt? Rursus quibus viis ad nares pervenient? Et cum vermes filii, patrum magnitudinem naturaliter assequantur, & quae ista sit, aliquando ostendant; quo in vase partium, quo in viscere vermes ita conspici, conspecti unquam sunt? Tum verò vel si hae solvi difficultates possent, quae, amabo, sedes in narium caveis, grandioribus illis hospitandis vermicibus, aptae essent; etsi capitis ossium
sinus

(f) *Misc. Cur. dec. 3. ann. 3. Obs. 146.*

(t) *Centur. 7. Curat. 63.*

(u) *Obs. Med. Cent. 3. Obs. 45.*

sinus, *frontales*, maxillares, *sphenoidaei* atque *ethmoidaei*, in communem aditum advocentur? Sed multi fortè, praesertim qui de teretum genere judicandi sunt, é naribus lumbrici prodeunt, qui ab intestinis & stomacho per oesophagum & fauces, in *nasales* caveas ascendere & ingredi, magis minúsve commorari, inducâque morâ alterare atque alterari, hinc egredi per externas nares potuerint. Nostra interea, quam hîc breviter conscribere lubet, Historia, cum narium proprios, ut puto, neque ab alimentorum canali ascensos vermes exhibeat (nisi forsitan ascarides prodigiosè adauctos dicere velimus) neque tam vastos, ut in iis locis contineri non potuerint, neque formâ a frequentioribus humanis aliis tam diffitos; salebrosa minùs esse videtur. Joseph Bertò Albonensis, permultis jam annis cephalalgîâ periodicâ, orisque foetore detinebatur. Tandem ann. 1717. cum annis jam natus quinquaginta esset, idem dolor adeo auetus erat, ut non tantùm febrem acutam, verum etiam phrenitidem produceret. Cumque sanguinis missio, jam jam instituenda esset, corrupta, foetens & sanguine immista materies, é naribus extemplò fluens, factam esse suppurationem aperuit. Ut nares fortiter expurgarentur

Singularis nostra pluriû vermium, ex hominis naribus faustè exentium; Historia.

Fig. XXIII.

purgarentur, *Nicotianus* pulvis iisdem est inditus: Quo quidem excitatis sternutationibus, res ex voto successit. Nam repetitâ earum vi, non tantum purulenta substantia, sed simul etiam quatuor vermes ejecti sunt; qui magnitudine dimidium pinei nuclei, longitudine verò hunc integrum aequabant; pedibus totoque corpore, bombycibus similes. Vermis a Tulpio memoratus (x), qui ex ancillae naribus prorumpens, acerbum capitis atque diuturnum dolorem, ad remedia quaelibet reluctantem, illico sustulit; cum ab eodem Scriptore assimilatus sit suo illi vermiculo (y), per urinam excreto, ad nostros quoque non solum *urinales* (z); sed ad eosdem insuper, quos nunc attulimus, non parum accedit. Porro cum *admirandi illius vermis per nares egressi discursum* ab Angelino & Alfario a Cruce editum (a) non viderim, non est in praesens, quod cum nostris hoc etiam animal comparari liceat. Sed haec nostra narium infecta, viventia adhuc ab exitu, bombycum ad instar, hinc inde se conferebant. Hujusmodi

(x) *Obs. Med. lib. IV. Cap. XII.*

(y) *Ibid. lib. II. Cap. XLII. Tab. VII. Fig. III.*

(z) *Fig. nostrae XVII.*

(a) *Ravennae 1610.*

modi eventus plurimum admirationis attulit : Sed ex iis , quae secuta sunt , magis magisque aucta est admiratio . Nam *errhinis* medicamentis aliis praescriptis , quibus continuò stimulatio fieret ; XXXX dierum spatio tanta horumce vivorum vermium multitudo ab aegrotantis naribus erupit ; ut centum septuaginta & quatuor enumerati sint . Quà verò proportionè hospites discedebant , febris declinare , dolor capitis dissolvi , & phrenitis mitescere observabatur : Donec post istos completos dies , aeger ab omni morbo , atque ab ipso oris foetore liberatus est . At infesta pullities quasdam speciei reliquias , fortassis adhuc in hujus Viri naribus reliquerat . Quamobrem tribus post annis iidem ferè , sed mitioribus *symptomatibus* correptus , *errhinorum* ope quindécim denuò vermes ejusdem omninò naturae , atque primi fuerant , naribus emisit : Iterumque sanitati restitutus , septem adhuc annis vitam degit , ab omni adversa valetudine solutus : Quousque acutâ feбри sublatus fuit . Probabile est , non omnes illos vermes eodem tempore ex ovis suis fuisse exclusos ; sed longo illo spatio , quo eorum excretiones partitè sunt praeslitae , recens natos , ut gradatim crescebant , gradatim quoque prodiisse : Satis enim loci

non fuisset ad tantam familiam, aequè adultam, hospitandam. Haec de vermicibus, qui per nares exeunt. Nunc verò inquirendum esset, undè nam tum istinarium, tum ille superius descriptus, auricularis vermis, originem suam traxerint; & quomodo in his *sensoriis* oriri & crescere potuerint. Sed cum difficile sit discernere, an ab externis animalibus ibi irreptis, ova deposita fuerint; an haec ab aëre introducta; ex quibus deindè vermiculi exclusi, suorumque hospitem damno enutriti, & tandem eliminati fuerint; an potius ova, ex quibus ortum duxisse putamus, cum alimentis & potulentis deglutita, tandiù per canales ab humoribus in circulum acta sint, donec ad determinata haec loca pervenerint, ibiq; congruis succis ac calore orta, atque animalia exclusa, ad usque ejectionis tempus permanferint; nihil omninò nos de hac re statuantes, ad eos, qui in caeteris externorum sensuum organis, aut eorum cavéis, tanquam corporis ostiis, hospitantur vermes, brevi disquisitione progrediamur.

Oculorum vermes.

Vermium oculorum Historia haëtenus quidem non parum obscura est; Ex angulo majori oculi puellae trimae rectè valentis, momento vivum exiisse vermenem

„ mem femi palmaris longitudinis , co-
 „ loris albi , crassitudinis lineae , nullâ
 „ noxâ a puella perceptâ , & foramine
 „ nullo evidente relicto „ Amatus testatur
 Lusitanus (b) Sed an oculi habitator pro-
 prius , an potius peregrinus fuerit , incer-
 tum . „ Vermis iste (appositè addit Cleri-
 „ cus (c)) ex intestinis ascendens , per
 „ ventriculum , os & nares , nasalemque
 „ ductum , fortè obrepserat , atque per
 „ lacrymalia puncta , ad eum oculi an-
 „ gulum sita , tandem eruperat , „ Pechli-
 nus (d) optaret , oculorum inflammatio-
 nes , praesertim longas & valdè prurigi-
 nosas , deberi minutulis insensibilibusque
 vermiculis : Narratque , ex quodam in
 simili morbo imposito remedio , *evocata*
animalcula fuisse , minutarum lendium instar ,
prurigine statim deficiente : At cum tenella
essent ista corpuscula , nudisque oculis vix di-
stinguenda , ad nitidiorem lucem umbras eo-
rum , ad microscopium verò figuras ipsas &
lineamenta , quamvis confusius , apparuisse .
 Postea de horum corporum vita dubitat .
 Historia illa vermiculi , ex aegri , ophthal-
 miâ laborantis , palpebra extracti , (e) ne-
 que

X 2

(b). *Cent. 7. Curat. 63.*

(c) *Hist. lat. lumbr. Cap. XIII.*

(d) *Lib. 2. Observat. 35.*

(e) *Miscel. Cur. ann. 1671. Obs. 78.*

que proprium oculi fuisse vermem ad-
 mussim ostendit. Recentior Historia Lan-
 zoni (f) „ Puelli post variolas, contu-
 „ maci dextri oculi ophthalmia ita labo-
 „ rantis, ut de visu illius partis dubi-
 „ taretur; subindè tumoris in oculi labo-
 „ rantis angulo apparentis, exitusque ex
 „ hoc suppurato apertoque, rubri vermis
 „ cū pauco purè „ fortè abscessus vermem,
 qui ideo ubique corporis inveniri po-
 test, non proprium oculi describit.
 Qui minimi vermes, seu syrones, ad mem-
 branam oculi adnatam infixi, & ab ami-
 co Chirurgo visi, a Mouffeto referuntur,
 (g) prae caeteris memoratis proprii qui-
 dem oculorum dicendi essent, si plena huic
 Chirurgo haberi fides posset.

*Oris, seu den-
 tium vermes.*

Sed oris vermes praeclariùs visi sunt:
 Hique duplicis generis; seu qui in pro-
 priis dentium caveis, eorumve cariola
 substantia; & qui extra dentes, in qua-
 dam mollioris limi, aut etiam solidioris
tartari, aut calcis specie iisdem circumpo-
 sita haerenteque, nidulantur. Primi enim,
 praeterquam ex aliis Historiis & praecipuè
 Curiosorum Germ., ab Oligero Jacobaeo (h)
 Pechilino

(f) *Ibidem Cent. V. ann. 1717. fol. 126.*

(g) *In Insect. Theatr.*

(h) *Aët. Hafn. vol. 5. Obs. 108.*

Pechlino (*i*) Schultzio (*l*) Aliisque traduntur ; tum verò suis singularibus formis designantur . Et quo pacto hæc viventia , suffitu hyoscyami aliorumve simplicium eorumve feminum aliisve præsiidiis , é dentium latebris eruantur , Nonnulli edocent : Quod Alii fucum esse ostendunt . Internos dentium vermes , quamquam sub diversis nominibus , memorant quoque Jonstonus (*m*) & Mouffetus (*n*) . Sed qui vermes dentibus externi sunt , seu in externis eorum sordibus geniti ; & sensim eosdem , sinè sensili plerumque molestia , exedunt & absumunt ; orique insuper foetorem , quibuscunque aetatibus ita frequentem , qui ventriculorum halitibus referri ut plurimum solet , inducere consueſcunt , a Leeuvvenhoekio (*o*) & Andrio (*p*) diligenter describuntur ; suisque insuper formis delineantur . Intereà hæc formæ ab iis Auctoribus traditæ , non omnino conveniunt . Revera horumce vermium species quamplurimæ variaeque sunt . Nunc organorum , quæ ad externos capitis ten-

X 3 fus

(*i*) *Decad. Cur. 1. Ann. 9. & 10. Obs. 24.*

(*l*) *Ibidem ann. 10. Obs. 187.*

(*m*) *Hist. nat. de insect. lib. 3. Cap. 2.*

(*n*) *Insect. Theatr. lib. 2. Cap. 24.*

(*o*) *Arcan. Nat. detect. pag. 42. & seq.*

(*p*) *De la Gen. des vers Cap. 3.*

ius pertinent , eorumve cavitatum , delibatis vermibus ; diffusioris sensus organi , seu cutis vermes superessent recensendi . Sed quoniam ii , vel nonnisi per *opticam* lentem sunt sensiles , ut scabiosi ; vel si sensiles , ut phthirialis pediculi , hi neque nudis oculis videri possunt , donec cuti immerfi jacent , sed solum quum ab eadem sunt egressi ; idcirco hos ad peculiarrem classem , inferius adiiciendam , servamus . Quare ad aliorum liminum corporis , seu ad *renales* atque *urinales* vermes , hic transitum facimus .

Urinales vermes

Quamquam qui minguntur vermes , atque ideo *urinarii* appellantur , a vesica descendant ; plerumque tamen ab altioribus urinalibus visceribus sunt repetendi . *Renales* vermes in Canibus inveniri , vulgatum est . Siquidem saepe in alterutro Canis rene vermis quidam longissimus , totam *renalem* substantiam occupans , absque ullo plerumque viventis incommodo latitare solet . In hominibus autem , an vermes eadem interdum viscera , idest renes proprie incolant , quaeri potest . Inter Scriptores Clarissimus Alghisius vermes quosdam describit , quos *renales* appellat . Nephriticum enim hominem refert , post habitum vellicatum in lumbis , cum urina reddidisse quatuor vermiculos , figurâ & magnitudine

dine frumentacea grana aemulantes (q) : Nos quoque ejusdem magnitudinis & formae vermes cum urina excretos vidimus . An propterea *renales* sunt nuncupandi ? Eorum magnitudo talis profecto est , ut dubitandum admodum sit , an per *renalium* vasa liberè cum liquoribus meare , & discernentia organa subire potuerint : An forte in pelvi renum enutrita auctaque , atq; hinc per *urethres* ad vesicam usque delapsa . Quidquid sit , nihil de hac pronunciamus ; contenti solum , hos vermes inter *urinarios* recensere . Nec tantum vermes hos , sed alios etiam diversae figurae & magnitudinis aliquando a sene , una cum *urinario* lotio excretos , inspicere datum fuit . Nempe vermes erant oblongi , instar majorum ascaridum , nigro capite , muniti duobus cornibus , sex petiolis ad superiorem partem ; atque minutissimis geniculis instructi : Qui deinde in acutissimam caudam desinebant . Immo & alias , minores vidimus , non iis absimiles , quos describit Tulpius (r) his verbis „ Mulier annorum „ quinquaginta , infestata crebrius partim „ a pituita , ex capite destillante ; partim „ verò ab infatigabili lumborum cruciatu ; excrevit sub finem morbi singulis die-

Fig. XVI.

Fig. XVII.

Fig. XVIII.

X 4

bus

(q) Vid. Vallisn. nov. Observ. &c. Trat. VI.

(r) Obser. Med. lib. II. Cap. LI.

„ bus , vel quinos , vel senos vermiculos ,
 „ colore ut albos , sic neque formâ dissi-
 „ miles illis , quos profert caseus putris ,
 „ fuere tamen duo inter illos ita magni ,
 „ ut aequarint longitudine *digiti articu-*
 „ *lum* „ Nos. verò minores illos , non
 verò maximos istos , aspeximus . Idem
 Auctor alios mictos vermes in suo Medi-
 carum Observationum Opere refert , qui a
 descriptis differunt : Nam eximium Patriae
 suae Medicum , post febrem tertianam ,
 intra *octiduum* eminxisse narrat (f) unde-
 viginti vermiculos sine dolore , & sine
 urinae difficultate : Quorum figuram , ut

Fig. XIX.

singularem , in nostris tabulis pariter re-
 tulimus , valde analogam (ut inquit idem
 Tulpus) „ illi vermiculo , quem Vir di-
 „ ligens Ambrosius Paraeus (t) asserit
 „ olim excretum a solertissimo Hippocra-
 „ tis Interprete Ludovico Dureto , ex dif-
 „ ficili morbo convalescente „ Quamplu-
 rimi hîc micti vermes addendi essent ,
 instar bruchorum , locustarum , hirudi-
 num aut aliorum insectorum , quorum
 aliqui diu adhuc vixerunt ; Qui a Ce-
 leberrimis Medicinae Scriptoribus tra-
 diti sunt : Inter quos admiratione digna
 videntur , quae ab immortali Viro Fride-
 rico

(f) *Idem ibidem Cap. L.*(t) *Lib. XIX. Cap. III.*

rico Ruyfchio (u) de nympharum, in
mulcas deindè conversarum *mictu* obser-
vata fuerunt: Item quae ab Albrecto (x)
Edmondo de Meara (y) Ronsæo (z), &
superiùs laudato Nicolao Tulpio de verme
tereti (a) & a Johanne Rhodio (b) de
taenia viva emiccta narrantur; & ab Han-
nemano, Langelotto, Pechlino &c. Ver-
miculos alatos, post variolas cum urina
excretos refert Hagendornius (c) In lo-
tiis eorum, qui venereo morbo infecti
sunt, multoties innatare animalcula for-
micis affinia, aut iis praesertim, quae
aestivis mensibus in aqua coelesti voluta-
ri conspiciuntur, ajunt Lemnius (d) &
Wierus (e) Plura quoque animantium ge-
nera per urinam ejecta vid. apud Schen-
ckium (f). Quae igitur omnia cum qui-
libet, si Auctores adeat, commodè per-
legere possit, hîc omninò rescribere su-
perfluum

(u) *Thesaur. Anat.* I. pag. LIV.

(x) *Miscel. Curios. German.* dec. II. ann. I.

(y) *Ibidem.*

(z) *Epist. Med.*

(a) *Cit. loc.* Cap. XLIX.

(b) *Cent. III. Observat.* XXXVI.

(c) *Ephem. Cur. ann.* 2. n. 28.

(d) *Lib. 2. Cap. 40. de occult. nat. mirac.*

(e) *Lib. 3. Cap. 15. de praest. Daem.*

(f) *Obs. lib. 3. §. Monstrosa & varia &c.*

perfilium ducimus . Ita cornifer renalis vermis a Dalechampo , Vidioque juniore visus , apud hunc legi poterit (*g*) . Ita etiam vermes per urinam dejecti in Anglicis transactionibus (*h*) ab Entio , Miltordio Aliisque describuntur : (Quemadmodum in iisdem quoque Commentariis a Jessopio & Listero animalia varia ab infantibus aut adultis vomitu excreta ; & a Dentio , *Levvis* Aliisque , in variis corporis partibus immorata .) Ita quoque a Clerico (*i*) vermes cum urina excreti , ascaridibus , erucis , millepedis , aut capillis , immo dracunculis similes , ex Rondeletii , Cardani , Argenterii Aliorumque reatibus memorantur , Atque urinalibus infectis refertissima sunt Curios. Commentaria (*l*) . Juvet hîc , nobilissimi naturae rerum Indagatoris , *renalibus* vermibus accomodare locum , qui aliis omnibus extraordinariis humanis vermibus non secus referri debet . Cl. enim Vallisnerius in prodromo humanae *entomalogiae* , seu insectorum in homine ordinariorum atque

(*g*) *Lib. 10. Cap. 14. de curat. membr.*

(*h*) *In Collect. transact. Reg. Soc. Angl. ex Lovvuthorpio Tom. III. Cap. IV.*

(*i*) *Hist. lat. lumbr. Cap. XIII.*

(*l*) *Vid. Cent. II ann. 1712. Obs. CLXX. & in Append. fol. 202.*

atque extraneorum Historiae, (m) loquens de animalibus homini extraneis, scribit,,
 „ Potere anco ingojarsi le loro uova nel
 „ mangiar carni di questi animali, o in
 „ altra maniera, come latti, e simili, nel
 „ qual modo anche possono nascere, le
 „ quali cose però tutte succedono di ra-
 „ ro, e si leggono solamente appresso gli
 „ Autori, che contano maraviglie,, Sed
 quod rarò contingit, solet tamen contin-
 gere: Non ideò inter admirabiles res re-
 ponendum esse videtur. Quod verò do-
 lendum est: Haec tam diu elaborata, &
 toties ab eodem Auctore Aliisque pollici-
 ta humana *entomalogia*, quod sciam, in
 publico adhuc non est.

Non abs re fuerit, hîc de vermiculis quibusdam mentionem facere, qui Mu-
 lierum pudenda, gravi interdum prurigi-
 ne afficere, ibique adhaerere solent. Isti
 vermiculi, aequè ac illi, qui ano adhae-
 rent, Hippocrati jam innotuerant, & *as-*
carides pudendorum muliebrium nuncupa-
 ti sunt; & idem Divinus Senex (n) reme-
 dium jam tum praescripsit, quo, ut ait,
exeunt & moriuntur. Horum quoque ver-
 miculorum Beckerus singularem observa-

*Vaginae atque
uteri muliebres
vermes.*

tionem

(m) *Galleria di Minerva* 1708. Tom. 6. fol.

144.

(n) *Lib. II. de Morb. muliebr.*

Fig. XX.

Vermes neri
Comedones.

tionem (o) edidit : Atque aliam Lentilius (p). Nobis etiam naturalium muliebrium istiusmodi *ascarides*, aliis *ascaridibus*, qui anum incolunt, similes, sed paulo exiliores, aliquando observati sunt; pruriginem molestissimam mulieri, vix non continuam, potius a vespere, quàm aliis temporibus excitantes. Porro si quibusdam Scriptoribus credendum est, quoddam peculiare *uterinorum* vermium genus reperitur; qui in uteri cavitate & fundo inhabitant. Vermes isti, memoratis perniciosiores, foetus non solum laedere, sed interimere traduntur. Nam, in difficili quodam partu, maximo molimine & longo labore (ut refert Stegmannus (q)) sacculum quendam (qui membrana erat exterior foetum includens, *κορυμνία* dicta, admodum densa, & praeter naturam crassa) extrahebat Obstetrix, ex quo innumerae vermium progenies figurae latae, & coloris rubri in conspectum veniebant, qui rotum foetum, exceptis paucis ossiculis, consumpserant &c. . . . Ediditque Mulier post annum incolumis & sana, sanum foetum rursus in lucem: Cum quo iterum (quod mirandum) aliquot viginti ejusmodi

(o) *Ephem. Cur. ann. 8. Obs. 74.*(p) *Ibidem ann. 1712. in Append. fol. 201*(q) *Miscell. Curios. Decur. III.*

„ ejusmodi supradictorum vermium , abs-
 „ que tamen laesione Matris & Infantis , si-
 „ mul exclusit „ Majores quoque , at ve-
 rò non ita nocuos , teretum aut taeniarum
 naturae , lumbricos , in utero ipso fuisse
 visos , non solum Veterum Auctorum co-
 dices (r) sed & Recentēs Aliqui , quos
 inter Stalpartius (f) atque Humelbergius ,
 (t) enarrant : Quos tamen *intestinales* po-
 tius , in annexum hoc organum per fistu-
 losum aliquod , aut *gangraenosum* ulcus ir-
 reptos , quam revera *uterinos* fuisse arbitra-
 tur Clericus (u) necnon Hartmannus osteri-
 dit (x) .

Virilium *spermatitorum* morbosorum ver-
 mium Historia , hactenus imperfecta valde
 est . Lepidum illud vermium foetuum , seu
 homuncionum , in humano virili semine cõ-
 mentum nostrae non est operae . Nam si ii
 vermiculi , in hominis , caeterorumque ani-
 mantium genitura hospitari solent ; natu-
 rales ergo sunt : Neque ideò a nobis in
 morbosorum vermium historia recensendi .
 Cum verò *spermatici* naturales vermes non
 semper

*Morbosi viriles
 spermatici ver-
 mes .*

(r) *De Morb. mulier. Cleopatrae in Harmo-
 nia Gynaeciorum .*

(f) *Observ. rar. vol. 2. Obs. 29.*

(t) *Comm. in Apul. de Medicam. Cap. I.*

(u) *Hist. lat. lumbr. Cap. XI. & XIII.*

(x) *Ephem. Cur. ann. 1712. Cent. II.*

semper revera sint ; seu in foecundo ipso atque, ut ajunt, *prolifico* marium semine, fanisque & vegetae aetatis hominibus, non raro desiderantur ; ita nec propriè naturales dicendi essent . Nec benè intelligi videtur, quid suis viribus humanae naturae contribuere istiusmodi hospites, nisi ad coitus stimulum, valeant . Si quis enim obiter de *spermaticorum* horumce vermiculorū ulu petas, haec habeto . Insecta haec, cum adiunt, ut semper in semine irrequieta exiliunt, & summè agilia ac perniciosissima sunt, incitamento esse, coeundique seu semen ejiciendi apentiam, seu naturalem *orgasum*, ciere videntur . Et sanè hic *orgasmus*, singularis quaedam pruriginis species esse percipitur : Et in femellis, quae catuliunt, laetis visque castratis atque spadonibus, prostratarum, ucci iis quoque vermiculis scaterere deprehensi sunt . In hominibus, quorum femini deficere hos vermes visum est, vix ulla in desiderium veneris proclivitas erat . Ita antè pubertatis annos *spermatica* haec insecta plerumque desiderari observantur ; & in iis ita vacuis juvenculis, nulla haecenas libidinis prurigo est . Senili aetate haec animantia plerumque absumta sunt : Absumptis, senes, vel priùs impenèe salaces, mulierum amores promptè obliviscuntur ; iisque virilitatis instrumentorum,

Altera pars . *De vermiculis in vivis*

vivis sublatiſ ſtimulis , haec vix ac ne vix quidem moventur . In iis ergo , qui venere naturaliter aeſtuantes , aliquandiù poſtea frigidi , indè ruriſ accenſi atque libidinoſi fieri videntur , putandum eſt , *spermaticos* vermiculos , ob ſpecialem in ipſiſ graſſatam *epidemicam* cladem , (quae & caeteriſ infectorum generibꝯ non infrequens eſt) aliquando defeciſſe : Alioſ deinceps ex primorum germinibꝯ fuiſſe renatos . Nonnulli caeterùm , qui advertere putant , hoſ vermes aequè adeſſe aut abeſſe in iis hominibꝯ , qui aequè vegeti muliebribꝯque negotiis apti accomodique eſſe viderentur , illoſ aceti vermibꝯ comparant : Qui nempe nec ſemper in aceto ſunt , nec ſi adſint aut deficiant , acetum idè praeſtantius aut infirmius eſſe ſolet . Sed ut é diverticulo in viam redeamus : Dū in iis naturalibꝯ , ut dicunt , infectiſ ſollicitè fuſèque verſantur Hartſoekeruſ , Leeuvvenhoëkiuſ , [qui putat *spermaticos* vermes eſſe duorum generum „ reminiſcor me in „ ſemine maſculino hominiſ , & etiam „ caniſ , vidiſſe duoruꝯ generuꝯ animal- „ cula : Hoc videns , mihi imaginabar , „ alteruꝯ genuſ eſſe maſculinuꝯ , alteruꝯ femininuꝯ [y] „ Th. inſuper Bartholiniuſ junior , Geoffroy , Dalempaziuſ , Hom-

(y) *Arcan. nat. fol. nobis 30.*

Hombergius, Gardenius, Listerus, Elias Camerarius, Leibnitius, Keilius, Billingerus, Gimma, Nigrifolius, Abbas de Comitibus, Lancisius, Vallisnerius, Andrius totque Alii: Nobis in praesens *spermatici* illi Virorum vermes memorandi incumbere, qui superius laudatis mulierum *spermaticis*, maximèque earum *ascaridibus* analogi, morbofi sint; saltem mordacitate hominibus incommodi. Et sanè hominem unum aut alterum novimus, qui sani caeterum, emisso semine, gravissimum aliquandiù pruritus per totum *urethrae* tractum sentiebant. Locum ipse nec habui, nec quaesivi, speculandi, an fortè eorum semen scateret vermiculis, qui indè a coitu commoti excitati-que, partimque ad *urethram*, ejaculato semine, superstites & haerentes, eam mordicarent & foderent. Optandum esset interea, Cl. Paullini Historiam exactiorem fuisse, „ Honeſta femina [ait iste [z]] toties quoties, ex debito conjugali Maritum admittebat, sentiebat insignem „ colli *uterini* pruritus, subsequente mox „ crebriori mictione. Uinam in vitro „ aliquando collectam ipsam examinans, „ varios vidit vermiculos candidissimos,

ru-

(z) *Miscell. Cur. Dec. 2. Ann. 5. Append. & Cieric. Hist. lat. lumbr. Cap. XIII.*

rubris tamen rostellis , partim natantes
in ea , partim lateribus vitri adhaeren-
tes . Excepit alio die ipsum Conjugis
sui semen , & ecce? eosdem in eo lon-
gè copiosiores , quos etiam Cortnum-
mio ostendit . Adhibitis autem , quae
methodus dictabat & ratio , aptis re-
medus , expulsisque innumeris vermicu-
lis , cum urina Viri , omnis sublatus
est quaestus , Paullinus etenim , an ea-
dem quoque prurigo Virum , in ipso tra-
jectu seminis afficeret , explorare debuif-
set : Nisi hîc fortè ob totos vermiculos ,
cum semine in feminam traductos , exem-
tus hâc molestiâ fuisset . Sed si Paullini
observatio imperfecta , nostrae quoque non
minùs deficere , videri possent : Cum no-
bis satis inquirere non licuerit , an in co-
euntibus , mordacemque genituram exci-
pientibus feminis nostris , eadem aut simi-
lis , quae in Viris , prurigo fieret . Quoquo-
modo sit ; neque virilibus *spermaticis* cana-
libus atque liquoribus , sua deesse extra-
nea infecta , verisimile est . Equidem ex-
traneum erat , *spermaticum* illud animal ,
quod a Plutarco memoratur (a) , Hospi-
tem nostrum novimus , Athenis , Ephe-
bum , cum multo semine ejecisse be-
siolam asperam , multis pedibus cele-

Y

riter

(a) *Symposiacon lib. 8. quaest. 9.*

riter ambulantiem,, (quamquam fucum suspicetur Clericus (b)). Ita Myssenbruchium in semine humano multorum generum *animalcula* vidisse, ex Med. Hafnienfibus Commentariis elicimus (c) Sed neque Plutarcus, neque Myssenbruchius addiderunt, bestiolam illam, aut ista multorum generum *animalcula*, quidquam hospitibus suis molesta extitisse.

Pulmonum vermes.

Sed noxia humanorum Pulmonum infecta, patentiora sunt, ac diligentius observata. Celebris enim Viri Historia vermium, acutum in pulmone morbum foventium, salutarique demum sputo rejectorum, litteris mandata est. Cl. Vallisnerius in rustico verâ pleuritide laborante, vermiculos innumeros, septimâ morbi die sanguini immistos, simulque per sputum rejectos, solerter inspexit: Instar alben- tium filorum erant, se moventes, longi- tudinis ad unguis dimidium: Ab hac die ad usque vigesimam totum sputis expul- sum sanguinem, vivi adhuc, replere ver- mes. prossequebantur: Quâ tandem die mortuos aliquando esse observabat Vir Cl.. Paulo post infirmus convaleuit. Quomodo geniti hi vermes fuerint, suo vermium humani corporis edendo tractatu explicare pollicetur

(b) *Cit. loc.*

(c) *Volum. 5. Obs. 7.*

pollicetur : Additque , similem casum ab Antonio Santuliano , amico suo , fuisse aliquando observatum (d) . Ante Vallisnerium vermes in variis pulmonum morbis tussi fuisse ejectos jam scripserant aut viderant Avenzoar, Alfaharavius, Brassavolus, Fernelius, Platerus, Benivenius, Mundella, Th. a Vega, Joach. Camerarius, Lanzonus Alique: Quorum loca, immo & descriptorum vermium formas varias a Schenckio (*) Andrio(e) Clerico (f) Aliisque elicere in promptu erit. Memini, in pulmone cujusdam Monachi , non propectae aetatis, qui dudum sicce tussiens , & constanter febricitans , demum tabidus animam reddiderat , occurrisse mihi totas *bronchiales* glandulas , seu a prima majori ad usque postremas & minimas , ita exilibus agilibusque vermiculis scatentes , ut , quae saepius in canum aliorumve brutorum *oesophagaeis* externis glandulis , aut non tantum in eorum , sed ipsius quoque hominis *thyroidaeae* glandula , horumce , aut similibus insectorum ingens turba depre-

Bronchialium glandularum vermes , a nobis perspecti.

Y 2 henditur

(d) *Galleria di Minerva* Tom. VII. Par. I. Off. VII., & in novissima edit. Veneta ann. 1733. Obs 33. Tom. 3. fol. 207.

(*) *Obs. lib. II. de Pul. Anim.*

(e) *Cit. lib. Cap. 3.*

(f) *Cit. lib. Cap. XIII. fol. 324.*

henditur, non tanta sit. Pulmonis substantia impensè solùm arida atque exsiccata fuerat: Neque aliter laesa: Probabiliter a lubricis atque irrorantibus harumce glandularum solitis succis, per incolarum vermium incubitum & nutritum absumptis atque impeditis. De nova istiusmodi observatione gratulabar mihi. Namque frequenter *bronchiales* has glandulas, obstructas, contractas, duras, aridas, immò scirrhasas, callosas, calculosas, suppuratas, corruptas, atque ita variorum pneumonicorum morborum altrices; nunquam verò ad illum usque diem verminosas perspexeram. Porro, cum ab iis glandulis, quae pulmoneis seu *trachealibus bronchiis*, ad omnes eorum divisiones, exterius accumbunt, nulla hæctenus detecta fuerint producta excernentia vasa, in harum fistularum caveas, secretos a sanguine roriferos latices effundentia (quamquam effundi, & fortè per insensiles poros exsudare in illas hos latices necessarium sit) Hi igitur glandulosi pulmonum vermes potiùs cum aliis illis humani corporis morbidis vermibus recensendi essent, qui è loco, quem servant, nullam habere videntur viam, quâ exeant, ex quo ab ovis exclusi sunt: Aut potiùs mediae conditionis vermibus adscribendi; velut esse hepatici

hepatici videntur : Qui nempe si in biliosis canalibus , cum intestino communicantibus degant , aestimari possunt inter vermes illarum partium , e quibus exitus , ut ut difficilis , patet ; Secus verò , si in intima jecoris substantia , non apertè cum excernentibus vasis communicante , commorentur . Sed , cum plerique hepatis vermes , intimi habitatores sint ; hos ideo inter vermes illos humani corporis morbosos recensebimus ; qui partes incolunt , undè libera ad exitum e corpore via esse non videtur . Atque ab iis ipsis alteram humanorum vermium , extra cibarium canalem viventium , classem , quam polliciti fuimus , incipiemus .

Quamobrem , cum istiusmodi classis vermes illi sint , qui non tantùm in hepate , sed in cerebro , liene , pericardio , corde aliisque visceribus , per aliquas proximè vias exteriùs non communicantibus , reperiuntur ; hos itaque , quàm brevioribus verbis expediat , prosequentes ; primum animadvertimus , in ovium , boum , cervorum , felium aliorumque brutorum , hominumque jecoris vasis , sanguineis aut biliosis , majoribus aut minoribus , aut intima ipsa hujus visceris substantia , vermes non infrequenter repertos esse . Albucasin , Hartmannum , Bauhinum , Campolon-

Humanæ vermes in iis partibus , e quibus exitus esse non videtur .

Hepatici vermes .

gum , Wierum , Montuum , vermes & vivos & mortuos in hepate , hepaticis venæ portae aut biliosis ramis vidisse, Schenkius [g] Aliique referunt. Hepaticos pecudum aut boum vermes exerunt Borellus [h] Hildanus [i] Gallicum Litteratorum Diarium [l] Fromannus [m] multis locis Germanica Miscellanea [n] Pechlinus [o] Ruyschius [p] Aliique . Cl. Vallisnerius Bartholinum quôque , Hauptmannum & Tardinum inter horumce vermium Observatores commemorat (q) Nos verô , brevitatîs gratiâ , super hac re trium solum diligentissimorum Virorum , seu Bildoi , Redii ipsiusque Vallisnerii , observationes amplectemur ; & nostram indè adijciemus. Insecta in ovium hepate delitescencia , Cl. Godefridus Bidloo inspexisse testatur iis verbis [r] „ Vidi viventia haec animalculâ,

(g) *Obscr. Med. lib. 3. de jecore .*

(h) *Cent. 3. Observ. 4.*

(i) *Cent. 1. Observ. Chirur.*

(l) *Ann. 1668.*

(m) *Ephem. Cur. ann. VI. num. 188.*

(n) *Ann. 1670. 1675. 1676.*

(o) *Decad. 1. Ann. 9. & 10. Obs. 24. fol. 86.*

(p) *Observ. Anat. Chirurg. LXIV.*

(q) *Oper. toties cit. dell' orig. de' ver. uman.*

(r) *Observ. de animalculis in ovin. aliorumq; anim. hepat. detectis .*

„ la, postquam lanienae ovium saepè sae-
 „ pius ex professo institutae interfuissem, &
 „ quidem ultimo, insigni multitudine,
 „ hoc anno (1698) 13. Martii, quemad-
 „ modum, eodem quoque tempore in fe-
 „ lino hepate aliud breviusculorum den-
 „ sorumque vermium genus. Ubi frige-
 „ scere incipiunt, atque ita motu desti-
 „ tuuntur visibili, recuperant eundem
 „ manu calefcente inclusa leniter, aut,
 „ hepate tepidae immisso &c. „ Superius
 eorum figuram cum ea piscis soleae con-
 venire dixerat. Nec tantum haec videre
 infecta contentus fuit; sed minutissimam
 ac diligentem eorum Anatomen figuris
 aeneis exaravit. Celeberrimus Vir Fran-
 ciscus Redi, lumbricorum in ovillo je-
 core repertorum, & a Laniis Italicis *Biscio-
 uole* vocatorum, historiam pariter descri-
 bit; eosque cucurbitae semini, vel po-
 tius parvi myrthi folio similes esse tradit.
 (f) Et Cl. Vallisnerius (t) „ In ovium,
 „ inquit, vervecum, quandoque & Vac-
 „ carum, Vitulorum, Cervorum, Da-
 „ marum, Felium & aliorum brutorum,
 „ Hominumque ipsorum jecore vermes
 „ inveniuntur, qui in solis canalibus bili

Y 4   sepa-

(f) *Esperienz. int. agl' insetti.*

(t) *Lib. dell' origin. de' ver. &c. a Cl. Cleri-
 co lat. vers. pag. 94.*

„ separandae , seu expurgandae destinatis
 „ degunt &c. , Igitur animalia haec , quae
 a laudat. Vallisn. cucurbitinorum genus
 quodpiam (u) & a Clerico pariter cucur-
 bitini in ovium jecinoribus habitantes ,
 aliàs , nuncupantur , non tantùm in bru-
 torum , sed etiam in hominum he-
 pate vitam ducere , tum ex citato Vallisn.
 loco , tum etiam ex laudato Bidloo com-
 probatur . Nam Vir iste Clarissimus „ de-
 „ texi , ait (x) , in , & circa humanā je-
 „ cinora , diversae *ab hisce animalculis*
 „ (idest quae in ovillo hepate inveniun-
 „ tur) fabricae , & , ut tum temporis mi-
 „ hi videbatur , alterius figurae anima-
 „ lia , sive vermes &c. , Quibus positis ,
 facillimè apud eos , qui nostra quandoque
 legent , satis fidei invenire posse arbitramur ; si animalia , quae fortè in humano hepate a nobis inspecta sunt , hîc etiam referamus . Haec igitur *animalcula* non in biliosis solùm jecoris poris , sed in ipsa intima atque *parenchymatosa* , ut dicunt , substantia invenimus ; in qua sepositas cellulas , tanquam distinctas cryptas & lustra , sibi excavasse videbantur . Non ita exigua haec animantia fuere , ut nudis etiam oculis facilè intueri non possent.

Eorum

Fig. XXIV.

*Vermes , in in-
 tima jecoris
 substantia a
 nobis reperi.*

(u) *In versione Clerici p. 108. cit. Op. Cap. 6.*

(x) *Pag. 119. cit. Op. Clerici .*

Eorum color subviridis : Dorsum nonnihil concavum : Caput parvum & nigricans : Pedes minutissimi , & numero sex : Totius animalis ambitus ad rotundum accedens : Uno verbo , si colorem demas , non multum cimicibus absimiles . In Homine hi vermes visi sunt melancholico ; qui prius gravi obstructione hepatis , longoque ictero prehensus , cachexiâ postmodum , lentâque febre ac diarrhoeâ absumebatur . Ita exemplo Bidloi , quâ ratione hepatici in ovibus vermes morborum , immò mortis causae esse queant , explicare satagentis, (y) Quilibet nostri quoque huius hominis aerumnas ex memoratis vermibus aperire facillè poterit .

Quod ad cerebri vermes attinet : Jam multa extant Scriptorum exempla . Singulare affert Joannes Fridericus *Khern* (a) . Namque in Hospitali majori Patavii anno 1687. , multis aliis Adstantibus , iisdemque Clarissimis Viris, vidisse quemdam testatur , qui ab infirmitate jam convaleverat , improvisâ morte correptum : In cuius cerebri medulla innumeri vermiculi inventi sunt , non absimiles illis , qui in caseo veteri reperiuntur . Haec historia

Cerebrofi vermes, seu propriè Cephalici.

(y) *In cit. Op. Bidl. de anim. in ovill. hep. detectis.*

(a) *Miscel. Curios. Decur. 3. ann. 2. Obs. 53.*

*Nostra Cerebri
vermium Hi-
storia.*

ria eó majorem apud nos fidem invenit ,
quò magis accedit observationibus illis ,
quae in inajori nostro Taurinensi S. Joannis
Nosocomio habitae sunt . Nam ejusdem
Nosocomii Adstans non ita pridem Medicus
(*b*) hanc mihi Historiam laepiùs enarra-
vit . „ Adolescens quidam annos natus 21
„ ineunte vere anni 1739. , a quadam
„ febricula convaluerat ; cum noctu som-
„ niis agiratus a lecto decedit , laevoque
„ supercilio paululum fracto , fit contusio.
„ Et statim animo desipit & deliramenta
„ loquitur . Res in deterius ruunt : Diar-
„ rhoeâ corripitur . Multa ei remedia
„ propinantur , revocantia , attenuperantia ,
„ roborantia . At irritis omnibus medi-
„ camentis , ad tantam maciem redactus
„ est , ut nihil ampliùs , praeter cutem ,
„ ossibus superductam , superesse videretur .
„ Amissis etiam paulatim externis inter-
„ nisq; sensibus , post dies 23. ab ictu ,
„ fato cedit . Ejus subindè cadaver coram
„ pluribus Medicis , Studiosis ac Chirur-
„ gis sectum fuit . Deductâ Calvariâ , ce-
„ rebri moles minor visa est , quàm ut
„ sufficeret , ad universam ossium cavi-
„ tatem occupandam . Sinistrum cerebri
„ emisphaerium a naturali statu aliquan-
„ tulum recedebat . Atque versùs *choroi-
deum*

(*b*) *Ornatiss. Rovaschius noster .*

„ *deum* implexum a sinisteriori latere ma-
„ teries quaedam reperta est, fluida qui-
„ dem, sed spissa & subfusca; intra quam
„ vermes reperti sunt, illis persimiles, Fig. XXV.
„ qui in veteri caseo quotidie se conspi-
„ ciendos praebent. Horum tamen ver-
„ mium, pars movebatur; & per faniem
„ illam vario motu deferebantur: Alii
„ verò mortuorum instar jacebant. Quam-
„ plurimae deinde ejusdem cadaveris par-
„ tes diligenter incisae fuerunt. At nul-
„ libi vermes illis similes, aut cujuscumque
„ speciei, inventi sunt,,. Nolim igitur,
ii, qui, cerebri aliarumve humanarum
aut brutorum, exterius non communi-
cantium partium vermes, vel non adeste,
vel si a nimium conspicuis observa-
tionibus, adesse fateri compellantur, post
hominum aut brutorum necem solum
exoriri asserunt, nolim, inquam, ii tam
facile propriis meditationibus fiderent.
Namque in capra, quae antè hos sex an-
nos, ad *galaxiam* motusque cordis ac dia-
phragmatis ostendenda, in nostro Anato-
mico Theatro viva, juvenis, vegeta, re-
cens pasta, ut assolet, aperiebatur; ex-
pletis explendis, dum eadem horâ curio-
siores Studiosi in alias partes inquirere fa-
tagebant; inventus est in altera inguina-
lium glandularum vermis unus, rubellus,

vividus

vivus, agilis, crassitie mediocris aciculae, longitudine tertiae partis mediocris digiti, qui sinuosam sibi sedem in illius partis substantia velut terebrasse videbatur. Certè hic vermis in loco erat, ut cerebrum est, extrinsecus planè impervio. An illico post mortè caprae, ita natus adultusque praestitus? Quid igitur? Negandus erit? Polypis aliisque concretionibus recensendus? Atqui nimii adhuc sunt, Qui rem praeclarè viderunt. Ita aliqui quoque Discipulorum nostrorum non ita pridem rusticantes, in vervece, qui diebus aliquot immobili penduloque humi capite, tanquam veterno correptus languebat, matato apertoque, binos vermes conspiciabant & perlustrabant, ejusdem formae, sed diversae magnitudinis, in medullosa cerebri superiori laterali substantia, versus dextram aurem, eandem sedem occupantes. Ambo vivi erant, rugati, villis, crocei velut coloris, tenuissimis obducti; bruchis illis arboreis omnino similes, quas *Gatte* vernaculo sermone dicimus. Majoris vermis longitudo transversum aequabat pollicem, crassities mediocrem scriptorium calamus: Minoris vermis dimensiones dimidio minores erant. Porro & istos vermes, post pecudis necem solummodo natos esse, quis dixerit? Tum verò

verò quis unquam cogitasset , de cerebro-
sis iis vermibus Medicos plurimos admi-
rari ; Pastores autem ipsos haudquaquam
admirari ? Quippè quo momento Pastores
ovem suam vident , recusare pabulum &
tetram ac rigidam , pronoque capite im-
mobilem , velut *catalepticam* fieri , cum
id aliàs noverint , tutè affirmant , verve-
cem cerebrosis vermibus laborare : Nec
certè postremam expectant tabem : Sed
citò occidunt : Occisique caput , si quis
exterus curiosusque morbi sedem rimari
fortè cupiat , subitò aperiunt : In quo sem-
per , plus minúsve , verminosam vivamque
pullitiem ostendunt . Ad haec quadrans ,
cujusdam Pastoris narratio , a Christ. Paul-
lino tradita , in Boneti Anatomia practi-
ca legi poterit (c) . Qui in vivis apertis
brutis , maximèque canibus , frequentis-
simè reperiuntur , nemini ampliùs ignoti
vermes , saepè longissimi , atque instar
serpentum intorti , intimaëque alterutrius
renis substantiae locum occupantes , pro-
fectò in mortuis canibus aut brutis aliis
non nascuntur . Nonne *Thyroidaea* glan-
dula , vermiculis plena , tum in canibus
aliisque brutis , quae viva aperiantur ; tum
in ipso homine , frequenter deprehenditur ?
At , aequè ac cerebrum , haec pars adi-
tum

tum ad exteriora nullum habet: Cum excernentia hujus glandulae vasa, vel cum alpera arteria, vel cum oesophago, vel cum alia quacumque parte comunicantia, lynceus nemo haecenus observaverit. Sed de iis nonnulla adhuc inferius habebimus.

Morbosi Pericardii, cordis, lienis atq; pancreatis vermes.

In Hominis pericardio vermis unus, palmum longus, niger, pilosus, repertus; Baglivii observatio est, Cl. Andrio tradita
 „ (d) Ager post acerbos ventriculi ac praecordiorum cruciatus, toto corpore convulsivos motus, facie pallidus viribusque deficiens, octies in hora diu passus est „ Pericardiacos quoque vermes, eorumque symptomata memorat Schenckius (e) Forestus (f) Gabelchoverus (g) Paraeus (h) Petrus a Castro (i) Hartmannus (l) Lovverus (m). Immo in ipso corde ejusque caveis aut basi visorum vermium Historiae a Vidio Juniore (n) Th. Cornelio

(d) *De la Generation des vers, Chap. 14.*

(e) *Lib. 2. Obs. 194.*

(f) *Lib. 21. Obs. 26.*

(g) *Cent. 3. Curat. 1.*

(h) *Lib. 1. Cent. 3.*

(i) *Tract. de Pest. Neap. Rom. pag. 137.*

(l) *Prax. Chymiatr.*

(m) *Tract. de cord. pag. 107.*

(n) *De curat. Morb. lib. VII. Cap. I.*

lio (o) Andrio (p) Aliisque aperiuntur : Quas inter , celebres illae sunt , a Schenckio descriptae , *cardiaci lumbrici* , *albi* , *praeacuto rostelllo* , *eoque corneo praediti* , *Principis cujusdam cordi adhaerescantis* ; & qui adhuc vivus educebatur : & alterius , vivi in subitaneâ morte sublato reperti : & vermiculorum in alio corde (q) . Celebrioribus quoque essent , quae , visae aut lectae , de vermibus brutorum & hominum cardiacis a Paullino (r) cumulatim allatae sunt ; Nisi humanam fidem , quod ad figuras & genera , nonnihil excedere viderentur . In liene viderunt vermes Gentilis , Albertus & Andrius : Qui ultimus adiicit , Tres vermes sat longos , eis , que formâ similes , qui in intestinis nascuntur , in liene hominis , quem melancholicus affectus e medio sustulerat a se inventos , quatuor propemodum dies in aqua vixisse(*) Atqui aliquis fortasse cogitaret , descriptos hos teretes vermes , potius ab intestino colo , lieni naturaliter adnato , & in hoc viscus per aliquem , aut citò inductum abscessum & corruptionem , aut fistulosum sensim ex-

(o) *Progymn. de nutrit. prog. 6.* ca-

(p) *Op. cit. Cap. IV.*

(q) *Obs. lib. II. vermes cordis.*

(r) *Ephem. Germ. Dec. 2. ann. 6. Obs. 13.*

(*) *Cit. Oper. Cap. II. Art. I.*

cavatum sinum, perrupto, quàm aliundè, in hunc locum celsisse; tum verò ex iis viscerum calamitatibus Hominem illum fuisse potiùs extinctum, quàm a solo melancholico affectu: Qui nempe nonnisi per inductas viscerum labes de medio tollit. Has ab intestino ad proximas partes lumbricorum migrationes modò illustrabimus. Pancreati si adsint vermes, neque ab intestinis illapsi sint, ad hepaticorum conditionem referendos ducimus: Nam si in liberis hujus partis excernentibus canalibus stationes obtineant, sanè per *pancreaticum* ductum, aditum sibi ad intestina, ex iis quoque extra corpus, aperire valerent, instar vermium, biliosis majoribus hepaticis vasis insidentium, & praecipuè primae classis extra intestini fistulam memoratorum: Non item qui in propria pancreatis substantia stabulentur: Veluti vermes alterius classis; aut qui intimis hepatis partibus infixi sunt.

Mesenterii vermes.

In *mesenterio* saepè vermes inspecti sunt: Ii verò, vel minores, & casei vermibus analogi; qui nonnisi ex praevis hujusce partis abscessibus, aut sordidis ulceribus, instar aliorum ulcerum & abscessuum vermium, primùm producuntur: Vel majores, seu revera intestinorum teretes; qui pariter nonnisi per natos abscessus, aut fistulosa

fistulosa ulcera , aut aliter excavatos ante cuniculos , quâ datâ portâ , ex intestinorum cavea in hanc partem profiliunt . Namque , rodere *intestinales* ordinarios , & teretes praecipuè vermes , atque ita exire ex ciborum fistula , & per ita erosa canalis latera , alioversum irrepere , ac sibi aditum facere , omnino commentitium videtur . Quibus enim , amabo, instrumentis animalia, omni ex parte cedentia , obtusa & mollia , sinè ullis dentibus , sinè ullis aculeis , sinè unguibus , sinè rostro , & sinè acutis aliis quibuscumque partibus , unde quaque flaccida , imbellia & inertia , vix cum aliquo obscuro ore , ad unum extremum connivente , mordere , lacerare aut saltem contundere valebunt ; seu rumpere , secare solidas partes , densis , multis & firmis tunicis instructas munitasque ; aut strenuè exedere aut aliter confodere molientur ? Volo , haec bruta interdum aegrotent : Volo aegrotantia agitentur , inquietantur : (namque in naturali sanoque eorum statu , qui certè non nisi cum otiiis perpetuis , in intestinorum lustris latebrisque profunda quiete est , Quis haec ita furere atque praevaricari somniaret ?) sed quo nam impetu , quânam contorsionum aut arcuationum vi , quae semper infirmissima

Humani intestinorum ordinarii vermes , & praecipuè teretes , non rodunt .

est , torpida atque in perpetuum imbecilla animantia , ruinam tantam tantumque facinus aggredi apta essent ? Quòd si teretes ordinarii vermes rodendo sufficerent ; cur , cum in omnibus penè , sanis & non sanis hominibus inexhaustae eorumdem colluvies sint , tam rari tamen harumce erosionum , & per erosas partes profilientium vermium eventus habentur ? Cur id rofionis genus in iis omnino conspicuum non est , in quibus numerosiores vermes , iidemque adultiores insunt ? Namque , qui sani intereunt , seu strangulati homines , tota quidem eorum intestina , pacificâ & innocuâ majorum vermium pullitiae & familiâ saepiùs foetissima esse , publico in Theatro fere quotannis patefaciunt . Rectiùs igitur concludamus , *intestinales* , praecipuè ordinarios , vermes propriis nunquam conatibus , sibi in vicinas partes a propriis sedibus aperire vias ; Sed jam apertis uti : Seu per inductas , quaecunque antecedens sit causa , intestino nexisque aut proximis partibus solutiones , atque indè communicantes sinus , hos ab intestinorum fistula in *mesenterium* , in urinalem vesicam , in uterum aut ejus vaginam , in renes ipsos , in lienem aut alia viscera , in ventris caveam , imò abruptis per praevias quoque affectiones

com-

communibus corporis tegumentis , per umbilicum , per inguina , per hypochondria , aut aliam ventris regionem , foras e toto corpore delabi . Porro , qui primas horum casuum origines in vivis & mortuis hominibus diligentius speculatus est , rem sanè acu tetigit . Ita Alghisius (s) in septennni puero , sexdecim ingentes lumbricos teretes , cum ascaridum examine , per urethram excernente , rectum intestinum , admoto speculo , curiosè inspiciens , sinum tandem fistulosum invenit , ab intestino ad vesicam tendentem ; undè etiam in intestinum urina scaturiebat „ Scitum a parentibus fuit , (adiicit „ Vir dextrimus) puerum ante quatuordecim aut quindecim menses , variolis pessimae indolis gravissimè laborasse ; „ atque ab eo morbo memoratos vermes „ reicere coepisse : Unde intellexi , abscessum quempiam variolarum tempore „ in recto intestino fuisse praestitum : Quo „ neglecto , neque , ut par erat , curato , sentiendum est , continuâ affluentis puris corrosione sensim excavatum „ fuisse sinum ; demum ad usque vesicam „ penetrantem , & in fistulosum ulcus degenerantem „ . Habet quoque Wagne-

Z z rus

(s) *Valliss. nov. osservaz. int. all' Ovaja de vermi.*

rus (t) casum *intestinalium* vermium per penem exeuntium , quo vivos egredientes propria manu aeger ex urethra sibi extraxerat; ab intestino in vesicam , (ut indè in Cadavere visum est) per suppurationem, ulcerationem atque putrefactionem , aperto. Lanzonus (u) in Adolescente 14. ann. qui post continuam febrem, hinc dolorem ventris, postea tumorem, ad latera umbilici in abscessum vergentem, cum uberi putridae saniei atque ichoris effluxu, indèque ex hac parte teretium plurium vermium egressu, summè tandem emaciatus emoriebatur, aperto,, statim (ait) sublatum fuit dubium de loco, ubi lumbrici fuerunt producti. Fuit enim notatus, & diligenter observatus canaliculus quidam membranofus, calami scriptorii magnitudinem, & latitudinem adaequans, ducens originem a tunica interna intestini ilei, usque ad peritoneum protensus: Per quem vermes ab intestino transibant, & per abscessum apertum, exitum sibi met ipsis parabant,,. Ita apud Salmuthum (x) ,, lumbrici intestina revera incolentes, seu teretes, non nisi praevio ad hunc locum per quatuor annos dolore

(t) *Ephem. cur. ann. 1712. Obs. CLXX.*

(u) *Ibidem Obs. XXXIX.*

(x) *Cent. 2. Observ. 61.*

„lore & cruciatu, postmodum verò ef-
 „fluente sanie ex pueri umbilico prodie-
 „runt: indè saepius quoque egressi sunt,
 „postquam tumore ad umbilicum spontè
 „priùs apparente, & pure aut sanie ex-
 „tillante, novus illis ad hanc partem
 „aditus apertus fuerit,,. Idem aut simi-
 „le in Aliis observabant Zacutus (y) Do-
 „laeus (z) Reifelius (a) Aliique non
 „pauci. Idem in iis vermibus, qui ex in-
 „guinis fistuloso ulcere aliquando excidere
 „deprehenduntur: Vid. Tulpium (b) Idem-
 „que demum semper observassent Practici,
 „si anatomicarum observationum accura-
 „tiùs fategissent: Clarè videlicet diluci-
 „dèque internovissent, nunquam teretes
 „praecipuè vermes per disrupta intestina
 „erumpere, nisi priùs inductâ, per suppu-
 „rantem aut aliter rodentem causam, quae
 „alia a vermibus sit, ejusdem tubi disrupti-
 „one. Agnovissent insuper, dolores, qui
 „rodentibus vermibus facilè imputantur, ab
 „aliis causis excitari. Ita Mackius, casum
 „enarrat puellae ex Bylero, a doloribus
 „circa umbilicum consumptae, atque a lum-
 „bricis ibidem rodi creditae; in qua aper-

Z 3   ta,

(y) *Prax admir. lib. 2. obs. 40.*

(z) *Epist. ad Walschmid.*

(a) *Misc. cur. Dec. 2. Ann. 7.*

(b) *Observ. med. lib. III. Obs. XII.*

ta, sectâque cute, peritonaeum, quo loco dolens fuerat, & a vermibus dilaniatum putabatur, sinè ullis vermibus a sero acri & bilioso fuisse erosum, conspectum est (c). Cur igitur rosiones viscerum, quae non a suppurationibus eveniunt, potius vermibus naturâ suâ innocuis, quàm iis succis acerrimis, qui quotidie in aliis quoque, praeterquàm in ventris partibus, exedunt, tribuendae erunt? Nec certè ex inguinibus teretes vermes exeunt aut expelluntur, nisi vel ibidem perperè prius nexis ac suppuratis intestinis: Vel ibidem in herniae rationem erumpentibus, simulque vitiosè coalitis, tum verò sub tumoris suppurati larva Chirurgo impo-
nentibus, atque ab eodem infauستè dissectis. Casum primum affert prae Aliis, Jaegerschmidt (d) Alterum verò nuperrimè diligenterque laudatissimus Tacconus, Bononiensis Professor (e) Nec difficilè equidem per inguinis abscessus intestinorum vermes exhibunt; cum per eosdem, diutissimè extra uterum gestati foetus, aut eorum ossa, foras expulsa fuisset, tum pluries a nobis allatum sit; tum Anglicis (f) aliisque Commentariis afferatur. Nolint igitur in posterum

(c) *Misc. Cur. Dec. 2. Ann. 10. Obs. 105.*
 (d) *Misc. Cur. Dec. 3. Ann. 2. n. 156.*
 (e) *De raris quibusdam Visc. affect. Obs. 1740.*
 (f) *Ex relat. Equit. Skippon 1662.*

cordati Viri, infantes, amicos, imo auxiliares humani generis hospites, de tot tantisque hostilitatibus ac proditionibus injuste injuriæque criminari.

Atqui inter observationes, de *animalculis* in humano corpore inventis, atque in partibus, e quibus exitus non est, coercitis, a nobis huc usque habitas, nullâ ratione praeterire possumus, quin illud, quod a R. P. (*) Ordinis Capucinorum, quondam nostro discipulo, ac deinde Medicinae in eodem Ordine Professore, nobis est traditum, huic opusculo adnectamus. Nempe Vir iste, qui hoc anno ad meliorem vitam migravit, cum Genuae medicinam Fratribus sui Ordinis faceret, atque cadaveris masculini cujusdam sectioni, in majori Nosocomio, *Pammatornae* dicto, interfuisset; mihi enarravit: Post viscerum quorundam abdominis inspectionem, cum deinde ad renes *Incisor* pervenisset, ab omnibus Adstantibus inspectum fuisse, ad sinistrum sinistrae venae *spermaticae* latus, folliculum quemdam, minoris avellanae magnitudinem referentem, atque ab ejusdem venae exordio (quae in illo cadavere ab emulgente procedebat) quatuor transversos digitos plus minus distantem. Hujus folliculi substantia eadem, ac (*) P. Bernardinus a Podivarino. mem-

Spermaticae humanae Venae adnatus Vermis: jam que in volucrum evasus.

Fig. XF

Fig. XIV.

membranarum venam componentium videbatur . Cumque Unusquisque illicò intus inspiciendi , quid contineretur , curiosus , enixè rogasset *Incisorem* , ut diligenter folliculi latebras tentaret ; eo aperto , prodiit animal quoddam , seu potius insectum ex genere volatilium . Quod ut omnium admirationem excitavit ; ita etiam Unusquisque , velut pretiosum & eximium aliquid , accipere & servare studebat . Omnium tandem consensu memorato Patri concessum fuit : Qui vase vitreo illud excepit , atque dulciarii panis appositione , multis diebus vivum servavit . Diligentissimè autem delineatam , & naturalibus coloribus adumbratam ejus rei , idest *animalculi* , & venae *spermaticae* cum emulgenti vena & arteria sinistrâ , liene , rene , aliisque partibus , imaginem mihi amicissimè tradidit : Quam in proportionè diminutam , nostrae tabulae apposuimus . Animal hoc , ut dictum est , ex quadam volatilium insectorum specie productum fuit . Caput subrotundum ; oculi satis conspicui ; duo cornicula ; sex crura ; geminae alae propriae , sub impropriis aliis collectae ; dorsum convexum , cinereum nigrisque maculis interstinctum : Caeterà nigricans . Inter Alios verò , qui huic spectaculo interfuerunt , haud silendus

duſ clariff. Doctor & Profeſſor Lavagna, inter Genuenſes Medicos eximius : Qui ante hos ſex annos Taurinum adveniens, coram, hoc prodigium confirmavit .

En, quot morboſae generationes, cum aditu aut ſine aditu e corpore, in hominis partibus, quae inteſtina non ſunt, non infrequentes contingunt. At longè plures a Medicinae Scriptoribus recenſentur; e quibus qui vermes prodeunt, novam, ſeu his allatis intermediam claſſem adimplere videntur: Qui nempe e locis ubi ſunt, exire modò poſſunt; modò verò non poſſunt: Plerique enim horum vermium ad exteriora corporis propriâ naturâ ſedent; aut illuc a vaſis pelluntur: Tum verò firmè priùs coerciti, poſtea vel ſponte & per ſe, ſeu eroſis intus aut deductis carceribus; vel auxiliis, ſeu ab extra ſublatis ad egreſſum repagulis, aliquem ſibi foras exitum comparant. Hi porrò quadruplicis generis ſunt: Helcophagi: Subcutanei: Glanduloſi aliqui: & demùm *Vaſculares*. In iis praecipuè humanorum vermium generibus, adeò exſpatiantur Scriptorum commenta; ut in iiſdem legendis, ſaniori iudicio opus ſit: Quo nempe quid verum, quid probabile, quid falſum aut ridiculum aeſtimandum, accuratiſſimè

*Humani extra-
nei vermes alii,
qui ab hætenus
memoratis de-
ſinguntur.*

per-

perpendatur. Hos interea percurremus; ne in hoc penso quicquam reliqui fiat. Helcophagi, seu ulcerosi, qui nempe ulcerum, tumorum, variolarum, abscessuum, anthracum, pestilentium aliorumque bubonum, carcinomatum, cariei & gangrenarum sunt incolae, à Borellio, Paraeo, Hauptmanno, Kirchero, Langio, Andrio Aliisque in medium adducuntur. Longus Villosus vermis, a femoris apostemate in homine exclusus, depingitur ab Andrio (g) Atque a Gulielmaeo & Ambr. Paraeo desumptus est. Vermiculi, quos in mammis natos esse, scribit Ronssaeus (h) cum ex apertis harumce partium vomitibus profilierint, abscessuum vernibus referendi sunt. Subcutanei rursus plurifariam sunt. Ex iis enim primùm accedunt crinones, seu propriè comedones vocati, longi, infantum dorsum, humeros & crura praecipuè occupantes: Quos apud Montium, Kufnerum, Schenckium, Paraeum, Reufnerum, Borellium, Meysonnerium, & imprimis Velschium, (*) ac Etmullerum (**) expositos, à Leeuvenhoekio verò repudiatos, videre est. Secundò nervei ab albedine dicti; aliique majores, ac velut *funiculati*; minores alii, & tanquam *ferrici*, Dracunculi quoque, aut Venae (g) *Cit. op. Tab. I. fig. VI.* (h) *Misc Ep. X.* (*) *Exercit. de Verm. Capill. Infant.* (**) *Tom. I. In Valet. Infant. aliisque locis.*

*Helcophagi, seu
ulcerosi vermes.*

*Subcutanei, eorumque plures
species; seu*

Crinones.

Dracunculi.

Medinenses appellati: Longi omnes; Aetiopum, Indorum & Arabum vermes: Pedes, lumbos & scrotum infestantes: Qui a Galeno ipso, postea ab Aegine-
ta, Aëtio, Actuário, Avicenna, Albucalim, Amato Lusitano, Velschio, Th. a Vega, Schenckio, Hemmerfamio, Blommertio Lachmundo, Quenotio, Wepfero, Wagnero, & Stolterfohto descripti sunt. Tertiò Cirones seu Syrones, breves, pedicu- *Syrones.*
lares, pervarias corporis regiones, sub cute, quam sēsime exedūt, obvii: Humanorum vermium minimi, humani idcirco Acari dicti, Aristoteli jam noti; atque à Marcello Donato, Schenckio, Velschio, Goe-
dardio, Paullino, Andrio Aliisque deprompti. In specie verò pessimae naturae syrones, seu mortem inferentes, a Mouffeto exponuntur. Singulares alii Syrones sunt, Bovilli dicti, primùm ab Arabi- *Bovilli Vermes dicti.*
bus, ni fallor, in hominibus; recens verò á Vallisnerio in Bobus descripti. Cutem inter & carnem, in hominibus irrepunt; donec cutim disrumpant, & egrediantur: Aut saltem appareant; eisque ideo caustico, igne, ferro exitus aperiatur. In bobus musca saevior eorum tergus terebrat; ovum indit: Ex quo postea vermis excluditur, non serpens sed manens: Donec elato tumore crescat:

Tomi.

cat. Hinc sponte erumpat ; & chrysalis fiat ;
& in volentem patris naturam evadat . In
homine res secus contingit. Insuper Tomi ,
seu qui cirones, pedum Americanorum sunt
proprii: atque ab Hispanis *chiques* aut *nigas*, ab
Americanis *Tunga dicti*, apud Gul. Pisonem,
Rochefort , Lerium , Mouffetum , Herre-
rium , Oviedum , Thevetum & P. La-
bat satis conspicuos se praebent . Syro-

Ex acchorum
ratione, homi-
num possibilium
omnium, & ali-
quot Verimum,
germina, in pri-
mae Parentis
ovatio extitisse,
non difficile in-
telligitur.

nes igitur , seu acari , animalium , quae
in homine maneant , minimi omnium
esse videntur ; nec nisi *optica* lente con-
spicui . Id enim grece significant , quod
prae exiguitate dividi non potest . Inte-
rea in iis acaris alios minores inesse aca-
ros , neminem latet : Quorum nempe
cum iis , magnitudinis differentia erit
tanta , quanta quidem inter primos acaros
totumque hominem est . Porro in secundis
iis acaris, cum eadem differentiae ratione ,
adhuc tertios, in tertiis rursus quartos, & in
iis , sin minus ad infinitum , saltem ad
indefinitum numerum , semper alios at-
que alios , ultiores esse , ex nota om-
nibus , animalium in animalibus lege ,
clare tutoque deducimus . Quoscumque
enim minimos cogitemus acaros , cur
postremos esse cogitabimus, qui non igno-
ramus , in qualibet materiae parte, quae
minima nobis , imo postrema videri que-

at

at, fingularem non tantum vermium, sed quarumcumque naturalium rerum Mundum, à Supremo Artifice condi posse? Neque aliter de possibilium humanorum omnium, imò & aliquot verminosorum germinum ordine, in primæ Parentis ovario cogitabimus. Sed ad Historiam redeunt: Subcutaneis quoque vermibus, de quibus hætenus diximus, referuntur qui in musculis substratis, aliisve carnosiss partibus commorantes, a Redio Aliisque sunt traditi. Glandulosi vermes, alii majores sunt, longi, sed ad instar fetarum tenuissimi, in glandulosis partibus, ut brutorum, sic hominum, inventi: *Quales ego* (ait Clericus) *(i) vidisse memini in canum glandulis ad oesophagum sitis, iisque similes, qui a clarissimo Redio in quorundam animalium renibus, musculisque cuti substratis pal- mum majorem unum aut alterum longi, re- perti sunt. Neque hi intestina incolere solent:* Alii verò (de quibus hic sermo) minores sunt, instar minorum ascaridum, seu cafei vermiculorum: Quales nos e strumosis colli conglobatis glandulis extractos aliquando perspeximus. In salivariis superioribus glandulis, aut excernentibus earum ductibus, vermes, hætenus non inspeximus: An ab aliis inspecti fuerint, nos latet. Id sci-
mus

*Vermes exter-
norum muscu-
lorum.*

*Glandulose ver-
mes in externis
glandulis habi-
tantes, & ab
iis extracti.*

(i) *Hist. lat. lumbr. cap. XIII. fol. 251.*

Vermes Vasculares.

Umbilicales

Sanguineorum Vasorum, seu proprii sanguinis Vermes.

mus, Leeuvvenhoekium Aliosque in salivis in genere, vermes, quacumque vitrorum operâ, videre nunquam potuisse. *Vascularium* demum vermium, alii *umbilicales* sunt, seu vasorum, quae aliquando fuerunt sanguinea (forte & urachi) habitatores: Alii, qui vasa constantè sanguinea incolere dicuntur; seu venarum atque arteriarum sunt vermes. *Umbilicales* vermes, eorumque signa describunt Plateus, Bringerus, Michaelis, Sultzbergerus, Paullinus, & imprimis Sennertus atque Etmullerus. Sed in hoc vermium genere multa adhuc obscura sunt: Obscuriora verò, quae sanguineorum vasorum vermes respiciunt. Namque si verum est, majores, variarum formarum, vermes e sectis vivorum hominum venis exiisse, ut tradunt Zacutus (l) Riolanus (m) Renodaeus (n) Germanae Ephemerides (o) Andrius (p) atque ex Andrii auditione, Sammartinus, & Davalius Pater & Filius (q) ipseque Clericus (r): & rursus si verum

est

(l) *Lib. 3. Obs. 95.*

(m) *Encheir. anat.*

(n) *De mater. med. lib. 3. cap. 33.*

(o) *Dec. 1. ann. 2. Obs. 154.*

(p) *Lib. cit. cap. III.*

(q) *Ibidem.*

(r) *Hist. cit. cap. XIII.*

est, vel majores quoque vermes in mortuorum majoribus venis inventos esse, ut scribit se bis observavisse Spigelius; (s) an Quisquam sibi suaserit, grandes hos vermes fuisse in sanguine genitos, servatos adultosque, vialque ejus circuitus emensos: An potiùs, peregrinos & in sanguinis alveo viatores solum dicendos; idest ab aliqua eorum altrice corporis parte perperam, recensque in eum traductos? Minores porrò sanguinis vermes, seu *vermiculos* illos, quos sanè memorat Etmullerus: *Observatus est sanguis venâ sectâ emissus, plenus copiosissimis vermiculis* (t) an sanè morbosos & advenas; an naturales & inquilinos intelligat, Idem professor non aperit. Caeterum cum morborum in sanguine vermium res, patere latius videatur; De naturalibus iis *insectis ad usum corporis animalium perfectiorum creatis*, ut ait Petrus Borellus (u), seu perpetuis & naturalibus sanguinis habitatoribus vermibus, nec nisi armato oculo conspicuis, Physicorum modò solemnior disceptatio est. Atque Nos quamquam solummodo in morbosos humanos vermes, eosdemque

(s) *De hum. corp. fabr. lib. 5. cap. 13. & lib. de lumbr. lat. cap. 5.*

(t) *Colleg. pharm. phytol. class. II.*

(u) *Cent. 3. Obs. 4.*

demque etiam in sanguine, ex instituto inquirentes; de iis quoque naturalibus verbulum, velut in mantissam habebimus.

*Neque naturales, neque morbofi humani sanguinis Vermes, satis haec enus alluci-
dati sunt.*

Si post satis perspectos stationarios hominis vermes, seu variarum ejus partium velut inquilinos & proprios, clarè quoque intueri datum esset communes illos & vagos, qui in omnium humorum fonte communique gremio seu sanguine, tum naturales & a vitae principiis impositi, tum morbofi atque in universalibus, iisdemque febrilibus praesertim morbis conspicui, ubique devehì, & cum humoribus fluere praedicantur; profectò in hac una disquisitione nobiliores alias, imò ferè omnes humanorum vermium, recolligi quoque contingeret. Sed quò solertiùs post unum saeculum haec insecta indagantur: eò fortè minùs in lucem collocata esse apparet. Porro enim ad statuendos in sanguine non tantùm fortuitos seu morbofos, sed imprimis naturales, perpetuos insitosque vermes, naturalium ipsa corporum analogia atque ratio, Philotophos quidem plurimos allexit; oculus verò non adhuc satis operam praebuit. Observarunt, durissima marmora & corallia ab innatis suis, semper pascentibus, vermiculis, non secùs ac vetus Caseum, sensim exedi & absumi: In metallis ipsi suos inesse,

inesse vermiculos (x) : Ita innumeras semper in aëre , quo semper imbuimur , insectorum eorumque acarorum progenies esse : Aquam , ut nostrorum alimentorum omnium , ita nostri sanguinis basim , primumque velut principium atque elementum , propriis constanter vermiculis , pisciculis apud Aliquos , apud Alios verò anguillulis dictis , ita refertam esse ; ut ob eorum copiam tantâ nutriendi facultate sit praedita , quâ bruta , ipsique homines , solâ aquâ pasti , diutine vivere valeant : Idque vel si pluvialis , vel fontanalis , seu simplicior aqua sit . Ita Caponē unum , solâ aquâ nutritum , viginti dies , alterum verò , triginta vixisse , Redii observatio est (y) : Aliaque apud Vallisnerium legitur , puellae , triginta diebus solâ aquâ altae , simulque a mortali aegritudine sanatae (z) . Praeterea herbae omnes in genere (quae animalium nutritus altera quoque elementa sunt) vermibus innumeris , diversisque generis scatent ; non solum si putrescant ; sed si tantum fermententur ; immò si solum , quibusdam tem-

Aa poribus

(x) *Ex Nebelio, quod ad plumbum, Misc. Cur. Dec. III. ann. V. & VI.*

(y) *Offerv. int. a gl' anim. viv. dent. i viv. C. 93.*

(z) *Galleria di Minerva Tom. VII. fol. 153.*

poribus , aliquandiu in aqua ferventur : Quod & in specie de seminibus , fructibus aliisque earum partibus dicendum . Quin etiam , absque ullo adhibito opere , in cujuslibet plantae trunco , radicibus , ramis , frondibus , foliis , floribus , fructibus , seminibus , diversos incolas vermes occurrere , apud naturalium rerum Scriptores in comperto est . An non caetera hominum alimenta innumeris scatere ac luxuriare vermiculis deprehenduntur ? In alba triticea cerevisia vermiculi , quocumque tempore per *microscopium* conspiciuntur : (*a*) In vino omnibusque vinosis succis , vermiculi : In melle , vermiculi : In alimentis omnibus oleosis , rancidis praecipuè ac vetustis , copiosi vermiculi : (*b*) In omni lacte (qui liquor a sanguine est) , si diutius steterit , uberrimus vermiculorum proventus : In omnibus , quibus vescimur , & non vescimur , animalibus , vermiculi : Et in iis vermiculis , rursus alii vermiculi : Et in iis iterum , ut supra , ad indefinitum numerum vermiculi : Ut ubique demum animata natura esse videatur . Cum iis ergò constemus , quibus nutrimur , & in quae resolvimur ; nostra
verò

(*a*) *Etmuller Tom. III. Coll. in Schroed. §. de aceto .*

(*b*) *Ibidem .*

verò alimenta vermiculoſa ſint ; vermiculoſi & liquores , in quos faceſſimus ; vermiculoſae immò carnes , quae é nobis defunctis ſuperſunt ; ſtatuendum quoque videri poſſet , viventi ipſi ſanguini proprios ac naturales ineſſe vermes . Interea rationibus rationes adverſantur . Aquarum enim vermes , in ipſo ſtatim ventriculo omnino ſolvuntur ac deſtruuntur : Nec certè ſinè tota iſtiusmodi ſolutione , nutrire , ut ſupra , aquae poſſent . Ergò & caeterorum ciborum vermes , prorſus deleri in ventriculo neceſſe eſt . Lactis vermes ab inſenſilibus per aëra delatis infectis produci , aut ab ovis , prius contentis , excludi , veriſimile arbitror . Ita & de aliorum alimentorū vermibus res erit : Quamquam vermium ova , in cibariis contenta , ob exilitatem , hanc primarum viſcerum , hinc & ſanguinis , & caeterarum corporis partium , ſolutionem effugere , non difficilè queant . Humana porrò cadavera , niſi muſcarum ovis imbuantur , vermiculari nunquam , inferius liquebit . In animali verò ſanguine , motibus tantis tritibusque innumeris continuè quaſſato abruptoque , vermes neque quieſcere , neque ideò depaſci , neque ideo vivere , aut excludi poſſent . Quamquam vermium ova , quae ſanè nec morâ , nec

pabulo indigent , aliquandiū possunt per sanguinem volutata servari , deinde in certam aliquam partem , ubi foveantur quietèq; foetus excludāt, ab eodem deponi. Sed haec tamen , si diutiùs ab hoc torrente rapiantur , jacentur , atterantur & calefiant ; infringi etiam & destrui , necesse est . Sed quod magis hypothefi ad-versatur , ipsa quidem oculorum fides est : Quandoquidem alba aut alterius coloris infecta , in sanguine pro naturali usu seu ad pravam hauriendum sanguinem , habitantia , cucurbitae seminum , vel myrti foliorum similia, venis eorum ita dispositis, ut nervos foliorum referant ; scatentia insuper syphonibus , in capitis posteriore , vel superiore parte hiantibus, ad sanguinem prius imbibitum, more Balaenarum eructandum instructa , seu Balaeniformes vermes , in rubro microcosmi Oceano innatantes , quos describit Borellus (c) Andriusque confirmat (d) nos certè videre haecenus non valuimus . Qui verò ex Recentioribus sanguineos describere naturales vermes suscepere , hos sanè variis formis , inter se se & ab allata valdè disparibus , attulerunt : Ut ideò admodum probabile videatur , Neminem haecenus proprios sanguinis vermes revera inspe-

xisse

(c) Cent. III. Obs. IV.

(d) Cit. Oper. Cap. III.

xisse. Equidem acutissimi, super alios quoslibet, minimorum in liquoribus intellectuum Inquisitoris Viri, seu Leeuyvenhoe-kii, altum de sanguinis vermibus undequaque silentium; ejusdem verò confessio, nullos unquam, quâcumque industriâ usus esset, in humana saliva deprehendere potuisse (e), praeter aia, argumento esse videntur; hos in naturali sanoque statu reipsâ non existere. Memini Amici cujusdam, Physices Professoris, qui me, optimis *microscopiis* anglicis dives, aliquando laetanter conveniens, vermiculos in sanguinis guttula, acu a digito extracta, ostendere mihi sollicitè conabatur. Ego hercle opaca quaedam plana corpuscula, a globulis distincta, eisque interspersa, non albarum, sed obscurarum ad instar macularum, videbam. At neque in iis organicam animalis figuram; neque (quod caput est) vitalem aliquem motum, quâcumque adhibitâ illorum vitrorum industriâ, videre unquam potuimus. Saepiùs verò eodem successu experimentum idem tentabamus. Interea, ut in sanorum bile, saliva, urina, sero, lymphâ aliisque, qui a sanguine exeunt, humoribus, vermiculi non deprehenduntur; ita in variis morbis *animalcula*, in

A a 3

iis

(e) *Arcan. nat. pag. 42. & seq.*

iis liquoribus natantia perspecta esse , extra omnem dubitationem est . Namque in vitriata bile vermiculos a Bidloo , Redio , Vallisnerio Aliisque visos fuisse , jam diximus . Ruyschius in biliosis pariter vervecum vasis perspexit (*f*) quae quidem bruta sana non fuisse , putandum est . Scriptores , qui rabidorum animalium salivae vermiculos attulerunt , seu Avicennam , Alzabaravium , Nic. Florentinum , Valleriolam , Mathiolum , Salmuthum , Th. a Vega Aliosque , Cl. *Default* eleganter collegit (*g*) . In urina hominum , malignâ febris correptorum , *vermiculos rubri coloris , licet exiguos , non semel vidisse* , Cl. Lanzonus testatur (*h*) Nos ipsi in febre illa acuta *epidemica* , quae verno tempore ann. MDCCXXXIV , Taurini primum prodita , & vere sequentis anni noviter recrudescens , hanc Urbem , atque universam ditionem , dudum devastavit ; simulque alias Italiae & Europae Regiones adorta est , nec suo contagii gradu caruit ; Nos ipsi , inquam , in aegrotantium urinis , in sputis ipsisque lacrymis *animalcula* , vitris optimis , observavimus . Quo-

rum

(*f*) *Observat. Anatomico-Chirurg. LXIV. , Cent. I.*

(*g*) *Dissert. sur la Rage pag. 266.*

(*h*) *Ephem. Cur. Cent. V. Obs. LXXII.*

rum fermè rotunda corporis forma cum bifidis ad dorsum testulis, velut alas obducentibus, similis esse videbatur iis insectis, quae, non ita minima, contrayeram, acorum, rhabarbarum, aliasque radices in officinis exedunt. Haec tamen volatilia esse observantur, seu jam ab aureliis exclusa: Cum sanè eorum vermes, ob exilitatem, visum effugiant. An quoque similia illa nostrorum aegrotantium, sed multo minora insecta, volantium generis essent, deprehendere non potui. Insecta hujusmodi an has febres produxerint, an ab iis producta, an solum adjuncta fuerint, Posterì Cordatiores viderint; qui in aliorum quoque morborum vermiculos curiosiùs, nobisque forsàn feliciùs animadvertent. Porro toties laudatus Andrius, in serosa substantia extracti sanguinis puellae, *syphilide* detentae, plures vermes manifestè perspexisse tradit. (i) Aliique alios, in morboris humanis laticibus visos, memorarunt. Porro in iis succis, qui suas stationes, suaque promtuaria consequuntur, morbosos vermes nidulari posse servarique, non difficile intelligimus: Sed hoc in ipso sanguine, semper, ut vidimus, irrequieto, fugaci intimèque divulso penitusque attrito, satis

A a 4

in-

(i) *Cit. Oper. Cap. III. Art. I.*

intelligere non possumus. Quamobrem, etsi laudatus Lanzonus vermes in ipso sanguine, febris maligna correpti hominis, *clarissime observasse* dixerit; (l) Bidlous in humanis cunctis, liquidis solidisque partibus morbiferos vermes insidere posse velit (m) Ita Kerkringius, ita Listerus, ita Alii plures: Et Ruyfchius in arteriis viventis equi singularia animantia conspexerit (n) & Hartloekerus plerosque humanos morbos a vermibus effici, & in venereis morbis *innumera invisibilia insecta*, scenam omnem ludere attulerit; (o) & Faber, Kircherus, (p) & Alii (ut inferius) pestem ex *sanguineis* singularis generis *vermiculis* deduxerint; & Plinius ipse de phthiriasi loquens, asseruerit; *Nasci in sanguine hominis animalia, exesura corpus*; (q) Et Plures cum Lipsiensi Langio (r), ad morbos penè omnes procreandos, in humano sanguine *Pathologiam animatam* effinxerint; & demum recentissimi Aliqui, pro malignarum

(l) *Cit. loc. & Observat.*

(m) *Cit. Oper. de animalculis in ovibus &c. detectis.*

(n) *Cent. I. Observ. LXIV.*

(o) *In sua altera Epist. ad Andrium.*

(p) *De Mundo subterr. & in tract. de peste.*

(q) *Lib. XXVI. Cap. XIII.*

(r) *Commentar. in Fabrum.*

gnarum febrium caussa, verminosam in sanguine luem, tanquam si reapse compertissima foret, tutè stabilientes, hydragryum, earum proprium antidotum esse, decantent: Nihilo tamen minús satis hætenus demonstratum non fuit, morbosos vermes cum particulis sanguineis, aut *sanguineo-serosis* fuisse diú proprièque commoratos: Et quamquam in sanguine visi illi fuerint; nihil quod certum sit, de propria eorum figura motibusque hætenus reportavimus. Quinimmò inexplicabiles sanguineorum vermium metamorphoses animo continuè fingendae sunt: Etenim hi non ampliús instar quadrupedum, reptilium, salientium aut volucrorum animalium; sed ad morem piscium, in humorum torrentibus & fluviis exquisité natantes aestimandi sunt. Quantum igitur eorum naturae, respirandi modi, formae, vires, origines, alimenta, generationes & domicilia, si fortè hi vermes adessent, ad hanc usque diem laterent! Quippe cum, ob dictas rationes, constet nobis, vermes in viventis sanguinis alveo generare non posse, immò in eodem aliquandiu subsistentes, necessariò mori atque destrui; semper de partibus, undè exclusi traductique in sanguinem, aut ejus serum fuissent, inquirendum superesset. Ut ideò praejudiciis

eiis depositis, neque morbosos vermes, sanguinis inquilinos esse, aperte dignoscamus. Non inficiamur igitur, Kircherum Aliosque, non in pestilentibus solum, sed & in aliis abscessibus, in cancris, ulceribus, variolis aliisque tumoribus, quin immò in *scorbuticis* ipsis, ut volunt, maculis, vermes vicere potuisse: Hos tamen in haec loca a sanguine, tanquam proprios suos constantesque hospites, fuisse depositos, rursus non assentimur. Qui nempe, vel in illis sedibus, ab ovis, extrinsecus per aërem, aut imposita lintea & splenia aut herbas, aut alia topica adjuvamenta delatis, nati sunt; vel sola eorum ova, ibidem a sanguineis liquoribus ducta, hinc in vermes evasa; vel tandem, si quidem nati jam ipsi vermes, a sanguine conveci fuerint, non in sanguine, sed in aliqua corporis parte exclusi, sanguine solum, tanquam plaustro & trajetui, usi fuerant. Placet igitur, animo effingere, *Epidemicarum* vagantium acutarum febrium aliarumque aegritudinum principia, sita esse in quibusdam insolitorum insectorum invisibilibus turbinibus, per certos ventorum afflatus nostram in atmosphaeram translatis, & in hac se volutantibus: Quae indè famelicae hostiles familiae & turbae, huc illuc casu excurrant: Eodem pacto

Epidemici
vermiculi quo
modo effingi
possunt.

Et ac verno interdum aestivove tempore, densissimos per aëra dispersos minimarum muscarum, seu culicum aut papiliunculorum vortices circumversari conspiciamus; Qui aliquandiu gyris suis & orbibus sedem unam occupantes, ibidem pascuntur; absumptoque hoc pascuo, fortuito, in aliam vicinam sedem evolant; ibidemque etiam, hinc alioversum, ad aliquod temporis perniciosissimè rotantur. Atque hos rotantes *epidemicos* vermiculos ingredi cum aëre aliquando in homines, per ipsos effundi & depasci, pluresque, juxta varias in eis succorum indoles, eversiones agere, non difficilè percipimus. Sed eorum in hominibus generationis atque propagationis loca, undè contagii aliorumque effectuum ratio est, prorsus ignoramus. Placet insuper concipere, *epidemicas* has lues, vel in ipso incremento, illicò interdum deleri: Cum nempe nova aëris aut ventorum constitutio, suam quoque pestem & stragem, aut fugam iis vermiculis intulerit: Non dissimiliter ac bruchi, agros, arbores, tecta, parietes, domos nostras confertissimè saepè obumbrantes, ob eandem rationem extemplo, aut citissimè evanescent. Quod etiam de muscis, pulicibus, aliisque infectis dicendum. Placet denique, contagiosos morbos, ut strumae
sunt

sunt, maligna febris, pestis, lepra, scabies, tinea, herpes cenchriades, hydrophobia, dysenteria, gangrena, phthisis, furunculi, lichen seu impetigo, variolae, *sypphilis*, *scorbutus* aliique, hos, inquam, omnes aut plurimos, diversi generis insecta hinc inde repentia, saltantia, aut volitantia, aut etiam natantia confectari. Sed cujus naturae cujusque formae haec animantia sint; quo pacto sobolescentia; quid agant in sanguine; & quibus in partibus quibusque viribus res suas exequantur, adhuc ignotum.

Pestilentes vermes: eorum quae Fautorii Chronica Series.

Non est interea, quod gravium Scriptorum cohors truculentiores contagiosos vermiculos, seu pestilentes, omni aevo tuita ac prosequuta non fuerit: Quorum si hic loci chronicum brevissimumque sermonem egerim, placere putem. Insectorum enim malignorum atque pestiferorum, reptilium, salientium, aut potius volantium hypothesis ad hanc aetatem invaluit, quae jam apud Vetustiores incoeperat. Varro (f), posthinc Columella (t) malignas atque *epidemicas* febres ab examinibus insectorum, e paludibus prodeuntium, oriri scripserunt. Porro inter Recentiores primus omnium, ut puto, Georgius

(f) *Lib. de Re Rustic. antè C. 25.*

(t) *Etiam lib. de Re Rustic. A.C. 57.*

gius Agricola , vermiculos in pestem , saltem tanquam effectus , induxisse videtur (u) Ad superioris saeculi initia Fabritius Hildanus vermiculos , pestis comites esse arbitratus est (x) Ita Riverius (y) Sed ante Monspeliensem Doct. Riveriū, Petr. Joh. Faber, pariter Monspeliensis Doct., pestis infecta expressim descriperat (z) Poliea Hauptmannus , (a) hinc P. Kircherus (b) pestem a vermiculis , per singularem putredinem ortis , explicarunt : Cujus quoque P. Lana sententiae est (c) . Fabrum atque Kircherum, Christ. Langius sequebatur (d) Langium verò Macasius (e) Paullinus (f)

&

- (u) *Lib. de Peste* 1554.
- (x) *Cent. 4. Observ. 23.* 1619.
- (y) *In X. Observat. infrequent.* 1646.
- (z) *In Pathologia Spagirica seu insign. curat.*
&c. 1627.
- (a) *Epist. Praeliminar. ad Tract. de viv. mort.*
imag. 1650.
- (b) *In scrutinio Physico-med. Pestis* 1658.
- (c) *Prodromo all' Arte Maestra Cap. 8.*
- (d) *In Animadvers. ad Pathol. spagiric. Joh. Fabri : Et in Praefat. Operis Athanas. Kircheri* 1659.
- (e) *In edition. Prodrom. Pathol. animat. Langii* 1666.
- (f) *Disquis. Cur. An mors naturalis pter. sit subst. vermin.* 1671. & 1703.

& G. Francus (g). Bocconus quoque pestem ab infectis, per aëra vagantibus deduxerat (h), Demum nostro hoc saeculo diligentissimus Vallisnerius in bovilla peste, horumce brutorum sanguinem minimis pestilentibus vermiculis refertum, una cum Doct. Bono apertè vidisse affirmat (i) Tum verò Cl. Cogrossius pestifera infecta ratiociniis & analogia firmabat (l). Firmarunt quoque rationibus multis Bartholomaeus Curtius (m) P. Saguens (n) Aliique; quos mitto, cum animatae pestis Historiam non sumpserim. Celtica lues pestis unum genus adimplet: Et sanè huiusmodi, primo suo in Europam ingressu, omnino est habita: Quum nempe in magnis Urbibus hoc morbo laborantes, instar genuinâ pestilentia affectorum, in sequestrum, secretaque a commerciis hospitia, publicis sanctionibus cogeantur. Ita quoque contagiosorum huius morbi

*Celtici vermes,
eorumque Pa-
troni.*

ver-

(g) *In Praefat. Operum Langii 1688.*

(h) *Osservazioni naturali 1684.*

(i) *Idea del mal contagioso de' Buoi 1713.
& in nova edit. 1733. Tom. II. Operum
Vallisn.*

(l) *Lettera del mal contagioso de' Buoi 1714.*

(m) *Lettera intorno all' aria, e vermicciuoli,
se cagioni della Peste 1720.*

(n) *In Systemate Pestis Physico 1722.*

vermiculorum sui non minus Fautores jam
dudum extitere. Nam in urinis venerea
lue infectorum hominum „ multoties in-
„ natate animalcula formicis affinia „ (ut
superius pag. 329. dictum est) Lev. Lem-
nius atque Wierus , ferè ante duo saecula
affirmaverant (o) . Superiori igitur saecu-
lo Abercrombyus „ de venereis vermiculis
„ jam dictum fuisse „ monuit (p . Hart-
soëkerus , ut diximus , venerea haec in-
fecta amplexus ac prosequutus est in
Epistola ad Andrium (q) Andrius verò ad
hoc saeculum, quamquam celticos vermes
postremis sui operis editionibus deseruerit ,
peregrinos tamen vermiculos in sero puel-
lae , *sypphilide* affectae ; ut supra , vidisse
fatetur (r) . P. Calmet Lepram & *sypphi-
li-*
dem perindè esse , utramque a specialibus
vermiculis exoriri contendit (s) . Cl. Dei-
dier Calmeti sententiam ambis ulnis am-
plectitur

- (o) *De occultis nat. mirac. lib. 2. & De prae-*
stig. Daemon. lib. 3. ann. 1564.
- (p) *Tuta ac efficax luis ven. cur. meth. 1684.*
- (q) *In laudat. Epist. 1699.*
- (r) *In Oper. tot. cit. 1700. & post alias edit.*
1718. Cap. III. Art. I.
- (s) *Dissert. de Lepra 1708.*

plectitur (t) Demum *Desault* verminosum hunc morbum esse probat, confirmatque (u) Sed neque hi vermes benè hactenus dignoti sunt.

Supercutanei
hominum mor-
bosi vermes: Et
primum sca-
biosi.

Verumtamen quorundam hominis contagiosorum vermium, seu scabiosorum, nonnulla sunt, quae luculenter innotuisse videntur. Atque haec, tantisper adhuc in argumento immorantes, breviter hîc dicere statuimus. Immo cum scabiosi vermes aliam a caeteris omnibus humanis constituent speciem; utpotè quorum scena *supercutanea* est; neque ideò hi vermes inter allatos subcutaneos vermes, aut alios quoslibet, reponendi esse videantur; eis quoque pediculares humanos vermes morbosos adjiciemus; qui certè non percipiuntur, nisi cum *supercutanei* sunt facti. Ita ex utrisque nova & postrema classis efficitur; quâ morbosorum vermium, in vivente homine non infrequentium, recensendae multitudinis finis sit: Et primum quod ad scabiem attinet: Puto, veteri non minùs aetate, quàm nostrâ, accuratiores Viros scabiei pustulas diligenter indagasse: Scabiosae enim pruriginis a vermibus ortus, fortasse Plinium non

latuit

(t) *Dissert. sur les malad. venerien.* 1723.

(u) *Dissert. sur les maladies venerien.* 1733.

& *Dissert. sur la pierre* 1736.

iatuit ; qui hanc *verminosam* vocavit .
 Scabiei rodentem vermiculum Joseph
 Laurentius (y) *acarum* & *teredinem*
 vocat : Haec nomina graeca sunt . *Acaros*
 verò (de quo superius) juxta Aristotelem ,
 minimum *animalculum* est , quod in ce-
 ra praecipuè gignitur . *Teredon* propriè si-
 gnificat vermem ligna erodentem , ex Al-
 drovando (z) vel etiam ossis erosionem ,
 quae caries latinè dicitur . Alii , ut dixi-
 mus , nomen acari tribuunt pediculis iis ,
 sub cuticula latentibus , quos plurimi Ci-
 rones aut Syrones vocant . Vid. Aldrovand.
 (a) Syrones interea scabiosi vermes non
 sunt . Porro scabiei vermiculus ab Italis
 proprio nomine *Pellicello* vocatur . Obser-
 vationes in scabiosis vermiculis acceptio-
 res , eorumque accuratae atque elegantes
 icones , *optico* vitro adauctae , sub nomi-
 ne Joh. Cosmi Bonomi Italicâ Epistolâ olim
 editae (b) atque Francisco Redi nuncupa-
 tae sunt : Quae indè a Doctissimo , nobis-
 que olim Amicissimo Lanzono latinè red-
 ditae , novam apud Germanicas Epheme-
 rides (c) lucem habuere : Hinc quoque

Bb

in

(y) In *Amalthea* .

(z) *De Insect. lib. VI. Cap. V.*

(a) *Ibidem lib. V. Cap. IV.*

(b) *Firenze 1687.*

(c) *Misc. Cur. ann. X. Dec. II. in Append.*

in Anglicis Philosoph. Transact. sub nomine laudati Bonomi relatae sunt (d) . At tamen Celeber Hyacinthus Cestonius peculiaribus litteris ad Cel. Vallisnerium datis (e) aperuit , primae illius epistolae , ab eodem insuper Redio expolitae & inventis adauctae , se fuisse Auctorem : Atque in altera epistola , pleraque ea resumens, quae in prima erant tradita , singularia quoque adjiciebat : Ut, scabiem morbum semper extrinsecus advenientem esse : Veteribus quoque scabiosos innotuisse vermiculos ; sed scabiosarum pustularum & internae putredinis filios fuisse creditos : *Animalcula* hujusmodi acuto capite erectisque ad rictus apicem corniculis, cutem fodere ; undè exsudato sero aquosae bullulae prodeant : Hinc scabiem , hunc ipsum morsum esse , & pruriginosam resolutionem : Ab unguibus indè scalpentibus discindi cutis partes & inflammari , ruptisque sanguineis tubulis, decorticationes indè crustatas , & plagas , & purulentas pustulas fieri : In quibusdam , quae magis rugosae ac sinuosae sunt , communium tegumentorum partibus , abundare , & ob commodiorem germinum depositionem ,
stabulari

(d) *Vid. Sagg. delle Transaz. filosof. &c. Tom. III. fol. 53.*

(e) *Ad fin. Tom. I. Oper. Franc. Redi .*

stabulari hos vermiculos : Cur ad manus earumque digitos plerumque cumulationes sint : Quàm citò eorum foeturae multiplicentur : Quàm facilè & quot modis communicari valeant : Hanc ideò profapiam, productumque morbum, unis externis necantibusque remediis curanda esse : Curationem verò subitò, & ad omnia pruriginum loca præstandam, nihil perspectis anni tempestatibus, nihil Lunae phasibus; omnique aetate sexuque; tum verò, ad ovorù quoque superstitum destructionem; vel post apparentem morbi finem aliquandiu prorogandam: Aliaque praeclara adjicit, aut potiùs repetit. Namque in prima jam epistola Honoratus Scriptor aquatas; & valdè imprimis pruriginosas, neque adhuc crustâ obductas pustulas, in plurimis scabie detentis, variae aetatis; constitutionis sexusque hominibus, variisque anni tempestatibus, subtilissimâ acupertundens, in tenui expresso latice minimum album globulum percepisse tradiderat; qui vitreâ lente perspectus, pusillum animal erat, testudinem formâ referens, coloris albidi, dorso obscurius, longis subtilibus pilis, atque sex pedibus instructum; acuto insuper capite; cornubus ad extrema proboscidis binis; motusque imprimis perniciosissimi. Ad digitorum artus;

Fig. XXIX.

intra exiles Epidermidis sulcos haec interdum *entomata* speculatus fuerat: Ubi primum eorum caput insinuant; indeque rodentia, molestissimum pruritus inferunt; donec omnino sub cuticula irrepserint: Hinc exedere cum prosequantur, unum sane horum animalium plures interdum pustulas, junctas aut attiguas, procreare advertibat; tum verò ex assidue eorum rosione, feri copias a ruptis cutis partibus effundi; quae, superstructa sublatâ cuticulâ, vesiculas, sive pustulas elevent: Viderat demum ab iis ventibus ova edi, alba, perlucida, & instar pineorum seminum oblonga: Hinc faciles eorundem germinatus dignoverat, & celeres propagationes, promptaque per res externas contagia: Et cur praecipue ab extrinsecus admotis, plusquam ab internis remediis, idest ab usurpatis stillidiis, balneis, unctionibus, ubi salia sint, ubi sulphura, vitriola, hydrargyra, simplicia vel *saliformia*, sublimata nempe aut *praecipitata*, cutaneus hic morbus, hospitibus enectis vermibus, profligetur: Tum verò cur ista lues, quae remedium ope sublata jam prorsus videatur, brevi tamen interdum repullulet: Quum nempe ab iis praesidiis, nati jam solum vermiculi delentur; non ea tamen, quae super-

perfue-

Fig. XXX

perfuerint , ova , profundioribus cutis *cryptulis* nidulantia ; novosque indè in vermes excludenda . Haftenus Cestoni inventa . Atqui multae scabies ab interiori causa & sinè contagio sunt ; multaeque aliarum diverſi generis aegritudinum crises evadunt ; quas ſcilicet ſuâ eruptione ſolvunt & judicant . Porro ſi quidem has ſcabies citiùs , quàm par ſit , praecipuè externis remediis incauti medicentur ; aut hae ſpontè , vel cauſâ quâlibet retroactae ſint ; teterrimi interni morbi ſiunt ; nec plerumque ſuperabiles , niſi quàm promptis validisque ſtimulis ſcabies ad cutem denuò revocetur . An ſcabioſi vermiculi , qui ſuaptè natura externi ſunt , interni quandoque evadunt ? An duo ſcabiæ diſtincta genera , verminosae , & non verminosae ? An ſcabies ab interna cauſa , ſcabies vera non eſt ? Sed cutis vermiculos , quoniam ſpectabiliores ſunt , fuſiùs , quàm videretur , retulimus . Alios minoris notae variarumque ſtirpium , qui quoque ad hominis exteriora concepti , nati , paſcentes , generantes nidulantesque , ſuos progreſſus conſequuntur , Alii referant . Ego brevi hac in Hiſtoria praetereo . Verbum pollicitus ſum , de iis ſingularibus morboſisque pediculis , qui in cutis ſubſtantia ſoboleſcentes , ab aliis diſcriminantur pe-

diculis, qui in *epidermidem* non penetrant, sed ad pilos seu crines, aut indumenta ipsa nidificant; & naturales sunt.

*De humanis
morboſis pedi-
calis: eorumq;
& aliorum ho-
minis morboſo-
rum infectio-
rum ſingulari com-
mento.*

Porro humanum corpus fovendis alendisque infectis, ita a natura comparatum est, ut ejus non tantum interna; sed & externa membra atque organa magnam quandoque partem transmutari in vermiculos videantur. Id patet in morbo, pediculari dicto, seu a graeco pediculi nomine *Phtheir*, *Phtheiriassi*: In quo pediculorum e cutis meatibus eruptio tanta est; ut saepius infantes, interdum & adultos mirè torqueat; tamque abnormis ab externis ca nibus pullulantium colluvies, & rapida velut exundatio; ut brevi homines de medio tollere valeat, vivosque depascere videatur. Quà foeditate non solum Herodes, Sylla Dictator, Alcmeon Aliique apud Plinium & plures Veteres; sed recentibus quoque saeculis Principes, privatique Homines non infrequenter sublati sunt. Putant Aliqui, istiusmodi pediculos, scabioforum vermium familiae adscribendos esse: Utpotè qui humidae scabiei comites esse videantur. Nos tamen sine ulla scabie, Phthiriasin semel iterumque observavimus: Et Plinius de hoc morbo loquens, hujus vermes ex ipso sanguine deduxerat

duxerat, (f) Ut superius est dictum. Atque hos pediculos Caelius Aurelianus *ferales* denominat. Ad trucem hunc morbum nulla olim remedia inventa fuerant: Singulare tamen novissimè inventum est. Namque non ita pridem in editis ab Anonymo quibusdam pagellis (g), propriis quidem notis descripti, atque iconismis signati sunt distincti omnes vermiculi, praecipuos, imò omnes, humani corporis morbos, singuli singulos, conficientes: Qui nempe in gutta extracti sanguinis aut urinae aegrotantium, aut in aegritudines propè tendentium, optimo vitro *optico* perspicuè numerosissimèque appareant. His verò morbofis internis vermiculis objicit Auctor LXXXXI familias externorum vermium; qui in aquea infusione, ex pluribus plantis & aliquot fossilibus corporibus praestita, citò excluduntur; & in qualibet minori gutta horumce infusuum, confertissimi perniciosissimique, ejusdem vitri operâ occurrunt. Hos autem herbarios aut fossiles vermiculos hic Scriptor morbosorum illorum vermiculorum hostes sive *antagonistas* esse statuit: Utpote qui in aegri

B b 4 Ho-

(f) *Lib. XXVI. Cap. XIII.*

(g) *Système sur la cause de toutes les especes de Maladies &c. à Paris MDCCXXV, & suite du système &c. MDCCXXVII.*

Homini corpus immissi, iis ita mordicus adversentur, ut lupi adversantur pecudibus, vulpes volucris, feles muribus, perdici accipiter, lucius carpaë & muscis hirundines: Bellentur itaque in humani corporis partibus & pugnent: Neque desinant, donec occiderint. Porro in iis recensitis ab Anonymo isto bellatoribus ac *vermicidis*, ideoque Homini saluteris externis infectis, scabiosorum insectorum *antagonistas* non video: Nisi illi fortè sint, quos ait Inventor noster *Cirones* interimere. Pediculorum tamè speciales inimicos vermes reperio. Sed velim, provida illa Commentatoris herba, undè ii educuntur, ab eodem *Nicota* dicta, confertissimos super aliam quamlibet, & super ipsam suam herbam *Xir* (quae nempe, ipso docente, vermes generat, quorum unus sexagesimâ horae parte, plus centum *variolos* vermiculos laniare valet atque comedere) strenuissimos praeliantium ac devorantium, & fanè *comedorum* vermium exercitus proderet. Memini enim antè hos XXXX annos Matronam acutâ febre decumbentem vidisse, cui velut critica repentè Phthiriasis ita abnormis supervenit, ut familiares lintea & pulvinaria, novis semper pediculis referta & onusta, totâ & continuâ nocte fenestris succuterent atque abstergerent.

*Singularem
Phthiriasis
História.*

Mane

Manè verminosa germinatio desit. Mulier diu languit: At verò convaluit. Sed quamquam ipse de novo hoc vermium systemate jocosè dicere, videri possem (& fanè ex variarum plantarum partibus, & maximè foliaceis, aquae infusis, verno praecipué aestivoque tempore, varia minimorum perniciosissimorumque insectorum prodire genera, ut aliàs diximus, id certum est: Sed varia in urinis variis varioque humano sanguine, semper videri infecta, id porró incertum: His verò hostilia illa esse, omninò ignotum) convenit id tamen mihi cum Caeteris, nullum in editis libris paradoxum legi, in quo benè intelligentes Viri, boni aliquid piscari non queant. Porró prima illa hujus Hominis commentatio, quae nempe proprios singulis morbis, atque diversos diversis, internos vermiculos respicit, sequela est celebrium Systematum Fabri, Kircheri, Langii, quae diximus; atque earum Historiarum & Historicorum de specialibus humanarum aegritudinum infectis, qui apud Marcellum Donatum (b) Christ. Paullinum (i) & G. Francum (l) amplè recensentur. Quae verò exterorum ver-

mium

(h) *Lib. IV. Med. Histor. mirab.*

(i) *Oper. superius cit.*

(l) *Loco superius cit.*

mium, internis humanis antagonistarum & cum his decertantium, altera ejusdem narratio est, minùs spernenda videri posset, si meminerimus, accuratissimos quoque celeberrimosque Viros, de vermium in humano corpore, multâ hostilitate aduersantium, conflictibus cogitasse & scripsisse (m). Addendum puto: Typis editas hujusce Inventoris pagellas, ad nos anonymas, ut supra, pervenisse: Nuper verò Illustrissimum Astrucium, eruditissimo suo Opere *de Morbis venericis* (n), Hominis nomen obiter aperuisse (o), simulque *opticorum* ejus vitrorum fucum curiosè revelasse. Quamquam verò ultrò concedamus, lepidum istum Commentatorem naturalibus sibi cognitis rebus, artificii nimium superstruere voluisse; ita tamen illaudabilem non duximus, ut in hac Historia memorari non deceret. An non sagacissimi Hominis pars est, ea, quae lentè nobis gradientibus inaccessa sunt, uno mentis volatu superare conatum esse? Quid enim nobis de memoratorum pediculorum, ut & aliorum plurium humanorum *Entomatum*, patribus ac patriis est agnitum? An natura

(m) *Vallisnerius: De vermi pestilenziali de' Buoi. Num. XVII.*

(n) *Lib. II. Cap. II.*

(o) *Vocat Boile.*

natura , ut diximus , undequaue animata est ? An novus aut uberior quorundam animalium egressus & confluxus , solum aptioribus redditis congruentis nidi , pabulique conditionibus referendus est ; si quidem nos ab exordiis , possibilitum omnium emerfurorum vermium vermiculorumque germina , juxta Neotericorum sententiam , nobiscum gestemus ? Sed , donec germinum principia , progressus , complexiones , vitae genus , & maxime primigeniarum componentium partium naturam , vires , & numerum ignoramus , quid recte & apposite de insectorum humanorum genesi moribusq; disputabimus ?

Neque solum , aptum natum est corpus nostrum nutriendis insectis , dum brevi hac vitâ fruitur ; sed simul atque spiritu destitutum est , plurima diversae etiam speciei insecta ad ipsum concurrunt ; ibique ova sua , tanquam iisdem excludendis atque fovendis aptissimum locum nata , deponunt . Inter insecta verò , quibus ova in humanis carnibus deponuntur , plerumque muscae esse solent . Id primum annotasse videtur nunquam satis laudatus Ruyschius (p) de vetustissimis a se visis cadaveribus loquens . , Quaedam vidi , *inquit* , habi-
tu suo referentia limum nigrum ; alia
dura

*De vermibus
humanarum Ca-
daverum.*

(p) *In fine Decad. II. Advers. Anat.*

„ dura , sicca , contracta ; nonnulla in
 „ cinerei coloris pulverem mutata , sed
 „ haec rariora : Quin & alia vidi , a ver-
 „ mibus rosa ; verum illa solummodò ,
 „ quae aestivo tempore defuncta , a mus-
 „ cis , ova sua in iis ponentibus , erant
 „ infestata : Haec enim inveniebam ple-
 „ na vermium aureliis , ex mortuis ver-
 „ mibus enatis. Vidi cadavera humi con-
 „ dita non consumi a vermibus , nisi enar-
 „ ratis modo in casibus . Utcumque ali-
 „ ter sentire intellexerim ab infantia us-
 „ que , omnes ferè Homines , Muscae
 igitur , quibus ova in humanis carnibus
 deponuntur , aliae , ut supra adnotatum
 fuit , vivos jam foetus , aliae verò sobo-
 lem ovis adhuc inclusam parturiunt . Ver-
 mes isti a muscis viventes editi , vel ab
 ovis subindè exclusi , minimi primùm , &
 vix nudis oculis conspicui , brevi deindè ,
 & maximè vigente calore , grandiores eva-
 dunt , carnesque erodunt ; & nutriuntur ;
 donec faseoli magnitudinem mediocris
 acquirant : Longi sunt magis , quàm lati ,
 ab una extremitate obtusi , ab altera verò
 acuti , interim rotundi , albicantes , luci-
 di , geniculati ; qui datâ occasione flectun-
 tur ac sinuantur in arcum : Et capite in-
 terdum caudae adnoto , impetu subindè
 resiliunt : Nec solum hinc indè feruntur ;

Sed

Fig. XL

Fig. XXVI

Sed quod iis vermibus, super alios fortè magis famelicis robustisque, singulare est; Se a cadaveribus ad IV usque pedum distantiam jaculantes, astantium Hominum vestibis, non certè pedibus, quibus carent, sed geniculorum limbis, fortiter adrepunt. Denique aliorum volatiliū more abbreviantur; corticem duriusculum acquirunt; in *nymphas* seu *chrysalides* abeunt: Ex quibus singulis postea volatile insectum, parenti simillimum, seu musca prodit. Sicque continuatis transmutationibus, certo ordine constantique naturae lege statutis, horum animalium soboles atque determinata species propagatur. Haec quidem vulgaria; hīc tamen non ineptè facientia.

Fig. XXVII

Fig. XXVIII

Antequam ultimam nostro huic Opusculo manum imponamus, operè pretium erit, ea omnia, quae nostra legentibus negotium facessere possent, currentis instar leviterque discutere: Ne fortè quis putet, nobis haec scribentibus in mentem nullatenus cecidisse ea etiam, quae deindè a rerum naturalium Cultoribus quoquomodo objici potuissent. Surget fortasse labentibus annis, qui rem conceptu difficilem dicat, quānam ratione aut quibus viis insectum illud, quod paulò antè retulimus, ad sinistrae spermaticae venae latus, inter

Naturalium rerum superiores altioresq; causas, plerumque indagari non possunt.

Fig. XIV.

ter ejusdem membranas folliculo excreto pervenire ; ibique appulsum, ad illam magnitudinem (ut ita dicam) adolefcere & vivere potuerit . Dicent plerique , non omnibus Auctoribus fidem esse adhibendam ; immó iis tantummodo , qui res naturaliter possibiles atque conceptu faciles, scriptis tradiderint ; Non veró illis , qui putidis quampluribus sabellis volumina implevere ; atque passim Serpentes etiam , Anguillas, Bufones, Talpas per feminarum uterum excretos fuisse scripserunt ; quo tamen nihil absurdius . Nos veró , qui neque ita boni sumus , ut statim prodigia quaelibet , vel audita vel in Scriptorum operibus perlecta, sinè ullo mentis ratiocinio tanquam vera amplectamur ; atque etiam illud altae menti defixum est , omnibus de rebus serió priùs dubitandum esse , quàm judicium ullum feratur , atque hâc tantum viâ aditum ad veritatem patere ; ultró libenterque concedimus , non quibuscumque fidendum Scriptoribus ; nisi priùs physicarum rerum ordinem perpendentes , claré distinctéque , quae narrantur fieri naturaliter posse , percipiamus . Interea veró quia Hominum nulli fortasse datum est , ad intimam rerum notionem, quâcumque studiorum & meditationum vi adhibitâ , pervenire ; quod superiùs proposui

posui, intelligendum ita arbitror; ut ea etiam quandoque admittenda sint, quorum veritatem sensus ipsi, & longus rerum usus nos edocent; ratio verò certa, aut saltem probabilis, solertiores etiam Philosophos latet.

Quamobrem nunc praecipue disquiramus, an melioris etiam notae Scriptores ea afferant, ex quibus ratio deducatur, quâ inter venarum aliorumque vasorum membranas viventia quaedam insecta, aliquando inveniri possint. Sic eorum saltem ingeniis aliquo modo satisfaciemus, qui haec non modò vera, sed neque possibilia esse contendunt. Humani corporis, ut animalium omnium, ea est constitutio, ut nulla in eo etiam exigua pars inveniat, quae innumeris poris seu cavitatibus, cum corde ope arteriarum, succisque omnibus ope sanguinis communicantibus, non sit undequaque referta: Partes enim singulae nutritionem accipiunt & conservantur, ac diu in eodem statu permanent; vel crescunt, & majori tunc partium additamento indigent; non tantum ut earum particularum, quae avolant, reparetur jactura; sed etiam ut particulae addantur; quae deinde nutriendae parti inhaerentes, ac simul collectae, eandem grandiore efficiant. Quae omnia, cum

*Proximae verò
atque inferiores
indagantur.*

cum intelligi non possint, nisi corpus animale omni ex parte pervium & permeabile sit; liberrimus idcirco particularum aditus ad quaslibet, & ad minimos etiam & pené invisibiles pilorum apices, est concedendus: Immo non tantum insensibile, sed sensibile humorum fluxus reflexusque, in minimis omnibus animalium partibus per quaslibet directiones fiunt; & tantâ interdum celeritate, ut dicto citius evanescant; qui humores paulò antè in aliquam partem liberrimè delati, inflationes aut plenitudines velut momento temporis produxerant. His animadversis, si quis nunc insuper consideret, animalium & praesertim insectorum quorundam adeo minuta ac subtilia esse ova, vel semina, ut omnes oculorum aciem effugiant; intelliget etiam, quomodo haec a liquoribus ad quaslibet corporis partes deferri, neque solum in vasa, sed inter vasorum tunicas insinuari, possint. In hanc eandem sententiam Celeberrimi rerum naturalium Scriptores inciderunt. Clarissimus Vallisnerius, in rebus naturalibus perscrutandis nemini secundus, nec non Scriptor accuratissimus, haec habet, (q) Neque, etiam ita difficile fuerit causam invenire

(q) *Epist. ad Lancis. : Nuova scoperta dell' Ovaja &c.*

„ re, quâ fiat, ut extra intestina vermes
 „ interdum reperiantur. Ova siquidem
 „ ipforum ita minuta, ita levia & ro-
 „ tunda sunt; ut vel angustissima vasa
 „ subire, & humorum undâ, quoquo-
 „ versûs devecta, *ad omnes* Corporis
 „ *partes penetrare* queant „. Ex quibus
 verbis apertè patet, quàm facile minu-
 tissimum ovum, fortuitò cum alimentis
 vel potulentis deglutitum, ad eas om-
 nes partes devehì queat, ad quas nu-
 tricantes latices perveniunt; ibique etiam
 ab eo animal excludi possit.

Quod autem superiùs de vermibus ce-
 rebri aliarumque reconditarum Hominis
 aut brutorum partium dictum est, id ita
 quidem certum esse putamus; ut a ne-
 mine in dubitationem possit revocari.
 Omnia enim ea, quaeabilia sunt,
 nullamque repugnantiam, imò difficul-
 tatem nullam involvunt, quicumque in-
 ficias iverit; illum profectò nonnisi per
 injuriam id efficere posse arbitramur:
 Quid verò, si revera esse, evidentissimè
 demonstretur? Fac enim, nostras Alio-
 rumque superiùs fol. 345. expositas Observa-
 tiones, fide dignas non esse: Fac, pub-
 licorum Commentariorum totque cele-
 brium Scriptorum, & imprimis Godefridi
 Bidloi, Redii, & Vallisnerii (qui Viri!)

*Reperti ver-
 mes in Cerebro
 aliisque homi-
 nis & bruto-
 rum reconditis
 partibus, tan-
 tà firman-
 tur evidentiâ;
 ut de iis ulterius
 suspicere, in-
 jurium esse vi-
 deatur.*

ea, quae quoque superius attulimus, verumium in hepate, vel ovillo vel humano, inventa, etiam veritati consentanea minus esse: Aberrasse insuper solertissimos Viros superius memoratos, quibus pericardii imò cordis vermes, fuerunt comperti (qui nam autem humani alii, plusquam horum viscerum vermes, clausi intimique esse possent?) Ponamus demum, tot tantosque celeberrimos Viros, atque solertes Anatomicos, qui perspicuè, nec semel, cerebroso vermes, rubros, nigros, pilosos, longiores, breviores, crassiores, tenuiores, cum ore interdum, aut oculis conspicuis se moventes, quandoque fugientes, atque ad aliquod adhuc tempus aperto in aëre viventes, cum meningum erosione, aut cerebri corruptione, aut solâ terebratione, aut etiam incolumitate; in phrenesi, mania, dolore capitis, vertigine, perpetuis vigiliis, epidemicis febribus, dissecto coram plurimis hominum mortuorum capite, speculati sunt, Corn. Gemmam (r) Paracelsum (s) Ballonium (t) Duretum (u) Forestum (x)

Schen-

(r) *De nat. divin. characterism.*

(s) *Paramyr. lib. 2. paragr. 2.*

(t) *Parad. 19.*

(u) *In Holler. lib. I.*

(x) *Schol. ad obs. 2. lib. 9.*

Schenckium (y) Rolfinkium (z) Mouffetum
 (a) Garnerum (b) Saumichellium (c) Th.
 Bartholinum (d) Dom. DeMarchettis (e)
 Catalium, Spinellium (f) Andrium (g)
 Conradinum (*) Coiterum (**) Peucerum
 (***) Imò in pineali glandula Hartsoeke-
 rum (h) totque Alios; hos inquam omnes
 fac, viventia a non viventibus, infecta a
 non infectis, seu a polyposis, *gelatinosis*,
 pulposis aut aliufmodi corporibus, distin-
 guere nesciisse. Atqui sine inexcusabili
 iudicii errore id quoque sentire nullo mo-
 do liceret de illo recentium Anatomico-
 rum sanè Principe, Friderico Ruyschio;
 qui, vel omnino Senex, in naturalibus
 rebus omnibus inimitabilis Lynceus esse
 nunquam destitit: Non vulgaris Auctor;

Cc 2 non

(y) *Tract. de dolor. cap.*

(z) *Dissert. anat. lib. I. cap. 13.*

(a) *In infect. Theat. cap. 30.*

(b) *Epitom. seu brachylogia Loimodes.*

(c) *Ibidem.*

(d) *Cent. 1. Hist. 64. & cent. III. Obs. 48.*

(e) *Misc. Cur. dec. 3. ann. 2. Obs. 53.*

(f) *Ibidem.*

(g) *De la generation des vers Chap. III.*

(*) *Cap. 10. Febr. Ungar. thetioid.*

(**) *In append. Obs. Anat.*

(***) *De Praest. Medicor.*

(h) *In Epist. 1. Ad Andrium.*

Non nimium credulus ; Sed rerum, quas scriptis mandavit , semper oculatus, summaeque ideò fidei testis : Qui praeter caeteras naturales omnes res , exordia insectorum , sedes , exuvias , metamorphoses, progressus , naturas , species, quantum possibile , calluit : Quemque in iis ideò , quae vidit , descripsit , delineavit , aberrasse , nemo unquam sanae mentis proferre auferit . Hic sanè Vir , cum vermes non tantum in cerebro , celebrium Auctorum testimoniis concesserit , sed in fellis folliculo , ductuque hepatico & cystico vervecum , & in arteriis equorum inspexerit (i) ; tum verò praecipue , vermes ipsemet apertè ostenderit, non solum in animalium cerebro delitescentes, sed in partibus, cerebro ipso magis reconditis , minusque exterius apertis, seu in majorum duriorumque ossium medullis & penetrabilibus ; dubium certè omne pertinaciori Cuilibet aliquando sustulit . Quare gravissimas ejus Observationes , ad nostrum absolvendum opus , adamussim transcribere libet.

Russchil, De abditis hominum brutorumve peregrinis vermibus, aliisque animalibus aut eorum partibus, Observationes.

„ Nescio (l) an Medici , atque naturalis historiae studiosi, invenerint unquam aliquid , quod magis apparet ad-

(i) *Observ. Med. Chirurg. LXIV.*

(l) *Frid. Russch. Advcr. Anat. Dec. III. n. VI.*

„ admirandum , quam id , quod jam de-
„ scribam . . . . . Ego certè ubi rarum
„ hoc , neque creditum mihi unquam
„ spectavi phaenomenum , obstupui at-
„ tonitus , vix mihi met , propriisque
„ oculis credens , dum insolitam , &
„ inauditam rem contemplor . Suaferat
„ mihi saepe imò & urserat clarissimus
„ Boerhaavius , ut acriter inquirerem in
„ fabricam interioris partis ossium , quae
„ membranas , vascula , medullam horum
„ continet , semperque dixerat ; esse ibi
„ multa , quae diligentissimi Malpighii
„ industriam , atque Haversii sagacita-
„ tem , subterfugerant ad hoc usque tem-
„ pus . Ego qui maxime occupabar in
„ molliorum partium fabricâ rimandâ ,
„ tandem toties instigatus ab Amico meo ,
„ parui ; atque perscrutandis imis ossium
„ meditullis me dedi per longum satis
„ tempus , noctes diesque impendens his
„ ad intima usque perspiciendis . . . . .
„ Vidi enim residuas , vel depositas ex-
„ uvias veras chyfalidum dictarum vel
„ Nympharum apud Zoographos . Testu-
„ las , ut ita loquar , ajo me reperiisse ,
„ quae integumenta fuerant viventium
„ olim animalium . Erant primò tam
„ exiguae hae pelles , quas mihi ibi la-
„ tentes ostendebat Artifex egregius , cu-

„ jus utebar dexteritate ad ossa haec fer-
 „ rà juxta longitudinem secanda, ut fa-
 „ cilè effugissent meos oculos, nisi fuisset
 „ sem utcumque peritus historiae inse-
 „ ctorum. Incitatus primo hoc casu, sur-
 „ rexi animosior ad introspicienda ossa,
 „ statimque inveni in cavitate ossis fe-
 „ moris, & in osse humeri eadem ani-
 „ malcula, ut in asservatis hic domi
 „ meae cuilibet curioso ostendere prom-
 „ tus sum. Ultra pergens, spectavi haec
 „ non modo in ossibus adultorum, sed,
 „ & in osse tenelli Infantis. Ita quidem
 „ ut in octo distinctis ossibus jam ea
 „ ostendere queam. Id verò memorari
 „ quoque meretur, chrysalidas has non
 „ unius modo sed triplicis, & diversae
 „ fuisse speciei, ut in figurâ depingendas
 „ curavi. Non quidem recentia erant
 „ haec ossa, attamen undèquaque inte-
 „ gra ita, ut nihil penitus inesset, quod
 „ corruptionem ullam, aut putredinem
 „ referret, ut domi meae in Thesauro
 „ novo videri potest. Siquis rogitet,
 „ quàmam in cavitates has talia ingredi
 „ possint, ego vicissim rogabo per quam
 „ viam in arteriam magnam sub corde
 „ integer fasciculus oblongorum imple-
 „ xorumque inter se vermium factus sit
 „ ingressus? Hunc tamen vidi, atque
 de-

Vid. Russt.
 Dec. III. Tab.
 I. Fig. I.

„ descripsi: Unde in ovario muliebri
 „ series dentium? unde lumbrici lati,
 „ & triginta ulnas longi in corpore hu-
 „ mano? unde crus Infantis in Athero-
 „ mate placentae uteri? unde sex pingues
 „ crassae erucæ in cerebro ovillo? unde
 „ animalculum quadrupes crumenula
 „ coercitum rejectum vomitu? Haec ta-
 „ men omnia vidi sic ibi nata, partim-
 „ que in novâ collectione asservo partim
 „ in Thesauro Imperatoris Russiae servan-
 „ tur. Haec vix videntur fide digna.
 „ Sed legisti aliud olim quod scripsi.
 „ Vir egregius implorans meum consili-
 „ um accedenti ostendit multas chrysa-
 „ lidas parvas, quas cum urinâ suâ re-
 „ jecerat quotidie, quarum mihi nonnullas
 „ dabat in Pyxide ligneâ, ut in rem
 „ inquirerem. Dum die sequenti pyxi-
 „ dem aperio, multa per eam volita-
 „ bant exigua animalcula depicta in
 „ Thesaur. Anat. I. Omnia haec qui pon-
 „ derat, mecum, opinor, fatebitur,
 „ scientiam omnem, quam huc usque
 „ de rebus naturalibus habemus, nullo
 „ modo attingere posse modum, quo tam
 „ mira efficiuntur quae fieri tamen vi-
 „ demus &c. . . . . Saepe numero con-
 „ querentes audiavi optimâ fide homines
 „ de intolerabilibus in ossibus femoris,

*Erucæ, simi-
 les nostris, supe-
 rius descriptis,
 a Russiis in
 ovillo cerebro
 reperiis.*

tibi-

„ tibiae , humeri , brachii doloribus , ne-
 „ que tamen eorum atrocitatem augeri,
 „ licet affectas partes premant , tundant ,
 „ tractent ; Interim sunt violentissimi in-
 „ terni dolores . Dixi saepè his imis hae-
 „ rere malum medullis , quin & ipsi hi
 „ aegri verbis exprimere conantur ve-
 „ rum rei sensum , dum ajunt in ipsa
 „ ossis mole sedere , quod sentiunt. Quia
 „ tales verò reliquiae hujusmodi animal-
 „ culorum in mediis ossium cavitatibus
 „ deprehendimus ; fortè liceret credere,
 „ produci illa tormenta ab insectis exi-
 „ guis , ibi stabulantibus , quae morden-
 „ do , rodendo , terebrando exedant te-
 „ nuissimam membranulam , quae me-
 „ dullam ibi contentam ambit. Certè de-
 „ functis hisce nulla est occasio intima
 „ horum ossium perscrutandi ; attamen
 „ certo constat , dolores hujusmodi usu
 „ Mercurii , ut veri contra omne ver-
 „ mium genus antidoti , perfectè sanari.
 „ Affirmo bonâ fide sanavisse me multos
 „ homines , qui multos per annos dolores
 „ enormes ossium passi , nullam tamen , vel
 „ minimae labis á lue venereâ ortae suspi-
 „ cionem dabant , vel signum , idque ope ar-
 „ genti vivi . Forsan tum haec animal-
 „ cula occisa . Sed nec illud ultra mo-
 „ dum problematicum dictum est ; Ma-
 net

„ net tamen interea certissimum, chry-
 „ salides hasce ibi in cavernulis ossium
 „ latitare, sed & verissimum quoque est
 „ ossa illa undique integra, non rosa,
 „ terebrata, cariosa, rupta fuisse: Quin
 „ & nulla vel minima in iis spectatur
 „ apertura, aut rima vel minima prae-
 „ ternaturalis. Denique in osse humeri
 „ Infantis unum modo annum nati re-
 „ perii easdem. Si autem dubitet quis
 „ de rei veritate, caeterisque memoratis
 „ circumstantiis, hunc ego domum meam
 „ invito, huic ajo, veni, & vide &c. „

Plurima addit Ruyschius, quae omnia hic transcripta referre non est necesse: Cum huc usque allata satis superque ad rem faciant. Quamquam verò non omnia, quae ad morbosam generationem comprobendam attulimus, a nobis ipsis inspecta fuerint, imò plura ab Aliis tantum accepta retulerimus; non tamen ex iis sunt, quae nullam apud cordatos Viros fidem invenire debeant. Nam & nos illum risu exciperemus, qui ab olfactu Basilicae herbae, in cerebro humano (m) exortum fuisse scorpionem, & his similia, pro veris venditaret. Siquidem haec rationi non tantum non sunt consentanea; sed etiam repugnant. At quae a nobis

Quod non repugnat rationi, & fidè observatione constat, id in naturali Historia verum dicendum.

vifa
 (m) *Hollerius*

vifa non funt, fed tamen á Viris fide dignis, eademque non folúm non repugnantia, fed poffibilia, imó clarif. Scriptorum rationibus & experimentis comprobata accepimus; illa funt, quae nos pro veris habemus; & quae noſtro huic opufculo inferuimus.

*Opufculum, ſi
cauſſae exciē
tur, augetur.*

Jamque opufculum exegimus: In quo brevis tantúm notitia continetur triplicis generationis, naturalis nempe, vitioſae, atque morboſae. Has omnes generationes in Humano corpore contingere nemo eſt qui ignoret. Quod ad primam & ſecundam ſpectat, ea diximus, quae experimentis, & *anatomicis practiciſque* obſervationibus comprobata, meridianâ luce clariora Multis videbuntur. Quod autem ad tertiam generationem, quam morboſam nuncupavimus; aliqua funt, quae non facilem apud hiftoriae naturalis ignaros fidem obtinebunt. Aſt quid mea? Vel enim quis credat, vel dubitet, vel neget; quod mihi propoſueram perfeci. Nam hâc in ultima parte, cum ea dicenda forent, quae ad generationem morboſam ſpectant, illam ſcilicet, quae in humano corpore a principio, hominibus non naturali fit; quaecumque nobis ex iis, quae attulimus, concedantur, Scopum attigimus. Plurimum,
opus

opus hujusmodi crescere potuisset ; Si pensum , quod hîc non nili breviter tractandum suscepimus , tufiori calamo exposuiffemus . At , fi occasio tule-rit , opus hoc , multis observationibus adauctum , in novam lucem emitti non valde operosum effet .

ILLUSTRISSIMO VIRO, HONORA-
TISSIMOQUE PRAECEPTORI,

JOH. BAPT. BIANCHI.

Dominicus Gallina .

*Regiae Domus in venaticis Aedibus
Medicus S. P.*

CUM ad te , Vir Clariffime , quid-
quid praxeos in me est , referre
debeam ; & te femper cognoverim ea-
rum praecipuè rerum , quae magis ad-
mirandae funt , amatorem ; tres idcirco ,
quos ipfe in Medicina faciendâ curiofè
diligenterque observavi , neque ingenio
tuo tuâq. animadverfione indignos cafus ,
brevitèr descriptos , ad te mittere ftatui .
Puer Septennis , inops , pituitosae Confti-
tutionis & melancholicae , lentâ & af-
fiduâ

Fig. III. fiduâ febriculâ pluribus jam mensibus detentus, longisque abdominis viscerum obstructionibus emaciatus, menſe junio superioris anni 1717., latum vermem, seu taeniam, quatuor palmorum longitudinem excedentem, per anum excrevit; quae ab una ad alteram extremitatem alternis gradatisque extensionibus, & contractionibus se se dimovebat; & nonnisi post quinque horas, ab omni motu destitit. Ejus caput amplum & rude videbatur: Os autem apertum, superiorem inferioremque partem valdè obtusas referebat; ita tamen, ut superior minùs obtusa videretur. Insuper rugae quaedam & velut irregulares notae, per caput, collum & corpus apparebant. Aliud verò extremum, seu cauda, latius occurrebat. Post aliquot dies alia taenia longè major per easdem vias educitur: Quae undequaque deflectebatur, & tanquam fugam affectans, hinc indè incedebat. Haec verò post quatuor horas extincta quoque est, & a sua, quam vivens habuerat, longitudine & latitudine aliquantum recessit. Hanc tibi, Vir Sapientissime, ut melius, quae ipse describo, percipias, & inſuper alteram, integre servatas, transmitto. Planum in hac ultima perspicies corpus, regularibus nodis, seu geniculis aequaliter ferè distan-

distantibus interstinctum ; aequalis undique latitudinis ; nullibi maculatum ; sed albicans ; & instar corneae subtilis laminae perlucidum. Lunatam, obtusam , salebris conspersam vermis extremitatem , pro capitis loco statuens , me multum a vero non aberrare puto . Nam etsi nullum os , nulli oculi , nulla nasi eminentia aut sinus , in hac ultima appareat ; ibi tamen esse caput nihilominus putavi ; eo quod ab hac parte motus inchoabat ; & ad alteram usque extremitatem , succedentibus invicem contractionibus atque extensionibus , procedebat . Insuper haec pars identidem supra truncum erigebatur . Ut in humani corporis teretibus vermicibus , & in terrestribus , qui primitus caput erigunt , etiam fit . Capiti latius collum subjacet ; levioribus sed creberrimis incisuris distinctum : Quae inde per trunci progressum usque ad caudam rariores , & conspicuae magis , ac regulares occurrunt . Haec omnia , & insuper aliud extremum , seu caudam , in latum desinentem , ab ipso Archetypo videre potes . Digna observatione existimabis stamina , ad hanc usque diem in hac taenia velut adhuc subrubra , in parallelas series creberrime disposita ; ipsaque finitima genicula , productis ad utraque aequalibus partibus , firmiter nectentia . His positis ,

tae-

Fig. 17.

taeniam hanc , praeter superiorem , unicum reverà , latum gracileque animal esse ; non autem plura simul annexa & haerentia minora animalia , absque ulla dubitatione sentio : Atque eò magis , quò insolubiles articulorum in tota ejus facie continuitates , praecipué per memoratos externarum fibrarum connexus , adhuc post multos mentes , ut vides , persistunt . Insuper cum animadverterem , utriusque descriptae taeniae motum , regularem , uniformem , & *successivum* , seu reverà , ut aiunt , *vermicularem* , & motui vermium teretium omnino analogum ; quo scilicet à capite per collum , truncum & caudam , *successivis* & reciprocis contractionibus moventur ; An non unicum esse animal judicem ? At taeniam primò excretam , graciliorem , & breviorē alterâ , quae ultimò excreta fuit , consideres , velim . Puer autem duplici haetaeniarum excretionē non multum solaminis accepit : Immo iisdem ferè affectionibus praegravatus , valde pallidus , & vix non cachecticus vivit . An verò id ex aliis taeniis , *intestinali* adhuc in tubo delitescentibus ; vel potius ex praeviis morbis proveniat , tuum sit decernere . Jam verò ad tertiam observationem devenio : Cujus apud Auctores ego nullam hactenus similem legi . Adolescentem annum aetatis sextum decimum agens ,
sericae

fericæ arti operam navans, naturâ pituitosus, multumque somno indulgens, IV. Idus Septembris eodem elapso anno 1717., paulò post prandium atrocibus torminibus corripitur; quæ duabus horis *epigastricam* præcipuè regionem excruciarunt. Accedebant vomitus: Quibus opportunè sedandis Theriacam & Diafscordium administrabam: Sed ab iis ita potiùs acui visi sunt vomendi conatus; ut tandem unâ cum cibo aliquo recens sumpto, & *putriformi* quodam liquamine, animal, formâ invisum ejiceretur. Fig. XIII. Bombyci breviori proximum dixissem; ni capitis caudæque fabrica, atque annulorum seu incisurarum numerus variassent. Caput etenim accipitris formam, præelegantem, acuto apertoque rostro præeferrebat: ex quo subater liquor & oleosus continuò manabat. Dum verò Bombycis corpus undecim compingitur annulis seu incisuris; nostri hujus monstri dorso decem & octo velut nodi, seu annuli aut articuli, accumbebant, ad totum truncum non aequales, sed versùs ventrem valde extenuati, ac ferè evanescentes. Interea undecim tantùm utrinque crura; atque ex cruribus obtusi pedes, iis majoris numeri articulis respondebant: Pedes & crura pilosa: Pilosum etiam univèrsum Corpus: Cauda furcata: Color undique obscuro-cinereus, parvis subnigris maculis variatus. Vermis longitudo infra

mino.

minoris digiti longitudinem; ejusque agilitas summa. Nam pluribus horis eum, ad instar pisciculi recens aquâ extracti, saltantem admirati sumus. Eruptum e stomacho adolescentis insectum & vivens, vivum ulterius servare curabam; proindeq. varii generis escam apposui: At, cibis omnibus reiectis, solis lactucae foliis, eidem sorte porrectis, avidè vescabatur. Quo solo cibo contentum, in pixide clausum, quatuor integris diebus servavi. Quintâ vero die, domum, quâ egressus fueram, revertens, lumbricum non ampliùs inveni; Nec deinde ulteriorem de illo, notionem habere potui. Porro cum antequam hoc animal amiserim, necem & consumptionem timens, ejus imaginem curiosè designari curaverim; eam tibi, Praeceptor Doctissime, lubentè transmitto: Ut eam cum iis conferas, quae mox ex Archetypo descripsi. Adolescens, excreto animanti, vomitus aliquandiu sustinuit: Quod nos in suspicionem induxit, alios fortè ejusdem generis hospites stomacho adhuc includi. Sed sumpto *paregorico* remedio quodam & semine *santonici*, non nihil quievit: Et paulò post ab omni molesta affectione liber surrexit. Plurima super hac re Tibi inquirenda relinquo, Vir optime. Atque ut me amare pergas, etiam atque etiam rogo. Vale. Dabam ex Regiis venaticis Aedibus XVIII. Kal. Februarii MDCCXVIII.

TABULARUM EXPLICATIONES

TABULA I.

Ostendit humanos naturales conceptus, ab ovo usque ad proventus foetus; & foetuum nonnullas partes.

Prima, atque altera Figura, binas exhibent ab humano eodem *Ovario* extractas diversae magnitudinis vesiculas, seu ova, non adhuc foecunda reddita; & in diversas facies perspecta.

Fig. I. Vesiculam depromit, seu ovum adhuc immaturum, seu minus; atque ad id lateris appositum, quo utriusque emisphaerii, seu opaci & a *placenta* obtecti, simulque pellucidi seu liberi, aequa pars sub oculos veniat. Ita *a.* emisphaerium est, *placentae* cortice involutum: *b.* emisphaerium non involutum.

Fig. II. Majus seu maturum ovum aperit; ejusque positionis, ut solum perlucidi, seu a *placentae* adhaesione liberi, emisphaerii spectanda facies porrigatur: Ad hanc vasa, nunc magis nunc minus rubra, eleganter reptantia visuntur: Quae non solum in ovis omnibus per *op-ticum* vitrum; sed in pluribus sine vitro apparent. Ornata extrinsecus vasis rubicundis ova omnia, primo aspectu videbantur in femina, superiori Octobri uteri inflammatione denata. Porro in horum ovorum, aliorumque similium, cavitatibus, quamquam multo liquore plenis,

nihil adhuc solidum liquori innatans videri potest. At verò ad eorum ambitum binæ jam distinguuntur tunicae, seu chorium & amnios: Maximeque si cocta ova fuerint. Atque hîc a subjecto amnio solutum chorium atque subversum exhibetur.

- *. Calix *ovarîi* est, seu rotunda cavitas, in qua vesicula, seu maturum istud ovum continebatur; cum *vasculari* aliqua ejusdem *ovarîi* superstitite ad latera substantia. In hoc folliculo *villosa-vascularis* apparet reticulus: Nihil luteum, nihil glandulosum. Calicis cavitas juxta incrementa maturescentis ovi facîle expanditur. Calices omnes ad *ovarîi* tunicae contactum obversi sunt. Ovum, quod satis maturum est, ita ad hanc tunicam libero suo emisphaerio protuberat, eamque premit & extenuat; ut per hanc, instar *talci* aut vitri perlucidam, transpiciatur: Foecundatum verò cum fuerit, tunica ad subtilitatem summam devenit, per cedentes ejus facîleque diductas fibras, ut gemma per diductas corticis plantarum fibras, egreditur. Vacuatus indè conspicitur calix; vacuoque calici superposita extrinsecus, instar cicatricis, corrugatio: In cujus medio foramen plerumque diuque superest. Per haec foramina, iisque respondentia vasa illa, quae per anticum ovorum emisphaerium diffusa esse, superius Fig. II. ostendimus, generationis aperiri semita videtur. Nam virilis seminis fumus seu subtilissima pars, usque ad *ovarium* per admotam tubam traducta, per patentiori oscula, quae quidem maturiorum ovorum sunt, in ipsum ingreditur: Ingrella, ad vasorum eorum processus, cum foramine communicantes pervenit

venit ; in quos pariter introgreditur : Hic cum *umbilicalibus placentae* vasis continui sunt . Ideo per *placentae* vasa spiritus ille insinuat in foetum : Et in hoc vitales motus illos omnes excitat ; quibus postea solemnis motus circuli , seu machinalis animalium fiat : Qui prius in *embryone* , cordis atque arteriarum embolis quiescentibus , vix simplex mechanicus , & tanquam plantarum ordinis , fuerat .

Fig. III. Humanus *embryo* , quem , antè conceptionem , in vesiculae seu maturi ovi parte perlucida , per *opticum* vitrum explorata , sub incerti , obcurioris , inflexi corpusculi forma , sibi obvium fuisse factum , nuper ab Amico accepimus . Hic verò nos , nostro suspensio iudicio , exemplar huius ovi , simplici lente adaucti , velut ab Amico transmissum est , repraesentari curavimus .

Fig. IV. *Embryo* post tertium aut quartum a conceptione diem , jam nudo oculo sub minutissimi vermiculi specie apparens . Complectentis ovi figura , antea globosa , nunc ab ejus in uterum aditu , jam ad ovatam accedit : An non igitur eadem vesicula , seu ovum idem est , quod in primis figuris exponitur , a maturitate indeque a *foecundatione* tantummodo elongatum ac dilatatum ? Porro qui in I. Figura minoris ovi medium occupans , *placentae* cortex aspicitur , idem quoque adauctam hanc vesiculam , ad proportionem auctus complectitur . Hic utrumque , seu ovi atque *embryonis* corpusculum , sub naturali forma & magnitudine exhibetur . Haec a Matrona nobis familiari , quarto ab expletis catamenis die , per abortum exclusa , nostris in cimeliis diligenter

servantur. In iis verò, quae demonstramus, an non illam perpetuam, quam tam sollicitè Natura intendit & postulat, viventium omnium germinum analogiam luculentè intuemur? Nam (misa quam jam ostendimus, simillimâ plantarum re) cum majorum volatilium animalium germina, in vitellorum vesiculis, antè & post *foecundationem* conspicuis, racemo appensis, sita sint; minorum porrò, seu insectorum, è suis quoque vesiculis, eodem modo manifestis, prodeant; tum verò piscium germina in illis quoque perspicuis vesiculis sedeant, quae volatilium vitellis, & insectorum ac terrestrium animalium vesiculis conformes, a feminis deponuntur, indeque a maribus inspersione foecundantur; cur humanum germen extra propriam vesiculam, quae pariter antè & post conceptum aequè perspicua, aliisque modis omnibus illarum consimilis est, seu in invisibili quodam luteo glanduloso, efficto ab ea distincto corpore reponetur? Tanti in viventibus generationum concentus, subversione quid opus est? Luteum glandulosum Corpus *ovariorum* muliebrium, simile est glanduloso *cutaneo* corpóri. *Cutaneae* glandulae ab aliquibus Fautoribus inter cutem & cuticulam, ab Alteris inter cutem atque adiposam tunicam, a Tertiis in intima ipsa cutis substantia, statutae sunt. An non haec tanta de earum sede discordia, earum quoque commentis, fidem facit? Luteae glandulae, ab Alteris unâ cum foecundato ovo in uterum delabi, ab Alteris in *ovario* constanter manere, praedicantur. An non ita adversae sententiae, fucum redolent? Quibus etenim credendum est

est? Qua de re , quemadmodum Cl. Ruyschius , qui ab initio , praejudiciis dominantibus arreptus , *cutaneas* glandulas videre se ac demonstrare putabat , rem dudum ac diligentius perscrutatus , denique has glandulas nullas esse , tutè asseruit atque revera demonstravit ; ita qui Primus de lutea muliebrium *ovariorum* glandulosa substantia locutus est , si hac aetate scriberet , suum hoc inventum , ut de alio suo adiposorum ductuum invento lubenter fecit , lubenter defereret : Maximèque si , iis nostris , quae demonstramus , ritè perspectis , adverteret , quanta pulcherrimae *providentissimaeque placentulae* , ab humanarum rerum primordiis muliebri ovum amplexanti , foventi ac nutricanti , injuria inferratur ; quoties haec eadem in hujus ovi *foecundatione* , lusu Hominum tollitur , commentitia subrogatur ; ipsaque cum in uterum ducta , unà cum secundinis aliis accrescat , suamque operam compleat , eademque sit semper , quae in *ovariis* extiterat ; ipsam non esse , nimio certè convicio affirmatur .

Fig. V. Clarior humanus vermis ; seu foetus post VII a conceptu dies , a folliculo suo extractus , & manifestum vermem repraesentans : Ad naturalem idcirco formam ac magnitudinem delineatus . In hac quidem icone , praeter ovi seu folliculi figuram jam satis ovatam redditam , vermis partes singulae conspicendas se praebent : Equidem gracilis , longus ac levigatus truncus , in longam acutamque caudam desinens , & nulla artuum vestigia , verminosam revera fabricam praeseferunt . At grandiusculum caput cum subjecto collo , quod

Dd ;   truncq

trunco gracilius est, eique & capiti adeo interponitur, ut capitatus jam truncus dici queat, humani quidpiam jam redolet: Tum maxime, si faciem jam speculemur. Namque in

Fig. VI, idem VII dierum foetus, *opiscā* lente adauctus & inspectus, praeter alias, quae nitidius spectantur, partes, jam quaedam in facie, humana vestigia porrigit. Vermis igitur trunco, non capite est: Seu homunculus est, in vitae scenam sub *vermiformi* larva primum prodicens. Hic insuper conspicua fit hujusce vermis foetus connexio per latum ac velut *fascialem* funiculum, ad amplum quoque *placentae* spatium. *Placenta* diligenti opere praeparata suasque in partes soluta, tum verò ad haec, quae vidimus, folliculi faciei latera circumquaque producta & expansa, elegantissimam suam *villosa-vasculari* fabricam patefacit; easque imprimis subtiles innumeras mirabiles radículas, quas in subtiles quoque & innumeros uteri alveolos, pro succorum conimerciis insinuare solet. Septem verò exquisitè dierum hujusmodi conceptum esse, ultra quamcunque dubitationis aleam est positum: Cum hic a castissima hujus Urbis clarique generis Femina, post totidem oppidò exactos ab ejus conjugio dies, fuerit per abortum exclusus. Hunc foetum, & abortum insuper qui inferius sub XI Figura describitur, Laudatissimus Allionus noster nobis humaniter contulit; nobisque exactas eas, quas tradimus, utriusque *uterinas* aetates testificatus est.

Quamquàm Hippocrates effatus esset [a] septem dierum foetum cunctis jam partibus instructum esse

(a) *Lib. de Carnibus.*

esse; superius tamen dixerat (b) foetum masculinum antè trigesimum, femellam verò antè secundum supra quadragesimum diem *inarticulatos* adhuc apparere: Immò in foetu sex dierum neque vermiculi fabricam satis hactenus videre valuit; etsi pro illa aetate plura jam viderit. Namque in illa, ut assert, tenellae *geniturae* excretionem, quam ipse in cantrice Femina imperato saltu procuravit (c) humanum jam valde accretum ovum suamque pellucidam habitudinem deprehendit; & lucidum liquorem ovo inclusum esse, tum verò comprehensum foetum sub specie albarum crassarumque fibrarum, eique adnexum & eminentem umbilicum, & in umbilico jam sanguinem & tensam ex umbilico ambientem tunicam, seu chorium, animadvertit. Atque, si hîc obiter licet Medicinae Parentis honestatem vindicare. Quorsum Aliqui divinum Senem, feminae per saltum excretionem illam efficientem, infracti iusjurandi insimulant? An non ipse eodem narrationis loco monuit, Hunc sex dierum foetum non animal, sed *future animae* fuisse; praeterea foetum masculinum post triginta solum, femineum post quadraginta duos dies, ad partium *coagmentationem* [seu vitam] pervenire? Non igitur Hippocrates abortum conscientia procuravit; cum sex dierum foetum, vivere non putasset.

Kerckringius *embryonem* trium aut quatuor a conceptione dierum describit atque delineat (d) qui potius cimis, quàm vermibus figuram

Dd4

ram

(b) *Lib. de nat. pueri.*

(c) *Ibidem.*

(d) *In Antropogeniae Ichnographia.*

ram praefert: Tum verò umbilicalia vasa & ab eis coalitam *placentam*, quae vel in primis *embryonibus* revera sunt, ab eodem excludit. Sed tam parvulae, tenerae ac penè diffuentes res, plerumque non ita ab adnexis aliis expediri queunt, atque servari; quin facile solvantur, disjiciantur, aut confundantur, aut modis aliis deſormantur. Nobis interea fors contigit, delineatos hîc loci vermiculos invenire, expedire, intactos custodire; & quotidie omnibus ostendere.

Fig. VII. Dierum circiter XII humanus vermis seu foetus, qui instar aureliarum aut nympharum in insectis, aut vermis pulicis, crura explicantis & caudam retrahentis, reconditas prius partes exerit; in binas exiguas papillas, quae brachiorum principia aut radices futurae sunt, ad latera summitatis trunci jam primùm, instar gemmantis arboris, pullulans; totidemque ad inferiora *caudati* trunci latera emittens; undè femora, crura atque pedes nascuntur sunt. Cauda verò in hoc verme jam contrahitur atque exarescit; ut parùm appareat.

Fig. VIII. XVI Dierum foetus, vermis formam jam prorsus amittens, & ad humanam accedens: In quo nempe truncus jam crassior & brevior est, cum acuminatoribus superioribus atque inferioribus tuberculis, seu in artuum exordia jam elongatis; prorsus contractâ absumptâque caudâ, & facie ad humanam compositâ. Cl. Andrius caudam foetus, ejusque indè amissionem, dignovisse videtur; cum de spermaticis vermibus loquens, eorumque figuram

ram describens, afferat (c) ,, ce qui s'accor-
 ,, de avec la figure du foetus, qui quand il est
 ,, petit, ne paroît qu' une grosse tête sur un
 ,, corps long ; qui semble finir par une espece
 ,, de queue ,, : Postea adjiciat ,, Les vers sper-
 ,, matiques [quos ipse in virili semine primùm
 ,, collocat] ont tous de longues queues , mais
 ,, ils quittent ces queues lorsqu' ils devien-
 ,, nent foetus, il en est comme des petites gre-
 ,, nouilles , qui ne sont d'abord que tête &
 ,, queue, & qui ensuite perdent cette queue,
 ,, lorsqu'elles commencent a prendre la forme
 ,, sensible de grenouilles ,, Id verò non in so-
 lis gyrinis, sed in brutis quoque aliis, lucu-
 lenter comperitur. Vid. etiam Epistola Clariss.
 Geoffroy ad laudatum Andrium. Illustrissimus
 Abbas de Comitibus [Rispost. alla diffesa del
 Libro delle considerat. del Sig. Nigrisoli] af-
 fert: *Democritum memorasse vermes, qui sen-*
sim humanam figuram suscipiant ; Platonem ve-
rò id in Timei sine fuisse expressè locutum. Cita-
 tus Cl. Kerckringius in *embryone*, ut ait, seu
 potiùs in foetu quatuordecim dierum, superio-
 res atque inferiores distinctos jam artus, ve-
 lut appensas quasdam crassas, obtusas ac fe-
 rè obtruncatas massas, immò trunco fermè
 majores depingit. Sed cum foetuum XVI die-
 rum ea, quam dedimus, genuina figura sit ;
 illa profectò, quae foetuum XIV dierum est,
 accedere ad nostram, & a Kerckringiana re-
 cedere compellitur.

Fig. IX. Foetus XX dierum, cum clariori quidem
 humano aspectu, sed inferiori mandibula adhuc
 valde

(c) *De la Generat. des vers dans le Corps de l'Hom-*
me Ch. XII

valde deformi; artubus verò magis elongatis; sed hactenùs imperfectis, & sinè ullo manuum aut pedum vestigio, in conum desinentibus. Cum verò in foetibus, incrementorum ratio nobis optimè comperta sit; tutò statuimus, foetum illum, a Celeb. *Dodart* in Comment. Reg. Paris. Acad. ann. 1701. exhibitum, septem solùm linearum longitudinem aequantem, & trunco tantùm magnoque ac longo capite conspicuum, neque adhuc in artus explicatum, non quidem propositae XXI dierum aetatis, sed juniorem fuisse; seu potiùs ad nostri foetus Fig. VII aetatem accessisse. Equidem mulierum, in stabiliendis suorum conceptuum exordiis, creberrimas allucinationes quotidie dignoscimus.

Fig. X. XXV dierum foetus: In quo clarior pedum manuumque conformatio jam suppetit; & prima digitorum vestigia se produnt. Quòd igitur a Kerckringio foetus trium hebdomadarum, non solùm in sceleton, partium omnium numero atque exteriori forma completum, sed quoque in completos & satis distinctos promissosque manuum & pedum digitos instructus fuerit [f], id planè non intelligimus. Neque hercle divinarè, quo nam modo oppositae foetuum ejusdem aetatis rationes conciliari possent; ut quum Kerckringius Anglus foetum XXI dierum ita artubus, eorumque immo digitis aliisque partibus completum & integrum designat, Gallus *Dodartius*, ut supra, ejusdem aetatis *embryonem* omnino imperfectum & mancum, seu sinè ullo adhuc artuum rudimento describat; nisi, ut dictum est, in gra-

(f) *Citat. loco.*

gravidis Mulieribus , dies suorum conceptuum numerantibus , calculandi error suscipitur. An fortè , juxta varia ipsa Regionum ingenia , tardius quoque aut velocius explicationes foetuum atque conformationes eveniunt ; ut quae gentes toto inde vivendi tempore sunt , ita & primo sint dispares ? Sed alia de B dloi XXV dierum foetu excogitanda essent : Nam neque foetus ab hoc Cel. Auctore expositi faciei venustati eximiae , & excedenti membrorum omnium symmetriae , tanta illa ejusdem exiguitas congruere ; nec tanta illa *placentae* ac membranarum confusio respondere , videntur [g] . Ita caeterorum qui ab hoc Viro Cl. exhibentur , foetuum capita & facies non equidem propria sunt ; sed potius a natis , immò adultis Hominibus mutata : Praeter varias , in quibus hi foetus eorumque sceleta , aliis tabulis proposita , deficiunt , proportionem ac dimensiones : Ut satis appositè de iis tantisque aliis atque magnificis anatomicis Tabulis , quas iste Vir super alios quoslibet evulgabat , Cel. Goelickio admonere placuerit : *Nonnullas plus speciei & splendoris , quàm veritatis habere* (h) . Sed missis aliorum foetibus , & ad nostrum redeuntes ; propriam quoque hujus foetus *placentam* a membranis solutam , quam cum eodem foetu curiosè servamus , hìc objici curavimus : Lunata haec est , seu a descripto super chorium hemisphaerio jà nonnihil contracta : In hanc inseritur lata , bre-

(g) *In Anatom. human. Corp. centum & quinque tabulis demonstrata , & in Theatr. Anatom. Mang. Tab. LXXIX.*

(h) *Histor. Anatom. p. 174.*

brevis & recta, ut in hujus aetatis foetibus esse solet, *umbilicatis* fasciola. In hoc tandem foetu, secus ac in superioribus, jam humani trunci figura conspicitur: Et in trunco jam lumbi, ilia atque clunes distinguuntur.

Fig. XI. Abortus est XXXII dierum, gallinaceum exiguum ovum magnitudine referens. In hoc ovo accumbens & nonnihil inflexus foetus, cum lata, brevi pariter & recta *umbilicalium* vasorum fascia, sed velut pyramidata, manisque adhuc artubus & imperfectis digitis, transpicitur. Abortus iste a primaria honestissimaque hujus Urbis Matrona, trigessimâ secundâ exactè die factus est, ex quo ipsa concepit: Cum ante & post primum ex iis diebus, Sponsus diù absens fuerit: Ut ideo hujusce conceptus dies omnino tuta sit. Hunc verò vitiosum partum a mala tunicarum conformatione, fortè & ab insolita *placentae* habitudine, fuisse productum verisimile est: Namque

a Est Chorion membrana, penitus ab amnio distincta, atque in unam duramque molem contracta & inversa.

b b. b. *Placenta*, ab ovi circumferentia jam valde retracta, & modicam ejus partem occupans; tum in insolitos & valde distinctos lobos coacta: Quam ergo si Cel. Kerckringius spectasset, illam esse, vel in ipsis mulieribus obviam, *placentam*, in plures cotyledones seu eminentias, similes iis, quae in ruminantibus sunt, reapse constructam ac divisam, ut aliàs dixerat, confirmare potuisset.

Caeterum Angli foetus, mensem adepti, apud Illustriss. Kerckringium plus nostris profecere: In suis enim sceletis perfectos jam artus

com-

completosque pedes, manus digitosque exhibent [i]. Quod si id [ut antea lepidulè diximus] fortè a coeli & climatum differentiis penderet; cum Anglis nostrisque Italis intermedii Germani sint, inter tardiùs crescentes Italos & citiùs Anglos, Germanos quidem foetus medio quoque modo progredi oporteret. Interea Germani foetus, tres jam menses nati, non solàm Italis nostris foetibus, unum tantùm mensem assequutis, vix [dempto capite] majores sunt, Anglis verò minores; sed neque digitos, neque immo manuum exordia illà aetate hactenùs exeruisse, tum verò *placentam* nullam habere videntur: Et, quod ipsis omninò singulare esse apparet, eorum *umbilicales* funiculi ad *chorium* membranam desinunt. Haec enim habemus a Clariss. Heisteri figura *trimestris foetus*, novis suis *anatomici Compendii* editionibus addita (1).

Fig. XII. Foetus XXXVI dierum; in quo artus & digiti non satis adhuc excrevere.

Fig. XIII. Foetus XXXX dies assequutus; in quo artus eorumque extrema, neque omninò completa videntur.

Fig. XIV. Gemelli foetus L dierum, unà cum aliis foetibus in musaeo Auctoris servati: In quibus laudabilem capitis, trunci, artuumq; conformationem ac symmetriam videre est.

Fig. XV. Foetus duorum mensium cum dimidio, seu tertià aetatis parte gemellis superior; iisdemque tertià circiter magnitudinis parte major: Suam hic *placentulam*, *umbilicibus* vasis adhuc connexam gestat: Atque *umbilicalia*

(i) In cit. *Antropogeniae Ichnographia*.

(1) Vid. Tab. VI. Fig. 27. ejusque explicatio.

lia vasa jam in funiculum contorta sunt. Funiculus verò mediocris longitudinis, non adhuc plicatus fuerat.

Fig. XVI. Trium mensium triumque hebdomadarum foetus, in ea, quae communior magisque naturalis est, *uterina* positione constitutus: Cujus collo, ut saepius contingit, *umbilicalis* funiculus circumdatus est; ad inferiora verò abscissus, plures interea jam flexus ostendens.

Fig. XVII. Foetus, dies aliquot ultra mediam graviditatem gestatus; jamque in utero versus; atque ita in eo, defunctâ Matre, repertus. Ex hac figura genuina habitudo uteri cum contento convertoque foetu dignosci potest: Quamquam hujus uteri latera ad inclusum foetum, ob allatam in Historia rationem, certè nimium accesserint. Foetus verò ad clario-rem rem, a propriis tunicis expeditus ostenditur. Ejuscemodi quoque ad foetum habitudinis est ille uterus, quem cum septimestri contento foetu, Peritissimus in obstetriciis Andreas Verna, & publicus noster Anatomiae *Incisor*, à naturae imagine in artificiale exemplar formavit; suaeque inter elegantia & industria Anatomica Cimelia reposuit. In hac nostra Figura

a, Uterinae cervicis angustia est.

b, Vaginae uteri principium.

c, Imae cavitationis uteri sinistra pars, ab accubitu & pressione capitis conversi foetus extenta, elongata & extenuata: In qua quidem sede suam ponderis ac fulcimenti basim foetus infixerat.

Subver-

d, Subversum uteri ~~caecum~~ ^{caecum} latus; in cujus ~~caecum~~ ^{caecum} facie

e, e, Placentae pars adhuc connexa percipitur.

f, Inflexi a foetu ad *placentam*, & per maximam plicam revoluti *umbilicalis* funiculi pars.

g. g. g. g, Uteri parietum illo graviditatis tempore densitas : Et in hac confertissima sanguineorum discillorum vasorum, rotunda aut oblonga foramina.

Fig. XVIII Designat in septimestri foetu ilei intestini, coli, caeci & *vermi-formis* appendicis concursum ad naturalem magnitudinem.

a. Colon intestinum, in suo cum aliis intestinis concursu apertum.

b. Caecum, amplo *pelvi-formi* hiatu se aperiens in

c, *Vermi-formem* appendicem : Quae quidem in foetu amplissima est; tenuium scilicet intestinorum cavitatem aequans : Valde insuper longa; & imprimis unâ aut alterâ flexurâ plerumque complectens

d, Intestinum ileum.

e. Rudimenta in foetu *muscularis* annuli seu sphincteris, ilei finem in colon munientis, cum suorum ligamentorum vestigiis. Quum verò haec aperta communis intestinorum cavitas, ad clariorem imaginem praestandam, nonnihil quoque distenta fuerit; idcirco rotunda aut propè rotunda, quae solita est, sphincteris figura & cavitas, velut in oblongam evasit.

Caeterum lenta illa tardissimaque humani foetus transformatio, ut a levi, trunco mutiloque vermis corpore, articuli post plures a conceptu dies vix prodere incipiant; hinc gradu insensibili extuberent, crescant & producantur, praeter notas alias, falsitatis apertè convincit

hypo-

hypothesin illam Recentium multorum, quae vermes virilis feminis, integros homunciones esse, solum involutos fasciatosque depraedicat [m]: Quippe cum, soluta illa aperta que homulorum fasciâ, toti subito exiirent pendent a trunco articuli; ut in volatilium animantium vermibus, ruptâ expeditâque chrysalidis fasciâ, papilio suas omnes simul partes confestim exerit evoluitque. Ita (quis crederet?) Humanus foetus in sua partium explicatione, plantarum potius, ut supra, gradatas explicationes imitatur: Ut in egressu ab ovario, *vegetabilium* quoque germinum exitum a trunco, assimilare ovum jam diximus. Idem de animalibus reliquis, exceptis volucris, putandum est. Sed forrè volucres, cum sub chrysalidum, tum sub putaminum cortice, suam quoque non minùs lentam tardamque crurum, alarum aliarumque externarum partium, explicationem ac productionem ferunt.

De Ruyschianis Embryonibus & Foetibus

A P P E N D I X.

Celeberrimus Ruyschius, suis elegantissimis Tabulis plures variarum magnitudinum figuras foetuum adjecit: In quibus, tanquam minutissimis rebus, quaedam, ab ipsis, ut puto, Caelatoribus cum naturae imagine non omninò comparata, hìc adnotare liceat; Ex quo de summi hujusce Anatomici diligentia atque fide non esse dubitandum videtur. Et
pri-

(m) *Vid. Figurae Dalempazii, in Novis Literariis Bernard Artic. V. ann. 1699.*

primùm ; in egregii hujusce Scriptoris Thesaur. Anat. VII Tab. II Fig. IV Pusillus *Embryo* , formâ latoque trunco , pulli potius figuram repraesentare , nec solitam in ovo occupare sedem ; tum verò *umbilicalis* funiculus naturali situ , figurâ & connexu minùs esse instructus videtur : Itemque extima chorii facies villosum *placentae* rudimentum non exhibet : Hoc tamen chorii vasculare tegumen Cl. Auctor superiùs in Thesaur. Anat. VI Tab. I. Fig. II & III haudquaquam omiserat . Quamquam in Fig. II , ad chorium majoris ovi , jamque in utero incubati , satis villosum , immò foliaceo tomento obductum , membraneus ille superductus Pileus aut velut lorica A , nobis sanè minùs constet ; atque villosus seu *placento-vascularis* cortex ad totum ovi ambitum extendi videatur : Qui tamen naturaliter unum tantummodo ejusdem emisphaerium occupat ; & in ovo jam ad uterum commorato ulteriùs retrahi videatur . Nisi intelligendum sit , oppositam , seu hìc non aspectam , hujus ovi partem , hoc cortice vacuum esse . Equidem Viroculatissimus , in Fig. III , unam faciem ovi , a *vasculari* indumento liberam appositè satis repraesentat . Sed cum istud ovum , ovo nostro figurae V , ubi humanus vermiculus cernitur , majus sit ; admiramur ideò , *in ejus cavo nihil solidi fuisse inventum* . Nisi fortè , absumpto per morbum in uteri cavitate foetu , ovum istud in falsum , ut dicunt , germen transisset . Nostris porrò humanis vermiculis cum Ruyschianus *Embryo* Tab. II Thesaur. VII valde major appareat ; non intelligimus , cur in illis tanta capitis immo faciei , humana jam for-

ma sit; in hoc verò longè obscurior & imperfectior. Ad Tab. III laudati Thesauri VI, si dependentes a prima figura *embryones* perlustremus, quorum dexter, ut Auctor monet, feminis anisi, sinister verò pediculi aut lactucae feminis magnitudinem aequat, misso in utroque *umbilicalis* funiculi ad locum non omnino debitum nexu, iterum non satis percipimus, cur isti foetus, non solum minori, sed majori nostro vermiculo revera crassiores, non adhuc tamen in caput & truncum, colli interposito, distinguantur: Quae tamen distinctio vel primum sensibilibus *embryonibus* semper inesse mihi visa est. Immo dexter *embryo* nostro figurae septimae foetu, crassitie, vix minor esse apparet. Atqui in nostro non solum caput, sed artuum primordia jam distinguuntur. Ita nobis est novum, ad Fig. II & III hujusce Ruyschianae Tabulae, *embryones* alios inspicere, nostro revera magnitudine admodum majores; in quibus non solum latent articulorum exordia; sed adhuc capitis cum reliquo corpore confusio est. Interea in foetu seu *embryone* iis minore, qui figura V est Tab. III Adversar. Anat. caput a carina, seu trunco, distinguitur. Neque in Fig. I Tab. III Thesaur. X satis a trunco dirimitur caput in foetu, qui decimum nostrum, seu dierum XXV, magnitudine aequat. Et Fig. V foetum exhibet, transversî digiti magnitudine, seu nostro IX figurae XX dierum, majorem, cum vix proditis primis artuum extuberationibus. Mittimus dextrum illum pendulum foetum Fig. I Tab. III; cujus certè caput majus esse debuilset; Ut, cum sinistro foetu comparatione praestita

praestitâ, facîle videre est; & utriusque foetus nimis varios *umbilicales* funiculos: Et illum Thesaur. Anat. IV num. LIV, magnitudine digiti articuli; in quo pro artubus, rotunda, formâ & magnitudine instar capitis aciculae, corpuscula sunt; Quum foetus tantâ jam dimensione praediti, valde majores artuum productiones exerunt. Mittimus tandem distinctas jamq; coacervatas *placentas* in *embryonibus* minimis, vix tritici granum aequantibus; aliasq; *placentarum* res, cum foetibus non omnino congruentes. Porro horum aliqua, non omnia, excusabat ingenuus Vir Advers. Anat. Dec. II. §. X.. Atqui non Ruyschio, nostrae aetatis Anatomicorum facîle Principi, neque *naturae* *lusi*, sed ipsis Sculptoribus, quae monuimus, tribuenda esse suademur: Qui nempe in Anatome, praecipuè interiorum partium, omninò hospites, subtiles illas atque minutas, quas non intelligunt, hominis res, rarissimè ad naturae imaginem conferunt; easque eò facilius, a vero declinantes, deformant, quò, aliquibus morosè demptis aut additis, propius ad Picturae leges ac venustates accèdere affectant & putant. Adeo verum est, Sculptore, & Anatomico & sub Auctoris oculis sculpende, utendum esse. Sed cum junctae simul hae partes in Caelatoribus rarissimae sint; ita rarissimae quoque Anatomicae Icones occurrunt; quae sanè in veram ac naturalem rem impingât. Atque nos ipsi ejuscemodi Sculptorum errores non semel passi sumus. Demum Ruyschius eos tantùm, quibus artus absoluti sunt, foetus; caeteros imperfectorum artuum, adhuc

embryones denominat . At verò nobis arridet magis , *embryonis* nomen, tam diu ab exordiis Hominum in *ovariis* servatum, inveteratumque deponere , illudque recens foetus asumere ; quum perfecto cruore pulsanteque jam corde , homulus in utero propriâ vitâ perfrui aliquando incoeperit . Cl. Boerhaavius , foetus nomen *embryoni* citiùs largitur : Quo nempe tempore ovum jam uteri valis annectitur (n) .

(n) *Institut. Med. Generat. Functio.*

TABULA II.

A Perit Muliebres vitiosas generationes & graviditates; tum extra uterum, seu *testiculares, tubarias & ventrales*; tum in utero, seu molas, falsos conceptus, abortus, solutos foetus; atque insuper monitruosos.

In hac Tabula, pleraque delineata corpora, a propria, quae multa sit, magnitudine valde imminuta sunt; ut unà in angusto loco intruerentur: Secùs ac in prima Tabula, ubi singula, quae quidem minora sunt, in naturali dimensione sunt exposita.

Figura I. demonstrat incorruptum, simulque, velut in statu naturali fuisset, plenum & succosum foetum, annos prope quindecim extra uterum a Taurinensi Femina, duplicatà graviditate gestatum: Primà scilicet praegnatione novē menses in dextro *ovario*; Alterà duos menses supra annos quatuordecim, ad aream *me, enterii* servatum.

A. Foetus, carnibus, adipe & succis ita saginatus & gravis, ut plus quàm octo libras penderet: Atque ita matris abdomen occupans, ut, dorso anteriùs obverso, facie & anteriori corpore illius spinam respiceret: In cujus capite longi erant capillorum tractus in vertice: Neque obscura dentium in ore rudimenta.

b. Dextra manus, in pugnum inflexa, & ad summum caput arrecta.

c. Sinistrum brachium, mentum & oris cavéam obtegens; ex quo manus vitiosè incurvata propendet. Super has partes supersunt adhuc ve-

stigia subtilis illius & mollis, simulque glutinosa crustae, quae foetui in matris ventre degenti undequaque obducta, eodem inde extracto aërique exposito, instar gypsi aquâ subacti, brevi induruerat.

d. Femur, & genu dextrum, singulari lusu ad caput elata & inflexa.

f. Sinistrum crus cum femore extensum, & totâ alterâ graviditate superstes in sacco

*, Seu vitioso utero, ad dextrum ovarium antea cōfecto, nunc verò contracto & extenuato; ubi foetus conceptus fuerat, primamque graviditatem expleverat.

g. Pars hujus sacci, superius ad summum internum foetus femoris latus adhuc connexa; ad latera verò coalita cum

b, Seu parte tenuis intestini.

i. Pes dexter vitiosae figurae, genitalibus virilibus partibus arctè accumbens; easque ita premens, ut explanaverit, & tanquam foliaceas effecerit.

k. Locus ad ventrem, cute & pinguedine nudatus; ut subjacentes *musculares*, molles & humidae, simulque firmæ solidaeque fibrae conspiciantur.

n. Foetus Chorii pars.

o. Materni *mesenterii*, seu propriè *meserei* pars, unâ cum appensa intestini parte b. ad inferiora devoluta; ut in ea perspiciatur

p, Locus firmæ junctionis cum Chorio: Cujus ideo soluti deductique lamina, ad hanc sedem adhuc adnata perspicitur.

Itaque cum foetus, praeter varios cum matris omento & peritonaeo connexus, *mesenterio* insuper, tenui intestino, atque *uterinis* partibus

bus firmè alligatus esset; non sinè supremo viventis matris discrimine, extrahi ab ejus ventre per caesaream operationem potuisset.

Figura II exhibet eundem foetum, eâ, quam tenuit in ventris matre, positione, seu ad ejus posteriora obvertum.

A Foetus, dorsum obijciens.

b.b. Chorion & Amnios tunicae, in unum coactae; foetum in matris ventre involventes. Hic autem sectae & inversae.

c. Fragmenta ad dorsum albidæ illius crustae: quâ totam ejus corporis superficiem fuisse oblitam diximus.

d. Caput foetus; cujus quidem, ob sinistrum *parietale* deprellum os, elevatumque dextrum, vitiosa, seu acuminata conformatio occurrebat.

f. Abruptus *umbilicalis* funiculus, sub cubito dextro trajiciens, & adhuc in parte superstes.

g. Sinistrum femur, latè extensum versùs dextri *ovarîi* materni saccum.

* Hic apertum & nonnihil dilatatum: In quo integrû crus, a femore propendens, adhuc recôditur.

h. Dextra matris tuba, inferiùs deducta; & cum lato ejusdem lateris ligamento, in eundem saccum concurrens, & cum eodem confusa.

i. Uteri materni fundus, ab accubantis foetus natibus compressus.

k. Sinistra tuba rigida & contracta; suoque latiori extremo cum superiori *ovarîi* facie coalita.

m.m. Rotunda uteri ligamenta.

n. Urinaria vesica, ut in hac femina reperta est; & in iis, quae saepiùs pepererunt, reperitur.

Figura III explicat *tubariam* conceptionem, a diligentissimo Anatomico *Duverney* descriptam & delineatam, atque in Comment. Reg. Scien.

Parisi. Acad. editam: In qua masculus foetus in matris, casu & febris demortuae, dextra tuba valde dilatata, sed sicca, & aliquatenus callosa, ita aridus desiccatusque inventus est; ut velut omni succo carens, ballamoque conditus videretur. Nec solum iste foetus, Sed tota etiam figura, multum infra allatam ab Auctore magnitudinem, in hac tabula, ob ejus angustiam, repraesentatur.

Figura IV. Sistit *tubarium* foetum, a Cl. Santorino in *Observat. Anat.* Cap. XI § XVI & XIX descriptum, & in Tabula II Fig. III delineatum: Qui adhuc, praecipue in artubus, imperfectus ita est; ut neque ad primum conceptus mensem omnino pervenisse, ex nostro XXXII dierum foetu, qui primae Tabulae figuram XI facit, & cujus quidem conceptionis tempus certissimum est, praeclare videatur. Interea ab eodem Auctore *tubarium* hunc foetum quinque mensium esse decernitur. Errorem vero non excusat *loci angustia* ab eodem adducta, ad *aequum suppeditandum alimentum* longè impar: Namque in *tubariis* conceptibus Littrii, Duverney, Vassalii, Abrahami Cypriani aliorumque Scriptorum, tanta non fuit illius *loci angustia*, ut, multo minori tempore multo plus auctis foetibus, aut saltem satis completis atque explicatis eorum articulis, debito *suppeditando alimento* impar fuerit. Ita foetus Abrahami Cypriani [si quidem, ut Omnes deprædicant, in tuba fuerit] tam justae maturaeque magnitudinis deprehensus est; ut si in nostra hac Tabula, suâ naturali dimensione delineandus foret, haec quidem ipsi, vel uni, excipiendo impar esset.

Figura

Figura V ostendit *ventralem* superiorem conceptum in Taurinensi Femina, intestinis ad usque maturitatem superstratum, & ab iis per succretam, instar supernumerarii *me enterii*, membranam, eidemque annexam *placentam*, alibiles succos haurientem. Omnia ad naturae imaginem adumbrata; quamquam in hoc angusto Figurae ambitu posita.

a. a. a. Communia & propria abdominis integumenta.

b. Urinalis vesica, lotio turgidula.

c. Uterus crassior, quam in feminis utero non gerentibus inveniri soleat, repertus; cum propriis appendicibus, seu ligamentis rotundis & latis, ovarioque dextro, & tuba dextrâ rectâ rigidâque, se totam super suum ovarium insolite extendente; Tum verò

d, Sinistrâ tubâ, suo etiam ovario ita superductâ, ut ipsum obtegat; hinc infortâ, dilatâtâ & oblique ascendente, suoque aperto tentorio, deductisque fimbriis, connexâ ad marginem corporis

e, Quod superius ab expansa foetus *placenta*, inferius verò a succreta spongiosa membrana conficitur; atque tenuibus intestinis adnatum, superiori limbo cum colo intestino nonnihil adnectitur. Tabum igitur ex hoc corpore foetuque corruptis, cum solutis immo capillis, per hunc, latum praestitum, adnatae tubae hiatus, ad uterum & pudenda descenderat.

f. Foetus, in ea reapse sede repositus, quam ipsum vivente matre habuisse, subjecta ei membrana, memoratae spongiosae rotundae appendix, totam ejus compiesurationem designans, testata

testata est. Atque ex hoc foetus situ fieri non potuit, quin *umbilicalis* tuniculus

- g. Super dextrum humerum traduceretur. Materna caeterum abdominis viscera, ob intrusam conceptionem, a naturali positione nonnihil quoque immutata videntur.

Figura VI porrigit costam, ex corrupto in uteri cavea disruptoque foetu solutam, & in uteri osculum delapsam; ubi primum, non bene sumptâ aditus directione, nonnihil infixâ est; postmodum ab accreta ad ejus extremum glutinosa, hinc gypsea, & demum velut calculosa praestita substantia, ita ad illam sedem ferruminata; ut omnino occluso tramite, mulier a suppressis putridarum foetus partium excretionibus penitus obruta & contagio infecta moreretur. Haec verò pars pertinet ad Cuneensem Historiam, pag. 139. indicatam.

Figura VII depromit *cahoticum* abortum duorum circiter mensium; in quo foetus omnino disruptus, suisque in partibus dissipatus, & pluribus quoque consumptus fuit. Et primum, exteriores partes, seu secundinae, insolito modo dispositae, propriis litteris explicantur. Namque

- a a. Chorion membrana est, albicans & valida, totum ovum, vel super ipsam *placentam*, obducens; seu caeteris secundinis exteriorem corticem praestans.
- b. b. Ejusdem Chorii diductae partes.
- c. Amnios membrana, derafo Chorio satis pellucida, ut per eam corrupti foetus membra, in contento liquore innatantia, confuse transpicerentur.

d. *Placenta*. inter utramque membranam, Chorion videlicet & Amnion, extra naturalem statum contenta: Cujus pars, dum aquis immergeretur, velut subtilissima lanugo apparebat.

Figura VIII. Foetus partes, ex abortivo ovo extractae, eademque positione exhibitae, quam in ovo amniique liquore obtinuerant. Variis porro de notis dignovimus; foetum hunc post hebdomadas aliquot extinctum fuisse & corruptum. Hoc verò animadvertendum est, ovum hujusmodi naturali hîc magnitudine fuisse insculptum: Foetus autem partes omnes, ad nitidiorem figurae claritatem, fuisse ad duplum circiter adauctas. Ideo abortivum aliud ovum, quod in figura XI Tabulae I exposuimus, & mensis unius duorumque dierum est, hoc eodem, quod nunc designatur, paulò amplius apparet: Illud nempe complexum est foetum, qui nullum omnino detrimentum antè abortum passus erat. Hoc autem, quod foetum jam dudum putridum continebat, tum ob membranarum *flacciditatem*, tum etiam quia aliqua liquoris amnios pars evanuerat, minùs turgidum minùsque crassum apparet. Mulier verò abortum hujusmodi enixa est die XXIV Augusti superioris anni.

- a. Caput, cui collum, humeri insuper & brachia appensa sunt: Os apertum est. Lingua corrupta & soluta confusè dignoscitur.
- b. Dorsuales vertebrae, cum appensis costis, a *lumbaribus* disjunctae.
- c. *Lumbares* vertebrae; quarum extremis hinc indè apposita adhuc crura apparebant.
- d. Corculum, per amnios liquorem dispersum.

Pars

- e. Pars quaedam, confusa quidem: Quae tamen diligenter perispecta, hepatis aliquid repraesentare videbatur.
- f. Pulmones, per liquorem pariter fluitantes; corrupti tamen, & penè soluti.
- g. Globulosa quaedam pars, perfectè albicans & duriuscula.
- h. Intestina.
- i. l. m. n. *Umbilicalis* funiculus, initio angustus, qui dum extenditur, amplior fit; ac velut tenuissima tunica vario modo complicata, universam deinde membranae amnios internam faciem involvit; eique adhaeret.
- o. o. Eiusdem tunicae quaedam partes, vivido colore donatae; ob contractam fortassis corruptionem.

Figura IX. Mola primi ordinis, quae propriâ indebitâque accretione, conclusum foetum ita jam presserat atque calcaverat, ut in singularem longitudinem elongaverit atque extenuaverit.

Figura X. Mola aliûs ordinis, a nobis *cahotica* dicta; atque non semel perispecta: In qua nempe, fortè ab exordio conceptus, enormiter accrescentibus secundinis, confusa tenerrimi foetus, discerpta atque *cahoticè* dissipata membra partesque sunt.

Figura XI. Mola tertiae classis; seu adhuc cava, sed foetu jam prorsus vacua: Hic etiam, ob Tabulae angustiam, ferè ad medietatem diminuta. In hac membranae & *placenta*, ut in superioribus, confusae, densatae atque induratae sunt. Ejus verò pedunculus, qui in uteri collo haeserat, non solidus erat, sed succretus atque coagulatus sanguis: Haec quidem a

Ruyfchii

Ruyſchii Fig. I Tab. I Theſaur. Anat. V deſumpta eſt : Ubi quoque ejus ita explicatio legitur „ exhibet iconiſimum ſecundinae uterinae embryonis, praeter propter bimeſtris ; quae propter anihilationem , aut liquefactionem embryonis, aliquanto temporis ſpatio in utero remanſit, undè ab utero temporis ſucceſſu magis magisque compreſſa , induruit ; & ſic nihil minus quàm ſecundinae nam repraeſentat „

Figura XII. Solida exquiſitè, ſeu quartae claiſſis mola ; nimirum ſe ipſa jam plena & continua, abſumptoque jam penitus foetu carneoque undequaque gliſcente aggere , nullà ampliùs ſenſibili cavitare inſtructa. Haec quoque a naturali, in quo quidem viſa fuit , extenſione imminuta eſt.

Fig. * Falſum (ut nominant) germen ; idemque paucarum hebdomadum , inter ea ſelectum , quae non infrequenter nobis in praxi obſervantur : In quo nempe foetus abſumptus, ac prorſus deletus eſt : incolumes verò ſecundinae ; & iis adhuc contentus amnii latex. Igitur

a. *Vacuola*, & velut lanuginola, elegans placenta eſt ; alterum ovi emiſphaerium adhuc ſermè totum occupans.

b. b. Chorion , a ſubjecta amnii tunica expeditum & inverſum.

c. Amnii , ad liberam ovi faciem ſolùm ſuperſtitis , circumferentia ita perlucida , ut in ejus ſinu, praeter liquorem, nihil foetus ſuperſuiſſe , praeclare tranſpiciamus.

Celeberrimus Ruyſchius humana germina , ita quoque intactis ſecundinis deperdita & deleta

ta observavit, atque delineavit: Ut illud, quod Fig. III Tab. I Thesaur. Anat. VI a sinistra foetus sceleti manu dependet: Hoc verò, *fœcundatum ovum* denominat Vir Cl. *in cujus cavo nihil solidi invenum est.*

Figura XII. Humanum monstrum, seu foetus septem mensium oblongâ adeo & portentosâ calvariâ; ut Siamenses Populi pileum certè eminentiorem non gerant. Adnotandum est, ita hoc caput a nativitate fuisse conditum. Namque tenellorum foetuum capita, ut ut bene conformata, ita interdum per artem produci possunt.

Figura XIV. Biceps Taurinense humanum monstrum, tamen cum binis solum brachiis totidemque cruribus: Servaturque apud Peritissimum Andream Vernam, *Incisorem* nostrum: Ut e converso apud eundem quoque est foetus alius, ad Regias Venaticas Aedes ante aliquot annos natus, cum quatuor brachiis totidemque cruribus, sed uno capite: Duoque alii, humano quidem trunco artubusque, sed capite, bubonis aut noctuae instar praediti. Ante hos viginti annos in Pancalerii Pago, decem milliarius ab hac Urbe diffito, Uxor Sebastiani Petiti, qui adhuc in vivis est, bicipitem quoque, cum non geminatis artubus, filium peperit: Atque aliâ graviditate horridius sanè monstrum, & cum iis, quæ apud Salmuthum, Licetum, Aliosque in capite sunt, comparandum, enixa est: Nigrum scilicet, cornigerum, seu instar demunculi apparens: Quod a partu statim a Matre, Astantibus atque Conclavi fugiens, in externo quodam lignorum

lignorum aggere se abscondidit : Ubi statim occisum est.

Figura XV. Monstrosus equino capite foetus ; ad nos ex Casalensi Urbe transmissus ; & in nostro foetuum armario servatus.

Figura XVI. Horridus & deformis partibus , atque praecipuè manibus pedibusque, bufonis aut ranae similibus , monstruosus foetus : Qui quoque nostris in Cimeliis est.

TABULA III.

EXhibet morbida animalia , in humano corpore commorata eorumque partes ; atque aliquot muscarum genera.

Figura I. Taeniae caput in musaeo nostro , balsamico liquore servatae ; quod differt a

II , Seu capite illius taeniae , velut armillatae , quam Cl. Tulpus describit & delineat. Tres ejusdem formae , integrasque a capite ad caudam taenias , mulierem excrevisse amplissimus idem Auctor (o) Multorum visu testatur : Docetque ideo , plures simul taenias in eodem homine inesse posse .

III. Caput alterius taeniae , nobis a D. Gallina transmissum ; cujus pariter caudam

IV Accepimus : Haec nodulis quidem , seu geniculis constat , per fibras *longitudinales* , ac velut *musculares* inter se connexis : Atque in latum desinit .

V. Partes taeniarum , a nobis inspectae habitaeque ; nullis geniculis , seu nodulis distinctae ; idcirco artificiales , lineas aut sericas , taenias revera similes .

VI. Pars taeniae a Borrichio descriptae , & similis a nobis quoque visae : Cujus genicula , ubi simul nectuntur , serrata sunt , seu denticulata .

VII Cucurbitinus humanus vermis , non tamen recentem excretus ; ideoque ad unam extremitatem jam corrugatus , & in apicem desinens .

Alter

(o) *Observat. Med. Lib. II. Cap. XLII. Tab. VII.*

VIII. Alter cucurbitinus, nobis exhibitus statim post excretionem, imò adhuc vivens, diligentissimè in hac Figura expressus: Ad cuius extremum *e.* binae sunt instar corniculorum subtiles laterales productiones: Oppositum extremum aliud rima occupat *a. f. b.*; acuminato alterius cucurbitini vermis extremo commodè excipiendo, & si constringat, firmè servando, aptissima: Quapropter haec animalia, quo tempore generant, alterum in alterius rimam, sinuosum seu *corniculatum* latus implantans, nectuntur; & interdum catenam componunt; Quae secundi generis taenia appellatur. Ad latus *i.* foramen quoddam rotundum distinctissimè observatur: Quod intus progrediens versùs *e.*, probabiliter cibarii canalis extremum est.

IX. Animal, ab Homine per sedem excretum, & ad aliquod tempus vivens in aqua servatum: Cujus figuram ab Amico, qui viderat & servaverat, accepimus: Atque hìc a naturali magnitudine imminutam exhibemus.

X. Vermis *viviparus*, a Muliere Taurinensi per vomitum rejectus, nobisque a nostrate Medico communicatus; mirae profectò magnitudinis: Ex quo adhuc vivente disrupto, prodierunt vermiculi, qui jam viventes erant, & movebantur: Hìc quoque, ob Tabulae angustiam, naturali minor insculptus.

XI. Musca *vivipara*; & mortua supra cadaveris partem reperta: Ex qua leviter compressa viventes jam vermiculi

XII, Post alium alius, prodibant. Hi verò, unà cum musca matre, per vitream lentem ad hunc iconismum adaucti sunt.

- XIII. Vermis quidam, a Med. nostro Gallina nobis per epistolam descriptus; atque icone transmissus: Qui ob similitudinem, *intestinalis* vel *stomachalis* eruca, aut etiam *bombyci-forme* animal vocari potest.
- XIV. Insectum quoddam, muscae, aut potius scarabei formam exhibens: Quod, referente R. P. Bernardino nostro, Taurinensium olim *Capucinorum* Medico, inventum fuit Genuae, dum extincti Viri cadaver dissecaretur, in folliculo
- XV. Venae spermaticae sinistrae foras adjacentes, imò continuo: Quod ut prodiit, aliquot deindè diebus in vase vitreo vivens servatum & enutritum fuit.
- XVI. Excreti per *urethram* vermiculi, mole & figurâ tritici granum similes: Qui quondam ab Alghisio etiam perspecti, *Renales* nuncupati fuerunt.
- XVII. Minores vermiculi, instar majorum ascaridum: Quos a Sene cum urina excretos, aliquando conspeximus.
- XVIII. Similes, sed minores vermiculi; quos Tulpus, cum urina pariter excretos fuisse, scribit & delineat.
- XIX. Alia animalia, Eodem testante ac referente Tulpio, cum urina pariter excreta: Quae Idem *Renales* latos vermes appellat.
- XX. Ascarides pudendorum muliebrum, a nobis perlustrati, ipsique Hippocrati dudum cogniti: Qui cum primis Tulpii *Renalibus* figurâ conveniunt.
- XXI. Vermis, ab Homini saepe vivens egressus; atque ex naturali magnitudine primum delineatus.

XXII. Idem, vitreae lentis ope adauctus. Auriculares vermes, quos Andrius delineat Tab. I. Fig. III, differunt ab iis nostris; & potius volatiles esse videntur.

XXXIII. *Nasales* seu *Rhinarii* vermes; qui nempe ab internarum narium sinibus, vi sternutationum ejecti fuerunt: Et tantâ quidem copia; ut XXXX dierum spatio CLXXIV numerati fuerint. Ex vermibus narium Tab. I. Fig. I. Cl. Andrii, primus nostris valde major exhibetur; maximoque capite instructus: Ipseque est, quem a Fernelio Paraeus, indeque Aldrovandus retulerant. Alter verò, instar nostrorum gracilis est, sed longior: Tertius longissimus: Omnes quaquaversus villosi.

XXIV. Hepatici vermes, quos a communi *hepaticarum blattarum* nomine non excludimus; & a nobis non in biliosis solum humani jecoris poris, sed quoque in intima ipsa hujus visceris substantia reperti sunt.

XXV. Vermes, illis persimiles, qui in caseo veteri nascuntur; inspecti non ita pridem ab adstante Medico Aliisque, dum cerebrum cujusdam Adolescentis in primo Taurinensi Nosocomio disseicaretur.

XXVI. Humanorum cadaverum genuini vermes: Qui primùm in chrysalides

XXVII, Mutantur: Deinde ab his aureliis muscae

XXVIII, Erumpunt.

XXIX. Scabiei vermis, a Cosmo Bonomo, seu potius a Hyacintho Cestono visus, opticoque vitro ampliat.

XXX. Ejus ovum in cryptis cutis, tanquam nidulis, depositum; & lente valde etiam adauctum.

Has icones, ad unam Tabulam collectas habes; ut uno aspectu plura videas & compares. Et verò, si, quae hìc repraesentantur animantia, pluribus Tabulis continerentur, oriri posset haud parvi momenti difficultas, ex figurarum similitudine producta. Ast contra, si omnia Quis, ut nunc disposita sunt, diligenter meditetur, & dum ob oculos eodem obtutu Figuras habet, easdem inter se conferat; facile cognoscet, cum similitudine, quam pleraeque inter se habent, quandam adesse diversitatem; ob quam aliae ab aliis discriminantur.

453

RERUM IN HOC OPERE PRAECIPUARUM.

INDEX

A

A bbortus, seu Abortus, quando dicendus.	131. & seq.
Abortus, a vi in gravidarum uteri osculum praestita.	64
Abortus causae multiplices ac classes variae.	132. & seq.
Saepè a contorsione umbilicalis funiculi.	133
Acarus, quid propriè, & quid symbolicè sit.	385
Acarorum recensione, hominum possibilitium omnium, & & aliquot vermium germina, in primae Patentis ovario extitisse, non difficile intelligitur.	364
Alibilia ovorum, <i>Embryonum</i> & foetuum prima vasa, in omnibus eorum <i>gestationibus</i> sunt <i>umbilicalia</i> .	17
Amnii liquor in <i>foecundatione</i> subito rarefcit.	20
Animalia, quae <i>ovipara</i> sint, & quae <i>vivipara</i> .	8
<i>Animalcula</i> in humanis ossibus reperta.	406
& eorum <i>Chrysalides</i> .	405
Animalia ab Hominibus excreta, ab his qui non vide- rint, inter fabellas habita.	298
Animalia plurima in coitu fortiter necuntur.	288
Animalis corporis mira apertio, ejusque partium com- munio.	399
Animantia, brutis variis similia, aut monstrosa, ex ho- minum ventriculis aut intestinis excreta, & apud op- timos Auctores descripta.	306 & 407
Aqua pura nutritia est, & cur.	379
Ascarides humani vermes, eorumque notae.	255
Ascarides pudendorum muliebrum.	331
Autorum confusio in statuenda ratione foraminis latera- lis cucurbitinorum vermium.	299. & seq.

B

B ruta <i>multipara</i> , cur interdum numerosiores, inter- dum pauciores foetus edant.	19
---	----

Cho-

C

- C**Alices *ovariorum*, quid 18. eorum structura & foramina. 418
Chaotica foetus dissolutio. 135
 Chorion in vitioso casu, placentae superstratum: 134
 Coitus momento multae actiones atque instrumenta ad humanam generationem conspirant. 66
 Contagiosi morbi qui. 330
     Verisimiliter cum vermiculis sunt. ibidem
 Cordis motus in *Embryone*, quando incipiat. 22
 Cucurbitini vermes, hermaphroditi sunt, ut teretes vermes. 284
 Ex cucurbitinorum fabrica & insuper analogia, eorum, in coitus re, catenas fieri, probatur. 284
 Cucurbitinorum vermium exterior structura & aspectus, qualis sit. 278 & seq.
     Foramen laterale & limbus circumpositus, ab Aliquibus instar uberis delineata. 279
     Copulatio, ad generationis operam instituitur. 281
     Juncturae modus. 281
 Cucurbitinos, eorumque catenas, Qui primi memorarunt. 285
 Cucurbitinorum in Anatome, quae supersint illustranda. 289

D

- D**Entes, aliâ, quàm reliquum animale corpus, vitâ frui, ex eorum, post foetuum in utero mortem, ac cietione deduci potest. 142 143

E

- E***Mbryones* Humani. 419
Embryo, quando in foetum evadit 22 & 435 436
 In *Embryone* foetuque prima vitae officia. 23
 Eruca humana *bombjci-formis*. 262
 Erucæ in ovillo cerebro repertae. 407

F

- F**alsum germen, ut dicunt, seu falsus conceptus, quomodo a mola distinguatur. 130. 132 Quando in molam evadat. 129 & quomodo. 131. 132
 Fal-

- Falforum germinum excretio, propriè non est abortus. 130 131
- Femina quaedam, citissimè suorum foetuum motus percipiens. 126
- Faecundatio non distinguitur a generatione. 17
- Foetus non alitur materno sanguine; sed *chyl*o, aut simili ex eodem elaborato succo. 23
- Quando galeatus dicatur, 56
- Cur in utero diutius retentus, atque ab eodem expulsus, non rarò in materni ventris caveam projiciatur. 139
- Foetus aliquorum animalium, serò aut nunquam, necuntur cum utero. 25
- Foetus cur in utero saepe exsiccetur, exsiccatique diutius servantur. 137
- In utero diutius retenti, imò & exsiccati, quàm inde de causa corrumpantur. 138
- In utero putrescentes, cur uterum ad expulsionem valde excitulent. 139
- Vel mortui, vel vivi, diutinà molestâque graviditate gestati, hinc per naturalem partum editi. 151
- Foetus humanus, *allantoidis* tunicae expers esse videtur. 29
- Foetus partium acquisiti firmitatis gradus. 23
- Nutritio priùs per umbilicalia vasa, deinde etiam per os celebratur; Undè potissima partus causa. 33
- Motus ad excitandum partum. 35
- Nati partibus, quae eveniant. 36
- Accretionis leges & tempora. 39
- Quae figuris demonstrantur. 40
- Foetus in utero versionis modus & tempus. 62
- Quod vel ex ipso Hippocrate periculosaë aleae plenum est, 63
- Membrarum firmitas, non est perpetua. 136
- Foetus trunci postremae explicationes, eas, quae in *foetiorum* seriebus paulatim fiunt, altiores vetustioresque, dilucidant. 65
- Foetus Buffierii Historia, suo loco a Scriptoribus non est posita. 155
- Foetuum integrorum, aut membratim, ex ano eductorum creberrimae Historiae sunt. 109
- Foetuum & placentarum in utero aspectus, juxta eorum aetates. 40. & seq. & a pag. 57. ad 60.
- Foetuum in utero sensibilis motus Hippocratica tempora, tum verò singulatim maris & feminae, stabilia non sunt. 126

G

- G**eneratio quid sit, & cur fiat. 7
 Generationis principia seu instrumenta quae sint. 8
 Generatio quomodo distinguitur in naturalem, vitiosam
 & morbosam. 8. 9.
 Generationes aliae communes sunt, aliae singulares. 17
 Generatio morboſa utrique ſexui communis eſt. 250
 Generationum in muliere vitioſarum, ſpecies variae. 81
 Generationis modus plerorumque, pſcium. In explic.
 Tab. I. 420
 Genitalia, velut utriusque ſexus, organa, ſtirpibus data ſunt. 19
 Genitura vegetabilium. ibidem
 Geniturae virilis ſubita viſ in generatione, illi vi, quam
Eleſtricam vocant, comparanda. 6.
 Glanduloſi vermēs. 365
 Graviditas adulta & quaſi matura, interdum vix conſpi-
 cua eſt. 118
 Graviditas quaedam Taurinenſis Feminae quemdam lap-
 ſum excitavit. 94 & ſeq.
 Qui tamen facile emendatur. 95 & ſeq.
 In graviditatibus, ſigna maſculi aut feminae a variis ute-
 ri productionibus, aequivoca ſunt. 117
 Graviditatum vitioſarum praecipuae cauſae. 70 & ſeq.
 Graviditatibus vitioſis tribuere quoque valent intemperan-
 tia utriusque ſexus. 79
 Graviditas uteri abortiva, ſeu parva foetus in utero mo-
 ra, cum immaturo indè partu. 132
 Graviditas uteri vitioſa, abortivae graviditati oppoſita,
 ſeu quā foetus in utero coërci i, plerumque exſiccantur,
 aut putreſcunt; Variique eorum exitus. 136
 Graviditates, naturale tempus valde tranſgreſſae, cum
 vitali indè partu, potiùs prodigioſae, quàm vitioſae
 ſunt dicendae. 144
 Graviditas vitioſa uteri, quā per diſciſſum uteri fundum,
 aut cervicem, aut ſuperiorem vaginam, interior ſit
 partus, matri ſemper eſt mortifera. 145
 In graviditate vitioſa uteri partuque, quae vaginae rup-
 tiones lethales ſunt: Quae interdum non lethales. 147
 Graviditas in interna cavitate Tubarum, ſemper lethalis,
 eſt, ſi Tuba abruptatur. 151
 Graviditas ovariorum interior, Matri ſemper lethalis eſt. 156
 Non ita tamen exterior in his graviditas. 158
 Graviditas Tubae ad interiorem ejus caveam. 174

Graviditatum extra uterum variarum notae. 222
 Graviditatum vitiosarum symptomata varia. 225. & seq.

H

- H**epar in foetu amplissimum est. 29
 Hernia vera, quid. 115
 Hernia uteri in graviditatibus, velut naturalis. 117
 Hippocratis in Foetu VI dierum Observationes. 422
 Idem In efficiendo abortu excusatus. 422
HISTORIA Abortus singularis. 134
 Abscessuum abdominis, ruptarumque herniarum: Unde
 exitus teretium lumbricorum. 355. & seq.
 Ascaridum in Homine. 256
 Auricularis vermis. 315
 Bronchialium verminosarum glandularum. 339
 Cerebri vermium. 346
 Cucurbitinorum vermium. 377
 Erucæ per vomitum excretæ. 299
 Erucarum aliarum humanarum. Ibidem.
 Feminae, non sine caesarea sectione patientis. 104 & 241
 Foetus Bononiensis. 245
 Foetus membratim depulsi, post moram in utero anno-
 rum quatuor & octo mensium. 139
 Foetus, menses viginti duos cum dimidio vivi sani-
 que, utero gestati, & a matre naturaliter editi. 144
 Foetuum celerrimi motus. 126
 Foetus in utero mortui, diuque incorrupti, tandem
 post novum gemellorum conceptum, *gestationem* &
 partum, serò, ipsisque communi partu exclusi. 141
Gestationis in utero quinquennis. 138
 Graviditatis cruentæ. 28
 Herniosæ. 113
 Et aliùs Ruyschii. 115
 Graviditatis in *ovario* externæ, indeque externæ ven-
 tralis præstitæ. 160
 Gestantis Feminae Cadaveris, conclusique Foetus in-
 spectiones, atque inde Animadversiones. 165 & seq.
 Tubariæ internæ, lethalis. 152
 Graviditatis ventralis & caesarei partus ex Cypriano. 190
 Ex Reiselio. 232
 Tubariæ externæ, cum foetus corruptione, ejusque
 per anum dejectis ossibus. 177
 Hydropis singularis in *ovario*. 137
 Hydropum Tubæ, ibidem F f 3 Lacer-

HISTORIA <i>Lacerti-formis Intestinalis</i> , humani vermis, finè inducta erosione.	303
<i>Lacerti-formis</i> aliùs vermis, cum inducta erosione.	305
Lithopediti, seu foetus ad lapideam velut duritiem coacti, & in utero muliebri ann. 28. commorati.	137
Molae singularis.	245
& similis.	246
Molae, 23. solidos annos gestatae.	122
tres annos retentae.	123
Oculorum vermium.	312
Ovi foecundati, inter ovarium & tubam reperti.	45
Partus per subitam in perinaeo praestitam scissuram.	107
Partuum, per extractionem ab ano, aut simul omnium foetus partium, aut membratim.	110. & seq.
Partus interioris lethalis.	146
Partus caesarei Birbekii.	206
Rulaei Altorumque.	210. & seq.
Partus recentis in femina, septem simul filiorum.	249
Phthiriasis singularis.	392
Spermatocorum extraneorum vermiculorum.	336
Sterilis mulieris.	75
Vaginae uteri, lethalis in partu disruptionis.	148
Vaginae inferius ruptae ruptique intestini recti, cum foc- tu per anum extracto, matreque sanitati reddita.	149
<i>Ventralis</i> graviditatis.	84
<i>Ventralium</i> aliarum variae sedis graviditatum.	100. & seq.
<i>Ventralis</i> superioris graviditatis, cum foetus corruptione.	102
Cum foetuum exsiccatione.	106
<i>Ventralis</i> inferioris graviditatis, cum foetus corruptione, ejusque per anum ejectis ossibus.	112
Vermium plurium, ex hominis naribus fausse exeun- tium.	319
Vermis monstrosi <i>intestinalis</i> , & praecipue vivipari.	292
Vermium urinalium.	327 & seq.
Uteri & tubarum, cujusdam Mulieris.	75
Históriae humanorum monstrorum bicipitum, aliorumque nostratum.	445
Hydiargyrum, Aliquibus malignarum febrium Antido- tum.	377

I

I Cones Anatomicae cur plerumque deformatae, neque cum vero congruentes sint.	435
Insectorum bella atque pugnae in <i>Hominis</i> partibus.	390
Lacteus.	392-394

L

- L** Acteus liquor, non sanguis, a matre in foetum transmittitur. 26 & 27
 Lactis mammarum phases variae in variis vitiosis graviditatibus. 226
 Ligamenta coli intestini cur ad *vermiformem* appendicem desinant & coeant. 31
 Liquorum copia in foecundato ovo, a pluribus fontibus derivari videtur. 21
 Lutea glandulosa corpora, humanis in *ovariis* haecenus incerta & ignota vel apud ipsos Fautores, sunt. 49 50 & 420

M

- M** Aturitas ovorum atque inclusorum germinum, quid. 17
 Medicis Scriptoribus quae cautior praestanda sit fides. 261
 Mola quid sit 118. & seq. Vitiatus conceptus est 118. A vitio secundinarum est. 120
 Molarum quot species sint. 121
 Molae *chaoticae*, quatenam a nobis sint dictae. 121
 Molarum piriformis interdum figura, & cur. 122
 Molae quae diutius servantur. 122 & seq.
 Molarum symptomata varia, juxta variam earum in utero sedem. 124
 Veterascentium substantiae variae. 124
 Molae volantes incertae fidei. 125
 Molarum signa praecipua. Ibidem
 ex Hippocrate. Ibidem
 In molarum graviditate, motus non ab ipsis, sed ab utero sunt: & quatenam horum motuum sit ratio. 126
 In molis, quae plerumque Mulierum valetudo sit. 127
 Quae uteri rejectanea. Ibidem
 Molarum retentiarumque secundinarum differentiae. 127
 Molae servataeque placentae, in hydatides acque converti possunt. 129
 Molarum propria natura. 123
 Molae revera monstruosae. 245
 Monstra humana, eorumque species. 237
 & eorum causae in genere, 238
 & in specie. 239
 Non

Monstrorum caussae aliae .	240
& aliae .	242
Multae quoque ab ovo esse videntur .	243
Monstra plurima incerta sunt .	244
Alia verò certissima .	245
Monstra , quae rara non sunt .	242
Monstruosa , in naturalibus humanis conceptibus evul- gata plurima , fabulosa esse videntur :	247
Aliqua tamen certa sunt .	Ibidem
Monstruosa velut , Mulieris foecunditas ,	Ibidem
Morbi plurimi humanis vermibus perperam adscribun- tur .	153
Morbosa humana generatio quae sit .	9 & 252
Morbi in ovibus , a cerebri vermibus :	340
Mulieres super bruta , cur vitiosis graviditatibus faciliores sint .	67 79
Muscae viviparae narratio .	294
Muscae , ejusdem etiam speciei , juxta diversas tempesta- tes nunc oviparae sunt , nunc viviparae .	297

N

Naturalia Phaenomena non ideo deneganda sunt , quia humanam intelligentiam & captum excedant ,	298
aut quia Aliquibus sint invisa .	303
Naturali in Historia , quae approbanda sunt ,	409
Naturalium rerum superiores causae , plerumque inaccessae sunt .	397
Inferiores verò atque proximae , non difficilè inda- gantur .	399

O

Organicum vivens corpus quid sit .	7
Orgasmus quid propriè sit .	282
Ostium dolores vereres , sinè ulla syphilidis suspitione , mer- curialibus remedijs sanati .	408
Ova , generationes omnes & singulas antecedunt .	17
In quibus Mulieribus semper conspicua .	18
Gradatim , aliaque post alia maturescunt .	Ibidem
Ova muliebria matura & foecundata , quo tempore ex ovariis in tubas , indèque in uterum naturaliter dela- bantur .	18 19 & seq
Exeuntia ab ovario , solum diducunt fibras succingentis tunicae .	418
Ova foecundata , statim mole augentur .	19 & 30
Ova	

- Ova, seu femina sylvestris cucumeris per admotæ manus calorem, illico a calicibus ejaculantur. 19 & 20
- Ovarii tunica in ovorum exitu, instar corticum arborum in germinum egressu, non rumpitur, sed diducitur. 20 & 418
- Ovorum incubatus, alius internus, alius externus. 8 & 22
- Ovatum auricularum cordis foramen, in adultis pluribus adhuc apertum est. 39
- Ovi humani habitudo in ovario & in utero, ejusque post conceptum alterationes. 42
- Ovi cum utero connexionis modus & locus. 43
- Ovarium humanum est velut communis & major placenta, seu commune solum, cui placentalæ radicibus suis infixæ sunt. 48
- Ovaria humana glandulosas substantias non habent, neque in naturali statu luteas. 49 418 420 421
- Ovi solutio ab ovario. 49
- Ova humana, quæ fecundantur, non omnia conceptum accipere aut servare videntur. 69
- Ovorum numerus, qui in ambobus mulierum ovariiis deprehenditur, qualis plerumque sit, 70
- Ovorum & seminum copia in viventibus, cur super id, quod sit necessum, excedens esse videatur. ibidem
- Ova, quæ in humanum uterum pervenire, ipsas, quæ in ovariiis inerant, vesiculas esse, notis omnibus comperitur. 17. 18. 42. 45. 47. 51. 70. & alibi. Vid. in primis Fig. I. II. III. IV. & Fig. Tab. I. earumque explicationes.
- Ova extraneorum animalium ingredi in Homines posse, eorumque in visceribus nidulari, foveri, & ex iis nova animalia excludi, vel ex ipsis Opponentium rationibus probabile fit; tum verò nihil repugnat. 307 308 & seq.
- Atque ex Accuratioꝝ naturalis Historiæ Scriptoꝝ recentium sententia firmatur. 331

P

- Partium Hominis & brutorum explicatio, plantæ partium explicationem videtur imitari. 432. & alibi.
- Partus Cæsaræus dictus, seu sectio gravidarum mulierum pro conceptu extrahendo. 193
- Quibus graviditatibus hæc sectio apta sit; Et in quibus omni tempore fuerit adhibita. 188
- Quâ forte apud peritos atque imperitos contingit. ibidem & seq.
- Viven-

- Viventium** gravidarum, Antiquis ignotus, aut
saltem inusitatus, 193
- Apud primos Factores** caeca haec operatio, fau-
tusque ut plurimum eventus. 194
- Hujus rationem** recens Anatome aperuit. 196
- Partus** vae mulieris Caesareus, duplex est, internus &
externus. 197
- Internus** suapte natura moriferus est. 198
- Eorum**, qui internum Caesareum partum tuentur,
nullae videntur firmae esse rationes. 200
- Neque ulla** Eorundem praesto esse experimenta, aut
observationes. 203
- Historiae** a Rosseto allatae non probant, hanc ope-
rationem super uterum fuisse praestitam. 204
- Neque additae** Bauhini Aliorumque Historiae. 208
- Neque superadditae** Analogiae. ibidem
- Plures** insuper super hac re perpenduntur Hi-
storiae. 212 & seq.
- Partus** Caesareus externus, solus licitus est. 219
- Ita Antiquorum** caesarei Partus definitiones malae
sunt. 204 & 219
- Eius definitio** quae sit praestantior. 200
- Ejusque recta** judicatio qualis esse debeat. 221
- Partus** externus Caesareus, interdum necessarius est; non
raro perniciosus; quandoque mortiferus. 229
- Quando necessarius** 105 & 230. **Quando pernicio-**
sus. 105 & 234 **Quando mortiferus.** 236 vid. etiam
- Fig. I. Tab. II.**, ejusq. explicat. 437 438.
- Partus** humani pes os & vesicam, ab Auctoribus traditi
nobis prorsus ignoti sunt. 83
- Pediculorum** humanorum aliorumque morbosorum inse-
ctorum recens Commentum. 390
- Phthirialis**, a scabiosis vermibus non est. 190
- Eius pediculi**, ferales dicti. 191
- Pineales** humani vermes. 254
- Piscium** plerorumque generatio. 420
- Placenta** quid sit, ejusque sedes ad humana ova. 17 18
- Placentae** sanguinea vasa, cum uteri sanguineis non coe-
unt. 28.
- Placentae** naturalis habitudo 43. 49. 422. 427 429 & alibi
Insolita fabrica. 428
- Placentae** in ovario, atque inde in utero mutationes. 47.
- Placentae & ovarii** substantia. 48.
- Placentae** accretiones in utero quâ proportionem fiant 52
- Ejus habitudo** cum amnio & chorio. 53

<i>Placentae</i> in utero retentae, interdum penitus absumuntur; quandoque exsiccantur: saepe corrumpuntur.	127
& seq.	
Nunquam propriam molarum naturam induunt.	128
Aequè ac molae, in hydatides converti possunt.	129
Placentarum in utero retentorum varii eventus juxta variam earum aetatem.	218 & 129
Praecordiorum in foetu viscerumque status.	29
Praegnationes, similes non sunt in praegnantibus mulieribus; seu non ad eadem loca uteri distentiones efficiunt.	117
Pseudomolae.	129
Punctum saliens in foetu quid sit.	22

R

R Achitis, aliaeque ossium vitiatæ fabricæ, in abortum conspirant.	133
Renum succenturiatorum usus in foetu.	29
Rudimenta in foetu <i>muscularis</i> annuli, seu sphincteris, ilei intestini finem in colon muniæntis.	431
Renum vermes in brutis saepè <i>angui-formes</i> .	349

S

S Alamandra aquatilis, ab Homine ejecta.	304
Sanguinis generatio in <i>embryone</i> .	22
Sanguis matris ad foetum, foetusque ad matrem non fluit: seu sanguinis circulatio, matri atque foetui communis non est.	24 25
Sanguinis effusio in partu, a qua origine & loco sit.	26
Sanguinis vermes.	366 & seq.
Scriptores in assignandis foetuum ætatibus persæpè alucinantur: Quoniam fortè Praegnantæ feminae in suorum statuendis conceptuum exordiis & calculis, creberrimè se ipsas decipiunt.	425 426 428 429
Secundinarum vitia morbique in utero, vel propria vel fortuita sunt.	120
Secundinae omnes, jam ad ova <i>ovariorum</i> manifestæ.	517
Seminalis aura, ut dicunt, per quas <i>ovariorum</i> ovique semitas ad <i>embryonem</i> , animali motu afflandum excitandumque, pervenire videatur.	418
<i>Serpenti-formis</i> vernis, non ita pridem ab Homine ejectus, & a consultissimo Viro observatus.	304

Serpentum tamen, bufonum, talparum & similium, a mulierum uteris dejectorum narrationes, absurdæ sunt. 398

Sterilitas a secundinarum retentione atque exsiccatione. 128

T

- T**Aeniolæ brutorum, & Hominis, 257
 Taenia major, sive latus vermis, inter naturales humanos vermes, at monstruosos, recenseri possit. 258
 Taeniarum, earumque partium differentiae. 259
 Et super his Auctorum contentiones. 260
 Taeniarum in homine non infrequentia incommoda & symptomata. 263 & 272
 Taenia intestinorum vera, in species varias manifestè distinguitur, 259 265 & seq.
 Taeniae primi, secundique generis, seu verae & spuriae dictae, quomodo distinguantur. 264
 Taeniae humanae, earumque partes & rationes, Hippocrati jam notissimae. 264
 Taeniae verae apud nos servatae, variorum formarum & aspectuum. 265 & seq.
 Taenia singularis, in geniculis crenata, a nobis Aliisque conspecta. 267
 Taeniarum cauda, quae sanè longissima est, a reliquo earum corpore, adhuc in homine supersiste, brevius aut longius abrupta, facillè denuò, ut in aliis quoque brutis contingit, renascitur atque producit. 268
 Taeniae verae, nunc homini nocentes, nunc insontes sunt. 269
 Nunc verò solitariae, nunc cum teretibus aut cucurbitinis vermibus degentes. 269 & seq.
 Taenias veras, statim anni temporibus solvi, earumque partes sponte excerni, Aliquorum observatio est. 274.
 Taenias triginta, non tercentum pedum longitudinis, ut Aliqui interpretati sunt, Plinius commemorabat. 275.
 Taenia, spuria seu illegitima dicta, ex cucurbitinorum vermium nexu, productaque velut catena, conficitur. 276
 Taeniae verae diversi generis, ab Amico communicatae. 412
 Tempus, quo articuli ex foetus trunco prodire & conspici incipiunt. 424.
 Tereò quid sit. 385

- Teretes humani lumbrici, quibus anni temporibus magis
moventur. 275
- Testiculares conceptus, qui primi Typis fuisse evulgati
videntur. 157
- Thymi usus in foetu. 32
- Tubarii interni conceptus, cur semper lethales sint, si
Tuba rumpatur. 131
- Externi verò conceptus, cur diutine tuteque interdum
serventur. 185
- Tubus membraneus, instar infundibuli, *umbilicalibus*
volatilium, imò fortè & Hominum, vasis superad-
ditus. 21

V

- Vasa ovarum exteriora, in *ovario* iam obvia atque
elegantia. 417 418
- Vasorum quorundam in viventibus subitae ampliatione-
nes, subitaeque astrictiones, & promptae aliarum par-
tium productiones demonstrantur. 44 & seq.
- Ventrales graviditates, propriè superiores. 101
proptiè inferiores. 107
- Ventriculi totidem sunt, omnes animalis partes. 310
- Vermis, humanus *embryo* est: & foetus erat. 40. & seq.
419 & 421
- Vermes foetus, vel Vetustioribus noti. 425
- Vermes virilis geniturae, Vermes foetus seu homunciones
non sunt. 333 334 431 432
- Vermes intestinorum humani corporis, non omnes mor-
bosi sunt. 252
- Vermes teretes dicti, nobis coevis, nobisque non nocui, si sani
sint. Ibidem; A nostris aegrotationibus aegrotant. 253
- Dulcia iis adversa sunt. 254 Amara, non adversa 316
- Pineales humani vermes. Ibidem. An parvuli teretes?
Ibidem. Teretium diversae magnitudines atque staturae
sunt. 254. & 255. Aliud humanorum minorum *intesti-*
nalium vermium naturale genus, cuiusque notae; 255
256. Et aliud ulteriùs genus, 257. Et aliud insuper; Seu
quod adhuc naturalibus, at monstrosis humanis ver-
mibus recenseri posset; aptiùs verò morbosis adscribi-
tur. 250. & seq. Vermes humani teretes monstrosi. 262
- Vermes Hominis morbosì, alii in intestinis, alii ex-
tra intestina. 263. *intestinalium* duplex genus. 264
- Taeniarum Primum genus in varias rursus species di-
stin-

finctum. 265. & seq. Alterum Taeniarum genus ex cucurbitinis vermibus conficitur. 276. & seq. Cucurbitinorum forma, habitudines & partes. 278. & seq. Monstrosus intestinorum vermis, idemque viviparus. 292. Intestinales porro humani vermes in oviparos & viviparos distinguendi esse videntur. 294. 296. Intestinales vermes omnino extranei & morbofi. 298. Eruci-formes. 299 & seq. Lacerti-formis vermis. 300. & seq. & alibi, Salamadri-formes, aut Serpenti-formes. 304. & Alius nostri similis. 305. & Alii non secus monstruofii, variaque bruta similes. 306.

Vermes extra cibarium hominis canalem morantes, seu propriè Zoophagi eorumque classes; Seu alteri quibus exitus est; Alterique, quibus non est. 313.

Vermes primæ classis, seu Aurium varii. 313. Nasales seu Rhinarii 316. 317. Quorum Historia non satis hæcenus patet 318. Et qui interdum urinariis sunt si-iles 320. Oculorum vermes. 322. Oris seu dentium 324. Urinales. 326. Pudendi muliebris atque uteri. 331. & seq. Viriles spermatici, cum morbofi, tum naturales dicti. 333. & seq. Naturales, cum adsunt, cujus esse usus videantur. 334. In quibus tamen hominibus deficiant. Ibidem. Duplicis esse generis venditantur. 335. Vermes pulmouum. 338. Bronchialium glandularum, 339 Oesophagi. Ibidem. Thyroidaeae Glandulae. Ibidem & 349.

Vermes Humani iis in partibus e quibus exitus esse non videtur 341. Hepatici brutorum & Hominum vermes, Ibidem. Hique juxta variam in visceris partibus sedem, velut variarum classium sunt. Ibidem. In intima jecoris substantia a nobis reperti. 344. Vermes cerebri, seu propriè Cephalici. 345. Pericardii, & Cordis. 350. Lienis 351. Pancreatis 352. Mesenterii. Ibidem, & seq. Vermis jam in volucrem evasus, inter spermaticae humanae venae tunicas natus adultusque. 359.

Vermes morbofi intermediae classis; qui nempe ex partium hominis locis ubi sunt, exire modò possunt, modò veò non possunt: Atque eorum genera. 361. Helcophagi seu ulcerosi vermes. 362. Subcutanei. Ibidem Crinones. Ibidem Dracunculi. Ibidem. Syrones seu humani Acari. 363. Bovilli vermes dicti. Ibidem. Tomi, seu Americanorum Cirones. 364. Vermes externorum musculorum 365. Glandulosi. 339. 347. 349. & 365. Vasculares. 366 Umbilicales. Ibidem. Sanguinis vermes. 366. &

- seq. Qui tamen, aut naturales aut morboſi intelligantur, ſatis haecenus comperti non ſunt. 368
- Vermiculi in coralliis ipſiſque metallis 368. In aëre, aqua, herbis, & alimentis penè omnibus. 369. & ſeq. In variis plantarum partibus varii. 370. Vermiculi alimentorum, in humano ſtomacho ſolvuntur; Non ita ſacilè vermiculorum ova. 371. Lactis vermiculi 371. Nec naturales, nec morboſi vermiculi, diu in ſanguine conſiſtere poſſent. 371. & ſeq. Ova tamen vermiculorum volui aliquandiu per ſanguinem poſſunt. 371. Vermiculi naturales in ſanguine, quocumque adhibito opere, inſpici non queunt. 372. & ſeq.
- Vermiculi in humanis humoribus, morborum tempore perſpiciuntur. 374
- In humanis ſuccis a nobis ann. MDCCXXXIV, & ſequentibus temporibus, in *epidémica* Taurinenſi febre deprehenſi. 374
- Et cujus formae fuerint. 375
- Vermiculorum ſanguineorum naturae modique omnes, ignota ſunt. 377 Morboſi vermes prop. iam ſtabilemque in ſanguine ſedem non habent. Ibidem, & ſeq.
- Vermiculorum *epidemicorum* quae veriſimiliter indoles atque ratio ſit. 378. & cur ii, quò plus ſurunt, eò citius perſaepe quieſcant & deleantur. 369
- Vermiculos peſtilentes Qui deſenderint. 380. Et Qui celticos. 382.
- Vermes aliſus ſpeciei humani, ſeu *ſupercutanei*. 384. Scabioſi, eorumque deſcriptiones & effectus. 385. & ſeq.
- Vermes Humanorum Cadaverum. 396
- Eorum ſaltus. 397
- & metamorphoſes. Ibidem.
- Verrium, in Cerebro aliſque Hominiſ reconditis partibus repertorum, indubitatae Obſervationes. 401. & ſeq.
- Vermis *Forbyci-formis*, Ab Amico communicatus. 415
- In Humanorum Vermium Hiſtoria, quae ad hanc uſque diem deſiderentur: Aut diligentius quaerenda ſint. 254. 260. 265. 275. 276. 289. 298. 318. 322. 333. 336. 351. 361. 366. 368. 372. 375. 377. 379. 380. 384. 387. 394. 395.
- Vermicolationes herbarum, quibus tempeſtatibus fiant. 275
- Vermiformis inteſtinorum appendicis uſus & fabrica in foetu, atque cum colo caecoque inteſtino habitudo. 30 31 431
- Viſcerum in foetu diſpoſitio, 29

- Vitiosae in utero generationes atque graviditates. 113
 Viventium exteriores partes & aspectus, faciliè & fortuito
 mutari possunt, non mutata specie. 302
 Viventium omnium germinum Analogiam Natura tuc-
 rit. 419-420
 Viviparos intestinales vermes qui, praeter nos, observa-
 verint. 296
 Umbilicalia vasa, in omni viventium genere, *embryo-*
nibus exteriora sunt. 20 21
 Umbilicalis funiculi in graviditatis progressu, dimensionum
 flexionumque varietates. 55
 In tenerioribus foetibus, gracilitas ad unum extremum,
 ad aliud amplitudo. Fig. VIII. Tab. II. ejusque ex-
 plicat. 444
 Urachi usus in foetu, 31
 Urachus in plerisque natis, imò & adultis Hominibus,
 adhuc apertus est, interdum ad usque umbilicum. 37 39
 Urinalis vesicae habitudo in saepè parientibus. 439, ad
 explic. Fig. II. Tab. II.
 Urinalis vesicae habitudo in foetu. 31
 Uteri adversus grandioreni foetum conditio. 60
 Vis contractionis. 61
 Uteri cavitas in ovi ingressu quae sit. 42
 Uteri comedones vermes. 333
 Uteri cum adultiori verisque jam foetu dispositio, 430 431
 Uterinarum herniarum species. 113
 Undè difficiles & suppressi partus, abortus, aliaque.
 foetuum vitia sunt. Ibidem & 116
 Uterus gravidus saepè foras in sacci formam porrigi-
 tur. 114
 Uteri in graviditatibus productiones variae; Undè etiam
 variae graviditatum notae. 117
 Uteri verae internaeque Herniae, quae revera vitiosae
 sunt; seu quae naturales ac simplices ejus *dilatationes*
 non sunt. 316
 Quae nullà certè arte emendari possunt. 317
 Uteri lateralia, ad Tubarum ingressum, velut angulosa
 loca, magis minùve producta, foetuum diutius imo-
 rantium hospitia ac velut latibula saepè sunt. 136 143
 Uteri procidentiae ex Hippocrate, quomodo sint intelli-
 gendae. 209
 Uteri rejectanea plura, quae molas interdum mentiuntur;
 Ut sarcomata, membranacei sanguinis grumi, uterique
 polypi, 119

FINIS.

TABULA I.

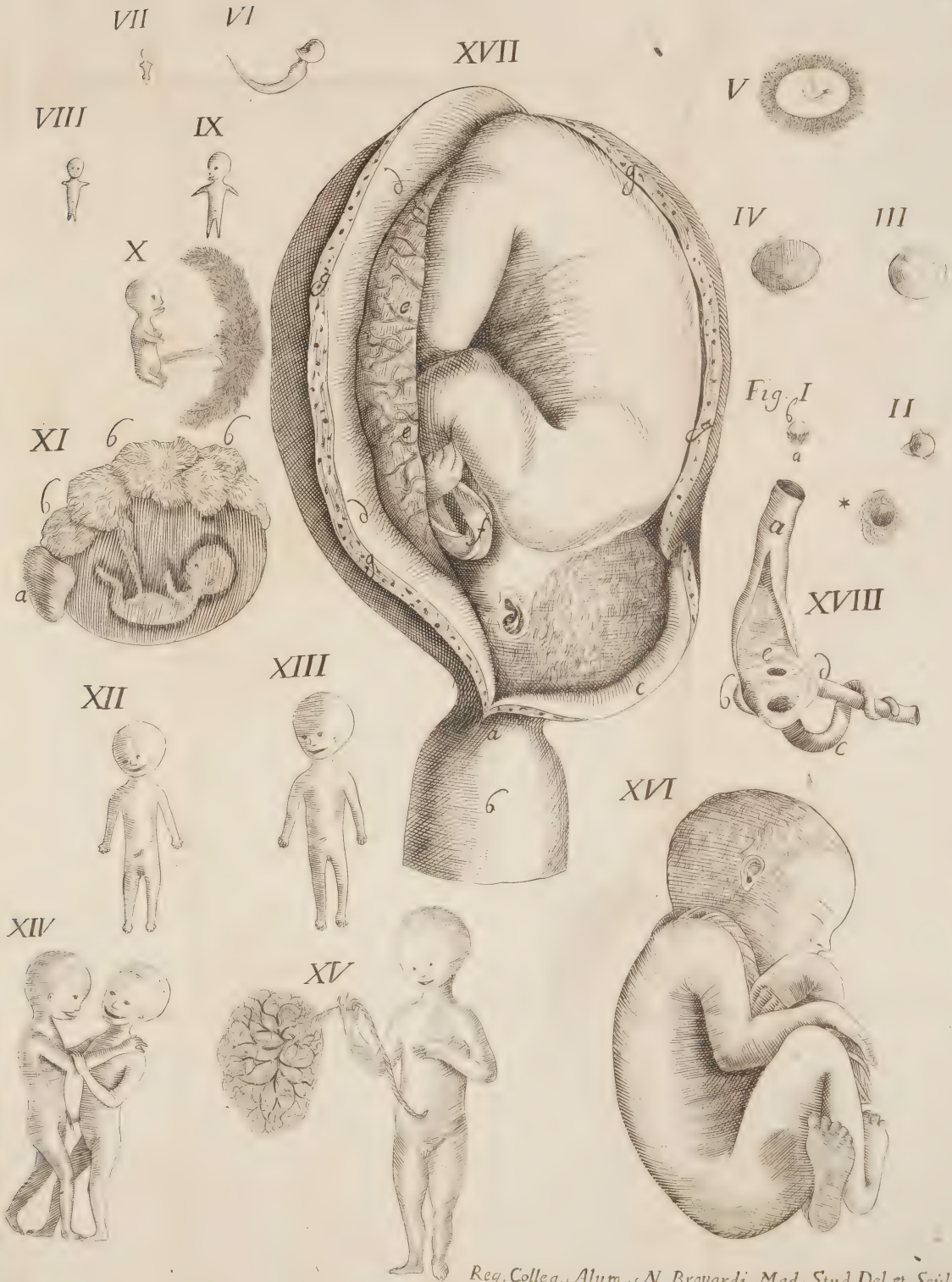

Fig. I

II

TABVLA II.

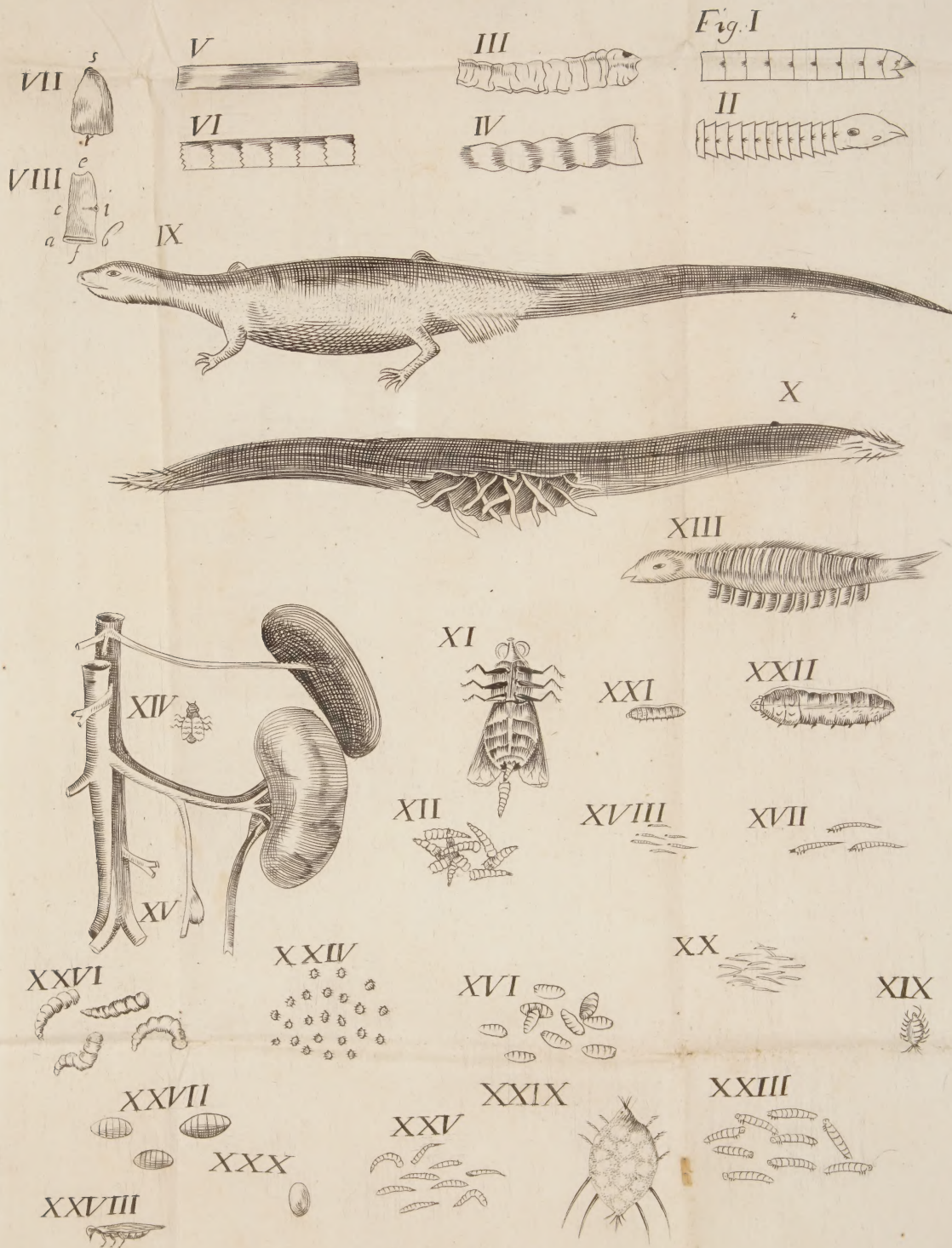
fig. 1

A

TABULA III.

X

III

